حسابداری خرید و فروش

بِسمِ اللهِ الرَّحمنِ الرَّحیم

حسابداری خرید و فروش

رشتهٔ حسابداری
گروه بازرگانی و امور اداری
شاخهٔ فنی و حرفه‌ای
پایهٔ دهم دورهٔ دوم متوسطه

۱۳۹۶

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب: حسابداری خرید و فروش ـ ۲۱۰۲۵۴
پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: بهزاد بشیرصدرآبادی، سیّدمهدی رضوی‌دهکردی، داود سلطانی، زهرا شیرزاد، مهدی‌صابری، فرشته حدادی وایقان، حسن فرجزاده‌دهکردی، کبری نورشاهی، محمدیوسف محمدی (اعضای شورای برنامه‌ریزی)
هیوا بلکامه، عبدالرضا کوهپیما، سهیلا مرادی، فرزان فروتن (اعضای گروه تألیف)
آذربایجان‌غربی، سیستان و بلوچستان، شهرستان‌های تهران، قزوین، مازندران، یزد (استان‌های مشارکت‌کننده در فرایند اعتبار بخشی)
مدیریت آماده‌سازی هنری: ادارهٔ کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی: جواد صفری (مدیر هنری) ـ ایمان اوجیان (طراح یونیفورم) ـ مریم کیوان (طراح جلد)ـ شهرزاد قنبری(صفحه‌آرا)
نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شمارهٔ ۴ آموزش و پرورش (شهیدموسوی)
تلفن: ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، **دورنگار:** ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، **کد پستی:** ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وب‌گاه: www.chap.sch.ir و www.irtextbook.ir
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران ـ کیلومتر ۱۷ جادهٔ مخصوص کرج ـ خیابان ۶۱ (دارو پخش) تلفن :۵ ـ ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۹ـ ۳۷۵۱۵
چاپخانه: شرکت چاپ ونشر کتاب های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ دوم ۱۳۹۶

شابک ۹- ۲۷۱۳ - ۰۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸ **ISBN 978 - 964 - 05 - 2713-9**

ملت شریف ما اگر در این انقلاب بخواهد پیروز شود باید دست از آستین برآرد و به‌کار بپردازد. از متن دانشگاه‌ها تا بازارها و کارخانه‌ها و مزارع و باغستان‌ها تا آنجا که خودکفا شود و روی پای خود بایستد.

امام خمینی (قدِّسَ سِرّه الشّریف)

فهرست

سخنی با هنرجویان عزیز

شرایط در حال تغییر دنیای کار در مشاغل گوناگون، توسعه فناوری‌ها و تحقق توسعه پایدار، ما را بر آن داشت تا برنامه‌های درسی و محتوای کتاب‌های درسی را در ادامه تغییرات پایه‌های قبلی براساس نیاز کشور و مطابق با رویکرد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران در نظام جدید آموزشی بازطراحی و تألیف کنیم. مهم‌ترین تغییر در کتاب‌ها، آموزش و ارزشیابی مبتنی بر شایستگی است. شایستگی، توانایی انجام کار واقعی به‌طور استاندارد و درست تعریف شده است. توانایی شامل دانش، مهارت و نگرش می‌شود. در رشته تحصیلی ـ حرفه‌ای شما، چهار دسته شایستگی در نظر گرفته است:

۱ شایستگی‌های فنی برای جذب در بازار کار مانند توانایی حسابداری خرید و فروش
۲ شایستگی‌های غیر فنی برای پیشرفت و موفقیت در آینده مانند نوآوری و مصرف بهینه
۳ شایستگی‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات مانند کار با نرم افزارها
۴ شایستگی‌های مربوط به یادگیری مادام‌العمر مانند کسب اطلاعات از منابع دیگر

بر این اساس دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش مبتنی بر اسناد بالادستی و با مشارکت متخصصان برنامه‌ریزی درسی فنی‌وحرفه‌ای و خبرگان دنیای کار مجموعه اسناد برنامه درسی رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای را تدوین نموده‌اند که مرجع اصلی و راهنمای تألیف کتاب‌های درسی هر رشته است.
این کتاب دومین کتاب کارگاهی است که ویژه رشته حسابداری تألیف شده است و شما در طول دو سال تحصیلی پیش رو چهار کتاب کارگاهی و با شایستگی‌های متفاوت را آموزش خواهید دید. کسب شایستگی‌های این کتاب برای موفقیت در شغل و حرفه برای آینده بسیار ضروری است. هنرجویان عزیز سعی نمایید؛ تمام شایستگی‌های آموزش داده شده دراین کتاب را کسب و در فرآیند ارزشیابی به اثبات رسانید.

کتاب درسی حسابداری خرید و فروش شامل پنج پودمان است و هر پودمان دارای یک یا چند واحد یادگیری است و هر واحد یادگیری از چند مرحله کاری تشکیل شده است. شما هنرجویان عزیز پس از یادگیری هر پودمان می‌توانید شایستگی‌های مربوط به آن را کسب نمایید. هنرآموز محترم شما برای هر پودمان یک نمره در سامانه ثبت نمرات منظور می نماید و نمره قبولی در هر پودمان حداقل ۱۲ می‌باشد.

همچنین علاوه بر کتاب درسی امکان استفاده از سایر اجزاء بسته آموزشی که برای شما طراحی و تألیف شده است، وجود دارد. یکی از این اجزای بسته آموزشی کتاب همراه هنرجو می باشد که برای انجام فعالیت‌های موجود در کتاب درسی باید استفاده نمایید. کتاب همراه خود را می‌توانید هنگام آزمون و فرایند ارزشیابی نیز همراه داشته باشید. سایر اجزای بسته آموزشی دیگری نیز برای شما در نظر گرفته شده است که با مراجعه به وبگاه رشته خود با نشانی www.tvoccd.medu.ir می‌توانید از عناوین آن مطلع شوید.

فعالیت‌های یادگیری در ارتباط با شایستگی‌های غیرفنی از جمله مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای، حفاظت از محیط زیست و شایستگی‌های یادگیری مادام‌العمر و فناوری اطلاعات و ارتباطات همراه با شایستگی‌های فنی طراحی و در کتاب درسی و بسته آموزشی ارائه شده است. شما هنرجویان عزیز کوشش نمایید این شایستگی‌ها را در کنار شایستگی‌های فنی آموزش ببینید، تجربه کنید و آنها را در انجام فعالیت‌های یادگیری به‌کار گیرید.

رعایت نکات ایمنی، بهداشتی و حفاظتی از اصول انجام کار است لذا توصیه‌های هنرآموز محترمتان در خصوص رعایت مواردی که در کتاب آمده است، در انجام کارها جدی بگیرید.

امیدواریم با تلاش و کوشش شما هنرجویان عزیز و هدایت هنرآموزان گرامی، گام‌های مؤثری در جهت سربلندی و استقلال کشور و پیشرفت اجتماعی و اقتصادی و تربیت مؤثری شایسته جوانان برومند میهن اسلامی برداشته شود.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

سخنی با هنرآموزان گرامی

در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران و نیازهای متغیر دنیای کار و مشاغل، برنامه درسی رشته حسابداری طراحی و براساس آن محتوای آموزشی نیز تألیف گردید. کتاب حاضر از مجموعه کتاب‌های کارگاهی می‌باشد که برای سال دهم تدوین و تألیف گردیده است این کتاب دارای ۵ پودمان است که هر پودمان از یک یا چند واحد یادگیری تشکیل شده است. همچنین ارزشیابی مبتنی بر شایستگی از ویژگی‌های این کتاب می‌باشد که در پایان هر پودمان شیوه ارزشیابی آورده شده است. هنرآموزان گرامی می‌بایست برای هر پودمان یک نمره در سامانه ثبت نمرات برای هر هنرجو ثبت کنند. نمره قبولی در هر پودمان حداقل ۱۲ می‌باشد و نمره هر پودمان از دو بخش تشکیل می‌گردد که شامل ارزشیابی پایانی در هر پودمان و ارزشیابی مستمر برای هریک از پودمان‌ها است. از ویژگی‌های دیگر این کتاب طراحی فعالیت‌های یادگیری ساخت یافته در ارتباط با شایستگی‌های فنی و غیرفنی از جمله مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای و بحث‌های زیست محیطی است. این کتاب جزئی از بسته آموزشی تدارک دیده شده برای هنرجویان است که لازم است از سایر اجزاء بستهٔ آموزشی مانند کتاب همراه هنرجو و نرم‌افزار و فیلم آموزشی در فرایند یادگیری استفاده شود. کتاب همراه هنرجو در هنگام یادگیری، ارزشیابی و انجام کار واقعی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
کتاب شامل پودمان‌های ذیل است:
پودمان اول: حسابداری خرید کالا
پودمان دوم: حسابداری فروش کالا
پودمان سوم: حسابداری تنظیم کارت حساب کالا
پودمان چهارم: حسابداری تعدیلات خرید کالا
پودمان پنجم: حسابداری تعدیلات فروش کالا

امید است که با تلاش و کوشش شما همکاران گرامی اهداف پیش‌بینی شده برای این درس محقق گردد.

دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

فصل ۱

حسابداری خرید کالا

فروشگاه گیلان

رسید ورود کالا به انبار

شماره:

تاریخ: [illegible]

مدیریت محترم جناب آقای .....

[illegible]

ردیف	کد کالا	شرح	تعداد	واحد	نتیجه تأیید		توضیحات
					قبول	رد	
۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✓		
۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✓		
۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✓		
۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✓		
۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✓		
۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✓		
۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	✓		

شرکت شمال

فاکتور فروش

خریدار: فروشگاه گیلان

آدرس: خیابان طالقانی

تلفن:

شماره: ۴۲

تاریخ: [illegible]

ردیف	کد کالا	شرح	مقدار	واحد	بهای واحد (ریال)	مبلغ (ریال)
۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۳	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۴	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۶	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
					جمع کل	[illegible]
					تخفیف	۰
					قابل پرداخت	[illegible]

امضاء فروشنده: امضاء خریدار:

فرض کنید شما به عنوان حسابدار یک شرکت بازرگانی مشغول به‌کار شده‌اید و شرکت شما مقداری کالا خریداری کرده و تحویل انبار شرکت داده است. برای ثبت این رویداد چه مدارک و مستنداتی نیاز خواهید داشت؟ هنگام ثبت خرید کالا به کدام مورد از آنها باید توجه کرد؟ آیا بدون وجود اسناد مثبته می‌توان ثبتی انجام داد؟ و یا برای ثبت می‌توان به رسید انباردار اکتفا نمود؟ چه مدارکی تحقق خرید یک کالا را نشان می‌دهد؟ یکی از اسناد و مدارکی که حسابداران برای ثبت رویدادهای مالی در دفاتر به آن نیاز دارند اسنادی هستند که صحت وقوع رویدادهای مالی را به صورتی قابل اتکا اثبات کند. در حسابداری به این اسناد و مدارک، اسناد و مدارک مثبته گفته می‌شود که مبنای ثبت رویدادهای مالی است، پس برای ثبت هر رویداد مالی در دفاتر باید اسناد و مدارک مربوط به آن در دست باشد. نکتهٔ مهم این است که این اسناد باید روشن، واضح و معتبر باشند تا حسابداران و سایر اشخاص بتوانند به آنها اتکا کنند. از این رو چنین اسنادی به انضمام سایر اسناد و مدارک حسابداری برای مراجعات و رسیدگی‌های آتی در محل مناسبی بایگانی و نگهداری می‌شوند. معمولاً این اسناد و مدارک شکل ثابت و معیّنی ندارد و بسته به نیاز طراحی می‌شوند. برگ درخواست خرید، فرم استعلام بها، فاکتور فروش، رسید انبار و نظیر آنها نمونه‌هایی از اسناد و مدارک مثبته خرید کالا هستند. در این فصل، با مستندات لازم برای خرید کالا، روش‌های ثبت خرید کالا و صدور سند حسابداری خرید آشنا خواهید شد.

... وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِن تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ.

و چون خرید و فروش کنید گواه(شاهد) گیرید و به نویسنده و گواه نباید زیان رسد و اگر چنین کنید آن نافرمانی شماست. و از خدا پروا کنید، و خدا شما را می‌آموزد، و خدا به هر چیزی داناست.

«قسمتی از آیهٔ ۲۸۲ سورهٔ بقره»

مقدمه

- آیا می‌دانید منظور از اسناد و مدارک مثبته در حسابداری چیست؟
- آیا مستندات خرید کالا باید شکل ثابت و مشخصی داشته باشند؟ این مستندات باید چه خصوصیاتی داشته باشند؟
- آیا می‌دانید برای خرید کالا چه تدابیر و اقداماتی لازم است؟
- برای ثبت خرید کالا در دفاتر چه مدارکی لازم است؟

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری خرید کالا بر طبق استاندارد حسابداری شمارهٔ ۸ (موجودی مواد و کالا) و آیین‌نامه معاملات براساس اسناد و مدارک مثبته.

شایستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

۱ کنترل محاسبات اسناد و مدارک مثبته خرید و مطابقت این اسناد با یکدیگر
۲ محاسبهٔ بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده براساس استاندارد حسابداری شماره ۸
۳ صدور سند حسابداری خرید کالا در هر یک از سیستم‌های نگهداری موجودی کالا
۴ صدور سند حسابداری سایر حساب‌های دریافتنی (مالیات بر ارزش افزوده)
۵ صدور سند حسابداری بیمه موجودی‌ها

شرکت‌های بازرگانی

شرکت‌ها از لحاظ نوع فعالیت به سه دستهٔ خدماتی، بازرگانی و تولیدی تقسیم می‌شوند. بحث عمدهٔ این کتاب در ارتباط با **شرکت‌های بازرگانی** است. هر شرکتی که به خرید و فروش کالا بپردازد در شمار شرکت‌های بازرگانی قرار می‌گیرد. فعالیت اصلی این شرکت‌ها خرید انواع مواد خام، فراورده‌ها و یا کالاهای ساخته‌شده از تولیدکننده و یا عمده‌فروش، و عرضهٔ آن به خریدار است. این گونه شرکت‌ها در شکل و محتوای کالاهایی که خریداری و به فروش می‌رسانند (به غیر از بسته‌بندی و نظایر آن) تغییری ایجاد نمی‌کنند، بلکه کالاها را خریداری، حمل و انبار نموده و به مشتریان تحویل می‌دهند. می‌توان گفت شرکت‌های بازرگانی واسطه انتقال و عرضهٔ کالا از تولیدکننده به مصرف‌کننده هستند، چون زمانی که کالا را از دیگران خریداری می‌کنند، نقش خریدار و زمانی که آن را به سایرین می‌فروشند، نقش فروشنده را دارند.

فعالیت

با توجه به توضیحات فوق؛

تعریف «کالا» عبارت است از ....

تفکیک خرید بر حسب هدف

فعالیت

۱ آیا شرکت‌های بازرگانی هر خریدی را به قصد فروش انجام می‌دهند؟ توضیح دهید.

۲ خرید یک دستگاه دوربین مداربسته برای نصب در انبار کالای یک شرکت بازرگانی که فعالیت اصلی آن خرید و فروش دوربین‌های مداربسته می‌باشد، کالا محسوب می‌شود. چرا؟ بحث کنید.

شرکت‌ها اجناس را به **قصد فروش** یا **استفاده در بخش‌های داخلی** تهیه می‌نمایند.اگر اجناس با هدف فروش، خریداری شوند.به‌عنوان «خرید کالا» / «موجودی کالا» شناسایی و ثبت می‌شوند، در غیر این‌صورت به «حساب‌های مربوط (ملزومات، اثاثه و ...)» منظور می‌گردند.

در نتیجه:

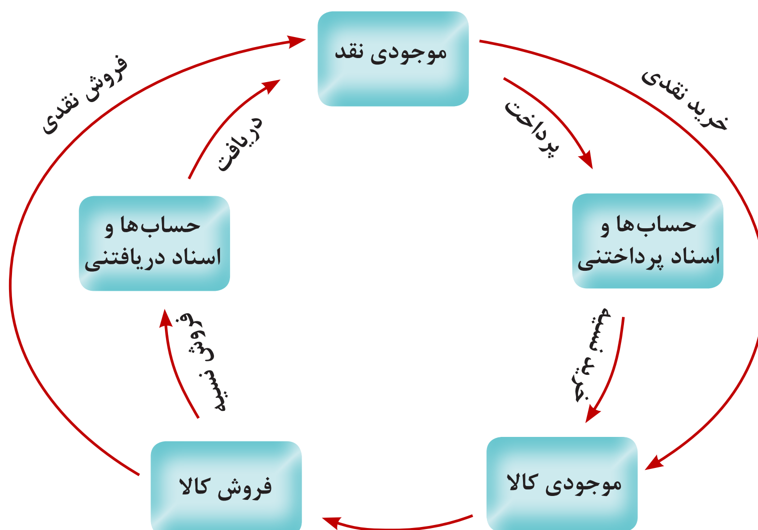
خرید کالا عبارت است از کلیهٔ فعالیت‌های مربوط به تهیه و تحصیل کالا در ازای پرداخت یا تعهد پرداخت بهای آن.

چرخهٔ عملیات شرکت‌های بازرگانی

فعالیت

به نظر شما مهم‌ترین منبع کسب درآمد و مهم‌ترین عامل ایجاد هزینه در شرکت‌های بازرگانی چیست؟

شرکت‌های بازرگانی در هر دوره کالاهایی خریداری کرده و به مشتریان می‌فروشند و از وجوه نقد تحصیل‌شده برای تکرار این چرخه استفاده می‌کنند. طول عمر این چرخه در این شرکت‌ها معمولاً کمتر از یک سال است. تصویر ۱ـ۱ نمودار چرخهٔ عملیاتی را در شرکت‌های بازرگانی نشان می‌دهد.

تصویر ۱ـ۱ــ نمودار چرخهٔ عملیاتی در شرکت‌های بازرگانی

فعالیت

با توجه به توضیحات گفته‌شده و نمودار فوق:

تعریف «چرخه عملیاتی» عبارت است از: ....

مستندات خرید کالا

برای ثبت خرید کالا باید اسناد و مدارک مثبتهٔ آن در اختیار باشد. در صورتحساب‌ها، رسیدها و فاکتورها که به عنوان اسناد و مدارک مثبته خرید ردوبدل می‌شوند، باید اطلاعات کاملی در مورد کالا ارائه شود تا حسابداران بتوانند به این مدارک استناد و نسبت به ثبت خرید اقدام کنند.

فعالیت

از چند نمونه مستندات خرید کالا کپی گرفته و به کلاس بیاورید و به کمک هم‌کلاسی‌ها و هنرآموز اجزای آنها را بررسی و با هم مطابقت دهید. عنوان مستنداتی را که تهیه کرده‌اید، فهرست نمایید.

۱ ....

۲ ....

۳ ....

۴ ....

در شرکت‌های بازرگانی کوچک نظیر مغازه‌ها و فروشگاه‌ها صاحب شرکت با تهیه یادداشتی اجناس مورد نیاز را فهرست و نسبت به خرید آنها اقدام می‌کند. اما در شرکت‌های بازرگانی متوسط و بزرگ، دایرهٔ تدارکات مسئول انجام خرید است. در این شرکت‌ها نیاز به اجناس معمولاً از کارت حساب کالا (کاردکس) استخراج می‌شود. کارت‌حساب کالا تعداد موجودی هر کالا را نشان می‌دهد و در آن تعداد حداقل و حداکثر مجاز موجودی کالا ثبت می‌شود و هرگاه تعداد موجودی به حد تعیین‌شده برسد، نسبت به خرید آن اقدام می‌شود. در ارتباط با کارت‌حساب کالا، در فصل سوم مفصل بحث خواهد شد.

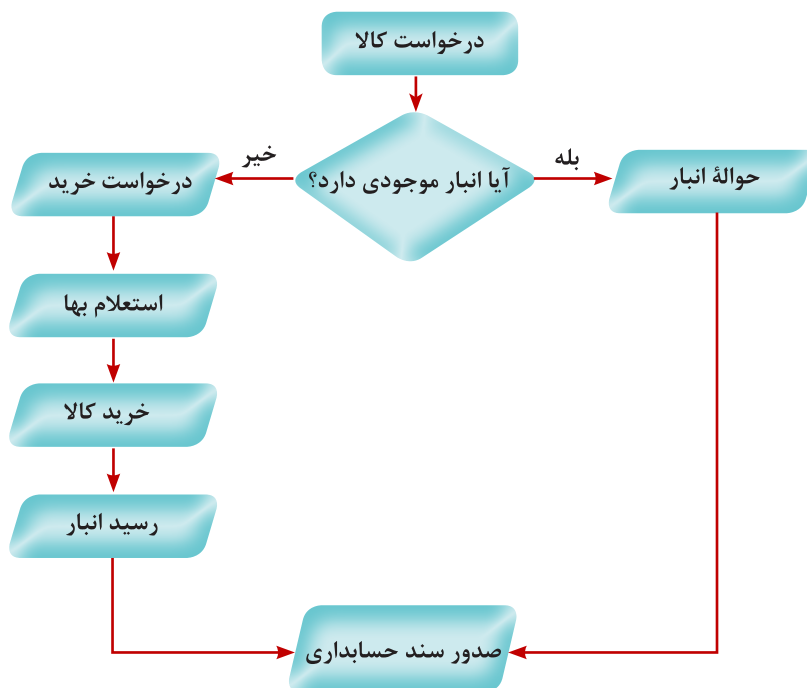
۱ برگ (فرم) درخواست خرید

نخستین اقدام برای شروع فرایند خرید کالا تنظیم «**برگ (فرم) درخواست خرید**» است. واحد تدارکات پس از وصول برگ درخواست خرید از انبار که به امضای مجاز مسئولین رسیده باشد، نسبت به خرید اقدام می‌کند. در برگ درخواست خرید، فهرست و مشخصات کالاهای مورد نیاز درج شده است و می‌توان گفت مهم‌ترین مستند و مدرک خرید است. برگ درخواست خرید را می‌توان به شکل‌های متفاوت و بسته به نیاز واحدهای اقتصادی تهیه کرد. تصویر ۲ـ۱ نمونه‌ای از برگ درخواست خرید را نشان می‌دهد:

شرکت لوازم خانگی ماهشهر برگ درخواست خرید کالا					شمارهٔ ۵۷۰۱ تاریخ: ۹۵/۵/۵	
ردیف	شرح کالا	کد کالا	تعداد	قیمت واحد	قیمت کل	توضیحات
انباردار: تاریخ و امضا		مسئول حسابداری: تاریخ و امضا			مسئول بخش اداری و مالی: تاریخ و امضا	

تصویر ۲ـ۱ـ نمونه برگ درخواست خرید کالا

تصویر۳ـ۱ نمونه‌ای از نمودار فرایند خرید کالا را در شرکت‌های بازرگانی نشان می‌دهد. فرایند خرید کالا ممکن است بسته به نوع و فعالیت شرکت‌ها با هم تفاوت داشته باشد.

تصویر ۳ــ۱ ــ نمودار فرایند خرید کالا

فعالیت

به کمک دوستان و هم‌کلاسی‌های خود و با مراجعه به چند شرکت بازرگانی، فرایند خرید کالای آنها را ترسیم کنید.

۲ استعلام بها

فعالیت

شرکت «بندر»، آقای بهادری را به عنوان مأمور استعلام بها انتخاب کرده است. به نظر شما آقای بهادری چه خصوصیاتی باید داشته باشد تا همواره مدیریت شرکت به او اعتماد داشته باشد؟

فرم استعلام بها						
شرکت/ فروشگاه:......						تاریخ:۹۵/۱۰/۱۷ شماره ۱۵۱۶۷
ردیف	شرح کالا	تعداد	واحد	قیمت واحد	قیمت کل	ملاحظات
۱						
۲						
۳						
۴						

جمع کل به حروف .... ریال با ارزش افزوده و یا بدون ارزش افزوده است.

۱ اعتبار قیمت پیشنهادی تا تاریخ .... می‌باشد.

۲ زمان تحویل کالا.. روز کاری است.

۳ اقلام فوق دارای گارانتی است / نیست (مدت گارانتی .... ماه است).

۴ مکان تحویل کالا .... است.

۵ استعلام بهای فوق تا تاریخ .... تحویل گردد.

۶ آدرس: تهران ـ خیابان ...... ـ شرکت...... ـ تلفن: کدپستی:

اینجانب .... نماینده شرکت / فروشگاه .... متعهد می‌شوم اقلام مذکور را با رعایت شرایط، مشخصات و قیمت‌های اعلام‌شده طی پیش‌فاکتور شماره .... تا تاریخ .... تحویل شرکت...... نمایم.

نام و نام خانوادگی و امضا

اینجانب .... کارشناس خرید/ کارپرداز شرکت...... در تاریخ .... قیمت‌های پیشنهادی را به شرح فوق از شرکت / فروشگاه اخذ نمودم.

نام و نام خانوادگی و امضا

مهر و امضای مدیر خرید

تصویر ۴ـ۱ـ نمونه فرم استعلام بها

فرم استعلام بها: فرمی است که در آن مشخصات و مقدار کالای مورد تقاضای شرکت درج شده و قیمت، شرط فروش و تاریخ تحویل کالا از فروشندهٔ آن استعلام می‌شود.

فعالیت

فرض کنید فروشگاه «شهرکرد» در نظر دارد قیمت اقلام زیر را از کارخانه تولیدی «سبزوار» استعلام نماید:

(میز مطالعه ۱۰ عدد ـ میز نهارخوری ۱۰ عدد ـ میز رایانه ۸ عدد ـ صندلی مطالعه ۱۰ عدد ـ صندلی رایانه ۸ عدد ـ میز تلفن ۵ عدد)

برگ استعلام بها فروشگاه «شهرکرد» را تنظیم کنید (قسمت‌های مربوط به آن تنظیم شود).

رازداری، فضیلتی اخلاقی است که در موفقیت و پیروزی و نیک‌بختی انسان‌ها نقش بسزایی دارد. برای رسیدن به این فضیلت در محیط کسب‌وکار، همواره باید در حفظ و نگهداری اطلاعات مالی کوشا باشیم. برای مثال در اختیار قراردادن اطلاعاتی مربوط به قیمت کالاها و خدمات شرکت‌ها به سایر شرکت‌های رقیب، باعث بی‌اعتمادی خلق خدا و دورشدن از ارزش‌های اخلاقی و موفقیت و حتی سقوط فرد می‌شود.

فعالیت

مأمور استعلام بهای شرکت «سراب»، اطلاعات مربوط به قیمت کالاها و خدمات شرکت را در اختیار سایر شرکت‌های رقیب قرار می‌دهد، به نظر شما پیامد این کار برای مأمور استعلام بها و شرکت چیست؟ بحث کنید.

۳ پیش‌فاکتور

<table>
<tr><td colspan="6">به نام خدا
پیش‌فاکتور</td><td colspan="5">شماره سریال:
تاریخ:</td></tr>
<tr><td colspan="11">مشخصات فروشنده</td></tr>
<tr><td colspan="11">نام شخص حقیقی / حقوقی: شماره اقتصادی: شماره ثبت/ شماره ملی:
نشانی کامل: استان: شهرستان: کدپستی ۱۰ رقمی: شهر:
نشانی: شماره تلفن/ فکس:</td></tr>
<tr><td colspan="11">مشخصات خریدار</td></tr>
<tr><td colspan="11">نام شخص حقیقی / حقوقی: شماره اقتصادی: شماره ثبت/ شماره ملی:
نشانی کامل: استان: شهرستان: کدپستی ۱۰ رقمی: شهر:
نشانی: شماره تلفن/ فکس:</td></tr>
<tr><td colspan="11">مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>کد کالا</td><td>شرح کالا</td><td>تعداد/مقدار</td><td>واحد</td><td>مبلغ واحد (ریال)</td><td>مبلغ کل (ریال)</td><td>مبلغ تخفیف</td><td>مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)</td><td>جمع مالیات و عوارض (ریال)</td><td>جمع مبلغ کل به‌علاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)</td></tr>
<tr><td>۱</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۲</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۳</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">جمع کل</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="11">مبلغ قابل پرداخت به عدد و حروف:</td></tr>
<tr><td colspan="11">شرایط و نحوهٔ پرداخت:</td></tr>
<tr><td colspan="11">زمان تحویل:</td></tr>
<tr><td colspan="11">اعتبار پیش‌فاکتور: ۲۰ روز از زمان صدور</td></tr>
<tr><td colspan="11">کشور سازنده: ایران</td></tr>
<tr><td colspan="11">شرایط گارانتی و خدمات پس از فروش:</td></tr>
<tr><td colspan="11">سایر توضیحات: (شرایط فنی به پیوست)</td></tr>
<tr><td colspan="5">مهر و امضای فروشنده:</td><td colspan="6">مهر و امضای تأییدکننده:</td></tr>
</table>

تصویر ۵ـ۱ـ نمونه پیش‌فاکتور

پیش فاکتور: پیش‌فاکتور سند یا صورت‌حسابی است که فروشنده کالا یا خدمات به‌عنوان پیشنهاد فروش یا تعیین ارزش کالا یا خدمات و شرایط فروش با تعیین مدت اعتبار پیش‌فاکتور به‌درخواست خریدار و به‌نام وی صادر می‌نماید.

فعالیت

در پیش‌فاکتور، چه اطلاعات مهمی را در ارتباط با کالا باید همواره مورد توجه قرار داد؟

۴ فاکتور فروش(صورت‌حساب فروش)

در راستای اجرای مادهٔ ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم و مادهٔ ۱۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده، صورت‌حساب فروش کالا به‌صورت زیر صادر می‌شود.

صورت‌حساب فروش کالا و خدمات

شماره سریال:
تاریخ: / /

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی / حقوقی: شماره اقتصادی: شماره ثبت / شماره ملی:
نشانی کامل استان: شهرستان: کد پستی ۱۰ رقمی: شهر:
نشانی: شماره تلفن / نمابر:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی / حقوقی: شماره اقتصادی: شماره ثبت / شماره ملی:
نشانی کامل استان: شهرستان: کد پستی ۱۰ رقمی: شهر:
نشانی: شماره تلفن / نمابر:

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
ردیف	کد کالا	شرح کالا یا خدمات	تعداد / مقدار	واحد اندازه گیری	مبلغ واحد (ریال)	مبلغ کل (ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)	جمع مالیات و عوارض (ریال)	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)
جمع کل										

شرایط و نحوه فروش: نقدی غیر نقدی

توضیحات:

مهر و امضاء فروشنده مهر و امضاء خریدار

تصویر ۶ــ۱ــ فاکتور فروش

فاکتور فروش: فاکتور فروش از جمله اسناد مثبته‌ای است که معمولاً در فرم یا برگ مخصوصی حاوی مشخصات خریدار و فروشنده، کالای مورد معامله و... برای ثبت خرید کالا استفاده می‌شود. این سند توسط تأمین‌کننده (فروشنده) کالا و خدمات صادر می‌شود و در اختیار خریدار قرار می‌گیرد.

فعالیت

۱ چند نمونه فاکتور (حداقل یک فاکتور رسمی تکمیل‌شده) تهیه کنید و مواردی را که باید در یک فاکتور درج شود، فهرست کنید.

۱	۲
۳	۴
۵	۶
۷	۸

۲ تفاوت پیش‌فاکتور با فاکتور چیست؟ بحث کنید.

۵ رسید انبار

<table>
<tr><td colspan="5">فرم رسید انبار

مؤسسه / شرکت: ....</td><td>شماره:
تاریخ:
صفحه:</td></tr>
<tr><th>ردیف</th><th>نام و مشخصات کالا</th><th>کد کالا</th><th>تعداد / مقدار</th><th>واحد</th><th>ملاحظات</th></tr>
<tr><td>۱</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۲</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۳</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۴</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۵</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">نام و امضای تحویل‌دهنده:</td><td colspan="3">نام و امضای تحویل گیرنده:</td></tr>
</table>

تصویر ۷ـ۱ـ نمونه فرم رسید انبار

فرم رسید انبار:

فرمی است که توسط واحد انبار تنظیم می‌شود و بیانگر ورود و تحویل اجناس به انبار می‌باشد.

فعالیت

در رسید انبار چه مواردی لازم است درج شود؟

۱	۲
۳	۴
۵	۶

۶ گواهینامه ثبت‌نام مالیات بر ارزش افزوده

فعالیت

به نظر شما آیا برای ثبت مالیات بر ارزش افزوده، می‌توان فقط به فاکتور خرید اکتفا کرد؟ در این‌باره بحث کنید.

یکی از مسائل مهم در اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده گرفتن مجوز از سازمان امور مالیاتی است، یکی از این مجوزها **گواهینامه ثبت‌نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده** است. شاید عدهٔ زیادی از فروشندگان کالا و یا ارائه‌کنندگان خدمات هنوز با این گواهینامه آشنایی نداشته باشند ولی در صورت‌حساب‌های خود مالیات را محاسبه کرده و از خریداران دریافت می‌کنند. بعد از اتمام مراحل ثبت‌نام و تکمیل پروندهٔ مالیاتی در سازمان امور مالیاتی (دایره مالیات بر ارزش افزوده)، اشخاص حقیقی و یا حقوقی باید مجوز لازم برای اعمال قانون مالیات بر ارزش افزوده را داشته باشند، در غیر این صورت دریافت مبلغ مالیات بر ارزش افزوده غیرقانونی بوده و نباید در صورت‌حساب فروشندگان منظور شود. تمامی خریداران موظف‌اند هنگام پرداخت مبلغ مالیات بر ارزش افزوده مندرج در صورت‌حساب فروشندگان، گواهینامه ثبت‌نام را از آنها درخواست کرده و پس از رؤیت آن و اعتبار تاریخ، نسبت به پرداخت آن اقدام نمایند. تصویر ۸ـ۱ نمونه‌ای از گواهینامه مالیات بر ارزش افزوده را نشان می‌دهد. لازم به توضیح است که از ابتدای سال ۱۳۹۴ صدور گواهینامه ثبت‌نام مؤدیان در نظام مالیات بر ارزش افزوده به صورت الکترونیکی انجام می‌پذیرد.

گواهی ثبت‌نام مالیات بر ارزش افزوده

بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی

سازمان امور مالیاتی کشور

۱۰۱۴۵۶۱

معاونت مالیات بر ارزش افزوده

شماره: ۹۲۰۰۱۲۵۱۰۳۱

تاریخ: ۱۳۹۴/۰۷/۲۷

گواهینامه ثبت نام اشخاص حقیقی در نظام مالیات بر ارزش افزوده

در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده آقای/ خانم ‌ ‌ ‌ به شماره اقتصادی و کدملی ‌ ‌ ‌ اصالتاً و به نمایندگی از طرف سایر شرکاء با نام بنگاه اقتصادی ‌ ‌ ‌ دارای مجوز / پروانه کسب و کار صادره از مرجع صلاحیتدار - به نشانی ‌ ‌ ‌ و کدپستی ‌ ‌ ‌ مشمول فراخوان مرحله دوم از تاریخ ۱۳۸۸/۰۷/۰۱ (**یک مهر یک هزار و سیصد و هشتاد و هشت**) بوده و به موجب این گواهینامه مراحل ثبت نام در این نظام مالیاتی را تکمیل و نهایی نموده است.

شایان ذکر است مؤدی/مؤدیان مذکور از تاریخ مشمولیت مکلف به انجام کلیه تکالیف پیش بینی شده در قانون مالیات بر ارزش افزوده از جمله:

- صدور صورتحساب مطابق فرم نمونه سازمان امور مالیاتی کشور
- وصول مالیات و عوارض ارزش افزوده از خریدار
- پرداخت مالیات و عوارض به حسابهای تعیین شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور طبق مقررات می باشد.

اعتبار این گواهینامه از تاریخ مشمولیت ۱۳۸۸/۰۷/۰۱ (یک مهر یک هزار و سیصد و هشتاد و هشت) لغایت ۱۳۹۵/۰۱/۲۷ (بیست و هفت فروردین یک هزار و سیصد و نود و پنج) می باشد.

مهر و امضا

تذکرات:

- در واحدهای صنفی متشکل از چند شریک لازم است شرکاء از بین خود یک نفر را به عنوان نماینده به اداره امور مالیاتی ذیربط جهت صدور گواهی ثبت‌نام در نظام مالیات بر ارزش افزوده معرفی نمایند بدیهی است کلیه شرکاء مطابق سهم خود مسئول پرداخت مالیات و عوارض ارزش افزوده بوده و مسئولیت نماینده رافع مسئولیت بقیه شرکاء نمی باشد.
- مؤدیان مالیاتی مکلفند هرگونه تغییر در نام تجاری، پروانه کسب و یا شرکاء را جهت اعمال در سامانه www.evat.ir به اداره امور مالیاتی ذیربط اعلام نمایند.
- پس از انقضاء مهلت اعتبار این گواهینامه، مؤدیان محترم می بایستی برای تمدید آن اقدام لازم را بعمل آورند در غیر اینصورت ضمن سلب صلاحیت مؤدیان در وصول مالیات و عوارض ارزش افزوده، پرداخت مالیات و عوارض توسط خریداران نیز به عنوان اعتبار مالیاتی آنها محسوب نخواهد شد.
- این گواهینامه از جمله اسناد و مدارک دولتی محسوب گردیده و هرگونه دخل و تصرف و همچنین جعل آن مشمول مقررات و قوانین مربوطه خواهد بود.
- اشخاص حقیقی مشمول نظام مالیات بر ارزش افزوده موظف به الصاق این گواهینامه در محل عرضه کالا و خدمات و در معرض دید عمومی می باشند تا در صورت درخواست خریدار کالا/ خدمات به رویت وی برسد.
- خریداران محترم کالا / خدمات در صورت نیاز به بررسی اعتبار این گواهینامه می توانند از طریق مراجعه به سامانه الکترونیکی مالیات بر ارزش افزوده به نشانی www.evat.ir از صحت اعتبار آن مطلع گردند.

تصویر ۸ـ۱ـ نمونه‌ای از گواهینامه ثبت‌نام مالیات بر ارزش افزوده

کلیهٔ رویدادهای ثبت‌شده در دفاتر شرکت باید مبتنی بر اسناد و مدارک مثبته باشد.

فعالیت

با توجه به مطالب گفته‌شده، اکنون مستندات خرید کالا را به ترتیب فهرست کنید.

۱	۲
۳	۴
۵	۶

علاوه بر موارد فوق در چرخهٔ خرید چه موارد دیگری می‌تواند وجود داشته باشد؟

آیین‌نامهٔ معاملات

آیین‌نامهٔ معاملات به منظور مشخص شدن نظام کلی نحوهٔ خرید کالا یا دریافت خدمات از ارائه‌کنندگان آنها در داخل و خارج از کشور و همچنین فروش کالا و خدمات در شرکت‌ها تنظیم می‌شود. تمامی معاملات در شرکت اعم از خریدوفروش کالا و خدمات و یا دارایی‌ها باید براساس مراحل تعیین‌شده و نیز رعایت دستورات مندرج در این آیین‌نامه انجام پذیرد و باید برحسب مورد به تشخیص مقامات مسئول و تصمیم‌گیرنده برسد. آیین‌نامه معاملات متناسب با تغییر شرایط بازار و اهداف سازمان در فواصل زمانی معینی اصلاح و به‌روز می‌شود تا همواره کیفیت مطلوب آن حفظ گردد.

یکی از زمینه‌های کسب روزی حلال، شناخت دستورالعمل‌های دین و مسائل مربوط به خریدوفروش است، امام صادق(ع) در بیان راهکار مناسب برای کسب روزی حلال می‌فرمایند: کسی که می‌خواهد تجارت کند، باید شناختی در دینش داشته باشد تا حلال را از حرام بازشناسد. و کسی که شناخت دینی ندارد و به احکام تجارت ناآشناست ولی تجارت می‌کند، خود را در شبهات افکنده است.

طبقه‌بندی خرید براساس مبلغ

خرید کالا و خدمات از عمده‌ترین فعالیت‌های شرکت‌های بازرگانی محسوب می‌شود و همواره یکی از مسائل مهم در این شرکت‌ها تأمین و تدارک کالا و خدمات است. در بسیاری از شرکت‌ها عملیات خرید توسط دایرهٔ خرید (دایرهٔ تدارکات) انجام می‌شود. این دایره در هر سازمانی نقش مهم و محوری تهیهٔ کالاها و خدمات را دارد.
طبقه‌بندی خرید با توجه به نرخ تورم و شرایط بازار و با پیشنهاد مدیرعامل و تصویب هیئت‌مدیره شرکت

تعیین می‌شود. خرید کالا یا خدمات از عرضه‌کنندگان داخلی از نظر مبلغ به سه طبقهٔ **معاملات جزئی**، **معاملات متوسط** و **معاملات عمده** تقسیم می‌شود.

فعالیت

چند نمونه آیین‌نامه معاملاتی تهیه کنید،سپس با توجه یک نمونه از آنها،جدول زیر را کامل کنید.

ردیف	طبقه‌بندی معامله	مبلغ (ریال)	مستندات مورد نیاز	تصویب‌کننده
۱				
۲				
۳				

طبقه‌بندی خرید براساس قلمرو جغرافیایی

۱ خرید کالا از عرضه‌کنندگان داخلی (خرید داخلی)
۲ خرید کالا از عرضه‌کنندگان خارجی (خرید خارجی)

فعالیت

به نظر شما خرید داخلی انجام دهیم یا خارجی؟ چرا؟ ریسک کدام بیشتر است؟

۱ خرید داخلی

مدیریت خرید باید بتواند اقلام مورد نیاز را از عرضه‌کنندگان مطمئن و قابل اعتماد تهیه کند. و عواملی مانند کیفیت محصول، قیمت، فناوری، تحویل به‌موقع و مانند آنها را مورد توجه قرار دهد. زمانی که کالا و یا خدمات با ویژگی‌های موردنظر در داخل کشور وجود داشته باشد، دایرهٔ تدارکات، آنها را از عرضه‌کنندگان داخلی خریداری می‌کند.

فعالیت

برای خرید کالا باید چه عواملی را مد نظر قرار داد؟

۱ قیمت مناسب کالا	۲
۳	۴
۵	۶

۲ خرید خارجی

در برخی موارد شرکت‌ها برای پاسخ‌گویی به نیاز مشتریان و تأمین نیاز مصرف‌کنندگان، اقدام به خرید کالا از کشورهای دیگر می‌نمایند که اصطلاحاً خرید خارجی نامیده می‌شود. خریدهای خارجی نسبت به خریدهای داخلی، فرایند کاملاً متفاوت و پیچیده‌تری دارند و در نتیجه ریسک خریدهای خارجی بیش از خریدهای داخلی می‌باشد. اقدام برای انجام خریدهای خارجی بر عهدهٔ دایره امور بازرگانی است.

با عملیات خرید خارجی و حسابداری آن در مقاطع تحصیلی بالاتر آشنا خواهید شد.

روش‌های خرید کالا

روش‌های متنوعی برای خرید کالاها در شرکت‌های بازرگانی به‌کار می‌رود که از جمله می‌توان به خرید نقد، خرید نسیه (اعتباری)، خرید از طریق پیش‌پرداخت‌ها و خرید اقساطی اشاره کرد.

۱ **خرید نقد:** هرگاه بهای کالای مورد معامله همزمان با تحویل کالا به‌صورت نقد به فروشنده پرداخت شود، خرید نقد انجام شده است.

۲ **خرید نسیه (اعتباری):** اگر پس از دریافت کالا، خریدار تعهد نماید که بهای کالای مورد معامله را در زمان معینی (مدت مورد توافق طرفین) به فروشنده پرداخت نماید، خرید نسیه انجام شده است.

۳ **خرید از محل پیش‌پرداخت‌ها:** ممکن است قبل از اینکه کالا خریداری و تحویل شرکت شود، کل بهای خرید و یا قسمتی از بهای آن پرداخت شود. در این حالت، خرید کالا از محل پیش‌پرداخت صورت گرفته است.

۴ **خرید اقساطی:** معامله‌ای است که در آن خریدار پس از دریافت کالا تعهد می‌نماید در سررسیدهای مشخصی بهای کالا را به صورت اقساط به فروشنده پرداخت نماید. ممکن است در خریدهای اقساطی بخشی از مبلغ همزمان با خرید کالا پرداخت و مابقی به صورت اقساط پرداخت گردد.

فعالیت

۱ فرایند خرید کالا و مدارک لازم جهت خرید (از زمان درخواست خرید تا حسابداری آن) را به‌طور کامل بیان کنید.

۲ با کمک هم‌کلاسی‌های خود از چند مورد اسناد مثبته شامل فاکتورهای خرید، رسید کالا به انبار و... کپی گرفته و در کلاس بررسی نمایید که در هر یک از آنها چه مواردی درج شده است؟ آیا شکل آنها یکسان است؟

۳ مشخص نمایید آیا هر یک از موارد زیر می‌توانند مبنایی برای ثبت حسابداری خرید کالا قرار گیرند؟
فرم استعلام بها ـ برگ درخواست خرید ـ حوالهٔ انبار ـ فاکتور فروش ـ رسید انبار

۴ فروشگاه «ایران» مقداری کالا به فروشگاه «بانه» می‌فروشد، مهم‌ترین اسناد مثبته برای ثبت این رویداد در فروشگاه «بانه» چیست؟

کار عملی ۱

قسمت‌هایی را که در فاکتور زیر با علامت سؤال (ستون‌های ۶،۴ و ۷) مشخص شده‌اند، محاسبه کنید.

فاکتور فروش کالا و خدمات

شماره سریال: ۲۸
تاریخ: ۹۵/۰۳/۰۵

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی: شرکت پیرانشهر — شماره اقتصادی: [illegible] — شماره ثبت/شماره ملی:
نشانی کامل: استان: آذربایجان غربی — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: [illegible] — شهر:
نشانی: — شماره تلفن/فکس:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی: فروشگاه معلم — شماره اقتصادی: [illegible] — شماره ثبت/شماره ملی:
نشانی کامل: استان: آذربایجان شرقی — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: [illegible] — شهر:
نشانی: — شماره تلفن/فکس:

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد/مقدار	واحد	مبلغ واحد(ریال)	مبلغ کل(ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف(ریال)	جمع مالیات و عوارض(ریال)	جمع مبلغ کل به علاوه جمع مالیات و عوارض(ریال)
۱	۹۸۱	پودر رخت شویی	۱۰	کارتن	۴۰۰,۰۰۰	؟	....	....	....	....
۲	۴۱۰	صابون	۴۰	بسته	؟	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	....	....	....	....
۳	۳۳۱	جرم گیر	؟	کارتن	۳۴۵,۰۰۰	۱,۷۲۵,۰۰۰	....	....	....	....
۴	۵۱۲	شیشه پاک کن	۱۵	عدد	؟	۷۵۰,۰۰۰	....	....	....	....
۵	۱۶۷	خمیر دندان	؟	عدد	۳۲,۰۰۰	؟	....	....	....	....
					جمع کل	۱۸,۶۰۰,۰۰۰	....	....	....	....

مبلغ قابل پرداخت به عدد و حروف:

شرایط و نحوه فروش: نقدی ■ غیرنقدی □ — توضیحات:

مهر و امضاء فروشنده — مهر و امضاء خریدار

کار عملی ۲

«رسید انبار» فاکتور صفحهٔ قبل را تنظیم کنید و از هم‌کلاسی خود بخواهید آن را با فاکتور خرید مطابقت دهد.

کار عملی ۳

شرکت «البرز» که به خرید و فروش رایانه و لوازم جانبی آن اشتغال دارد، برخی از کالاهای خود را در تاریخ ۹۵/۴/۶ از شرکت «مشهد» و در تاریخ ۹۵/۴/۸ از بازرگانی «سرخس» خریداری کرده است. این شرکت مبلغ صورت‌حساب شرکت «مشهد» را نقداً پرداخت ولی از صورت‌حساب بازرگانی «سرخس» فقط ۲۰٪ آن را پرداخت کرده است و برای مابقی بدهی بازرگانی «سرخس» چک یک‌ماهه صادر شد.

۹۵/۴/۶: خرید از شرکت «مشهد»:

- ۱۰ عدد رایانه به قیمت هر واحد ۱۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال.
- ۵ دستگاه چاپگر جمعاً به مبلغ ۷،۱۰۰،۰۰۰ ریال.
- ۸ عدد صفحه‌کلید جمعاً به مبلغ ۳،۶۰۰،۰۰۰ ریال.

۹۵/۴/۸: خرید از بازرگانی «سرخس»:

- ۲۰ دستگاه نمایشگر ۲۱ اینچ به نرخ هر یک ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال.
- یک کارتن ماوس حاوی ۲۰ عدد جمعاً به ارزش ۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال

مطلوب است:

تهیهٔ فاکتور رسمی خرید جداگانه به تاریخ‌های ۴/۶ و ۴/۸ برای شرکت «البرز» به‌طوری که مبلغ قابل پرداخت در آن لحاظ شده باشد (اطلاعات مربوط به خریدار و فروشنده در داخل فاکتور به‌دلخواه تنظیم شود از محاسبات مالیات بر ارزش افزوده صرف‌نظر شود).

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به‌موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین‌حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح‌شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائهٔ نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف شرکت‌های بازرگانی و تعریف کالا				
۷	تعریف روش‌های خرید				
۸	تفکیک خرید برحسب هدف				
۹	طراحی فرایند خرید کالا				
۱۰	تهیهٔ فاکتور و کنترل محاسبات آن و همچنین محاسبه مبلغ قابل پرداخت				

هزینهٔ حمل و سایر هزینه‌های مرتبط با خرید کالا

فعالیت

به نظر شما واحدهای تجاری برای خرید کالا غیر از قیمت خرید آن، ممکن است متحمل چه هزینه‌های دیگری شوند؟ نمونه‌ای از این هزینه‌ها را نام ببرید.

۱ ....

۲ ....

۳ ....

متداول‌ترین هزینه‌ای که خریدار در ارتباط با خرید کالا متحمل می‌شود، هزینه حمل کالا به داخل شرکت است. هزینه‌ای را که خریدار بابت حمل کالا پرداخت می‌نماید، **هزینه حمل کالای خریداری شده** می‌نامند و معمولاً به عهدهٔ خریدار است. یکی از مدارک اصلی حمل و نقل کالا **بارنامه** (صورتحساب حمل کالا) می‌باشد که توسط شرکت‌های حمل و نقل صادر می‌شود. تصویر ۹ــ۱ نمونه‌ای از بارنامه را نشان می‌دهد.

بارنامه

شرکت حمل و نقل بار کالا
(سرعت، دقت، امنیت)

برگه ۱ از ۱
تاریخ: ۹۵/۲/۷
ساعت: ۱۱:۰۵:۲۶
شماره بارنامه: ۹۵۴۷۱۰۸

آدرس — شماره تلفن: ۳۲۶۷۱۴۶۱ — فکس: ۳۲۶۷۱۴۶۲ - ۰۴۴۳

مشخصات فرستنده کالا
نام شخص حقیقی یا حقوقی: شرکت تولیدی بابل — آدرس: کرج — شماره تلفن: ۳۲۲۴۵۵۵۵ - ۰۲۶

مشخصات گیرنده
نام شخص حقیقی یا حقوقی: بازرگانی دهلران — آدرس: ساری — شماره تلفن: ۷۳۸۲۴۶۶۶ - ۰۱۵۱

مشخصات راننده
نام محترم: — نوع ماشین: — پلاک ماشین: — رنگ ماشین: — شماره تلفن:

آدرس تحویل کالا

مشخصات کالا

ردیف	نام کالا	تعداد	وزن	شرح
۱	کولر گازی	۲۰		
۲	لباس شویی	۱۲		
۳	یخچال فریزر	۸		
جمع تعداد کالا		۴۰		

مبلغ کرایه	پیش کرایه	هزینه بیمه	هزینه بارگیری	پس کرایه	سایر موارد	مبلغ قابل پرداخت
۳۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۶۲۰,۰۰۰	۳۳,۱۲۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۳۳,۱۳۰,۰۰۰

مهر و امضای شرکت حمل و نقل — امضا راننده — مهر و امضا فرستنده

تصویر ۹ــ۱ــ نمونه بارنامه

سایر هزینه‌های مرتبط با خرید کالا ممکن است شامل هزینه بارگیری کالا و بیمه حمل باشد.

فعالیت

نمونه‌ای از فاکتور هزینه‌های مرتبط با خرید کالا را تهیه کنید و در کلاس با هنرآموز خود اجزای آن را بررسی نمایید.

نرخ خرید کالا

عبارت است از نرخی که در بازار رقابتی برای تحصیل هر واحد کالا پرداخت می‌شود.

فعالیت

۱ قیمت خرید ۴ جلد کتاب حسابداری خریدوفروش، جمعاً ۲۵۰٬۰۰۰ ریال می‌باشد، قیمت خرید هر جلد کتاب چند ریال است؟

قیمت هر جلدکتاب: ....

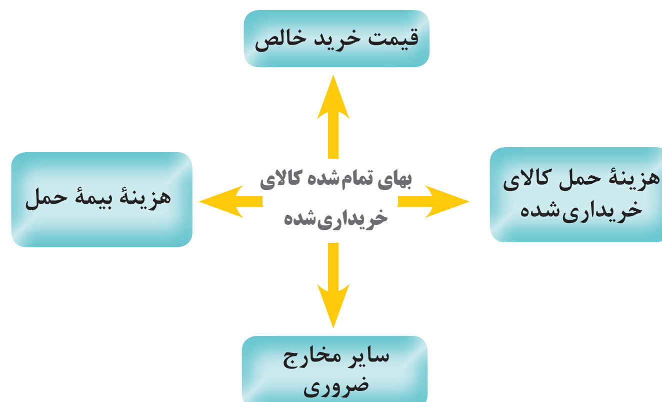
۲ برای خرید ۸ کارتن کالا (هر کارتن حاوی ده عدد کالا) مبلغ ۳۲۰٬۰۰۰ ریال به فروشنده پرداخت شده است، نرخ هر کارتن کالا و هر عدد کالا را محاسبه کنید.

قیمت هر کارتن کالا: ....

قیمت هر عدد کالا: ....

بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده

بهای تمام شده کالای خریداری شده شامل قیمت خرید خالص، حمل، بیمه و نظیرآن است.
تصویر ۱۰ـ۱ اجزای بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده را با توجه به مطالب گفته‌شده نشان می‌دهد:

تصویر ۱۰ـ۱ـ اجزای بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده

نکته

در برخی موارد قسمتی از بهای کالا با توافق طرفین کسر می‌گردد که به مبلغ کسر شده، تخفیف گفته می‌شود. مبلغ کالا پس از کسر تخفیف، ملاک محاسبات در بهای تمام شده کالای خریداری شده خواهد بود.

مثال

شرکت «آروین» در تاریخ ۹۴/۵/۸ معادل ۵۰ واحد کالا جمعاً به ارزش ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقد خریداری نمود، مخارج مرتبط با این خرید شامل موارد زیر بوده است :

ـ هزینهٔ حمل و بارگیری ۸۰۰٬۰۰۰ ریال

ـ هزینهٔ بیمهٔ حمل ۲۰۰٬۰۰۰ ریال

ـ سایر مخارج مرتبط ۴۰۰٬۰۰۰ ریال

بهای تمام‌شده ۵۰ واحد کالای خریداری‌شده برابر است با:

بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده ۶٬۴۰۰٬۰۰۰=۴۰۰٬۰۰۰+۲۰۰٬۰۰۰+ ۸۰۰٬۰۰۰+۵٬۰۰۰٬۰۰۰

فعالیت

با کمک دوستان و مراجعه به چند شرکت یا فروشگاه، مواردی را که به بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده منظور می‌نمایند، فهرست کنید.

ردیف	شرکت/فروشگاه...	شرکت/ فروشگاه...	شرکت/فروشگاه...
۱	قیمت خرید کالا		
۲			
۳			
۴			

فعالیت

فروشگاه «سیستان» بعضی از کالاهای خریداری‌شدهٔ خود را برای فروش در بسته‌بندی‌های خاصی قرار می‌دهد و برای همین منظور متحمل هزینه‌های بسته‌بندی می‌شود. با در نظر گرفتن دو حالت زیر، آیا هزینه‌های بسته‌بندی به بهای تمام‌شدهٔ کالا منظور می‌شوند؟ بحث کنید.

الف) اگر کالاها بدون بسته‌بندی هم قابل فروش باشند.

ب) اگر کالاها بدون بسته‌بندی قابل فروش نباشند.

فعالیت

۱ اگر طبق توافق، فروشنده هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده را پرداخت نماید، آیا در دفاتر خریدار بابت آن ثبتی انجام می‌شود؟

۲ به استاندارد شماره ۸ (موجودی کالا) رجوع کرده و مواردی را که نمی‌توان به بهای تمام‌شده موجودی‌ها منظور کرد، بنویسید؟

کار عملی ۴

شرکت «ورامین» به خریدوفروش لوازم خانگی اشتغال دارد، این شرکت در فروردین‌ماه سال جاری کالاهایی را به شرح زیر خریداری نموده است:

۱/۴: خرید ۵ دستگاه لباسشویی به بهای هر دستگاه ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال که هزینهٔ حمل هر یک از آنها ۲۰۰،۰۰۰ ریال بوده است. به این خرید ۵۰،۰۰۰ ریال تخفیف تعلق می‌گیرد.

۱/۸: خرید ۱۰ دستگاه کولرگازی به بهای هر یک ۸،۰۰۰،۰۰۰ ریال که کل هزینهٔ حمل و بارگیری آن ۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال و هزینهٔ بیمهٔ آن تا مقصد ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال می‌باشد.

۱/۱۱: خرید ۱۲ دستگاه جاروبرقی جمعاً به مبلغ ۴،۲۰۰،۰۰۰ ریال.

۱/۱۵: خرید ۱۵ دستگاه چرخ‌گوشت به بهای هر یک ۳۲۰،۰۰۰ ریال و خرید ۲۰ دستگاه آبمیوه‌گیری به بهای هر یک ۲۰۰،۰۰۰ ریال. کل هزینه حمل پرداختی بابت این تعداد خرید ۱،۷۵۰،۰۰۰ ریال است که به نسبت تعداد خرید اقلام خریداری شده تقسیم می‌شود.

۱/۲۲: خرید ۸ دستگاه ترازوی آشپزخانه با دریافت ۶۰،۰۰۰ ریال تخفیف (معادل ۵٪ بهای خرید) و پرداخت ۲۶۰،۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل خرید.

مطلوب است:

محاسبهٔ بهای تمام‌شده کل و محاسبه بهای تمام شده هر واحد کالای خریداری‌شده در هر یک از تاریخ‌های فوق

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به‌موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین‌حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح‌شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائهٔ نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده				
۷	تعریف نرخ خرید				
۸	شناخت اصل بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده				
۹	شناخت اجزای بهای تمام شده کالای خریداری شده				
۱۰	محاسبهٔ بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده				

موجودی کالا

فعالیت

آیا همهٔ اموالی که در شرکت وجود دارند از قبیل تجهیزات، اثاثه، موجودی کالا، ملزومات و نظایر آنها، کالا محسوب می‌شوند؟ چه دارایی‌هایی را باید به حساب موجودی کالا (خرید کالا) منظور نمود؟

موجودی کالا همان اجناس خریداری شده هستند که در جریان عادی عملیات واحد تجاری به قصد فروش نگهداری می‌شوند. شرکت‌های بازرگانی اقلام موجودی کالا را خریداری و بدون تغییر شکل(یا تا حد انجام تغییراتی مانند بسته‌بندی) به فروش می‌رسانند. طبقه‌بندی موجودی‌ها اساساً به نوع فعالیت شرکت بستگی دارد. ممکن است یک دارایی در شرکتی به‌عنوان موجودی کالا شناسایی شود، درحالی‌که همان دارایی در شرکتی دیگر، عنوان دیگری از دارایی‌ها داشته باشد. برای مثال در فروشگاه لوازم خانگی، یخچال موجودی کالا تلقی شده، حال آنکه در یک رستوران، یخچال موجودی کالا محسوب نمی‌شود و عنوان دیگری از دارایی‌ها را دارد.

فعالیت

جدول زیر را مانند نمونه، کامل کنید.

ردیف	واحد تجاری	موجودی کالا	دارایی‌های دیگر
۱	مصالح‌فروشی	گچ، سیمان، آجر، سفال و ...	رایانه، میز و صندلی و ...
۲			
۳			
۴			
۵			

اهمیت موجودی کالا

موجودی کالا بخش عمده‌ای از دارایی‌های بسیاری از واحدهای تجاری را تشکیل می‌دهد، بنابراین نحوهٔ شناسایی و ارزیابی مناسب آن، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد.

فعالیت

۱ چند نمونه از شرکت‌های بازرگانی را نام ببرید. آیا شرکت‌های بازرگانی صرفاً به خریدوفروش کالا اشتغال دارند؟ بحث کنید.

۲ آیا هر خریدی باید به حساب موجودی کالا منظور شود؟ در این باره بحث کنید.

۳ چه تفاوت‌هایی بین شرکت‌های بازرگانی و شرکت‌های تولیدی وجود دارد؟

۴ با کمک هم‌کلاسی‌های خود جدول زیر را کامل کنید.

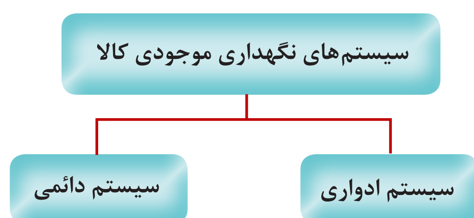
ردیف	واحد تجاری	موجودی کالا
۱	فروشگاه‌های پوشاک	پیراهن، شلوار و...
۲	فروشگاه‌های لوازم خانگی	
۳	سوپرمارکت‌ها	
۴	داروخانه‌ها	
۵	کتاب‌فروشی‌ها	

نکته

کلیه مراحل خرید کالا توسط واحد بازرگانی و یا واحد تدارکات انجام می‌شود. ولی حسابداری خرید توسط مسؤل حسابداری خرید با استناد به مدارک مثبته خرید مانند برگ درخواست خرید، رسیدهای انبار و فاکتور فروشنده و سایر مدارک مرتبط انجام می‌شود.

سیستم‌های نگهداری موجودی کالا

برای دستیابی به اطلاعات موردنیاز به منظور تعیین مقادیر و ارزش کالا به یک سیستم حسابداری دقیق نیاز است. برای ثبت موجودی‌ها برای انعکاس در صورت‌های مالی دو سیستم وجود دارد که هرکدام به تفکیک مورد بررسی قرار می‌گیرد:

سیستم ادواری

در این سیستم، مقدار موجودی‌ها فقط در پایان هر دوره از طریق شمارش فیزیکی مشخص می‌گردد و ارزش ریالی آنها با استفاده از یکی از روش‌های ارزشیابی موجودی‌ها، تعیین می‌شود. در این روش اطلاع از مبلغ و مقدار کالای موجود در انبار در طول دورهٔ مالی به‌راحتی امکان‌پذیر نیست. در صورت نیاز به اطلاعات مقداری و ریالی موجودی‌ها، نیاز به شمارش فیزیکی آنها و ارزش‌گذاری وجود خواهد داشت که مستلزم

صرف وقت و هزینه و احتمالاً توقف عملیات خواهد بود. **در این سیستم برای محاسبهٔ بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده، ابتدا باید خرید خالص(کل خرید منهای تخفیفات نقدی خرید و برگشت از خرید و تخفیفات) را محاسبه کرد و سپس هزینه حمل کالای خریداری‌شده و سایر هزینه‌های مرتبط را به آن اضافه نمود تا بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده به‌دست آید.**

در مورد تخفیفات نقدی خرید و برگشت از خرید و تخفیفات در فصل چهارم به تعامل گذاشته می‌شود.

فعالیت

با توجه به مطالب گفته‌شده، رابطه‌های زیر را کامل کنید.

الف) (............... + ...) - خرید کالا= خرید خالص

ب) سایر هزینه‌های مرتبط + هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده + خرید خالص = ...

با توجه به توضیحات فوق، حساب‌هایی که در ادواری برای ثبت معاملات مربوط به خرید و بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده نگهداری می‌شوند، عبارت‌اند از:

- حساب خرید کالا
- حساب هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده
- حساب برگشت از خرید و تخفیفات
- حساب تخفیفات نقدی خرید

کاربرد سیستم ادواری

کاربرد این سیستم صرفاً در شرکت‌هایی مناسب است که تنوع اقلام کالا زیاد و به طور نسبی کم‌ارزش هستند، همچنین در بعضی صنایع نظیر خرده‌فروشی‌ها، رستوران‌ها، داروخانه‌ها و نظایر آنها که امکان نگهداری مدارک تفصیلی موجودی‌ها وجود ندارد، مناسب است.

خرید کالا در سیستم ادواری

در سیستم ادواری، کالاهایی که طی دورهٔ مالی برای فروش خریداری می‌شود، در حسابی به نام «**خرید کالا**» ثبت می‌شود. خرید اقلام دیگر دارایی مانند ملزومات، اثاثه و مانند آنها که برای استفاده در عملیات واحد تجاری خریداری می‌شوند در حساب دارایی مربوطه منظور می‌شوند، زیرا حساب خرید کالا فقط اختصاص به خرید کالاهایی دارد که شرکت قصد فروش آنها را دارد.

هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده (حمل به داخل) در سیستم ادواری

هزینهٔ حمل در سیستم ادواری به حساب «**هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده**» منظور می‌شود. هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده را می‌توان مستقیماً به حساب خرید هم منظور نمود، ولی روش متداول، ثبت در حسابی جداگانه تحت عنوان «هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده» است. این روش اطلاعات مفیدی برای کنترل و بررسی خریدها و هزینه‌های حمل جهت تصمیم‌گیری در اختیار مدیران قرار می‌دهد. همان‌طور که گفته شد برای تعیین بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده، ماندهٔ این حساب به ماندهٔ خرید کالا اضافه می‌شود.

فعالیت

۱ آیا می‌توان هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده را مستقیماً به حساب خرید منظور نمود؟ چرا؟
۲ هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده را باید خریدار پرداخت کند یا فروشنده؟ در این مورد بحث کنید.

صدور سند حسابداری خرید کالا در سیستم ادواری

در سیستم ادواری، هنگام خرید کالا، حساب خرید کالا بدهکار می‌شود و در پایان دوره مانده حساب خرید کالا همواره بدهکار خواهد بود.

خرید کالا	
افزایش بدهکار	

هنگام خرید کالا معمولاً یکی از حالات زیر اتفاق می‌افتد:
الف) خریدار، وجه کالای خریداری‌شده را به صورت نقد پرداخت کند (خرید نقد).
ب) خریدار، پرداخت وجه کالای خریداری‌شده را در موعد معینی تعهد کند (خرید نسیه).
ج) خریدار، قسمتی از مبلغ را پرداخت و مابقی آن را تعهد کند و یا برای آن اسناد تجاری صادر نماید.
د) خریدار، قبل از تحویل کالا کل بهای خرید و یا قسمتی از بهای آن را پرداخت نماید.

■ سند حسابداری خرید کالا در چهار حالت (الف، ب ، ج و د) و پرداخت هزینه حمل به صورت زیر تنظیم می‌شود:

الف) سند حسابداری خرید کالا به صورت نقد

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		خرید کالا		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نقد از کارخانه/ شرکت					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

فروشگاه «کرمان» در ۹۵/۸/۷ کالایی را به ارزش ۴۰۰٬۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری نمود.
مطلوب است:
صدور سند حسابداری خرید کالا با فرض استفاده از سیستم ادواری.

شماره سند:		فروشگاه کرمان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵/۸/۷		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		....		۴۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد			۴۰۰٬۰۰۰
جمع: چهارصد هزار ریال				۴۰۰٬۰۰۰	۴۰۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت خرید نقدی کالا					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ب) سند حسابداری خرید کالا به صورت نسیه

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		خرید کالا		××	
		حساب‌های پرداختنی تجاری			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نسیه از کارخانه/ شرکت ...					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

■ حساب‌های پرداختنی تجاری (بستانکاران تجاری) بیانگر بدهی‌های واحد تجاری بوده که در اثر خرید نسیه مواد، کالا و خدمات به‌وجود آمده و برای آنها چک و سفته صادر نشده است. نمونه دیگر از بدهی‌ها، اسناد پرداختنی تجاری می‌باشد و زمانی ایجاد می‌شود که واحد تجاری در ازای خرید نسیه مواد، کالا و خدمات، چک مدت دار و یا سفته صادر کرده باشد.

فعالیت

فرض کنید که فروشگاه «کرمان» کالا را به صورت نسیه خریداری نموده است. در این حالت سند حسابداری آن را صادر نمایید.

<table>
<tr><td colspan="2">شماره سند:
تاریخ سند: ۹۵/۸/۷</td><td colspan="2">فروشگاه کرمان
سند حسابداری</td><td colspan="2">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>کد حساب</td><td>شرح</td><td>مبلغ جزء</td><td>بدهکار (ریال)</td><td>بستانکار (ریال)</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>خرید کالا</td><td></td><td>۴۰۰٬۰۰۰</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>حساب‌های پرداختنی</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">جمع:</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند: بابت خرید کالا به‌صورت نسیه</td></tr>
<tr><td colspan="2">تنظیم کننده:</td><td colspan="2">تأیید کننده:</td><td colspan="2">تصویب کننده:</td></tr>
</table>

ج) سند حسابداری در حالتی که قسمتی از مبلغ معامله نقداً پرداخت می‌شود و برای بقیه اسناد تجاری (سفته و چک مدت‌دار) صادر شود.

<table>
<tr><td colspan="2">شماره سند:
تاریخ سند:</td><td colspan="2">شرکت ...
سند حسابداری</td><td colspan="2">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>کد حساب</td><td>شرح</td><td>مبلغ جزء</td><td>بدهکار (ریال)</td><td>بستانکار (ریال)</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>خرید کالا</td><td></td><td>××</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>موجودی نقد</td><td></td><td></td><td>××</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>اسناد پرداختنی</td><td></td><td></td><td>××</td></tr>
<tr><td colspan="3">جمع:</td><td></td><td>××</td><td>××</td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند: بابت خرید کالا از کارخانه / شرکت ...</td></tr>
<tr><td colspan="2">تنظیم کننده:</td><td colspan="2">تأیید کننده:</td><td colspan="2">تصویب کننده:</td></tr>
</table>

فعالیت

فروشگاه «سمنان» کالایی را به مبلغ ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری نمود و ۲۰۰٬۰۰۰ ریال آن را نقداً پرداخت و برای مابقی سفته یک ماهه صادر کرده است.
مطلوب است: صدور سند حسابداری رویداد فوق.

شماره سند:	شرکت ...	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید کالا			
		اسناد پرداختنی			
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

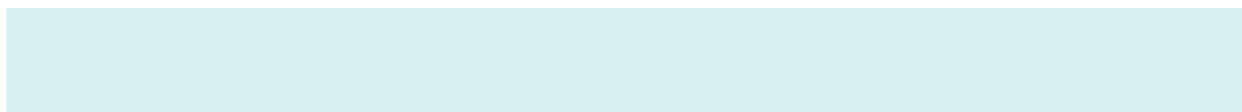
د ـ ۱)سند حسابداری در حالتی که خریدار بخشی از مبلغ خرید را قبل از دریافت کالا پرداخت می‌کند.

شماره سند:	شرکت ...	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید کالا		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: پیش پرداخت بابت خرید کالا از کارخانه/ شرکت ...					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

شرکت «زابل» از سیستم ادواری استفاده می‌نماید و در ۹۵/۶/۱ برای کالایی که قیمت خرید ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال می‌باشد، مبلغ ۳۵۰٬۰۰۰ ریال پیش پرداخت نمود، این کالا ۹۵/۶/۲۰ از فروشنده تحویل گرفته می‌شود.

مطلوب است: صدور سند حسابداری پیش پرداخت خرید کالا در تاریخ ۹۵/۶/۱

شماره سند:	**شرکت زابل**	**شماره صفحه دفتر روزنامه:**
تاریخ سند: ۹۵/۶/۱	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید کالا			
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

د ـ ۲) سند حسابداری دریافت کالا از محل پیش پرداخت‌ها:

هنگام تحویل کالا از فروشنده، حساب پیش پرداخت خرید، به میزان مبلغ پرداخت شده قبلی، بستانکار می‌گردد.

شماره سند:	**شرکت ...**	**شماره صفحه دفتر روزنامه:**
تاریخ سند:	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید کالا		××	
		موجودی نقد			××
		پیش پرداخت خرید کالا			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت دریافت کالا از محل پیش پرداخت‌ها					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

شرکت «زابل» کالا را در تاریخ ۹۵/۶/۲۰ تحویل گرفت و مابقی مبلغ آن را در همین تاریخ پرداخت نمود.

مطلوب است: صدور سند حسابداری تحویل کالا در تاریخ ۹۵/۶/۲۰.

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۶/۲۰		شرکت زابل سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		خرید کالا		۱٬۰۰۰٬۰۰۰	
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

سند حسابداری پرداخت هزینه حمل کالای خریداری‌شده

در سیستم ادواری، این هزینه در حساب جداگانه‌ای تحت عنوان «**هزینه حمل کالای خریداری‌شده**» ثبت می‌شود.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه حمل کالای خریداری‌شده		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت پرداخت هزینه حمل کالای خریداری‌شده به شرکت حمل و نقل/ آقای					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

شرکت «زابل» در تاریخ ۹۵/۶/۲۸ مبلغ ۲۰۰٬۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل کالای خریداری‌شده پرداخت نمود.

مطلوب است: صدور سند حسابداری پرداخت هزینه حمل کالای خریداری‌شده.

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۶/۲۸		شرکت زابل سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		هزینه حمل کالای خریداری‌شده		۲۰۰،۰۰۰	
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

یادآوری

همان‌طور که قبلاً اشاره شد هدف از خرید می‌تواند استفاده یا مصرف در بخش‌های داخلی شرکت باشد، که در این صورت سند حسابداری آن به صورت زیر خواهد بود:

سند حسابداری خرید در حالتی که خرید به قصد استفاده داخلی صورت می‌گیرد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		دارایی (اثاثه، ملزومات و ...)		××	
		موجودی نقد/ حساب‌های پرداختنی			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت خرید دارایی (اثاثه، ملزومات و...)					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

در شرکت «سعدی» ۵ عدد کالا جمعاً به ارزش ۱۸،۰۰۰،۰۰۰ ریال خریداری شد، یک عدد از این کالاها جهت استفاده (مصرف داخلی) در اختیار واحد بایگانی شرکت قرار گرفت، به نظر شما حساب خرید کالا به چه مبلغی بدهکار می‌گردد؟

کار عملی ۵

در بازرگانی «خرمشهر» رویدادهای زیر در مهر ماه سال جاری رخ داده است:

- در تاریخ ۷/۳ معادل ۲۰ صندوق چای به ارزش هر صندوق ۴۰۸٬۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری شد.
- در تاریخ ۷/۵ معادل ۱۰ دستگاه بخاری به بهای هر دستگاه ۱۴۷٬۰۰۰ ریال به صورت نسیه و ۵ دستگاه جارو برقی به بهای هر دستگاه ۱۱۵٬۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری شد، لازم به ذکر است در همین تاریخ دو دستگاه از این بخاری‌ها برای استفاده واحدهای حسابداری و فروش اختصاص داده شده است.
- در تاریخ ۷/۹، ۱۰ کارتن مواد شوینده به بهای هر کارتن ۹۶٬۰۰۰ ریال خریداری شد، برای نصف مبلغ این خرید چک روز صادر و برای مابقی سفته‌ای سه ماهه صادر گردید.
- در تاریخ ۷/۱۲ برای خرید کالایی که قیمت تمام‌شده آن ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، معادل ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال پیش پرداخت انجام شد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری رویدادهای فوق.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری			شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

شماره سند: | شرکت ... | شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند: | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: | شرکت ... | شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند: | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: | شرکت ... | شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند: | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

سیستم دائمی

فعالیت

چگونه می‌توان ارزش کالای موجود در انبار را در هر زمان اعلام کرد؟ بحث کنید.

سیستم دائمی سابقه‌ای مستمر و لحظه به لحظه از تغییرات (افزایش یا کاهش) در موجودی کالا را نگهداری می‌کند. در سیستم دائمی علاوه بر استفاده از حساب‌های دفترکل و یا معین، مدارک دیگری (کارت حساب کالا) جداگانه برای هریک از انواع موجودی‌ها نگهداری می‌شود و ارزش مقداری و ریالی موجودی کالا در هر مقطع زمانی از دفاتر قابل استخراج است. از این‌رو می‌توان کنترل مطلوب‌تری بر موجودی کالای انبار داشت، در صورت استفاده از سیستم دائمی، شمارش عینی موجودی کالا (انبارگردانی) تنها به منظور اثبات صحت میزان موجودی‌ها، از طریق مقایسه آنها با مدارک حسابداری ضروری است. در صورت وجود هر گونه اختلاف، موضوع باید پیگیری گردد و از طریق اصلاح مدارک سیستم دائمی (کارت‌ها و دفاتر معین) اختلاف رفع شود تا این مدارک با شمارش عینی اقلام مطابقت کند.

فعالیت

در هر یک از فروشگاه‌ها و شرکت‌های زیر مشخص کنید که آیا رویدادهای خرید باید به حساب خرید کالا (موجودی کالا) منظور شود یا دارایی مربوطه؟ توضیح دهید.

ردیف	فروشگاه / شرکت	رویداد	به چه حسابی منظور شود؟	
			دارایی مربوطه	خرید کالا (موجودی کالا)
۱	فروشگاه پوشاک	خرید یک دستگاه رایانه	✓	
۲	مصالح‌فروشی	خرید مقادیری سیمان		
۳	شرکت پخش دارو	خرید یک دستگاه وانت نیسان		
۴	فروشگاه لوازم صوتی و تصویری	خرید هشت دستگاه بلندگو		
۵	شرکت تولیدی ظروف پلاستیکی	خرید نرم‌افزار حسابداری		

کاربرد سیستم دائمی

در گذشته، سیستم دائمی عمدتاً در مورد کالاهای گران قیمت کاربرد داشت اما امروزه اکثر واحدهای تجاری به لطف وجود نرم‌افزارهای حسابداری، به این سیستم روی آورده‌اند، این نرم‌افزارها به حسابداران کمک می‌کند تا بدون اشتباه و با هزینه‌ای کمتر از سیستم‌های دستی به پردازش مبادلات بزرگ موجودی کالا بپردازند. در واقع این سیستم، کنترل داخلی را ارتقا و کارایی را نیز افزایش می‌دهد زیرا همیشه اطلاعات مربوط به مقدار و مبلغ خرید و بهای تمام‌شده مواد و کالا در اختیار بوده و مدیران بهتر می‌توانند تصمیم‌گیری نمایند.

فعالیت

با کمک هم‌کلاسی‌های خود به چند شرکت و فروشگاه محل زندگی خود مراجعه کنید و از سیستم آنها در ثبت موجودی کالا و ویژگی‌های آن جویا شوید و نتیجه را در کلاس بحث کنید.

موجودی کالا در سیستم دائمی

در سیستم دائمی کلیه خریدها مستقیماً به حساب «**موجودی کالا**» منظور می‌شود و حسابی به نام خرید کالا نگهداری نمی‌شود. در این سیستم هزینه حمل به جای اینکه به حساب هزینه حمل کالای خریداری‌شده منظور شود، به حساب موجودی کالا منظور می‌شود. همچنین سایر مخارج از جمله مخارج بارگیری کالا، بیمه حمل و... در حساب موجودی کالا ثبت می‌شوند.

فعالیت

۱ چه تفاوت‌هایی بین سیستم دائمی و ادواری وجود دارد؟ بحث کنید.

۲ سیستم دائمی و ادواری برای چه شرکت‌هایی مناسب است؟

۳ در کدام یک از سیستم‌های نگهداری موجودی کالا، نیاز به شمارش کالا در پایان دوره وجود دارد؟

۴ به عنوان یک حسابدار نحوه برخورد با رویداد زیر را در هر یک از سیستم‌های ادواری و دائمی بررسی کنید.

شرح	سیستم نگهداری	خرید کالا	موجودی کالا	هزینه حمل	بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده
خرید کالا به مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال و پرداخت ۴۰،۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل	ادواری				
	دائمی				

بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده رویداد فوق را در سیستم دائمی و ادواری با هم مقایسه کنید.

صدور سند حسابداری خرید کالا در سیستم دائمی

در این سیستم در زمان خرید کالا، **حساب موجودی کالا** بدهکار می‌شود. هزینه حمل کالای خریداری شده، تخفیفات نقدی خرید و برگشت از خرید و تخفیفات در یک حساب جداگانه نگهداری نمی‌شوند (برعکس سیستم ادواری)، بلکه هنگام تحقق به‌حساب موجودی کالا منظور می‌شوند. مانده موجودی کالا در پایان دوره همواره بدهکار خواهد بود.

موجودی کالا	
افزایش بدهکار	

الف) سند حسابداری خرید کالا به صورت نقد

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی کالا		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نقد از کارخانه/ شرکت					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

شرکت «همدان» در دهم تیر ماه سال جاری ۸ عدد کالا به ارزش هر یک ۸۵٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقد خریداری نمود.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری خرید کالا

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت همدان سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

ب) سند حسابداری خرید کالا به صورت نسیه

فعالیت

فرض کنید شرکت «همدان» کالاها را به‌صورت نسیه خریداری کرده باشد. در این حالت سند حسابداری صادر نمایید.

شماره سند:		شرکت همدان			شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)	
جمع:						
شرح سند:						
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:		

■ ج ـ ۱) سند حسابداری درحالتی که خریدار بخشی از مبلغ خرید را قبل از دریافت کالا پرداخت می‌کند.

شماره سند:		شرکت ...			شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت خرید کالا		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: پیش پرداخت بابت خرید کالا از کارخانه/ شرکت ...					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

■ ج ـ ۲) سند حسابداری دریافت کالا از محل پیش پرداخت‌ها:

فعالیت

شرکت«بابل» در تاریخ ۹۵/۷/۵ کالایی به ارزش ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری نمود، اگر مبلغ ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از مبلغ خرید قبلاً پرداخت شده باشد.

مطلوب است : صدور سند حسابداری رویداد فوق .

شماره سند:	شرکت ...	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده در سیستم دائمی

فعالیت

هزینه حمل کالای خریداری شده در سیستم ادواری به حساب .... منظور و در سیستم دائمی به‌حساب .... منظور می‌شود.

شماره سند:	شرکت ...	شماره صفحه دفتر روزنامه:			
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی کالا		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

شرکت «بابل»، درتاریخ ۹۵/۷/۶ مبلغ ۱۲۰٬۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل کالای خریداری شده پرداخت نمود.

مطلوب است : صدور سند حسابداری پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت بابل سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

فعالیت

برای سند حسابداری زیر رویداد مالی مناسبی بنویسید.

....

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت چالوس سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی کالا		۶۰۰٬۰۰۰	
		موجودی نقد			۵۰۰٬۰۰۰
		پیش پرداخت خرید کالا			۱۰۰٬۰۰۰
جمع: ششصد هزار ریال				۶۰۰٬۰۰۰	۶۰۰٬۰۰۰
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

فعالیت

جدول زیر را کامل نمایید.

ردیف	شرح	سیستم‌نگهداری‌موجودی‌کالا
۱	کالای خریداری شده به حساب «خرید کالا» منظور شده است.	ادواری
۲	هزینه حمل کالا به حساب «هزینه حمل کالای خریداری شده» منظور شده است.	
۳	کالای خریداری شده به حساب «موجودی کالا» منظور شده است.	
۴	هزینه حمل کالا به حساب «موجودی کالا» منظور شده است.	

کار عملی ۶

اسناد حسابداری رویدادهای مربوط به کار عملی ۵ (بازرگانی خرمشهر) را با استفاده از سیستم دائمی صادر کنید و با سیستم ادواری مقایسه نمایید.

ـ درتاریخ ۷/۳، ۲۰ صندوق چای به ارزش هرصندوق ۴۰۸،۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری شد.

ـ در تاریخ ۷/۵، ۱۰ دستگاه بخاری به بهای هردستگاه ۱۴۷،۰۰۰ ریال به صورت نسیه و ۵ دستگاه جارو برقی به بهای هر دستگاه ۱۱۵،۰۰۰ریال به صورت نقد خریداری شد. لازم به ذکر است، در همین تاریخ دو دستگاه از این بخاری‌ها برای استفاده واحدهای حسابداری و فروش اختصاص داده شده است.

ـ در تاریخ ۷/۹، ۱۰ کارتن مواد شوینده به بهای هر کارتن ۹۶،۰۰۰ ریال خریداری شد. برای نصف مبلغ این خرید چک روز صادر وبرای مابقی سفته ای سه ماهه صادر گردید.

ـدر تاریخ ۷/۱۲ برای خرید کالایی که قیمت تمام شدهٔ آن ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال است، معادل ۲،۰۰۰،۰۰۰ریال پیش پرداخت انجام شد.

مطلوب است : صدور سند حسابداری رویداد فوق.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: | شرکت ... | شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند: | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: | شرکت ... | شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند: | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شماره سند: | شرکت ... | شماره صفحه دفتر روزنامه:
تاریخ سند: | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

عملیات حسابداری خرید کالا در دو روش ادواری و دائمی به صورت مقایسه‌ای (بدون اعمال مالیات بر ارزش افزوده)

ردیف	سیستم ادواری			سیستم دائمی		
	شرح	بدهکار	بستانکار	شرح	بدهکار	بستانکار
۱	خرید کالا موجودی نقد/ حساب‌های پرداختنی بابت خرید کالا	××	 ××	موجودی کالا موجودی نقد/ حساب‌های پرداختنی بابت خرید کالا	××	 ××
۲	هزینه حمل کالای خریداری شده موجودی نقد/ حساب‌های پرداختنی پرداخت بابت هزینه حمل	××	 ××	موجودی کالا موجودی نقد/ حساب‌های پرداختنی پرداخت بابت هزینه حمل	××	 ××

کار عملی ۷

خریدهای فروشگاه «لاهیجان» در خرداد ماه ۹۵ به قرار زیر بوده است:

توجه

کالاها مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نمی‌باشند.

۳/۵: فاکتور شماره ۲۸ خرید کالا از شرکت «ساری» را به مبلغ ۷۴۰،۰۰۰ ریال نشان می‌دهد. پرداخت این مبلغ از طریق چک شماره ۴۰۰۶ (به تاریخ روز) صورت گرفته است.

۳/۶: فاکتور شماره ۷۱۶ خرید ملزومات از فروشگاه « زنجان» را به مبلغ ۹۰،۰۰۰ ریال نشان می‌دهد. وجهی بابت این خرید پرداخت نشده است.

۳/۸: فاکتور شماره ۲۵۶ خرید کالا از شرکت «قشم» را به مبلغ ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال نشان می‌دهد. در ازای این خرید سفته‌ای سه ماهه صادر شده است.

۳/۱۲: صورت‌حساب شماره ۵۰ دریافتی از شرکت حمل و نقل «کالا» پرداخت هزینه حمل کالاهای خریداری شده به مبلغ ۸۵،۰۰۰ ریال نشان می‌دهد. آقای محمدی تنخواه دار این شرکت وجه آن را پرداخت نموده است (تنخواه‌گردان به روش ثابت)

۳/۱۸: فاکتور شماره ۵۳۱۴ خرید اثاثه از کارخانه «امیدیه» را به مبلغ ۲۴۰،۰۰۰ ریال نشان می‌دهد. معادل ۴۰،۰۰۰ ریال آن از صندوق شرکت پرداخت شده است و مابقی ۴۵ روز دیگر پرداخت می‌شود.

۳/۲۲: فاکتور شماره ۶۴۷ خرید کالا از بازرگانی «شهریار» را به مبلغ ۹۰۰،۰۰۰ ریال نشان می‌دهد. یک سوم این مبلغ از طریق چک شماره ۴۰۰۷ (به تاریخ روز) پرداخت شده و مابقی قرار است در تاریخ ۳/۳۰ پرداخت شود.

۳/۲۶: صورت‌حساب شماره ۵۱ دریافتی از شرکت حمل و نقل «کالا» پرداخت هزینه حمل کالاهای خریداری شده به مبلغ ۳۰،۰۰۰ ریال را نشان می‌دهد. پرداخت این صورت‌حساب از طریق تنخواه‌گردان (آقای محمدی) صورت گرفته است.

۳/۲۸: ملزومات خریداری شده ۳/۶ به دلیل عدم استفاده به همان مبلغ خرید به صورت نقد فروخته شد و وجه آن به حساب صندوق شرکت واریز شد.

۳/۳۰: صدور چک شماره ۴۰۰۸ (به تاریخ روز) بابت تسویه مانده بدهی تاریخ ۳/۲۲.

۳/۳۱: ارائه اسناد هزینه توسط تنخواه‌گردان (آقای محمدی) و تأیید آن و همچنین صدور چک شماره ۴۰۰۹ در وجه آقای محمدی بابت تأمین هزینه‌های انجام شده.

مطلوب است:

۱ تنظیم سند حسابداری به دو روش ادواری و دائمی و ثبت اسناد حسابداری در دفتر روزنامه

۲ محاسبه تاریخ سررسید سفته‌ای که در تاریخ ۳/۸ صادر شده است.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و …)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف خرید کالا در سیستم ادواری				
۷	تعریف موجودی کالا در سیستم دائمی				
۸	صدور سند حسابداری خرید کالا در سیستم ادواری				
۹	صدور سند حسابداری خرید کالا در سیستم دائمی				
۱۰	صدور سند حسابداری هزینهٔ حمل به داخل در سیستم ادواری و دائمی				

سایر حساب‌های دریافتنی (مالیات و عوارض بر ارزش افزوده خرید)

در چند سال اخیر، مالیات بر ارزش افزوده، به انواع مالیات‌هایی که در نظام مالیاتی کشور دریافت می‌شود اضافه شده است، برای درک بهتر مفهوم این نوع مالیات، بهتر است ابتدا بدانیم ارزش افزوده در این قانون به چه معناست؟ مطابق ماده ۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده، **ارزش افزوده عبارت است از تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری یا تحصیل شده در یک دوره معین.**

مالیات بر ارزش افزوده چیست؟ **مالیات بر ارزش افزوده مالیات غیرمستقیمی است که مصرف‌کننده (خریدار) آن را به همراه بهای خرید اجناس و خدمات می‌پردازد و دریافت کننده (فروشنده) موظف است مقدار مالیات دریافتی را به دولت پرداخت کند.**

از آنجا که فروشنده نیز ضمن خرید اولیه چنین مالیاتی را پرداخته است ولی مصرف‌کننده نهایی محسوب نمی‌شود، او حق دارد کل مالیات‌های ارزش افزوده پرداختی خود را از کل مالیات بر ارزش افزوده‌های دریافتی کسر کرده و مابه‌التفاوت را به دولت بپردازد.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده، هرساله از سوی دولت مشخص می‌شود، این نرخ، درصدی از مبلغ خالص صورت‌حساب فروش کالا یا خدمات است، مطابق ماده ۱۴ قانون مالیات بر ارزش افزوده، مأخذ محاسبه مالیات، **بهای کالا یا خدمت مندرج در صورت‌حساب** خواهد بود، در مواردی که صورت‌حساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبته مشخص شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات، بهای روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق مالیات می‌باشد.

فعالیت

در تاریخ ۹۵/۳/۱ کالایی به ارزش ۲۰۰٬۰۰۰ ریال خریداری‌شده است، مالیات و عوارض آن را محاسبه کنید؟ اگر صورت‌حساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود آیا محاسبه مالیات و عوارض امکان‌پذیر است؟ بحث کنید.

در تصویر ۱۱ـ۱ نحوه محاسبه عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در فاکتور فروش نشان داده شده است:

فاکتور فروش کالا و خدمات

شماره سریال: [illegible]
تاریخ: [illegible]

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی: شرکت پخش شمیران
نشانی کامل: استان تهران
شماره اقتصادی: [illegible]
شماره ثبت/شماره ملی: [illegible]
کد پستی ده رقمی: [illegible]

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی: فروشگاه ورزشی
نشانی کامل: استان قزوین
شماره اقتصادی: [illegible]
شماره ثبت/شماره ملی: [illegible]
کد پستی ده رقمی: [illegible]

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

۱ ردیف	۲ کد کالا	۳ شرح کالا یا خدمات	۴ تعداد/مقدار	۵ واحد	۶ مبلغ واحد (ریال)	۷ مبلغ کل (ریال)	۸ مبلغ تخفیف	۹ مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)	۱۰ جمع مالیات و عوارض (ریال)	۱۱ جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)
۱	[illegible]	کفش ورزشی	۱۰۰	جفت	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲	[illegible]	جوراب ورزشی	۵۰	جفت	[illegible]	[illegible]	—	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۳	[illegible]	توپ فوتبال	۲۰	عدد	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
جمع کل			۱۷۰			[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]

شرایط و نحوه فروش: نقدی ☑ غیر نقدی ☐
توضیحات:
مهر و امضاء فروشنده: مهر و امضاء خریدار:

تصویر ۱۱ــ۱ــ نحوه محاسبه عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در فاکتور فروش

تذکر

همان‌طور که گفته شد نرخ مالیات بر ارزش افزوده، هرساله از سوی دولت مشخص می‌شود، برای مثال این نرخ در سال ۱۳۹۵ معادل ۹٪ تعیین شده که شامل **۶٪ مالیات و ۳٪ عوارض** می‌باشد.

فعالیت

۱ با کمک دوستان و هم‌کلاسی‌های خود از فاکتورها و صورت‌حساب‌های خرید چند فروشگاه یا شرکت محل زندگی خود کپی بگیرد و به کلاس بیاورید و نحوه محاسبه مالیات و عوارض آن را بررسی و نتیجه را به هنرآموز خود گزارش دهید.

۲ با کمک هم‌کلاسی‌های خود و با مراجعه به سایت (نظام مالیات بر ارزش افزوده: http://www.vat.ir) بررسی کنید که آیا مالیات بر ارزش افزوده به همه کالاها و خدمات تعلق می‌گیرد؟ چند نمونه از کالاها و خدماتی که از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف هستند، فهرست کنید.

۱	۲	۳
۴	۵	۶
۷	۸	۹

یادآوری

ممکن است بعضی شرکت‌ها، حساب‌های مالیات و عوارض را تفکیک نموده و تحت عناوین جداگانه در حساب‌ها منظور نمایند و محاسبات آن به قرار زیر خواهد بود:

نرخ مالیات ارزش افزوده × مبلغ خرید (پس از کسر تخفیفات مندرج در صورت‌حساب) = مبلغ مالیات بر ارزش‌افزوده

نرخ عوارض ارزش افزوده × مبلغ خرید (پس از کسر تخفیفات مندرج در صورت‌حساب) = مبلغ عوارض بر ارزش‌افزوده

فعالیت

براساس نرخ قانونی عوارض و مالیات بر ارزش افزوده طی سال‌های ۱۳۹۰ تا سال جاری، جدول زیر را کامل نمایید:

ردیف	سال	مبلغ خرید (ریال)	درصد مالیات بر ارزش افزوده	درصد عوارض ارزش افزوده	مبلغ پرداختی (ریال)
۱	۱۳۹۰	۳۸۸٬۰۰۰	؟............	؟............	؟............
۲	۱۳۹۱	؟............	؟............	؟............	۴۲۰٬۰۰۰
۳	۱۳۹۲	۳۴۰٬۰۰۰	؟............	؟............	؟............
۴	۱۳۹۳	؟............	؟............	؟............	؟............
۵	۱۳۹۴	۴۲۰٬۰۰۰	؟............	؟............	؟............
۶	۱۳۹۵	؟............	؟............	؟............	۷۰۸٬۵۰۰
۷	سال جاری	۱٬۰۰۰٬۰۰۰	؟............	؟............	؟............

کار عملی ۸

فاکتور زیر را در نظر بگیرید:

فاکتور فروش کالا و خدمات	شماره سریال	۲۸
	تاریخ	[illegible]

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی: شرکت گنبد — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:
نشانی کامل: استان: گرگان — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:
شماره تلفن/فکس:
نشانی:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی: فروشگاه اهر — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:
نشانی کامل: استان: آذربایجان‌شرقی — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:
شماره تلفن/فکس:
نشانی:

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد/مقدار	واحد	مبلغ واحد (ریال)	مبلغ کل (ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)	جمع مالیات و عوارض (ریال)	جمع مبلغ کل به علاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)
۱	۹۸۹	پودر رخت شویی	۱۰	کارتن	۴۰۰,۰۰۰	؟	—	؟	؟	؟
۲	۴۱۰	صابون	۲۰	بسته	؟	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	؟	؟	؟
۳	۳۳۱	جرم گیر	؟	کارتن	۳۵۰,۰۰۰	۱,۷۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	؟	؟	؟
۴	۸۱۴	شیشه پاک کن	۱۵	عدد	؟	۷۵۰,۰۰۰	—	؟	؟	؟
۵	۱۳۷	خمیر دندان	؟	عدد	۳۴,۰۰۰	؟	۴۰,۰۰۰	؟	؟	؟
					جمع کل	۱۸,۱۰۰,۰۰۰	؟	؟	؟	؟

مبلغ قابل پرداخت به عدد و حروف: ؟

شرایط و نحوه فروش: نقدی ■ غیرنقدی □ — توضیحات:

مهر و امضا فروشنده — مهر و امضا خریدار

مطلوب است: با اعمال نرخ ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده، قسمت‌هایی را که با علامت سؤال مشخص شده‌اند، محاسبه نمایید.

سند حسابداری خرید کالا در سیستم ادواری حالتی که کالا مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده است:

توجه

«در زمان خرید کالا، مبلغ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده تحت سرفصل **سایر حساب‌های دریافتنی** ثبت (بدهکار) می‌شود، چون مبالغی که بابت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در زمان خرید پرداخت می‌شود، جزء مطالبات شرکت محسوب می‌شود».

<table>
<tr><td colspan="3">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td><td>شرکت ......
سند حسابداری</td><td colspan="2">شماره سند:
تاریخ سند:</td></tr>
<tr><td>بستانکار(ریال)</td><td>بدهکار(ریال)</td><td>مبلغ جزء</td><td>شرح</td><td>کد حساب</td><td>ردیف</td></tr>
<tr><td></td><td>××</td><td></td><td>خرید کالا</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>××</td><td></td><td>سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>××</td><td></td><td></td><td>موجودی نقد</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>××</td><td>××</td><td></td><td colspan="3">جمع:</td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نقد از کارخانه/ شرکت ......</td></tr>
<tr><td colspan="3">تصویب کننده:</td><td>تأیید کننده:</td><td colspan="2">تنظیم کننده:</td></tr>
</table>

مثال

فروشگاه«مازندران» در ۹۵/۹/۸ کالایی به ارزش ۴٬۰۰۰٬۰۰۰ریال (بدون احتساب مالیات) به صورت نقد خریداری نمود . این کالا مشمول عوارض و مالیات برارزش افزوده می‌باشد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری خرید با فرض استفاده از سیستم ادواری

<table>
<tr><td colspan="3">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td><td>فروشگاه مازندران
سند حسابداری</td><td colspan="2">شماره سند:
تاریخ سند: ۹۵/۹/۸</td></tr>
<tr><td>بستانکار(ریال)</td><td>بدهکار(ریال)</td><td>مبلغ جزء</td><td>شرح</td><td>کد حساب</td><td>ردیف</td></tr>
<tr><td></td><td>۴٬۰۰۰٬۰۰۰</td><td></td><td>خرید کالا</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>۳۶۰٬۰۰۰</td><td></td><td>سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات برارزش افزوده</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۴٬۳۶۰٬۰۰۰</td><td></td><td></td><td>موجودی نقد</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۴٬۳۶۰٬۰۰۰</td><td>۴٬۳۶۰٬۰۰۰</td><td></td><td colspan="3">جمع: چهار میلیون و سیصد و شصت هزار ریال</td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند: بابت خرید کالا به‌صورت نقد از کارخانه / شرکت......</td></tr>
<tr><td colspan="3">تصویب کننده:</td><td>تأیید کننده:</td><td colspan="2">تنظیم کننده:</td></tr>
</table>

مالیات بر ارزش افزوده ۳۶۰٬۰۰۰ = ۹٪ × ۴٬۰۰۰٬۰۰۰

سند حسابداری خرید کالا در سیستم دائمی حالتی که کالا مشمول عوارض ومالیات بر ارزش افزوده است:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت … سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		موجودی کالا		××	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت خرید کالا به صورت نقد از شرکت/کارخانه…					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

فعالیت

بازرگانی«مشهد»، در دهم آبان سال جاری کالایی به ارزش ۱۰،۹۰۰،۰۰۰ریال شامل ۹۰۰،۰۰۰ ریال مالیات بر ارزش افزوده به‌صورت سند خریداری نمود. این کالا مشمول عوارض و مالیات برارزش افزوده می باشد.

مطلوب است: صدور سند حسابداری خرید کالا

شماره سند: تاریخ سند:		بازرگانی مشهد سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

سند حسابداری پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده در سیستم ادواری

درسیستم ادواری، این هزینه در حساب جداگانه‌ای تحت عنوان«هزینۀ حمل کالای خریداری شده» ثبت می شود. از آنجایی که هزینه حمل کالای خریداری شده باعث افزایش بهای تمام شده آن می‌شود، مشمول مالیات و عوارض بر ارزش افزوده است.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت .... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		هزینۀ حمل کالای خریداری شده		××	
		سایر حساب های دریافتنی ـ مالیات برارزش افزوده		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت پرداخت هزینۀ حمل کالای خریداری شده به شرکت حمل ونقل/ آقای					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

فعالیت

فروشگاه «مازندران» در هشتم آذرماه سال جاری، مبلغ ۲۱۸،۰۰۰ریال شامل ۱۸،۰۰۰ ریال مالیات بر ارزش افزوده بابت هزینه حمل کالای خریداری شده پرداخت نمود.

مطلوب است :

صدور سند حسابداری پرداخت هزینۀ حمل کالای خریداری شده

شماره سند: تاریخ سند:		فروشگاه مازندران سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		هزینۀ حمل کالای خریداری شده		۲۰۰،۰۰۰	
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

سند حسابداری پرداخت هزینه حمل کالای خریداری شده در سیستم دائمی

در سیستم دائمی، این هزینه در حساب جداگانه‌ای تحت عنوان«موجودی کالا» ثبت می شود.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت .... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی کالا		××	
		سایر حساب های دریافتنی ـ مالیات برارزش افزوده		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

فروشگاه «بیرجند» در تاریخ ۹۵/۹/۱۲، مبلغ ۶۵۴٬۰۰۰ ریال (شامل ۵۴٬۰۰۰ ریال مالیات بر ارزش افزوده) بابت هزینه حمل کالای خریداری شده پرداخت نمود.

مطلوب است :

صدور سند حسابداری پرداخت هزینۀ حمل کالا خریداری شده.

شماره سند: تاریخ سند:		فروشگاه بیرجند سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۹

فاکتور فروش زیر را با اعمال نرخ ۹٪ مالیات برارزش افزوده، کامل نموده و سند حسابداری آن را در دفاتر خریدار به روش دائمی صادر نمایید.

فاکتور فروش کالا و خدمات

شماره سریال	۳۲۱۱۴
تاریخ	۱۴۰۰/۰۸/۱۸

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی: — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:

نشانی کامل: استان: اصفهان — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:

تلفن: — شماره تلفن/فکس:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی: آقای ایرانی — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:

نشانی کامل: استان: اصفهان — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:

تلفن: — شماره تلفن/فکس:

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد/مقدار	واحد	مبلغ واحد(ریال)	مبلغ کل(ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف(ریال)	جمع مالیات و عوارض(ریال)	جمع مبلغ کل به علاوه جمع مالیات و عوارض(ریال)
۱	۲-۰۵	تلویزیون	۱۰	دستگاه	۲,۱۵۰,۰۰۰	؟ ـــــــ	-	؟ ـــــــ	؟ ـــــــ	؟ ـــــــ
۲	۳-۲۵	یخچال فریز	۸	دستگاه	۲,۰۰۰,۰۰۰	؟ ـــــــ	-	؟ ـــــــ	؟ ـــــــ	؟ ـــــــ
۳	۱-۱۶	لباسشویی	۱۲	دستگاه	۲,۶۱۰,۰۰۰	؟ ـــــــ	-	؟ ـــــــ	؟ ـــــــ	؟ ـــــــ
					جمع کل	؟ ـــــــ	-	؟ ـــــــ	؟ ـــــــ	؟ ـــــــ

مبلغ قابل پرداخت به عدد و حروف:

شرایط و نحوه فروش: نقدی ☐ غیرنقدی ☐

توضیحات: از مبلغ قابل پرداخت معادل ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال آن چک و برای مابقی سفته یک ماهه صادر شد.

مهر و امضا فروشنده: — مهر و امضا خریدار:

کار عملی ۱۰

خریدهای شرکت «کرج» در دی ماه سال جاری به قرار زیر بوده است (در اول دی‌ماه مانده صندوق ۵٬۲۰۰٬۰۰۰ ریال، مانده وجوه نزد تنخواه ۲٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال و مانده بانک ۷٬۳۰۰٬۰۰۰ ریال می‌باشد).

توجه

۱ مبالغ خرید قبل از احتساب مالیات برارزش افزوده می‌باشد و برای محاسبه مبلغ مالیات برارزش افزوده، نرخ ۹٪ را اعمال کنید.

۲ چک‌های صادره به تاریخ روز تحویل شده‌اند.

۱۰/۲: برای کالاهایی که در تاریخ ۱۰/۲۹ تحویل می شود، مبلغ ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال پرداخت شد.

۱۰/۵: خرید نسیه کالا به مبلغ ۶۰۰٬۰۰۰ ریال از شرکت «اردبیل».

۱۰/۸: خرید کالا به‌صورت نقد به مبلغ ۳۰۰٬۰۰۰ ریال در ازای صدور چک شماره ۵۱۶، از تجارتخانه «نهاوند».

۱۰/۱۲: خرید یک دستگاه رایانه برای انجام عملیات حسابداری به مبلغ ۴۰۰٬۰۰۰ ریال از فروشگاه سخت‌افزاری «جیرفت»، معادل ۲۰٪ مبلغ فاکتور از طریق چک شماره ۵۱۷ پرداخت و مابقی طی ۳۰ روز آینده پرداخت می‌شود.

۱۰/۱۵: خرید کالا به ارزش ۸۰٬۰۰۰ ریال از عمده فروشی «کرمانشاه» و پرداخت وجه آن از صندوق شرکت.

۱۰/۱۸: خرید نسیه کالا به مبلغ ۶۲۰٬۰۰۰ ریال از بازرگانی «خراسان» (این کالا از پرداخت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده معاف می باشد).

۱۰/۲۱: خرید کالا به مبلغ ۱٬۳۰۰٬۰۰۰ ریال از شرکت «ماهشهر» در ازای صدور سفته سه ماهه معادل ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و پرداخت مابقی مبلغ فاکتور از محل صندوق.

۱۰/۲۵: نصف بدهی خرید مورخ ۱۰/۵ از طریق صدور چک شماره ۵۱۸ پرداخت شد.

۱۰/۲۸: دریافت صورتحساب حمل کالاهای خریداری شده تاریخ‌های ۱۰/۵، ۱۰/۸، ۱۰/۱۵ و ۱۰/۲۱ از تنخواه‌گردان شرکت (آقای امیری) جمعاً به مبلغ ۲۱۸٬۰۰۰ ریال (شامل ۱۸٬۰۰۰ ریال مالیات بر ارزش افزوده). در همین تاریخ صورتحساب‌ها تأیید و چکی به تاریخ روز معادل مخارج انجام شده جهت ترمیم تنخواه‌گردانی در وجه آقای امیری صادر شد (تنخواه گردان به روش متغیر).

۱۰/۲۹: دریافت کالاهایی به ارزش ۲٬۸۰۰٬۰۰۰ ریال. لازم به ذکر است که در تاریخ ۱۰/۲ مبلغ ۱٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال برای آن پیش پرداخت شده بود و مابقی نیز به‌صورت نقد از طریق چک شماره ۵۱۹ پرداخت شد.

مطلوب است:

تنظیم سند حسابداری رویدادهای فوق در هر سیستم ادواری و ثبت اسناد حسابداری در دفتر روزنامه.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درست‌کاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف مالیات بر ارزش افزوده				
۷	تعریف عوارض بر ارزش افزوده				
۸	صدور سند حسابداری خرید کالای مشمول مالیات برارزش افزوده در سیستم ادواری				
۹	صدورسندحسابداری خرید کالای مشمول مالیات برارزش افزوده در سیستم دائمی				
۱۰	صدور سند حسابداری هزینهٔ حمل به داخل				

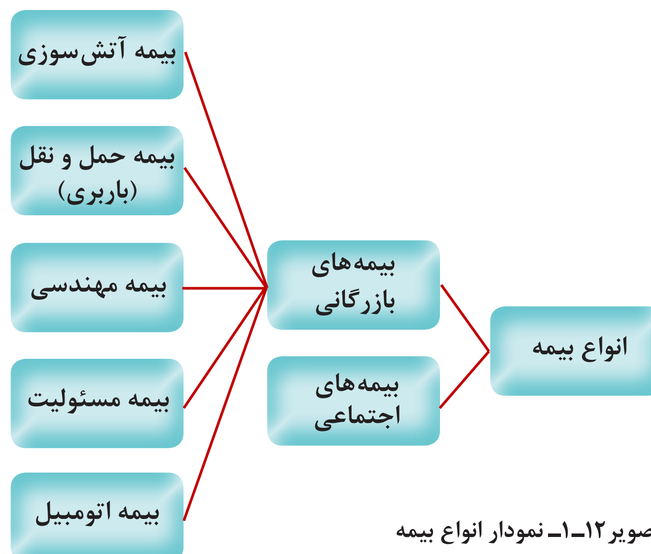
انواع بیمه

فعالیت

به نظر شما چرا بعضی شرکت‌ها موجودی‌های خود را در برابر خطرات احتمالی، بیمه می‌کنند؟ آیا هیچ لزومی دارد که موجودی‌ها بیمه شوند و شرکت از این بابت متحمل هزینه بیمه شود؟

تعریف بیمه: بیمه به مفهوم اطمینان از امکان انتقال خسارت وارده از حوادث احتمالی و ناخواسته به فرد یا سازمان دیگری می‌باشد.

دریک تقسیم‌بندی کلی، بیمه به دو دسته بیمه‌های اجتماعی و بیمه‌های بازرگانی(اختیاری) تقسیم‌بندی می‌شود.

تصویر ۱۲ـ۱ـ نمودار انواع بیمه

انواع بیمه‌نامه‌های مرتبط با موجودی کالا عبارت اند از: بیمه آتش سوزی و صاعقه ـ بیمه سرقت ـ بیمه سیل ـ بیمه نابابی و ... . در ادامه به تعریف دو بیمه آتش سوزی و سرقت پرداخته می‌شود:

بیمه آتش‌سوزی: رشته‌ای از بیمه است که بیمه‌گر طی آن در قبال دریافت حق بیمه، جبران خسارت‌های وارد شده بر دارایی‌های بیمه‌گذار را در اثر آتش‌سوزی، صاعقه و انفجار تعهد می‌نماید. بیمه آتش‌سوزی ممکن است خطرات اضافی همچون سیل، زلزله، طوفان، تگرگ، سرقت، ترکیدگی لوله‌های آب، ضایعات ناشی از برف و باران و موارد دیگری را نیز تحت پوشش قرار دهد.

بیمه سرقت: این نوعِ بیمه‌نامه، خطر سرقت و خساراتی که در اثر سرقت به بیمه‌گذار وارد می‌شود، را تعهد می نماید. معمولاً بیمه سرقت با سایر بیمه‌نامه‌ها ترکیب می‌شود که از رایج‌ترین آنها ترکیب با بیمه آتش‌سوزی است.

فعالیت

ارزش کالاهای موجود در انبار شرکت«یزد» معادل ۶۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است، این موجودی‌ها در مقابل خطرات آتش‌سوزی و خطرات اضافی(سیل وزلزله) بیمه شده و برای این منظور مبلغ ۵۲۰٬۰۰۰ ریال به شرکت بیمه پرداخت شد. نرخ بیمه چند درصد بوده است؟

صدور سند حسابداری بیمه

فعالیت

پیش پرداخت هزینه‌ها، دارایی است یا هزینه؟ چرا؟

در مواردی ممکن است شرکت قبل از دریافت کالا و خدمات ویا وقوع هزینه، نسبت به پرداخت وجه آن اقدام نماید. مبلغ پرداخت شده در حساب پیش پرداخت مربوطه منظور و به عنوان دارایی شناسایی می‌گردد. در نتیجه مبلغی که بابت حق بیمه در ابتدا پرداخت می شود، تحت عنوان پیش‌پرداخت بیمه ثبت می‌شود.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		پیش پرداخت بیمه		××	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده		××	
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت خرید بیمه‌نامه......					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۱۱

شرکت بازرگانی «خراسان» در اول فروردین ۹۵ کالای موجود در انبار خود را در مقابل خطرات آتش سوزی بیمه کرد. حق بیمه پرداختی مطابق بیمه‌نامه معادل ۶،۵۴۰،۰۰۰ریال(شامل ۵۴۰،۰۰۰ ریال مالیات برارزش افزوده) است و در تاریخ مذکور وجه بیمه پرداخت شد.

مطلوب است:

تنظیم سند حسابداری این رویداد،

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت خراسان سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

کار عملی ۱۲

فروشگاه «شیراز» به کار خرید و فروش اثاثه اداری اشتغال دارد. در ابتدای شهریور سال جاری مانده حساب‌های پرداختنی تجاری در دفتر کل شماره ۳۰۰ معادل ۳،۸۰۰،۰۰۰ ریال و مانده حساب فروشندگان در دفتر معین فروشگاه به شرح زیر است:

فروشنده	کد حساب	مانده بدهی
شرکت الف	۳۰۰۱	۷۵۰،۰۰۰
کارخانه ب	۳۰۰۲	۱،۱۰۰،۰۰۰
بازرگانی ج	۳۰۰۳	۴۰۰،۰۰۰
شرکت د	۳۰۰۴	۱،۵۵۰،۰۰۰

عملیات خرید کالا در فروشگاه «شیراز» در این ماه به‌صورت زیر بوده است:

فروشنده	شماره فاکتور	تاریخ خرید	شرایط خرید	مبلغ مالیات ارزش افزوده	مبلغ عوارض ارزش افزوده	مبلغ قابل پرداخت
شرکت الف	۲۵۴	۶/۲۳	نقدی	۳۶،۰۰۰	۱۸،۰۰۰	۶۵۴،۰۰۰
کارخانه ب	۳۶۴۸	۶/۵	نسیه	۲۱،۶۰۰	۱۰،۸۰۰	۳۹۲،۴۰۰
بازرگانی ج	۳۲۱۴۶	۶/۱۴	یک سوم نقد و مابقی نسیه	۹۰،۰۰۰	۴۵،۰۰۰	۱،۶۳۵،۰۰۰
شرکت د	۶۴۸	۶/۹	نسیه	۵۴،۰۰۰	۲۷،۰۰۰	۹۸۱،۰۰۰
تولیدی هـ	۷۸۴۱	۶/۱۱	نسیه	۴۷،۱۰۰	۲۳،۵۵۰	۸۵۵،۶۵۰

فروشگاه «شیراز» در طول این ماه پرداخت‌های زیر را به فروشندگان مذکور انجام داده است:

فروشنده	تاریخ پرداخت	مبلغ پرداخت شده	نحوه پرداخت
شرکت الف	۶/۳۰	۳۰۰،۰۰۰	صندوق
کارخانه ب	۶/۲۹	۹۵۰،۰۰۰	صدور چک شماره ۵۵۶ (به تاریخ روز)
بازرگانی ج	۶/۳۱	۱،۳۵۰،۰۰۰	صدور چک شماره ۵۵۸ (به تاریخ روز)
شرکت د	۶/۲۹	۲،۵۳۱،۰۰۰	صدور چک شماره ۵۵۷ (به تاریخ ۲۰ روز آینده)
تولیدی هـ	۶/۲۵	۵۰۰،۰۰۰	صندوق

مطلوب است:

۱ صدور سند حسابداری به دو روش ادواری و دائمی و تنظیم دفتر معین.

۲ تهیه تراز آزمایشی دفتر معین حساب‌های پرداختنی به تاریخ ۶/۳۱ .

کار عملی۱۳

بازرگانی «مهاباد» به خرید و فروش لوازم خانگی اشتغال دارد. اسناد و مدارک مثبته زیر برای هفته دوم خرداد ۹۵ در ارتباط با دو مورد خرید و بیمه موجودی کالا در اختیار شما قرار می‌گیرد:

شماره سریال	۹۴۱۷
تاریخ	۹۵/۰۳/۱۴

فاکتور فروش کالا و خدمات

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی : شرکت سمیرم — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:

نشانی کامل : استان: — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:

نشانی: — شماره تلفن/ فکس:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی : بازرگانی مهاباد — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:

نشانی کامل : استان: — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:

نشانی: — شماره تلفن/ فکس:

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد/مقدار	واحد	مبلغ واحد(ریال)	مبلغ کل(ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف(ریال)	جمع مالیات و عوارض(ریال)	جمع مبلغ کل به علاوه جمع مالیات و عوارض(ریال)
۱	۵۳۹	کولر آبی ۵۰۰۰	۱۲	دستگاه	۷,۴۰۰,۰۰۰	۸۸,۸۰۰,۰۰۰	۱,۷۷۶,۰۰۰	۸۷,۰۲۴,۰۰۰	۷,۸۳۲,۱۶۰	۹۴,۸۵۶,۱۶۰
۲	۵۴۰	کولر آبی ۷۰۰۰	۹	دستگاه	۷,۸۰۰,۰۰۰	۷۰,۲۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۴,۰۰۰	۶۸,۷۹۶,۰۰۰	۶,۱۹۱,۶۴۰	۷۴,۹۸۷,۶۴۰
۳	۵۴۱	لباسشویی ۵ کیلویی	۴	دستگاه	۱۱,۰۰۰,۰۰۰	۴۴,۰۰۰,۰۰۰	۸۸۰,۰۰۰	۴۳,۱۲۰,۰۰۰	۳,۸۸۰,۸۰۰	۴۷,۰۰۰,۸۰۰
۴	۵۴۲	آبگرمکن گازی	۷	دستگاه	۵,۶۰۰,۰۰۰	۳۹,۲۰۰,۰۰۰	۷۸۴,۰۰۰	۳۸,۴۱۶,۰۰۰	۳,۴۵۷,۴۴۰	۴۱,۸۷۳,۴۴۰
					جمع کل	۲۴۲,۲۰۰,۰۰۰	۴,۸۴۴,۰۰۰	۲۳۷,۳۵۶,۰۰۰	۲۱,۳۶۲,۰۴۰	۲۵۸,۷۱۸,۰۴۰

مبلغ قابل پرداخت به حروف: دویست و پنجاه و هشت میلیون و هفتصد و هجده هزار و چهل ریال

شرایط و نحوه فروش: نقدی ☐ غیرنقدی ■ — توضیحات:

مهر و امضا فروشنده: — مهر و امضا خریدار:

شماره سریال	۴۴۲۸
تاریخ	۹۵/۰۳/۱۴

فاکتور فروش کالا و خدمات

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی : صنایع خانگی گرگان — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:

نشانی کامل : استان: — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:

نشانی: — شماره تلفن/ فکس:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی : بازرگانی مهاباد — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:

نشانی کامل : استان: — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:

نشانی: — شماره تلفن/ فکس:

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد/مقدار	واحد	مبلغ واحد(ریال)	مبلغ کل(ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف(ریال)	جمع مالیات و عوارض(ریال)	جمع مبلغ کل به علاوه جمع مالیات و عوارض(ریال)
۱	۶۲۰	یخچال فریزر ۱۴ فوت	۵	دستگاه	۷,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۳,۱۵۰,۰۰۰	۳۸,۱۵۰,۰۰۰
۲	۶۲۱	اجاق گاز ۵ شعله	۱۰	دستگاه	۴,۵۰۰,۰۰۰	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۵۰,۰۰۰	۴۹,۰۵۰,۰۰۰
					جمع کل	۸۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۷,۲۰۰,۰۰۰	۸۷,۲۰۰,۰۰۰

مبلغ قابل پرداخت به حروف: هشتاد و هفت میلیون و دویست هزار ریال

شرایط و نحوه فروش: نقدی ☐ غیرنقدی ■ — توضیحات: طبق توافق هزینه حمل بر عهده فروشنده بوده است.

مهر و امضا فروشنده: — مهر و امضا خریدار:

بارنامه

تاریخ: ۹۵/۰۳/۱۳
ساعت: ۰۸:۱۵:۴۲
شماره بارنامه: ۵۴۶۹۷

شرکت اصفهان

فرستنده: **شرکت** سمیرم   آدرس: کد پستی: شناسه ثبت: تلفن:

گیرنده: **بازرگانی** مهاباد   آدرس: کد پستی: شناسه ثبت: تلفن:

راننده: سیفی پور   کد ملی: شماره گواهینامه: شماره ماشین: ۶۸۴ ع ۴۷-ایران

نام شرکت حمل و نقل: ت   کد شرکت: آدرس:

مشخصات محموله:

نام محموله	وزن	نوع بسته بندی	تعداد	مبدأ بارگیری	مقصد تخلیه
لوازم خانگی			۳۲	انبار ۲ شرکت	مهاباد – انبار کالای شرکت

مبلغ کرایه	پیش کرایه	باقیمانده کرایه	کمیسیون	بیمه حمل	مالیات	عوارض	مبلغ قابل پرداخت
۲۷،۵۰۰،۰۰۰	۰	۰	۱۰۰،۰۰۰	۴۰۰،۰۰۰	۱،۶۸۰،۰۰۰	۸۴۰،۰۰۰	۳۰،۵۲۰،۰۰۰

سی میلیون و پانصد و بیست هزار ریال

امضاء راننده: امضاء تحویل گیرنده: امضاء شرکت حمل و نقل:

شماره: ۲۲۵۴

بازرگانی مهاباد

برگ دستور پرداخت

تاریخ: ۹۵/۰۳/۱۴

امورمالی، لطفا از محل صندوق ☐ بانک ☑ بابت: هزینه حمل کالای خریداری شده مبلغ سی میلیون و پانصد و بیست هزار ریال به عدد معادل ۳۰،۵۲۰،۰۰۰ ریال به آقا/خانم/شرکت: سیفی پور (راننده کامیون) پرداخت نمایید.

تهیه کننده: تأیید کننده:

شماره: ۲۲۵۴

بازرگانی مهاباد

برگ رسید دریافت وجه

تاریخ: ۹۵/۰۳/۱۴

اینجانب کاظم سیفی پور به‌نمایندگی از موسسه حمل و نقل تندر مبلغ سی میلیون و پانصد و بیست هزار ریال به عدد معادل ۳۰،۵۲۰،۰۰۰ ریال نقداً بابت حمل کالا دریافت نمودم.

تهیه کننده: تأیید کننده: دریافت کننده:

بیمه نامه آتش سوزی

بیمه ..... بر اساس پیشنهاد شماره NIDS۳۰۰۸۹۳۳ مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ بیمه گذار به موجب این بیمه نامه و شرایط عمومی پیوست آن متعهد است که پس از دریافت حق بیمه مقرر، خسارتهای ناشی از وقوع خطرهای مورد تعهد وارد به موضوع بیمه به شرح زیر را جبران نماید.

مشخصات بیمه نامه

شماره بیمه نامه: ۳۵۴۱۳۶۴۸

نام بیمه گذار: بازرگانی مهاباد

نشانی بیمه گذار: مهاباد — تلفن:

واحد صدور: نمایندگی ..... — کد: ۴۱۲۵ — تاریخ صدور: ۱۳۹۵/۰۳/۱۸

موضوع فعالیت: موجودی‌های انبار

نوع مورد بیمه: غیر صنعتی — نوع سازه: بتون و یا سوله

شهر مورد بیمه:

نشانی مورد بیمه: — تلفن محل مورد بیمه:

مدت بیمه نامه: ۳۶۶ روز از ساعت ۲۴ روز ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ تا ساعت ۲۴ روز ۱۳۹۶/۰۳/۱۸

خطرات مورد تعهد بیمه گر

آتش سوزی، انفجار، صاعقه – سرقت (موجودی)

شرح موضوع بیمه (موارد بیمه شده)	ارزش تفکیکی	توضیحات
۱. ساختمانها جمعا به مبلغ	۰ ریال	
۲. تأسیسات جمعا به مبلغ	۰ ریال	
۳. موجودی جمعاً به مبلغ	۰ ریال	
۴. موجودی شناور جمعاً به مبلغ	۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	
۵. اثاثیه و محتویات جمعاً به مبلغ	۰ ریال	

خواهشمند است اموال خود را بر اساس ارزش روز بیمه فرمایید در غیر این صورت به تناسب مبلغ بیمه شده با قیمت واقعی پرداخت خواهد شد.

جمع کل سرمایه:	۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	به حروف: یک میلیارد و پانصد میلیون ریال
حق بیمه خالص:	۲۲,۹۵۰,۰۰۰ ریال	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده: ۲,۰۶۵,۵۰۰ ریال
جمع مبلغ پرداختی:	۲۵,۰۱۵,۵۰۰ ریال	به حروف: بیست و پنج میلیون و پانزده هزار و پانصد ریال

تاریخ صدور: ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ — شرکت سهامی بیمه

واحد: — کد: ۱۲۵

۹۱۲۰۰۳/۴۶۹

۱۳۹۵/۰۳/۱۸

تاریخ پرداخت هجدهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و نود و پنج

قابل پرداخت در شعبه بانک مهاباد-میدان شهرداری مرکزی کد ۲۵۶ تلفن

به موجب این چک مبلغ بیست و پنج میلیون و پانزده هزار و پانصد ریال تمام ••• ریال

در وجه بیمه نمایندگی ..... (کد ۴۱۲۵) بابت بیمه موجودی کالا•••

یا به حواله کرد پرداخت نماید

IR۹۰۰۱۳۰۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۳۴۴۳۰

شماره حساب جاری ۳۴۴۳۰

نام صاحب حساب جاری بازرگانی مهاباد

ریال ۲۵،۰۱۵،۵۰۰

۹۱۲۰۰۳/۴۷۰

۱۳۹۵/۰۳/۲۰

تاریخ پرداخت بیستم خرداد ماه یک هزار و سیصد و نود و پنج

قابل پرداخت در شعبه بانک مهاباد-میدان شهرداری مرکزی مهاباد کد ۲۵۶ تلفن

به موجب این چک مبلغ دویست و پنجاه و هشت میلیون و هفتصد و هجده هزار و چهل ریال تمام••• ریال

در وجه شرکت سمیرم بابت خرید کالا •••

یا به حواله کرد پرداخت نماید

IR۹۰۰۱۳۰۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۳۴۴۳۰

شماره حساب جاری ۳۴۴۳۰

نام صاحب حساب جاری بازرگانی مهاباد

ریال ۲۵۸،۷۱۸،۰۴۰

مطلوب است:

۱ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق در هر دو سیستم ادواری و دائمی.

۲ محاسبه نرخ بیمه موجودی‌ها.

۳ محاسبه بهای تمام شده کالاهای خریداری شده تاریخ ۳/۱۲ و ۳/۱۴.

توجه

از انواع بیمه‌های اشاره شده، بیمه حمل عامل افزایش بهای تمام شده است و سایر بیمه‌ها برای شرکت‌ها، هزینه محسوب می‌شود.

برای دستیابی به اصول بنیادین شایستگی‌های غیرفنی (درستکاری، رازداری، امانت‌داری)در حسابداری، حسابداران باید در هر موقعیتی صادق باشند و کم کاری نکنند تا از خدشه‌دار شدن حرفه و شئون خود جلوگیری کرده و نسبت به آنها و اعمالشان اعتماد کامل به وجود آید. برای حفظ و گسترش اعتماد درجامعه باید تمام مسئولیت‌های حرفه‌ای را با نهایت دقت انجام دهند.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف عوارض و مالیات برارزش افزوده				
۷	تعریف بیمه و انواع آن (آتش سوزی،سرقت)				
۸	محاسبه نرخ بیمه				
۹	صدور سند حسابداری خرید کالا				
۱۰	صدور سند حسابداری بیمه موجودی‌ها				

تفکر کنید

طبق تعالیم قرآنی همه انسان‌ها در مقابل خداوند نسبت به اعمالی که انجام می‌دهند،مسئولیت پاسخگویی و یا حسابدهی دارند،یک کمک حسابدار خرید کالا چگونه می‌تواند این مسئولیت را به‌جا آورد؟

بحث کنید

به نظر شما کمک حسابدار خرید کالا چه مسئولیت‌هایی در برابر خدا، خویشتن، جامعه و محیط زیست دارد؟

ارزشیابی شایستگی صدور سند حسابداری خرید کالا

شرح کار

۱ تطبیق مستندات خرید کالا (استعلام خرید، امضاهای مجاز، پیش فاکتورها) با آیین‌نامه معاملات
۲ کنترل محاسبات مستندات خرید کالا
۳ کنترل صحت و کفایت مستندات خرید کالا
۴ تطبیق درخواست خرید کالا، فاکتور خرید، رسید انبار
۵ کنترل مستندات و محاسبات مالیات و عوارض بر ارزش افزوده (شامل گواهی ثبت نام در ارزش افزوده ،کد اقتصادی، مدت گواهی)
۶ کنترل هزینه‌های انجام شده جهت خرید کالا و شناسایی هزینه‌های مرتبط و صدور سند حسابداری آن
۷ محاسبه بهای تمام شده کالاهای خریداری شده
۸ صدور سند حسابداری خرید کالا
۹ کنترل مستندات بیمه موجودی‌ها شامل محاسبات، مستندات بیمه، ارزش کالا

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری خرید کالا بر طبق استانداردهای آیین نامه معاملات بر اساس مدارک و اسناد مثبته

شاخص‌ها

۱ کنترل مستندات خرید کالا ۲ محاسبه بهای تمام شده خرید کالا ۳ ثبت سند حسابداری ۴ صدور سند بیمه موجودی‌ها

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات

شرایط: میز و صندلی ـ اتاق کار ـ رایانه ـ ملزومات اداری ـ ماشین حساب ـ نرم افزار ـ آیین نامه معاملات ـ استاندارد حسابداری ـ قانون مالیات بر ارزش افزوده ـ ۱۰مورد اسناد مورد نیاز طی مدت حداکثر ۶۰ دقیقه

ابزار و تجهیزات: میز و صندلی ـ اتاق کار ـ رایانه ـ ملزومات اداری ـ ماشین حساب ـ نرم افزار انبارـ آیین‌نامه معاملات ـ استاندارد حسابداری ـ قانون مالیات بر ارزش افزوده

معیار شایستگی

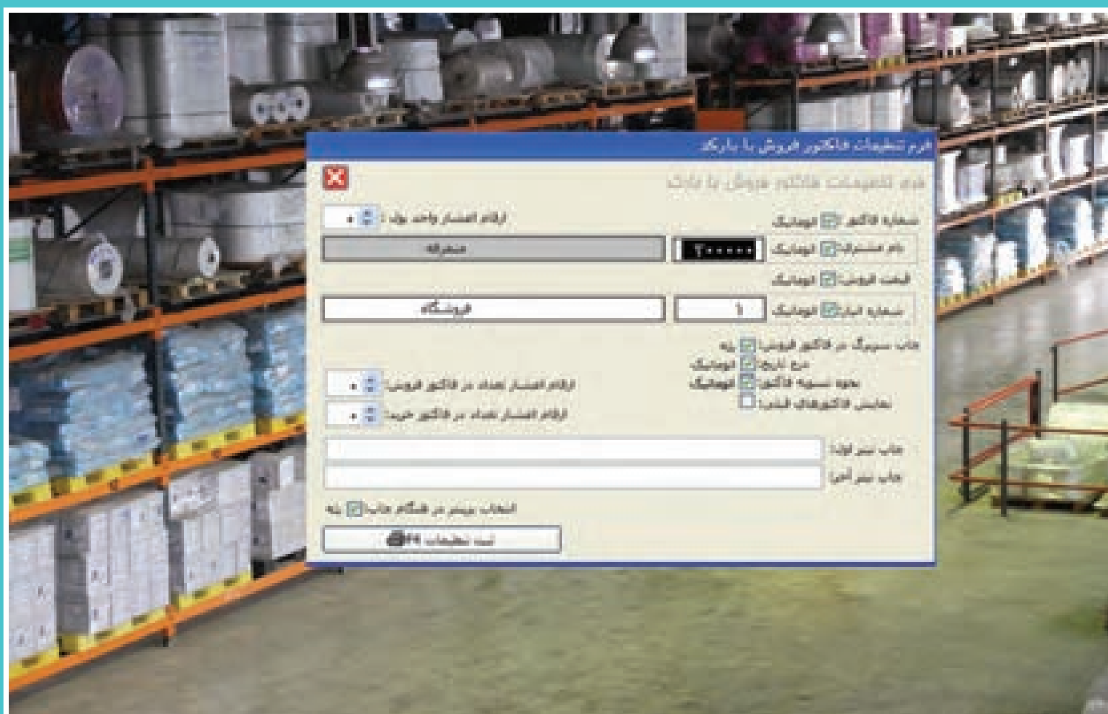
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات خرید کالا	۱	
۲	محاسبه بهای تمام شده خرید کالا	۲	
۳	ثبت سند حسابداری خرید کالا	۲	
۴	صدور سند بیمه موجودی‌ها	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: دقت **غیر فنی :** محاسبه و ریاضی ، مستندسازی ، درست‌کاری	۲	
	میانگین نمرات		*

* **حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.**

فصل ۲

حسابداری فروش کالا

شرکت‌های بازرگانی در طول دوره مالی کالاهایی را که خریداری کرده‌اند، به همان شکل اولیه و به‌صورت عمده یا خرده‌فروشی با درصدی سود در اختیار مصرف کننده قرار می‌دهند و از این بابت وجهی دریافت می‌کنند. این مبلغ تحت عنوان فروش، منبع اصلی درآمد تلقی می‌شود. از آنجا که هدف تمام شرکت‌های بازرگانی کسب سود است، برای رسیدن به این امر مهم توجه به نیازها و خواسته‌های مشتریان، حفظ ارتباط با آنان و تحویل به موقع کالا با همان کیفیت مورد نظر همواره ضروری است. بنابراین یکی از مسئولیت‌های مهم مدیریت، برنامه‌ریزی و اعمال کنترل صحیح نسبت به موجودی کالاها و اتخاذ شیوه‌ای مناسب برای فروش محصولات است. در این فصل با مدارک و مستندات لازم برای فروش کالا، فرایند فروش، روش‌های فروش و همچنین صدور سند حسابداری فروش کالا آشنا خواهید شد.

وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ، الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ، وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ، أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ، لِيَوْمٍ عَظِيمٍ، يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ.

وای بر کم‌فروشان، آنان که چون [از مردم کالایی را با] پیمانه و وزن می‌ستانند، پُر و کامل می‌ستانند و چون [چیزی را] به مردم با پیمانه و وزن می‌دهند کم می‌گذارند. آیا اینان یقین ندارند که حتماً برانگیخته می‌شوند برای روزی بزرگ، روزی که مردم در پیشگاه پروردگارشان [برای محاسبه شدن] به پا می‌ایستند.

«مطففین /۶ـ۱»

مقدمه

- آیا می‌دانید برای فروش کالا چه اقدامات و مستنداتی مورد نیاز است؟
- به نظر شما فروش به چه روش‌هایی صورت می‌پذیرد؟

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری فروش کالا بر اساس مستندات و مدارک مثبته و آیین‌نامه معاملات

شایستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

۱ تهیه و کنترل مستندات فروش
۲ صدور سند حسابداری فروش کالا
۳ صدور سند حسابداری سایر حساب‌های پرداختنی (مالیات بر ارزش افزوده)

فروش کالا

فعالیت

جدول را تکمیل نمایید:

رویداد در واحد تجاری	فروش کالا محسوب می‌شود؟	
	بله	خیر
فروش دارو در داروخانه‌ها	✓	
فروش میز و صندلی فروشگاه‌های خواروبار		
فروش کتاب در کتاب فروشی‌ها		
فروش قفسه‌های چیدمان کالا در فروشگاه‌ها		
فروش ساختمان انبار شرکت مواد غذایی		
فروش یخچال در فروشگاه‌های لوازم خانگی		
فروش یک دستگاه رایانه در یک فروشگاه رایانه که جهت انجام عملیات حسابداری و خدمات به مشتریان نگهداری می‌شد.		

مجموعهٔ اقداماتی که برای تحویل کالا از جانب فروشنده به مشتری (خریدار) انجام می‌شود، فروش کالا نام دارد. همان‌طور که قبلاً گفته شد، شرکت‌های بازرگانی کالاها را خریداری نموده و با فروش آن کالاها، درآمد به‌دست می‌آورند. دارایی‌هایی که در شرکت به قصد استفاده نگهداری می‌شوند، اگر به دلایلی (از جمله معاوضه، عدم احتیاج، از رده خارج شدن دارایی و...) فروخته شوند، به حساب همان دارایی منظور می‌شوند. **بنابراین در شرکت‌های بازرگانی حساب فروش کالا صرفاً برای کالاهایی مورد استفاده قرار می‌گیرد که به قصد فروش خریداری شده باشند، نه مصرف و یا استفاده در شرکت.**

دو حالت کلی برای فروش کالا و محصولات وجود دارد:

۱ **فروش داخلی:** به معنی تحویل و فروش کالا به مشتریان در داخل کشور است.

۲ **فروش خارجی (صادراتی):** به معنی خروج کالا از قلمرو گمرکی کشور می‌باشد.

روش‌های فروش کالا

واحدهای تجاری در جریان چرخهٔ عملیاتی خود روش‌های مختلفی را برای فروش کالا به‌کار می‌گیرند، این روش‌ها ممکن است به‌صورت نقد، نسیه (اعتباری)، از طریق پیش دریافت، اقساطی و یا امانی انجام شود. فروش صرفاً به یکی از این روش‌ها محدود نمی‌شود و احتمال دارد به‌صورت ترکیبی از نقد و نسیه و یا نقد و اقساط انجام شود. در ادامه به تشریح روش‌های فروش پرداخته می‌شود.

۱ **فروش نقد:** هم‌زمان با تحویل کالا، وجه آن از مشتری دریافت می‌شود.

۲ **فروش نسیه:** هنگام تحویل کالا، مشتری تعهد می‌کند که وجه آن را در زمان معینی (با توافق طرفین) پرداخت کند.

۳ **فروش از طریق پیش دریافت:** اگر طبق قرارداد و قبل از تحویل کالا به مشتریان، مبلغی از آنان دریافت شود، به این مبلغ دریافت شده، پیش‌دریافت فروش می‌گویند که ممکن است معادل بخشی از بهای کالا و یا کل بهای آن باشد.

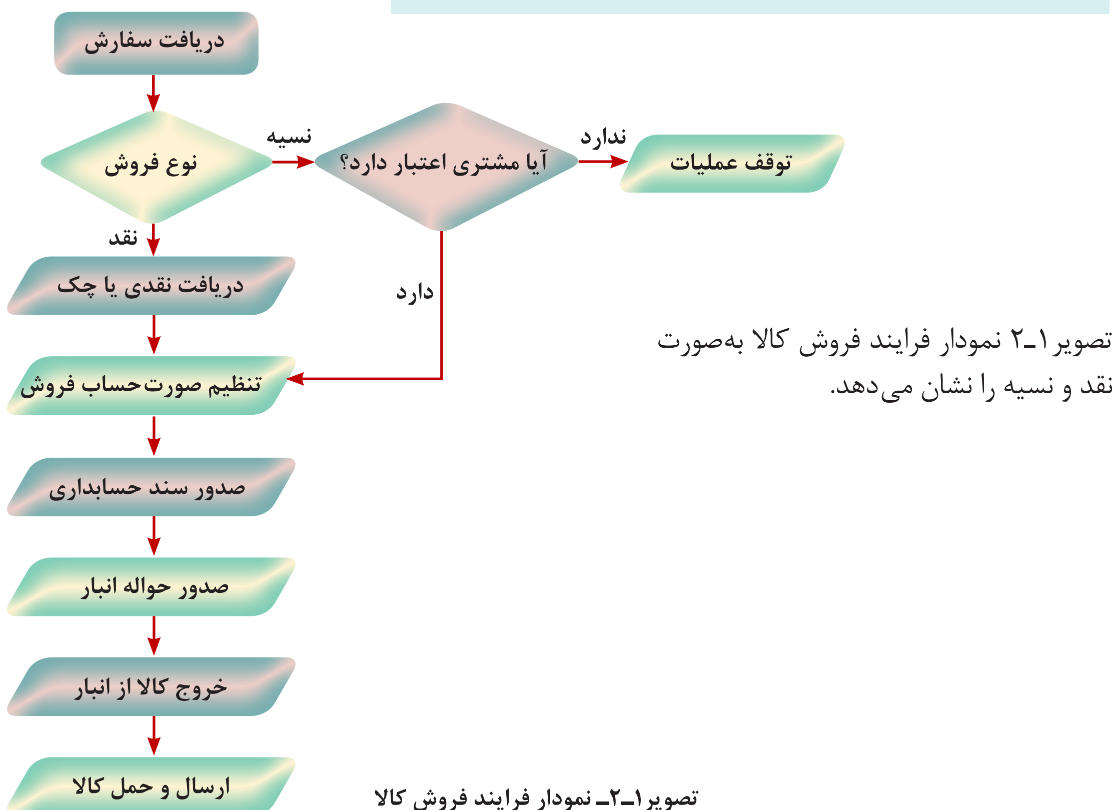
۴ **فروش اقساطی:** در فروش اقساطی مبلغ فروش کالا به‌صورت اقساط دریافت می‌شود. ممکن است در زمان فروش کالا، بخشی از مبلغ به‌صورت نقد دریافت شود و باقی‌ماندهٔ مبلغ، قسط‌بندی شود.

۵ **فروش امانی:** در این حالت، مالک کالا (آمر)، کالا را برای فروش به شخص دیگری (حق‌العمل کار) ارسال می‌کند و حق‌العمل کار، کالای دریافتی را به نیابت از طرف آمر به فروش می‌رساند و درصدی از مبلغ فروش را به‌عنوان کارمزد دریافت می‌کند.

در این کتاب عملیات حسابداری **فروش نقد، نسیه و پیش‌دریافت فروش** مطرح می‌شود.

فعالیت

از روش‌های فروش که در بالا مطرح شد، کدام حالت برای مشتری ممکن است جذاب‌تر باشد؟ از دیدگاه فروشنده کدام روش فروش، مطمئن‌تر است و ریسک کمتری دارد؟ بحث کنید.

تصویر ۱ــ۲ نمودار فرایند فروش کالا به‌صورت نقد و نسیه را نشان می‌دهد.

تصویر ۱ــ۲ــ نمودار فرایند فروش کالا

قیمت فروش کالا (قیمت‌های مصوّب فروش)

قیمت فروش کالا بر اساس مصوّبات کمیتهٔ فروش و با تأیید و تصویب هیئت مدیره تعیین می‌گردد که در این راستا باید از ضوابط و دستورالعمل‌های دولتی (سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان) نیز پیروی کرد.

فعالیت

فرض کنید قیمت خرده‌فروشی کالاهای شرکت شما از طریق فرمول زیر مشخص می‌گردد:

(درصد سود × بهای تمام شده خرید) + بهای تمام شده خرید = قیمت فروش

با توجه به فرمول فوق جدول زیر را کامل کنید.

ردیف	بهای تمام شده خرید	درصد سود	قیمت فروش
۱	۵۰،۰۰۰	٪۲۰	؟...................
۲	؟...................	٪۲۵	۱۰۰،۰۰۰
۳	۶۰،۰۰۰	؟....	۶۹،۰۰۰

اعتبارسنجی مشتریان

فعالیت

دلایل اهمیت اعتبارسنجی مشتریان برای شرکت‌ها چیست؟ بحث کنید.

معمولاً شرکت‌ها برای آنکه بتوانند برنامه‌ریزی کافی و مناسبی در خصوص وصول مطالبات خود داشته باشند، فروش‌های اعتباری را با تأیید امور اداری (واحد اعتبارات) انجام می‌دهند. به این ترتیب که واحد مذکور برای هر یک از مشتریان سقف اعتبار تعریف می‌کند تا مشتری نتواند بیش از سقف تعیین شده، خرید داشته باشد. تعیین سقف اعتبار از طریق اعتبارسنجی مشتریان صورت می‌گیرد. اعتبارسنجی مشتریان، اطلاعات مورد نیاز در خصوص سابقه، توان مالی و نحوه پرداخت تعهد آنها را فراهم می‌کند.

قرارداد فروش کالا

برگه‌ای است که مشخصات طرفین قرارداد، محل اجرا، نحوهٔ پرداخت، مدت قرارداد و... در آن درج می‌شود. در واقع این قرارداد وظایف و تعهدات هر یک از طرفین قرارداد را مشخص می‌کند.

فعالیت

با کمک هم‌کلاسی‌ها و دوستان خود نمونه‌ای از قرارداد فروش کالا را تهیه کرده و اجزای آن را بررسی نمایید، موارد مهمی را که در یک قرارداد باید به آنها اشاره شود، فهرست کنید.

۱	۲	۳
۴	۵	۶
۷	۸	۹
۱۰	۱۱	۱۲

مستندات فروش کالا

فعالیت

چند نمونه از مستندات فروش کالا را فهرست کنید.

۱ فاکتور فروش	۲
۳	۴

۱ فرم سفارش فروش کالا (درخواست فروش):

<table>
<tr><th colspan="7">برگ سفارش فروش کالا
کالاهای مشروحهٔ ذیل به‌صورت تلفنی/ کتبی/ نمابر/ حضوری توسط .... برای .... به نشانی .... سفارش داده شد.</th></tr>
<tr><th colspan="4">مشخصات کالای سفارش داده شده</th><th colspan="3">مقادیر</th></tr>
<tr><th>ردیف</th><th>شرح</th><th>مقدار</th><th>واحد</th><th>تصویب‌شده</th><th>قابل تحویل در هر نوبت</th><th>غیر قابل تحویل</th></tr>
<tr><td>۱</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۲</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۳</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>۴</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">وضعیت بدهی و اعتبار مشتری</td><td>میزان بدهی:
............</td><td colspan="2">میزان کل اعتبار:
............</td><td colspan="2">میزان اعتبار قابل دریافت:
............</td></tr>
<tr><td colspan="7">نحوهٔ پرداخت:
پیش دریافت ☐   چک و نقد ☐   اسنادی ☐   بدهی ☐</td></tr>
<tr><td colspan="7">تنظیم‌کننده: سفارش‌دهنده: تصویب‌کننده: فاکتورنویس:</td></tr>
</table>

تصویر ۲ـ۲ نمونه فرم سفارش فروش کالا

از آنجایی که امکان تحویل کالا بلافاصله بعد از سفارش یا درخواست خرید کالا به دلایلی از جمله استقرار کالا در انبار و در دسترس نبودن آن و یا عدم موجودی کافی، وجود ندارد، معمولاً درخواست مشتریان در هنگام سفارش کالا در این فرم درج می‌شود. وجود این فرم در شرکت‌ها الزامی نیست و بستگی به تشخیص مدیریت و سیاست کلی شرکت دارد.

فعالیت

۱ با کمک گرفتن از دوستان و آشنایان خود فرایند فروش کالا در یک شرکت را ترسیم نموده و با نمونه‌های جمع‌آوری شده توسط دوستان خود مقایسه نمایید.

۲ چنانچه در مورد فعالیت بند ۱ به اعتبارسنجی برخورد نموده‌اید، روش آن را بیان نمایید.

شایستگی‌های غیر فنی

واحدهای تجاری از لحاظ اخلاقی موظف‌اند که اسرار مربوط به سفارش‌های دریافتی یا قراردادهایی را که برای انجام معاملات تجاری با یکدیگر منعقد می‌کنند، حفظ کنند. اطلاعات مربوط به قراردادها، مذاکرات تجاری یا معاملاتی که صورت خواهد گرفت، جزء اطلاعات محرمانه است و افشای آنها می‌تواند مشکلات زیادی برای طرفین ایجاد نماید.

کار عملی ۱

شرکت «چابهار» به خرید و فروش وسایل سخت‌افزاری اشتغال دارد. این شرکت سفارشات مشتریان را در فرم سفارش فروش ثبت می‌کند و پس از بررسی اعتبار آنان نسبت به صدور کالا اقدام می‌نماید. اطلاعات زیر در ارتباط با دو مورد فروش به مشتریان این شرکت در تاریخ‌های دوم و پنجم خرداد سال ۹۵ در دست است.

توضیحات	سفارش ۱۲۲	سفارش ۱۲۳
سفارش‌دهنده (خریدار)	فروشگاه گرمسار	فروشگاه شیروان
نام کالا	رایانه لوحی	چاپگر رنگی
تاریخ دریافت سفارش	۳/۲	۳/۵
تاریخ تحویل توافقی	۳/۳	۳/۶
مدل	G۵۰۱	CP۱۰۲
تعداد	۵	۱۰
مانده بدهی از فروش‌های قبلی	۵٬۰۰۰٬۰۰۰	ندارد

مطلوب است:

تهیهٔ فرم سفارش فروش مشتری.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعّال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائهٔ نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	شناخت روش‌های فروش کالا و آشنایی با فرایند فروش				
۷	تعریف فروش کالا و مستندات قبل از فروش				
۸	توانایی تشخیص فروش دارایی از فروش کالا				
۹	توانایی اعتبارسنجی مشتریان مبتنی بر قیمت‌های مصوّب و قرارداد فروش کالا				
۱۰	توانایی تکمیل فرم سفارش فروش				

۲ صورت‌حساب فروش (فاکتور فروش):

شماره سریال:
تاریخ: / /

صورت‌حساب فروش کالا و خدمات

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی / حقوقی: — شماره اقتصادی: — شماره ثبت / شماره ملی:
نشانی کامل استان: — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:
نشانی: — شماره تلفن / نمابر:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی / حقوقی: — شماره اقتصادی: — شماره ثبت / شماره ملی:
نشانی کامل استان: — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:
نشانی: — شماره تلفن / نمابر:

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
ردیف	کد کالا	شرح کالا یا خدمات	تعداد / مقدار	واحد اندازه‌گیری	مبلغ واحد (ریال)	مبلغ کل (ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)	جمع مالیات و عوارض (ریال)	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)
جمع کل										

شرایط و نحوه فروش: نقدی — غیر نقدی

توضیحات:

مهر و امضاء فروشنده — مهر و امضاء خریدار

تصویر ۳ـ۲ نمونه صورت‌حساب فروش کالا

شرکت‌های تجاری در هنگام فروش کالا، صورت‌حساب یا فاکتور فروش صادر می‌کنند. این صورتحساب همراه با ارسال کالا به خریدار تحویل می‌شود و بیانگر آن است که باید خریدار مبلغ درج شده در فاکتور را پرداخت نماید (صورت‌حساب ارائه شده مطابق با دستورالعمل اجرایی مادهٔ ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم و ماده ۱۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد).

درج نشدن و تکمیل نادرست اطلاعات صورت‌حساب‌ها، ممکن است جرایم قانونی در پی داشته باشد.

فعالیت

۱ نمونه‌ای دیگر از صورتحساب رسمی را تهیه نموده و دربارهٔ تفاوت آن با صورتحساب تصویر (۳ـ۲) و همچنین کاربرد آن بحث کنید.

۲ اسناد و مدارکی که تحقّق یک فروش نقدی را نشان می‌دهند، نام ببرید.

۳ شرکت «آستارا» سال مالی خود را با تعداد ۱۰۰ واحد کالا آغاز نمود و در طول سال ۸۵۰ واحد دیگر خریداری نمود. تا پایان سال ۵۰۰ واحد را به‌صورت نقدی فروخته و ۷۵ واحد نیز باقی مانده است. این شرکت چه تعداد از کالاها را به‌صورت نسیه فروخته است؟

۳ مجوز خروج کالا از انبار (حواله انبار):

حواله خروج از انبار						
نام طرف حساب:					شماره: تاریخ:	
توسط انبار تکمیل گردد					**توسط حسابدار تکمیل گردد**	
ردیف	**کد کالا**	**نام کالا**	**تعداد کارتن**	**تعداد واحد**	**نرخ**	**مبلغ**
۱						
۲						
۳						
۴						
۵						
کالای فوق صحیح و سالم و به‌طور کامل تحویل داده شد.					جمع	
نام تحویل‌گیرنده: امضاء		نام تحویل‌دهنده (انبار): امضاء		نام تأییدکننده: امضاء		

تصویر ۴ـ۲ نمونه حواله انبار

برای خروج کالا از شرکت، انباردار حواله انبار را (معمولاً براساس فاکتور فروش) تنظیم کرده و پس از تأیید مقامات مجاز، مندرجات حواله را به مشتری تحویل می‌دهد. این حواله بیانگر خروج کالا از انبار است.

فعالیت

به نظر شما دلیل استفاده از مجوز خروج کالا چیست؟ چه کنترل‌هایی بر روی مجوز خروج کالا پیشنهاد می‌دهید.

۴ برگ تحویل کالا (بارنامه):

فعالیت

به کمک دوستان و آشنایان خود یک نمونه بارنامه تهیه نموده و موارد مندرج در آن را با هم بررسی نمایید و مواردی را که باید در بارنامه درج شود، فهرست کنید.

۱	۲	۳
۴	۵	۶
۷	۸	۹

۵ برگ باسکول/توزین کالا:

باسکول الف	شماره قبض: ۱		نوع قبض: فروش
شماره ماشین	ایران/۲۲ – ۴۷۵ ع ۴۱	نام راننده	بابایی
نام کالا	محصولات شوینده و بهداشتی	نام کاربر	ADMIN
نام مشتری	شرکت ب	شماره حواله	۴۲۵۱
	وزن(کیلوگرم)	تاریخ	ساعت
پر	۲۲,۷۵۴	۹۵/۱۰/۰۹	۱۱:۲۵:۳۳
خالی	۱۰,۹۶۱	۹۵/۱۰/۰۹	۱۰:۳۱:۴۲
خالص	۱۱,۷۹۳	حق توزین	۱۰۰,۰۰۰ ریال
مبدأ	کاشان		
مقصد	زاهدان		
توضیحات	بابت حمل کالا		
نسخهٔ مخصوص مشتری	آدرس:		

تصویر ۵ـ۲ نمونه برگ باسکول توزین

فعالیت

با توجه به موارد گفته شده، مستندات فروش کالا را به‌صورت نمودار ترسیم نمایید.

تخفیفات فروش

کاهش بخشی از مبلغ فروش کالا که از سوی فروشنده به خریدار اعطا می‌شود، تخفیف نام دارد.

فعالیت

دلایل استفاده از تخفیفات در فروش کالا چیست؟ چند مورد را فهرست نمایید.

۱ افزایش میزان فروش

۲ ....

۳ ....

فعالیت

مستندات فروش را مانند نمونهٔ تکمیل شده، تفکیک نمایید.

ردیف	مستندات	مستندات قبل از فروش	مستندات بعد از فروش
۱	بارنامه		✓
۲	حواله فروش		
۳	درخواست فروش		
۴	برگ باسکول		
۵	صورت‌حساب فروش		

کار عملی ۲

فرض کنید در ادامه کار عملی ۱، شرکت «چابهار» سفارش مشتریان را پس از سنجش اعتبار آنان در تاریخ‌های توافق شده به فروشگاه «گرمسار» و فروشگاه «شیروان» تحویل می‌دهد:

توضیحات	سفارش ۱۲۲	سفارش ۱۲۳
سفارش‌دهنده (خریدار)	فروشگاه گرمسار	فروشگاه شیروان
نام کالا	رایانه لوحی	چاپگر رنگی
تاریخ دریافت سفارش	۳/۲	۳/۵
تاریخ تحویل توافقی	۳/۳	۳/۶
مدل	G۵۰۱	CP۱۰۲
تعداد	۵	۱۰
قیمت کل	۲۱۵،۰۰۰،۰۰۰	۴۳،۰۰۰،۰۰۰
تخفیف	۲،۰۰۰،۰۰۰	۹۰۰،۰۰۰
نحوهٔ پرداخت	قسمتی نقد و مابقی تسویه در ۳۰ روز دیگر	نقد (چک)
مبلغ پرداختی	۱۵۰،۰۰۰،۰۰۰	۴۵،۸۸۹،۰۰۰
ماندهٔ بدهی از این فروش	۸۲،۱۷۰،۰۰۰	صفر
مانده بدهی از فروش‌های قبلی	۵،۰۰۰،۰۰۰	صفر

حداکثر سقف اعتبار تعریف شده فروشگاه «گرمسار» ۹۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال است و فروشگاه «شیروان» نیز بدهی قبلی ندارد و از مشتریان خوش حساب می‌باشد.
آیا شرکت «چابهار» مجاز به فروش کالا به این مشتریان می‌باشد؟ اعتبار آنان را بسنجید.

مطلوب است:

۱ آیا شرکت «چابهار» مجاز به فروش کالا به این مشتریان می‌باشد؟ اعتبار آنان را بسنجید.

۲ تهیهٔ فاکتور فروش برای فروشگاه «گرمسار» و «شیروان» پس از بررسی اعتبار آنان (موضوع بند ۱) و با اعمال نرخ ۹٪ مالیات برارزش افزوده.

کار عملی ۳

شرکت «تویسرکان» مقداری کالا به شرح زیر به‌صورت نقد به فروشگاه «زرند» فروخت:

شرکت تویسرکان		«درخواست کالا از انبار»		شماره: ۷۳۲۸ تاریخ: ۹۵/۰۶/۱۴	
ردیف	کد کالا	شرح کالا	واحد	مقدار درخواستی	توضیحات
۱	۶۲۳	موتور برف‌پاک‌کن جلو	عدد	۱۰	
۲	۶۲۹	جعبه فیوز زیر باطری	عدد	۱۵	
۳	۶۸۰	پایه استارت	عدد	۲۰	
۴	۷۰۲	قفل درب عقب راست	عدد	۲۵	
۵	۷۱۵	وایر شمع کامل	عدد	۵۰	
۶	۷۳۹	لوله اگزوز	عدد	۱۲	
درخواست‌کننده:			تأییدکننده:		
توزیع نسخ: ۱ـ انبار			۲ـ درخواست‌کننده		

لیست قیمت فروش		
ردیف	کالا	قیمت واحد (ریال)
۱	موتور برف‌پاک‌کن جلو	۷۳۰،۰۰۰
۲	جعبه فیوز زیر باطری	۲۳،۰۰۰
۳	پایه استارت	۲۴،۰۰۰
۴	قفل درب عقب راست	۲۸،۰۰۰
۵	وایر شمع کامل	۱۸۶،۰۰۰
۶	لوله اگزوز	۲۴۸،۰۰۰

مطلوب است:

۱ تنظیم فاکتور فروش به‌صورت رسمی و با اعمال نرخ ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده برای فروشگاه «زرند».

۲ تنظیم حواله فروش کالا.

۳ از هم‌کلاسی خود بخواهید، فاکتور فروش و حواله انبار را که تنظیم کرده‌اید با هم مطابقت دهد.

کار عملی ۴

قسمت‌هایی را که در صورت‌حساب زیر با علامت سؤال مشخص شده‌اند، محاسبه کنید.

فاکتور فروش کالا و خدمات

شماره سریال: ۴۶۸۱
تاریخ: ۹۵/۰۶/۳۰

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی/حقوقی: تولیدی ...... — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:
نشانی کامل: استان: **کرمان** — شهرستان: کرمان — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:
نشانی: — شماره تلفن/فکس:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی/حقوقی: فروشگاه ... — شماره اقتصادی: — شماره ثبت/شماره ملی:
نشانی کامل: استان: **اصفهان** — شهرستان: اصفهان — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:
نشانی: — شماره تلفن/فکس:

مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد/مقدار	واحد	مبلغ واحد (ریال)	مبلغ کل (ریال)	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف (ریال)	جمع مالیات و عوارض (ریال) ٪۹	جمع مبلغ کل به علاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)
۱	۱۵۶	دوچرخه البرز	۵	دستگاه	۴،۶۱۰،۰۰۰	؟......	۵۰،۰۰۰	؟......	؟......	؟......
۲	۱۶۳	دوچرخه بچه گانه	؟...	دستگاه	۵،۴۴۵،۰۰۰	؟......	-	؟......	؟......	۹۵،۲۸۵،۵۵۰
۳	۱۷۴	دوچرخه کوهستان	۷	دستگاه	؟......	؟......	۱۰۰،۰۰۰	؟......	۵،۲۸۳،۰۰۰	؟......
۴	۱۷۹	دوچرخه کوهسار	۶	دستگاه	؟......	؟......	؟......	؟......	؟......	؟......
جمع کل						؟......	۲۲۰،۰۰۰	۱۷۲،۳۲۵،۰۰۰	؟......	؟......

مبلغ قابل پرداخت به عدد و حروف: .... ؟

شرایط و نحوه فروش: نقدی ☐ غیرنقدی ■ — توضیحات:

مهر و امضای فروشنده: — مهر و امضای خریدار:

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف مستندات بعد از فروش کالا				
۷	تعریف تخفیفات فروش				
۸	توانایی تهیه و کنترل محاسبات تعدادی و ریالی فاکتور فروش				
۹	توانایی تفکیک مستندات قبل و بعد از فروش کالا				
۱۰	توانایی محاسبه عوارض و مالیات بر ارزش افزوده				

حسابداری فروش کالا

در شرکت‌های بازرگانی برای ثبت معاملات مربوط به فروش کالا و محاسبهٔ فروش خالص معمولاً حساب‌های زیر نگهداری می‌شوند:

۱ فروش کالا

۲ برگشت از فروش و تخفیفات

۳ تخفیفات نقدی فروش

شرکت‌هایی که محصولات خود را با تضمین و گارانتی به فروش می‌رسانند، حساب‌های هزینه و ذخیره گارانتی محصولات را نیز نگهداری می‌کنند. در فصل پنجم در مورد حساب‌های مرتبط با فروش (برگشت از فروش و تخفیفات و تخفیفات نقدی فروش) بیشتر بحث خواهد شد.

حساب فروش (درآمد فروش)

واحدهای تجاری معادل قیمت کالاهایی را که در طول دوره به فروش می‌رسانند در حسابی تحت عنوان «**فروش کالا**» یا «**درآمد فروش**» ثبت می‌کنند و ماهیت این حساب بستانکار است.

فروش کالا	
افزایش بستانکار	

فرایند شناسایی درآمد فروش کالا مطابق با «**اصل تحقّق درآمد**» است، طبق این اصل، درآمد بدون توجه به زمان دریافت وجه نقد شناسایی می‌شود.

مطابق **اصل تحقّق درآمد**، پیش دریافت از مشتریان، درآمد دوره محسوب نمی‌شود، این مبلغ در دوره دریافت به‌عنوان بدهی مبنی بر انتقال کالا یا ارائه خدمات در آینده گزارش می‌گردد. در دوره یا دوره‌هایی که کالا یا خدمات مربوطه تحویل یا ارائه شوند، مبلغ پیش دریافت به حساب درآمد (فروش) منظور می‌شود.

برای اغلب شرکت‌ها، زمان مناسب برای شناسایی درآمد، **مقطع فروش (زمان تحویل کالا به مشتری)** می‌باشد. به عنوان مثال در فروش نقدی، درآمد هم‌زمان با دریافت وجه نقد شناسایی می‌شود، یا در فروش نسیه بعد از تعهد خریدار مبنی بر پرداخت وجه نقد می‌توان نسبت به شناسایی درآمد اقدام کرد.

فعالیت

۱ شرکت «الف» در تاریخ ۹۵/۵/۶ مبلغ ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت تحویل کالا به مشتری در ۹۵/۵/۲۵، دریافت کرد. آیا می‌توان مبلغ دریافت شده تاریخ ۵/۶ را به‌عنوان فروش کالا ثبت نمود؟ چرا؟ توضیح دهید.

۲ «پیش دریافت فروش» ماهیت .... دارد و جزء .... طبقه‌بندی می‌شود.

۳ فروشگاه «ب» در تاریخ ۹۵/۵/۱۰ کالاهایی به ارزش ۴،۲۰۰،۰۰۰ ریال فروخت و وجه آن را در تاریخ ۹۵/۵/۲۵ دریافت نمود. مقطع شناسایی درآمد فروش برای این فروشگاه چه تاریخی است؟

حساب‌ها و اسناد دریافتنی تجاری (مطالبات تجاری)

فعالیت

تفاوت «حساب‌ها و اسناد دریافتنی تجاری» با «حساب‌ها و اسناد دریافتنی غیرتجاری» چیست؟ توضیح دهید.

اصطلاح تجاری برای آن گروه از حساب‌ها و اسناد دریافتنی به‌کار می‌رود که در نتیجهٔ فروش کالا یا ارائهٔ خدمات به‌صورت نسیه و مرتبط با **فعالیت اصلی** شرکت ایجاد شده باشد. در واقع این حساب‌ها (حساب‌های دریافتنی و اسناد دریافتنی) معرف مطالبات واحد تجاری از مشتریان است. بنابراین ماهیت هر دو حساب بدهکار می‌باشد.

فعالیت

حساب‌ها و اسناد دریافتنی تجاری و غیرتجاری واحدهای اقتصادی زیر، ممکن است از چه معاملاتی ناشی شوند؟ با ارائه مثالی برای هر مورد جدول زیر را کامل نمایید.

ردیف	واحد اقتصادی	حساب‌ها و اسناد دریافتنی تجاری	حساب‌ها و اسناد دریافتنی غیر تجاری
۱	فروشگاه‌های زنجیره‌ای	....	اعطای وام به کارکنان فروشگاه
۲	شرکت بازرگانی آهن‌آلات	فروش آهن	....
۳	....	....	....
۴	....	....	....

فعالیت

۱ هنگام فروش کالا به‌صورت نسیه، حساب .... بدهکار و اگر سفته دریافت شود، حساب .... بدهکار می‌شود.

۲ «اصل تحقق درآمد» را تشریح نمایید.

صدور سند حسابداری فروش کالا

هنگام فروش کالا در هر دو سیستم ادواری و دائمی چه به‌صورت نقد و چه به‌صورت نسیه حساب فروش کالا، بستانکار می‌شود اگر فروش نقدی باشد، حساب‌های موجودی نقد بدهکار می‌شود و اگر نسیه باشد حساب‌های دریافتنی یا اسناد دریافتنی بدهکار می‌شود. در سیستم ادواری هنگام فروش کالا تنها یک سند معادل مبلغ فروش صادر می‌شود ولی در سیستم دائمی علاوه بر ثبت مبلغ فروش باید سند بهای تمام شده کالای فروش رفته نیز صادر شود. در فصل سوم، نحوهٔ محاسبه بهای تمام‌شده کالای فروش رفته بیان می‌شود.

همواره صداقت در معاملات را در ثبت رویدادها به‌کار ببریم و خداوند را ناظر به اعمال خویش بدانیم.

الف) صدور سند حسابداری فروش کالا در حالت نقدی

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		موجودی نقد		××	
		فروش کالا			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت فروش نقدی کالا به شرکت/آقای....					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

شرکت «الف» در تاریخ ۹۵/۸/۱۲ کالایی به ارزش ۳۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نقد فروخت.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری این رویداد.

شمارهٔ سند: تاریخ سند:	شرکت ... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی نقد		۳۰۰٬۰۰۰	
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

ب) صدور سند حسابداری فروش کالا در حالت نسیه (مبنی بر تعهد شفاهی خریدار):

شمارهٔ سند: تاریخ سند:	شرکت ... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های دریافتنی		××	
		فروش کالا			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت فروش نسیه کالا به شرکت/آقای ...					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

شرکت «الف» در تاریخ ۹۵/۱۰/۸ کالایی به ارزش ۵۰۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نسیه فروخت.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری این رویداد.

شمارهٔ سند:	شرکت ...	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند:	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های دریافتنی			
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

در فعالیت فوق فرض کنید شرکت «الف» بعد از یک هفته (در تاریخ ۱۰/۱۵) طلب خود را دریافت می‌نماید.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری دریافت طلب.

شمارهٔ سند:	شرکت ...	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند:	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

به بررسی تأثیر دریافت مطالبات از مشتریان بابت فروش‌های نسیه روی معادله حسابداری بپردازید.

ج) صدور سند حسابداری فروش کالا به‌صورت نسیه و در ازای دریافت سفته:

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		اسناد دریافتنی		××	
		فروش کالا			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت فروش نسیه کالا به شرکت/آقای ...					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

شرکت «الف» در تاریخ ۹۵/۶/۴ ده عدد کالا را به مبلغ ۳۰۰،۰۰۰ ریال به فروش رساند و در ازای آن سفتهٔ سه‌ماهه دریافت نمود.

مطلوب است:

صدور و تکمیل سند حسابداری این رویداد.

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

د) صدور سند حسابداری زمانی که بابت تحویل و فروش محصولات در آینده، مبلغی پیش دریافت می‌شود:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شمارۀ صفحۀ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		موجودی نقد		××	
		پیش دریافت فروش کالا			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت پیش دریافت از شرکت / آقای....					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

شرکت «الف» در تاریخ ۹۵/۵/۱۶ مبلغ ۸۵۰،۰۰۰ ریال از آقای «ب» بابت فروش کالا پیش‌دریافت نمود. قیمت فروش این کالا ۴،۰۰۰،۰۰۰ ریال است که در تاریخ ۹۵/۵/۳۰ تحویل آقای «ب» شد و وجه آن نیز در همین تاریخ دریافت شد.

مطلوب است:

صدور و تکمیل سند حسابداری پیش دریافت فروش و تحویل کالا.

شمارۀ سند: تاریخ سند:		شرکت الف سند حسابداری		شمارۀ صفحۀ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		موجودی نقد		۸۵۰،۰۰۰	
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

هنگام تحویل کالا به مشتری، پیش دریافت فروش به میزان مبلغ دریافت شده قبلی، بدهکار می‌گردد.

شمارهٔ سند: تاریخ سند: ۹۵/۵/۳۰		شرکت الف سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		موجودی نقد		۳،۱۵۰،۰۰۰	
				۸۵۰،۰۰۰	
		فروش کالا			۴،۰۰۰،۰۰۰
جمع: چهارمیلیون ریال				۴،۰۰۰،۰۰۰	۴،۰۰۰،۰۰۰
شرح سند: بابت فروش کالایی که قبلاً مبلغ ۸۵۰،۰۰۰ ریال آن پیش‌دریافت شده بود					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی ۵

فروشگاه «اصفهان» در دهم آبان ماه سال جاری کالایی به ارزش ۸۰۰،۰۰۰ ریال به شرکت «قم» فروخت.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری این رویداد با فرض اینکه شرکت «قم» ؛

۱ وجه معامله را بلافاصله و نقداً از طریق چک پرداخت نماید.

۲ وجه معامله را بیست روز دیگر از طریق چک پرداخت نماید.

فعالیت

۱ جدول زیر مربوط به فعالیت‌های خرید و فروش کالا و دارایی می‌باشد. با استفاده از اطلاعات سایر ستون‌ها، جدول زیر را کامل کنید. (بدون در نظر گرفتن ثبت عوارض و مالیات برارزش افزوده).

ردیف	شرح رویداد	سیستم نگهداری موجودی کالا	ثبت حسابداری	
			بدهکار	بستانکار
۱	خرید نقدی کالا	دائمی	....	....
۲	فروش در ازای دریافت سفته	ادواری	اسناد دریافتنی	....
۳	....	....	خرید کالا	اسناد پرداختنی
۴	....	ادواری	حساب‌های دریافتنی	فروش کالا
۵	خرید کالا در ازای صدور سفته	....	موجودی کالا	....
۶	دریافت سفارش فروش کالا از فروشگاه الف	ادواری	....	....
۷	دریافت قسمتی از مبلغ فروش بابت سفارش فوق (ردیف ۶)	ادواری	....	....
۸	تکمیل فرم سفارش (درخواست) خرید کالا و ارسال آن	دائمی	....	....
۹	دریافت کالای سفارش شده موضوع ردیف ۸ و پرداخت وجه آن از صندوق	دائمی	....	....
۱۰	ارسال کالای سفارش شده فروشگاه الف و دریافت مابقی مبلغ به‌صورت چک به سررسید ۲۰ روز دیگر	ادواری	....	....
۱۱	خرید اثاثه در قبال صدور سفته	دائمی	....	....
۱۲	فروش نقدی ملزومات مازاد بر احتیاج به همان قیمت خرید	ادواری	....	....
۱۳	استعلام بها از شرکت تولیدی ب	دائمی	....	....
۱۴	دریافت پیش فاکتور از شرکت تولیدی ب	دائمی	....	....

۲ با توجه به فعالیت ۱، تأثیر سیستم‌های ادواری و دائمی را بر ثبت مبلغ خرید و فروش کالا و دارایی بررسی نمایید.

سایر حساب‌های پرداختنی (عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فروش)

فعالیت

شرکت «الف» در سال جاری کالایی به ارزش ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال فروخته است. مبلغ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فروش و مبلغ قابل دریافت از مشتری بابت این فروش چند ریال است؟

مبلغ فروش	مالیات بر ارزش افزوده	عوارض ارزش افزوده	مبلغ قابل دریافت از مشتری

بر اساس قانون، فروشندگان موظف‌اند عوارض و مالیات برارزش افزوده را نسبت به مبلغ فروش خالص محاسبه و از خریداران دریافت نمایند. واحدهای تجاری در زمان خرید کالا، این مبالغ را تحت سرفصل **سایر حساب‌های دریافتنی** ثبت (بدهکار) می‌کنند و در زمان فروش کالا، مبالغ دریافت شده بابت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فروش، تحت سرفصل **سایر حساب‌های پرداختنی** ثبت (بستانکار) می‌شود.

صدور سند حسابداری فروش کالا در حالت نقدی و در صورتی‌که کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد:

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی نقد		××	
		فروش کالا			××
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات بر ارزش افزوده			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت فروش نقدی کالا به شرکت/آقای ...					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:	تصویب‌کننده:		

مثال

فروشگاه «گرگان» در ۹۵/۳/۱۷ کالایی به ارزش ۳۰۰٬۰۰۰ ریال (بدون احتساب مالیات برارزش افزوده) به‌صورت نقد فروخت. این کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری این رویداد.

شمارهٔ سند:	فروشگاه گرگان	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:			
تاریخ سند: ۹۵/۳/۱۷	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی نقد		۳۲۷٬۰۰۰	
		فروش کالا			۳۰۰٬۰۰۰
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات بر ارزش افزوده			۲۷٬۰۰۰
جمع: سیصد و بیست و هفت هزار ریال				۳۲۷٬۰۰۰	۳۲۷٬۰۰۰
شرح سند: بابت فروش نقدی کالا					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

شرکت «تهران» در پنجم تیرماه سال جاری کالایی به ارزش ۴۶۰۰٬۰۰۰ ریال (بدون احتساب مالیات بر ارزش افزوده) به‌صورت نسیه فروخت. این کالا مشمول عوارض و مالیات برارزش افزوده می‌باشد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری این رویداد

شمارهٔ سند:	شرکت ...	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:			
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:			
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

صدور سند حسابداری بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته در سیستم دائمی

در این سیستم هنگام فروش کالا دو ثبت لازم است: ثبت اول بر اساس **قیمت فروش کالا** و ثبت دوم براساس **بهای تمام‌شده کالای فروش رفته** انجام می‌شود. در سیستم دائمی، بهای تمام شدهٔ کالا، پس از هر بار فروش، محاسبه و در ستون صادره کارت حساب کالا ثبت می‌شود و مبلغ آن به بدهکار حساب بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته و بستانکار موجودی کالا منظور می‌شود.

بهای تمام شده کالای فروش رفته: تمامی هزینه‌های متحمل شده و مرتبط در یک دورهٔ مالی برای تحصیل کالاهای فروش رفته، **بهای تمام شده کالای فروش رفته** نام دارد.

نکته

عوارض و مالیات بر ارزش افزوده تأثیری در ثبت بهای تمام شده کالاهای فروش رفته ندارد.

فعالیت

در سیستم دائمی، هنگام فروش کالا، موجودی کالا (افزایش ☐، کاهش ☐) یافته و بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته (افزایش ☐، کاهش ☐) می‌یابد.

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته		××	
		موجودی کالا			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

بازرگانی «گنبد» در تاریخ ۹۵/۱۰/۵ کالایی که بهای تمام‌شدهٔ آن ۲۵۰،۰۰۰ ریال بود به مبلغ ۲۸۰،۰۰۰ ریال به‌صورت نقد فروخت.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری این رویداد در سیستم دائمی و با فرض اینکه،

الف) کالا از عوارض و مالیات بر ارزش افزوده معاف باشد.

ب) کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد.

الف)

شمارهٔ سند:	بازرگانی گنبد	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی نقد			
		فروش کالا			
		بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته			
		موجودی کالا			
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

ب)

شمارهٔ سند:	بازرگانی گنبد	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند:	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

بازرگانی «ایران» هنگام فروش کالا، بهای تمام‌شدهٔ آن را ثبت نمی‌کند، چون سیستم نگهداری موجودی کالا در این فروشگاه، (ادواری □، دائمی □) می‌باشد.

فعالیت

جدول زیر را مانند نمونه تکمیل کنید.

رویداد	سیستم نگهداری	حسابی که بدهکار می‌شود؟				حسابی که بستانکار می‌شود؟	
		موجودی نقد	حساب‌های دریافتنی	اسناد دریافتنی	بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته	فروش کالا	موجودی کالا
فروش کالا در قبال دریافت سفته	ادواری	–	–	✓	–	✓	–
	دائمی						
فروش کالا در قبال تعهد شفاهی خریدار	ادواری						
	دائمی						
فروش نقدی کالا	ادواری						
	دائمی						
فروش کالا به‌صورتی که قسمتی نقد و مابقی نسیه باشد.	ادواری						
	دائمی						
....	....	✓		✓	✓	✓	✓

هزینهٔ حمل کالای فروش رفته

اگر براساس توافق، فروشنده، هزینهٔ حمل کالای فروش رفته را پرداخت نماید، این هزینه به‌عنوان هزینه‌های فروشنده تلقی می‌شود و تحت عنوان «هزینهٔ حمل کالای فروش رفته» ثبت می‌شود. دقت کنیم که **هزینهٔ حمل کالای فروش رفته ارتباطی با بهای تمام شده کالای فروش رفته ندارد.** چون این هزینه در سود و زیان به‌عنوان هزینه‌های توزیع و فروش گزارش می‌شود ولی هزینهٔ حمل کالای خریداری شده از آنجا که در بهای تمام‌شده کالای خریداری شده دخالت داده می‌شود روی بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته تأثیر می‌گذارد.

فعالیت

اطلاعات زیر در ارتباط با یک نوع کالا در اختیار می‌باشد:
ـ قیمت خرید ۳۲۴٬۰۰۰ ریال ـ هزینهٔ حمل کالای فروش رفته ۳۰٬۰۰۰ ریال ـ هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده ۵۰٬۰۰۰ ریال.
بهای تمام شدهٔ کالای خریداری‌شده چند ریال است؟

جدول عملیات حسابداری فروش در دو روش ادواری و دائمی به‌صورت مقایسه‌ای (بدون اعمال مالیات بر ارزش افزوده)

رویداد	سیستم ادواری			سیستم دائمی		
	شرح	بدهکار	بستانکار	شرح	بدهکار	بستانکار
بابت فروش کالا	موجودی نقد/ حساب‌های دریافتنی فروش کالا	××	××	موجودی نقد/ حساب‌های دریافتنی فروش کالا	××	××
بابت بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته	ثبتی انجام نمی‌گیرد			بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش‌رفته موجودی کالا	××	××

کار عملی ۶

رویدادهای زیر از فروشگاه «همدان» برای هفتهٔ اول بهمن‌ماه سال ۱۳۹۵ در دست است: (مبالغ قبل از احتساب مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد)

۱۱/۱ــ فروش نسیه کالا به مبلغ ۴٬۳۰۰٬۰۰۰ ریال به شرکت «قزوین». بهای تمام‌شدهٔ این کالا ۳٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال است.

۱۱/۳ــ فروش کالا به مبلغ ۵٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به آقای امیری و دریافت یک فقره سفته یک‌ماهه به مبلغ ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال، مابقی مبلغ نقداً دریافت شد. بهای تمام‌شدهٔ این کالا ۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال است.

۱۱/۵ــ فروش کالا به مبلغ ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال به بازرگانی «ایلام» و دریافت چک. بهای تمام‌شدهٔ این کالا ۲٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال است.

۱۱/۷ــ در ازای بدهی قبلی شرکت «قزوین» مورخ ۱۱/۱، سفته سه‌ماهه به ارزش ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال دریافت و مابقی طلب به‌صورت نقد از این شرکت دریافت شد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری رویدادهای فوق در هر دو سیستم ادواری و دائمی و با اعمال نرخ ۹٪ مالیات برارزش افزوده.

کار عملی ۷

در تجارت‌خانه «اردکان» ماندهٔ حساب‌های دریافتنی تجاری در ابتدای سال ۱۳۹۵ معادل ۳،۷۰۰،۰۰۰ ریال است. ماندهٔ حساب‌های دفتر کل جمع فروش‌های نقدی و نسیه این شرکت را به ترتیب در پایان سال ۱۲،۰۰۰،۰۰۰ و ۱۰،۵۰۰،۰۰۰ ریال نشان می‌دهد و مبلغ وصولی از بدهکاران (مشتریان) ۶،۲۵۰،۰۰۰ ریال می‌باشد. این شرکت در پایان سال ۹۵ چند ریال بابت طلب خود (بدون در نظر گرفتن عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) از مشتریان گزارش می‌کند؟

کار عملی ۸

جمع کل فروش‌های (نقد و نسیه) فروشگاه «خراسان» مبلغ ۲۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال است. این فروشگاه اسناد کافی برای تفکیک فروش‌های نقدی و نسیه نگهداری نمی‌کند ولی اسناد و مدارک دیگر نشان می‌دهد که تا پایان دوره مشتریان جمعاً مبلغ ۸،۸۰۰،۰۰۰ ریال بابت بدهی خود (بدون در نظر گرفتن عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) به حساب بانکی فروشگاه واریز نموده‌اند. این فروشگاه در اول سال مالی هیچ طلبی از مشتریان (حساب‌های دریافتنی تجاری) نداشته است ولی در پایان سال مالی ماندهٔ حساب‌های دریافتنی ۱،۴۰۰،۰۰۰ ریال است.

مطلوب است:

محاسبه مبلغ فروش‌های نقدی و نسیه.

کار عملی ۹

در دهم فروردین سال ۹۵ در شرکت «چالوس» کالایی به ارزش ۱۲،۵۰۰،۰۰۰ ریال به فروش رسید. مبلغ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده ۱،۱۲۵،۰۰۰ ریال می‌باشد. حسابدار کم‌تجربه شرکت بابت این فروش ثبت زیر را در دفاتر انجام داده است. اگر مبلغ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده به درستی محاسبه شده باشند، به حسابدار مذکور کمک کنید تا ثبت صحیح آن را صادر نماید.

شمارهٔ سند:		**شرکت چالوس**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند: ۹۵/۱/۱۰		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		حساب‌های دریافتنی		۱۲،۵۰۰،۰۰۰	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده		۱،۱۲۵،۰۰۰	
		فروش کالا			۱۳،۶۲۵،۰۰۰
جمع:					
شرح سند: بابت فروش کالا به‌صورت نسیه					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی۱۰

فرض کنید شما برای استخدام به شرکت بازرگانی «فرشته» مراجعه نموده‌اید، این شرکت برای اینکه تخصص و توانایی شما را بسنجد آزمون زیر را از شما به عمل می‌آورد. اطلاعات آزمون شامل تراز آزمایشی و رویدادهای یک‌ماهه می‌باشد که شما باید سند حسابداری این رویدادها را صادر و در آخر تراز آزمایشی چهارستونی شرکت را تنظیم نمایید.

تراز آزمایشی این شرکت در پایان آذرماه ۹۵ به شرح زیر است:

شرکت بازرگانی فرشته تراز آزمایشی ۹۵/۹/۳۰		ارقام به ریال
نام حساب	مانده حساب	
	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد [1]	۴۸۶‘۰۰۰	
حساب‌های دریافتنی تجاری	۱‘۲۶۳‘۰۰۰	
سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات ارزش افزوده	۶۹۸‘۴۰۰	
موجودی کالا	۳‘۹۰۰‘۰۰۰	
ملزومات اداری	۲۳۰‘۰۰۰	
اثاثه و تجهیزات	۶‘۴۱۰‘۰۰۰	
ساختمان	۸‘۰۰۰‘۰۰۰	
حساب‌های پرداختنی تجاری		۱‘۲۴۵‘۰۰۰
سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات ارزش افزوده		۷۲۵‘۴۰۰
پیش‌دریافت فروش کالا		۶۶۰‘۰۰۰
سرمایه		؟
فروش کالا		۸‘۰۶۰‘۰۰۰
خرید کالا	؟	
هزینهٔ حقوق	۱‘۶۲۸‘۰۰۰	
هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده	۹۱۰‘۰۰۰	
جمع	۳۰‘۳۷۵‘۴۰۰	؟

(۱) شامل ۲۵۰‘۰۰۰ ریال مانده صندوق و ۲۳۶‘۰۰۰ ریال ماندهٔ بانکی.

فعالیت‌های دی‌ماه این شرکت به قرار زیر بوده است:

برای ثبت مبالغ، رابطهٔ زیر را در نظر بگیرد. نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۹٪ در نظر گرفته شود: {(نرخ عوارض و مالیات × مبلغ فروش یا خرید) + مبلغ فروش یا خرید = کل مبلغ فاکتور یا مبلغ قابل پرداخت}

۱۰/۱ــ فروش نسیه ۳۰۰ واحد کالا به بهای هر واحد ۵۰٬۰۰۰ ریال به فروشگاه «همدان».

۱۰/۳ــ خرید نسیه ۸۸۰ واحد کالا به بهای هر واحد ۵۰٬۰۰۰ ریال از تولیدی «قزوین»

۱۰/۶ــ فروش ۵۰۰ واحد به بهای هر واحد ۱۵۰٬۰۰۰ ریال به فروشگاه «جهرم». در ضمن مبلغ ۶۶۰٬۰۰۰ ریال از این فروشگاه ماه قبل دریافت شده بود و برای مابقی مبلغ فاکتور، چک شمارهٔ ۲۱۶۳ به تاریخ روز دریافت و به حساب بانکی شرکت واریز شد.

۱۰/۱۱ــ فروش ۲۰۰ واحد کالا به شرکت «فارس» که ۴۰٪ کل مبلغ فاکتور یا مبلغ قابل پرداخت معادل ۸۷۲٬۰۰۰ ریال نقداً دریافت و واریز صندوق شد و برای بقیه چک شمارهٔ ۷۴۵۲ به تاریخ ۱۰/۳۰ دریافت شد.

۱۰/۱۴ــ خرید نقدی ۳۴۰ واحد کالا از فروشگاه «تهران» و پرداخت وجه آن از طریق چک شمارهٔ ۷۴۵۳. بهای هر واحد کالا ۵۱٬۰۲۰ ریال بود که فروشنده ۲٪ نرخ هر واحد را تخفیف داد و نهایتاً برای هر واحد ۵۰٬۰۰۰ ریال پرداخت شد.

۱۰/۱۶ــ پرداخت هزینهٔ حمل کالای خریداری شده مورخ ۱۰/۱۴ به شرکت حمل و نقل «سمنان» از طریق چک شمارهٔ ۵۱۴۵. کل مبلغ صورتحساب حمل مبلغ ۱۰۹٬۰۰۰ ریال (شامل مالیات بر ارزش افزوده) می‌باشد.

۱۰/۱۸ــ فروش ۲۰۰ واحد کالا به بهای هر واحد ۱۶۰٬۰۰۰ ریال به شرکت «تبریز» و دریافت سفته معادل کل مبلغ فاکتور به سررسید سه ماه بعد.

۱۰/۲۱ــ پرداخت ۳۰٪ بدهی تولیدی «قزوین»، موضوع خرید مورخ ۱۰/۳ از طریق صدور چک شمارهٔ ۵۱۴۶.

۱۰/۲۴ــ خرید اثاثه (لوازم و تجهیزات) برای فروشگاه به مبلغ ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال و صدور سفته یک ماهه. این کالاها معاف از پرداخت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند.

۱۰/۲۷ــ برای بیمهٔ یک‌ساله موجودی‌ها مبلغ ۲٬۲۸۹٬۰۰۰ ریال (شامل ۱۸۹٬۰۰۰ ریال مالیات بر ارزش افزوده) از طریق چک شمارهٔ ۵۱۴۷ به تاریخ روز پرداخت شد.

۱۰/۲۸ــ پرداخت هزینهٔ حقوق کارکنان به مبلغ ۱۶۰۰٬۰۰۰ ریال از طریق صدور چک شمارهٔ ۵۱۴۸ به تاریخ روز.

۱۰/۲۹ــ واگذاری چک دریافتی شرکت «فارس» موضوع مورخ ۱۰/۱۱ به بانک جهت وصول.

۱۰/۳۰ــ دریافت اعلامیهٔ بستانکار از بانک بابت وصول طلب شرکت «فارس».

۱۰/۳۰ــ دریافت اعلامیهٔ بستانکار مبنی بر واریز ۷۰۰٬۰۰۰ ریال از طرف فروشگاه «همدان» به حساب بانکی شرکت بابت قسمتی از طلب مورخ ۱۰/۱.

مطلوب است:

۱ سیستم نگهداری موجودی کالا ادواری است یا دائمی؟ چرا؟

۲ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق.

۳ ثبت رویدادهای فوق در دفتر روزنامه و دفتر کل.

۴ تنظیم تراز آزمایشی چهارستونی برای شرکت بازرگانی «فرشته» به تاریخ ۹۵/۱۰/۳۰.

۵ آیا توازن ستون بدهکار و بستانکار تراز آزمایشی به معنی ثبت صحیح و کامل رویدادها بوده است؟ توضیح دهید.

کار عملی ۱۱

شرکت «قم» به خرید و فروش پوشاک به‌صورت عمده اشتغال دارد. اطلاعات زیر در بهمن‌ماه ۹۵ از این شرکت در دست است (تمام دریافت‌های نقدی مستقیماً به حساب بانکی شرکت واریز شده است).
تراز آزمایشی دفتر معین حساب‌های دریافتنی شرکت در اول بهمن به قرار زیر است:

شرکت قم تراز آزمایشی دفتر معین حساب‌های دریافتنی ۹۵/۱۱/۱ (ارقام به ریال)					
شماره حساب	نام حساب	گردش حساب		مانده حساب	
		بدهکار	بستانکار	بدهکار	بستانکار
۱۳۱۰۱	فروشگاه بوکان	۲۳٬۷۰۰٬۰۰۰	۱۱٬۲۰۰٬۰۰۰	۱۲٬۵۰۰٬۰۰۰	۰
۱۳۱۰۲	آقای احمدی	۱۶٬۲۰۰٬۰۰۰	۸٬۷۸۸٬۰۰۰	۷٬۴۱۲٬۰۰۰	۰
۱۳۱۰۳	شرکت بابل	۱۱٬۴۶۰٬۰۰۰	۱٬۹۶۰٬۰۰۰	۹٬۵۰۰٬۰۰۰	۰
۱۳۱۰۴	فروشگاه همدان	۳۰٬۲۵۴٬۰۰۰	۱۳٬۴۳۴٬۰۰۰	۱۶٬۸۲۰٬۰۰۰	۰
۱۳۱۰۵	فروشگاه آمل	۱۰٬۹۰۰٬۰۰۰	۷٬۵۰۰٬۰۰۰	۳٬۴۰۰٬۰۰۰	۰
	جمع	۹۲٬۵۱۴٬۰۰۰	۴۲٬۸۸۲٬۰۰۰	۴۹٬۶۳۲٬۰۰۰	۰

لیست فروش شرکت در طی بهمن‌ماه به قرار زیر بوده است:

تاریخ	نام شخص حقیقی یا حقوقی مشتری	مبلغ فروش	مبلغ فاکتور با احتساب مالیات(۶٪) و عوارض(۳٪)	شرایط پرداخت
۱۱/۳	فروشگاه مشهد	۱۵٬۶۰۰٬۰۰۰	۱۷٬۰۰۴٬۰۰۰	سفته یک‌ماهه
۱۱/۴	آقای احمدی	۳٬۹۰۰٬۰۰۰	۴٬۲۵۱٬۰۰۰	چک تاریخ ۱۱/۲۵
۱۱/۹	شرکت لرستان	۸٬۶۰۰٬۰۰۰	۹٬۳۷۴٬۰۰۰	نقدی
۱۱/۱۵	فروشگاه آمل	۱۷٬۴۵۰٬۰۰۰	۱۹٬۰۲۰٬۵۰۰	نسیه
۱۱/۱۹	فروشگاه بوکان	۵٬۳۰۰٬۰۰۰	۵٬۷۷۷٬۰۰۰	نسیه
۱۱/۲۵	شرکت بابل	۴٬۱۰۰٬۰۰۰	۴٬۴۶۹٬۰۰۰	نصف نقد و مابقی چک تاریخ ۱۲/۱۰
۱۱/۲۹	شرکت بروجرد	۲٬۷۸۰٬۰۰۰	۳٬۰۳۰٬۲۰۰	نسیه
۱۱/۳۰	فروشگاه شاهرود	۵٬۲۳۰٬۰۰۰	۵٬۷۰۰٬۷۰۰	نقدی
۱۱/۳۰	جمع	۶۲٬۹۶۰٬۰۰۰	۶۸٬۶۲۶٬۴۰۰	-

دریافت‌های نقدی شرکت در طی بهمن‌ماه:

تاریخ	نام شخص حقیقی یا حقوقی مشتری	مبلغ
۱۱/۱	فروشگاه همدان	۱۵٬۰۰۰٬۰۰۰
۱۱/۲	فروشگاه شاهرود	۴٬۰۰۰٬۰۰۰ (پیش‌دریافت)
۱۱/۳	آقای احمدی	۷٬۴۱۲٬۰۰۰
۱۱/۸	شرکت بابل	۸٬۰۰۰٬۰۰۰
۱۱/۱۱	فروشگاه آمل	۳٬۴۰۰٬۰۰۰
۱۱/۲۵	آقای احمدی	۴٬۲۵۱٬۰۰۰
۱۱/۲۸	فروشگاه بوکان	۱۸٬۲۷۷٬۰۰۰
۱۱/۳۰	جمع	۶۰٬۳۴۰٬۰۰۰

مطلوب است:

۱ صدور سند حسابداری فروش کالا و وصول مطالبات.

۲ ثبت اسناد حسابداری در دفتر روزنامه

۳ تهیه تراز آزمایشی دفتر معین حساب‌های دریافتنی به تاریخ ۱۱/۳۰.

پیشنهاد می‌گردد به غیر از موارد خرده‌فروشی که خریدار مصرف‌کنندهٔ نهایی است، تمامی فروش‌ها به‌صورت نسیه (حساب‌های دریافتنی) ثبت شود و سپس ثبت دریافت وجه یا اسناد دریافتنی آن صورت پذیرد، این امر موجب نگهداری سوابق حسابداری مشتری شده و امکان تجزیه و تحلیل حساب مشتریان را فراهم می‌کند.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به‌موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین‌حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح‌شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف حساب فروش و حساب‌های پرداختی(عوارض و مالیات بر ارزش افزوده)				
۷	تفکیک حساب‌های دریافتنی از اسناد دریافتنی				
۸	تفکیک دریافتنی‌های تجاری از غیرتجاری				
۹	صدور سند حسابداری فروش				
۱۰	صدور سند حسابداری مالیات ارزش افزوده				

تحقیق کنید

به نظر شما و با توجه به مهارت‌های کسب‌شده در این فصل چه اصول اخلاقی لازم است در راستای امر فروش (شامل بستن قرارداد، صدور صورت‌حساب و...) مورد توجه قرار گیرد؟

بحث کنید

به نظر شما کمک حسابدار فروش کالا چه مسئولیت‌هایی در برابر خدا، خویشتن، جامعه و محیط زیست دارد؟

ارزشیابی شایستگی صدور سند فروش

شرح کار

۱ کنترل درخواست مشتری با موجودی کالا
۲ کنترل لیست قیمت‌های مصوب با اعلام قیمت به مشتری
۳ کنترل بررسی نحوه فروش به مشتری و اعتبارسنجی ایشان
۴ تطبیق فروش و آیین‌نامه معاملات و دستورالعمل‌های داخلی
۵ تطبیق فاکتور فروش با حواله انبار، درخواست فروش، بارنامه و برگه تحویل کالا
۶ بررسی اسناد و مدارک دریافت وجه فروش
۷ صدور سند حسابداری فروش
۸ صدور سند مالیات بر ارزش افزوده
۹ بررسی محاسبات فاکتور فروش (قیمت‌های کالا و جمع فاکتور و مالیات ارزش افزوده) کنترل و بررسی فروش‌هایی که کالا ارسال شده ولی هنوز مزایا و مخاطرات آن منتقل نشده است.

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری فروش کالا بر اساس مستندات و مدارک مثبته طبق قانون مالیات‌های مستقیم، آیین‌نامه معاملات و دستورالعمل‌های داخلی صدور سند حسابداری خرید کالا بر طبق استانداردهای آیین نامه معاملات بر اساس مدارک و اسناد مثبته

شاخص‌ها

۱ کنترل مستندات فروش (قبل از فروش)
۲ صدور مجوز خروج کالا
۳ تکمیل و کنترل مستندات فروش کالا (بعد از فروش)
۴ صدور سند حسابداری فروش

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات

شرایط: اتاق ـ میز و صندلی ـ رایانه ـ نرم‌افزار حسابداری فروش ـ ماشین‌حساب ـ قانون مالیات‌های مستقیم ـ آیین‌نامه معاملات ـ فاکتور فروش ـ لیست مصوب قیمت‌های فروش ـ در اختیار داشتن موجودی‌های محصول ـ لیست منتخب اعتباری مشتریان و مصوبات مربوط به آنها ـ استانداردهای حسابداری ـ اسناد مورد نیاز ۸ فقره فروش کالا به روش‌های گوناگون و در زمان‌های متفاوت طی مدت حداکثر ۴۰ دقیقه

ابزار و تجهیزات: میز و صندلی اداری ـ سیستم رایانه ـ ماشین‌حساب ـ نرم‌افزار حسابداری فروش ـ نرم‌افزار Excel ـ برگ حواله انبار ـ آیین‌نامه معاملات ـ قانون مالیات‌های مستقیم ـ قانون مالیات بر ارزش افزوده ـ استانداردهای حسابداری

معیار شایستگی

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات فروش (قبل از فروش)	۱	
۲	صدور مجوز خروج کالا	۲	
۳	تکمیل و کنترل مستندات فروش کالا (بعد از فروش)	۲	
۴	صدور سند حسابداری فروش	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: دقت، رازداری، امانت‌داری **غیر فنی :** ۞۱محاسبه و ریاضی ، مدیریت زمان ، ۞۲ درستکاری ، مسئولیت‌پذیری، تصمیم‌گیری	۲	
	میانگین نمرات		۞

۞ **حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.**

فصل ۳

حسابداری تنظیم کارت‌حساب کالا

کاردکس کالا

کد کالا را وارد کنید: H۱۵ | گزارش از تاریخ: ۱۳۹۴/۰۱/۰۱ | تا تاریخ: ۱۳۹۴/۰۱/۰۸

شماره صفحه: ۱

ردیف	تاریخ	شماره سند	سند	نوع سند	مقدار وارده	مقدار صادره	مانده
۱	۱۳۹۴/۰۱/۰۱			موجودی ابتدای دوره	۲۵۶		۲۵۶
۲	۱۳۹۴/۰۱/۰۲	۱۴۰۰۱	حواله	فروش		۲۱۰	۴۶
۳	۱۳۹۴/۰۱/۰۳	۱۳۰۰۳	رسید	خرید	۱،۵۰۰		۱،۵۴۶
۴	۱۳۹۴/۰۱/۰۴	۱۴۰۰۲	حواله	فروش		۱،۵۴۶	۰
۵	۱۳۹۴/۰۱/۰۴	۱۳۰۰۴	رسید	خرید	۱،۸۵۰		۱،۸۵۰

در اغلب شرکت‌ها قسمت مهمی به نام واحد انبار وجود دارد که انواع موجودی‌ها شامل مواد اولیه، کالاهای ساخته شده و نیمه‌ساخته (در شرکت‌های تولیدی)، کالاهای خریداری شدهٔ آماده برای فروش (در شرکت‌های بازرگانی) و همچنین ملزومات و قطعات یدکی در آن نگهداری می‌شود. کنترل و ثبت ورود و خروج موجودی‌ها بر اساس مجوزهای صادره و انتخاب یک روش قیمت‌گذاری و اطلاع از میزان موجودی‌ها در هر زمان به‌منظور ایجاد ارتباط مناسب بین سیستم انبار و حسابداری، همواره بااهمیت بوده و یکی از نیازهای مهم مدیران می‌باشد تا بر اساس آن، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری کنند. در این فصل با فرم‌های مورد نیاز در انبار، کارت‌حساب کالا، روش‌های قیمت‌گذاری شامل اولین صادره از اولین وارده، اولین صادره از آخرین وارده، میانگین، شناسایی ویژه و همچنین روش‌های برآورد موجودی کالا آشنا خواهید شد.

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ»

ای کسانی که ایمان آورده‌اید خدا و رسول را، خیانت نکنید و مبادا درامانت‌های خود خیانت کنید، با اینکه می‌دانید.

«انفال/ ۲۷»

مقدمه

- آیا می‌دانید کاردکس (کارت‌حساب) کالا چیست و چه کاربردی دارد؟
- چه مستنداتی برای ثبت ورود و خروج کالا لازم است؟
- آیا می‌دانید هدف از روش‌های قیمت‌گذاری چیست؟
- کالاهای خارج شده از انبار به‌منظور فروش چگونه قیمت‌گذاری می‌شوند؟

استاندارد عملکرد

تنظیم کارت‌حساب کالا بر اساس اسناد مثبته و محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته بر اساس استانداردهای حسابداری.

شایستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

۱ کنترل مستندات ورود و خروج کالا

۲ ثبت مقادیر وارده و صادره در کارت‌حساب کالا

۳ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته با استفاده از روش‌های قیمت‌گذاری و مطابق با استانداردهای حسابداری

کارت‌حساب کالا

فعالیت

شرکت «الف» به خرید و فروش ۱۰ قلم کالا اشتغال دارد، به نظر شما این شرکت باید چند کارت‌حساب کالا نگهداری کند؟ بحث کنید.

به کارتی که در آن تمامی اطلاعات دربارهٔ گردش و وضعیت موجودی کالا در انبار، برای هر نوع کالا به‌طور جداگانه، به‌منظور اطلاع از مقدار کمّی و ارزش ریالی کالاهای وارده، صادره و موجودی و همچنین محل نگهداری آنها ثبت می‌شود، «**کارت‌حساب کالا یا کاردکس کالا**» گفته می‌شود. تصویر ۱ـ۳ نمونه‌ای از کارت‌حساب کالا را نشان می‌دهد.

نکته

تمامی عملیات ورود و خروج یک کالا در کارت‌حساب همان کالا ثبت می‌شود.

فعالیت

با توجه به تعریف فوق، به نظر شما «کارت‌حساب کالا» باید حاوی چه اطلاعاتی باشد؟

شرکت...

نام کالا: ....   شماره قفسه: ....

کد کالا: ....   روش ارزیابی: ....

واحد شمارش: ....   نقطه تجدید سفارش: ....

نوع یا مدل کالا: ....   میزان سفارش: ....

تاریخ		شرح	وارده				صادره						موجودی		
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	مقدار		بهای واحد	بهای		مقدار	بهای واحد	بهای کل
								کل	جزء		جزء	کل			

تصویر ۱ـ۳ـ نمونه فرم کارت‌حساب کالا

تاریخ (روز و ماه): در این قسمت تاریخ ورود و خروج کالا بر حسب روز و ماه درج می‌شود.

ستون شرح: نوع رویداد شامل خرید، فروش، برگشت از خرید، برگشت از فروش و... در این ستون درج می‌شود. درصورتی‌که کالا از قبل موجودی داشته باشد در این ستون قبل از موارد ذکر شده عنوان موجودی ابتدای دوره درج می‌شود.

ستون وارده(خرید)کارت حساب کالا: در ستون وارده (خرید) کارت حساب کالا، مبالغ خرید کالا و هزینه حمل کالای خریداری شده و برگشت از خرید ثبت می‌شود. در این ستون با کسر نمودن مجموع برگشت از خرید، از مجموع خریدها (و هزینه حمل کالای خریداری شده در صورت وجود) می‌توان بهای تمام شده کالای خریداری شده را به‌دست آورد.

ستون صادره(فروش): تعداد فروش، بهای تمام شدهٔ هر واحد که بر اساس یکی از روش‌های قیمت‌گذاری در هر بار فروش تعیین می‌شود و همچنین بهای تمام شدهٔ کل کالای فروش رفته در این ستون درج می‌شود. درصورتی‌که برگشت از فروش وجود داشته باشد، در این ستون به‌صورت منفی درج می‌شود.

موجودی(باقیمانده): در این ستون تعداد کالای باقیمانده و بهای تمام شدهٔ آن درج می‌شود. در هر رویداد، تعداد و مبلغ موجودی باقیمانده به‌صورت زیر تعیین می‌شود:

تعداد فروش رفته ـ موجودی‌های آماده برای فروش (تعداد موجودی‌ها قبل از فروش)= تعداد موجودی باقیمانده

بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته ـ بهای تمام شدهٔ کالای آماده برای فروش (بهای کل موجودی‌ها قبل از فروش) = بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره (بهای کل موجودی باقیمانده)

فعالیت

با کمک دوستان و آشنایان خود، چند نمونه کارت‌حساب کالا از شرکت‌های مختلف تهیه نموده و اجزای آن را با هم بررسی نمایید.

فعالیت

خریدها و فروش‌های شرکت «تبریز» در ماه جاری به شرح زیر بوده است. با توجه به مطالب گفته شده در ارتباط با کارت‌حساب کالا، قسمت‌هایی را که با علامت سؤال مشخص شده، برای این شرکت محاسبه کنید.

تاریخ	شرح	تعداد خرید	تعداد فروش	تعداد موجودی
۸/۱	موجودی ابتدای دوره	------------	------------	۲۵
۸/۵	خرید	۱۰۰	------------	......؟
۸/۸	فروش	------------	......؟	۳۰
۸/۱۲	خرید	۱۱۵	------------	......؟
۸/۱۶	فروش	------------	......؟	۳۳
۸/۲۱	فروش	------------	۹	......؟
۸/۲۷	خرید	......؟	------------	۹۲
۸/۳۰	فروش	------------	۱۸	......؟

فعالیت

با مشاهده فرم کارت‌حساب کالا، مزایای استفاده از آن را فهرست کنید.

۱ دسترسی سریع به میزان موجودی کالا	۲ تشخیص اقلام مفقودی راکد
۳	۴
۵	۶
۷	۸

مستندات لازم برای تهیه کارت‌حساب کالا

۱ رسید انبار

فعالیت

۱ پس از ورود کالاها به انبار چه فرمی تهیه می‌گردد؟
۲ رسید انبار به‌عنوان یکی از مستندات خرید کالا توسط چه واحدی تنظیم و مبنای تهیه آن چیست؟

این فرم، توسط انباردار در زمان تحویل کالا به انبار تنظیم شده و بیانگر مقدار و مشخصات کالای وارده به انبار می‌باشد.

تصویر ۲ـ۳ نمونه‌ای از رسید انبار را نشان می‌دهد.

فرم رسید انبار

شماره:
تاریخ:
صفحه:

مؤسسه/ شرکت:...........................

ردیف	نام و مشخصات کالا	کد کالا	تعداد/مقدار	واحد	ملاحظات
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					

نام و امضا تحویل دهنده: نام و امضا تحویل گیرنده:

تصویر ۲ـ۳ـ نمونه رسید انبار

بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده

بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده شامل تمام مخارجی است که برای رساندن کالا به وضعیتی که آمادهٔ فروش گردد، صرف می‌شود. این مخارج شامل قیمت خرید و تمامی هزینه‌های مرتبط با آن است. لازم به یادآوری است که تخفیفات تجاری از قیمت خرید کسر می‌شود، زیرا موجودی کالا باید به بهای تمام شده ثبت گردد.

ستون وارده(خرید) کارت‌حساب کالا: در ستون وارده (خرید) کارت‌حساب کالا با توجه به اینکه تمامی مبالغ پرداختی جهت خرید کالا و هزینهٔ حمل کالای خریداری شده و برگشتی‌ها ثبت گردیده است، بنابراین با کسر نمودن مجموع ردیف‌های برگشت از خرید، از مجموع ردیف‌های خرید (هزینهٔ حمل کالای خریداری شده در صورت وجود، در این ردیف‌ها لحاظ گردیده است) می‌توان به‌طور غیرمستقیم بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده را از این ستون نتیجه گرفت.

فعالیت

معادل ۲۵ عدد کالا به قیمت هر یک ۱۲۰۰۰ ریال خریداری و مبلغ ۵۰۰۰۰ ریال بابت هزینهٔ حمل کالا پرداخت شد. در ستون وارده کارت‌حساب کالا، بهای تمام شدهٔ هر واحد چند ریال ثبت می‌شود؟

....

فعالیت

با توجه به موارد گفته شده در ارتباط با بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده، جدول زیر را کامل کنید.

ردیف	قیمت خرید	هزینهٔ حمل خرید	برگشت از خرید	بهای تمام شدهٔ خرید
۱	۸۰،۰۰۰	۲۰،۰۰۰	۵،۰۰۰	؟......................
۲	۱۲۰،۰۰۰	۳۲،۰۰۰	؟......................	۱۴۳،۰۰۰
۳	؟.................	۸۰،۰۰۰	-	۵۱۲،۰۰۰
۴	۶۸،۰۰۰	؟..................	۲،۰۰۰	۷۴،۰۰۰

کار عملی ۱

شرکت بازرگانی «گیلان» در فروردین سال مالی جاری اطلاعات مربوط به خرید نوعی رنگ ساختمان را به قرار زیر اعلام کرده است. مشخصات کالا (نام کالا: رنگ آبی متالیک، واحد شمارش: قوطی، کد کالا: ۰۰۵، شماره قفسه: ۵۲، روش ارزیابی: میانگین و نقطهٔ تجدید سفارش: ۱۰ قوطی). تعداد موجودی این نوع کالا در ابتدای دوره ۲۵ قوطی و بهای تمام شدهٔ هر واحد آن ۶۱۰ ریال است.

تاریخ	شماره رسید انبار	تعداد	قیمت خریدهر واحد به ریال	کل هزینهٔ حمل پرداختی تا محل شرکت به ریال	کل هزینهٔ بیمهٔ بین راهی پرداختی تا محل شرکت به ریال	قیمت فروش هر واحد به ریال
۱/۶	۲۰۱	۵۰	۶۰۰	۷۵۰	۱۰۰	۶۸۰
۱/۱۰	۲۰۲	۴۵	۶۰۰	۵۴۰	۱۳۵	۶۸۵
۱/۱۲	۲۰۳	۱۰۰	۶۰۵	۱،۴۰۰	۱۳۰	۶۸۲
۱/۱۶	۲۰۴	۷۰	۶۱۰	۱،۰۵۰	۷۷۰	۶۹۲
۱/۲۰	۲۰۵	۳۰	۶۱۲	۴۸۰	۳۰۰	۶۹۵
۱/۲۸	۲۰۶	۵۰	۶۱۵	۸۵۰	۵۵۰	۶۹۵

مطلوب است:

۱ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ هر واحد کالا در هر بار خرید
۲ تنظیم ستون «وارده» کارت‌حساب کالا
۳ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالاهای خریداری شده در پایان فروردین ماه

حل :

شرکت/فروشگاه...

نام کالا: .... شماره قفسه: ....

کد کالا: .... روش ارزیابی: ....

واحد شمارش: .... نقطه تجدید سفارش: ....

نوع یا مدل کالا: .... میزان سفارش: ....

تاریخ		شرح	وارده				صادره						موجودی		
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	مقدار		بهای واحد	بهای		مقدار	بهای واحد	بهای کل
								کل	جزء		جزء	کل			

۲ حواله انبار

فعالیت

۱ مبنای تهیهٔ حواله فروش چیست و توسط چه واحدی صادر می‌شود؟

۲ حواله فروش با رسید انبار چه تفاوتی دارد؟ در مورد کاربرد هر یک بحث کنید.

این فرم بعد از دریافت «درخواست کالا از انبار» و تحویل کالا به متقاضی یا خریدار، توسط انباردار صادر می‌شودکه به منزلهٔ تأیید نهایی خروج کالا از انبار می‌باشد. **حواله انبار فقط از نظر مقداری و یا تعدادی، توسط انباردار تکمیل می‌شود و در سیستم حسابداری، ارزش ریالی آن مشخص شده و ثبت می‌گردد.** لازم به‌ذکر است که اگر کالای درخواست شده برای مصرف داخلی از انبار خارج شود، حواله مصرفی صادر گردیده و درصورتی‌که برای فروش از انبار خارج شود، حواله فروش صادر خواهد شد. تصویر ۴ــ۳ نمونه‌ای از فرم حواله انبار را نشان می‌دهد.

حواله خروج از انبار

شماره:

تاریخ:

نام طرف حساب:..................................

ردیف	کد کالا	نام کالا	تعداد کارتن	تعداد واحد	نرخ	مبلغ
	توسط انبار تکمیل گردد				توسط حسابدار تکمیل گردد	
۱						
۲						
۳						
۴						
۵						
کالای فوق صحیح و سالم و به طور کامل تحویل داده شد.					جمع	

نام تحویل گیرنده: امضا

نام تحویل دهنده(انبار): امضا

نام تأیید کننده: امضا

سفید: مشتری   سبز: حسابداری   زرد: انبار

تصویر ۴ــ۳ــ نمونه فرم حواله انبار

فعالیت

فرض کنید شما به عنوان انباردار در شرکتی مشغول به‌کار هستید و در دهم فروردین ماه سال جاری از طرف فروشگاه «سردشت» برگ درخواست یک نوع کالا به مدل «الف/۲» را دریافت کرده‌اید. طی این درخواست ۱۰۰ واحد کالا از انبار جهت تحویل به فروشگاه «سردشت» خارج شود. نرخ فروش هر واحد آن ۶۰۰ ریال و شماره حواله قبلی ۱۶۲۳ می‌باشد. شما پس از وصول برگ درخواست کالا چه اقداماتی انجام خواهید داد؟ یک نمونه حواله انبار برای این درخواست تنظیم نمایید.

فعالیت

با توجه به مطالب گفته شده در این فصل، «رسید انبار» برای رویداد .... تهیه و «حواله انبار» برای .... تهیه می‌شود.

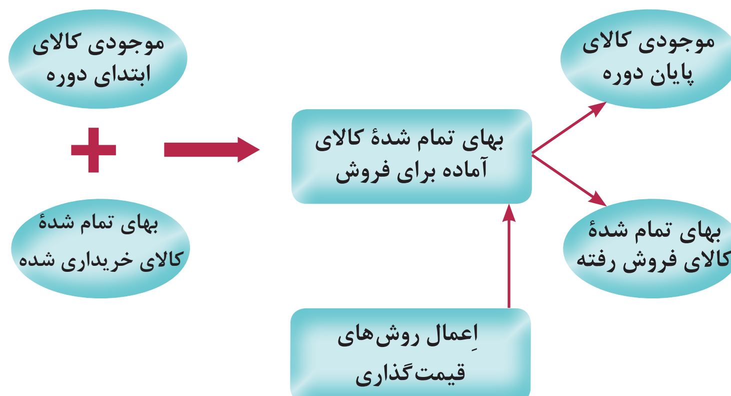
نکته

در برخی شرکت‌ها ممکن است به جای **رسید انبار**، عناوین دیگری همچون **قبض انبار** یا **اعلامیهٔ رسید کالا** استفاده شود و به جای **حواله انبار** ممکن است عناوین دیگری همچون **اعلامیهٔ صدور کالا، حواله خروج کالا از انبار، حواله فروش و یا رسید تحویل کالا به مشتری**، استفاده شود.

بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی‌ها

از آنجا که خرید کالاها در طی دوره با قیمت‌های مختلف صورت می‌گیرد، ممکن است کالاهای مشابه با قیمت‌های متفاوت خریداری شوند. از این رو مبالغ ریالی قابل گزارش برای موجودی کالا و بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته در پایان دورهٔ مالی، مشروط به پاسخ‌گویی به این سؤال است که «**از بهای تمام شدهٔ موجودی کالای ابتدای دوره و خریدهای طی دوره، کدام باید به بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و کدام به موجودی کالای پایان دوره اختصاص یابد؟**»

تصویر ۵ـ۳ نحوهٔ تخصیص بهای تمام شده به موجودی پایان دوره و کالای فروش رفته را نشان می‌دهد.

تصویر ۵ـ۳ـ نحوهٔ تخصیص بهای تمام شده

بهای تمام شدۀ کالای فروش رفته

تمامی هزینه‌های متحمل شده و مرتبط در یک دورۀ مالی برای تحصیل کالاهای فروش رفته، **بهای تمام شدۀ کالای فروش رفته** نام دارد.

فعالیت

موجودی کالای ابتدای دوره ۵۰۰٬۰۰۰ ریال، موجودی کالای پایان دوره ۸۰۰٬۰۰۰ ریال و بهای تمام شدۀ کالای خریداری شده ۱٬۶۰۰٬۰۰۰ ریال است. موارد زیر را تعیین نمایید.

بهای تمام شدۀ کالای آماده برای فروش: ....

بهای تمام شدۀ کالای فروش رفته: ....

ستون صادره(فروش) کارت‌حساب کالا: در ستون صادره (فروش) کارت‌حساب کالا، با توجه به اینکه بهای تمام شدۀ کالای فروش رفته و موارد برگشت از فروش در تاریخ‌های مختلف به‌صورت جداگانه ثبت گردیده‌اند، می‌توان با کسر نمودن مجموع برگشت از فروش، از مجموع فروش، تعداد و بهای تمام شدۀ کالای فروش رفته را از این ستون نتیجه گرفت.

ستون موجودی کارت‌حساب کالا: با توجه به اینکه پس از هر بار وارده به انبار یا صادره از انبار، تأثیر این تغییر در ستون موجودی اعمال گردیده است، بنابراین در ردیف آخر ستون موجودی همواره به طور مستقیم می‌توان تعداد و بهای تمام شدۀ موجودی پایان دوره را مشاهده کرد.

فعالیت

اکنون با توجه به مطالب گفته شده، هر یک از موارد زیر (ستون شرح)، از کدام ستون کارت‌حساب کالا قابل استخراج است؟

شرح	ستون وارده	ستون صادره	ستون موجودی
بهای تمام شدۀ کالای فروش رفته			
بهای تمام شدۀ کالای خریداری شده			
بهای تمام شدۀ موجودی پایان دوره			

فعالیت

هر یک از رویدادهای زیر به چه نحوی در کارت‌حساب کالا درج می‌شوند؟

رویداد	ستون وارده	ستون صادره	کسر می‌شود	اضافه می‌شود	تأثیر بر ستون موجودی
خرید	✓	–	–	✓	افزایش
برگشت از فروش					
هزینهٔ حمل کالای فروش رفته	–	–	–	–	بدون تأثیر
برگشت از خرید					
مالیات بر ارزش افزوده					
هزینهٔ حمل کالای خریداری شده					
فروش					

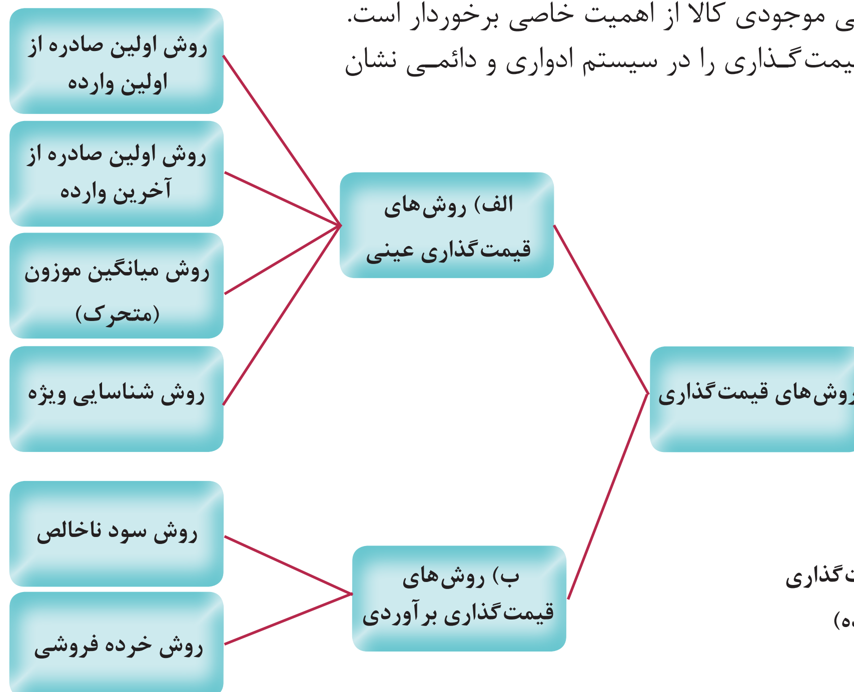
ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزش شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائهٔ نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف کارت‌حساب کالا				
۷	تعریف رسید انبار و حواله انبار				
۸	تفکیک مستندات کارت‌حساب کالا				
۹	محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ هر واحد موجودی				
۱۰	توانایی ثبت اقلام وارده(تعدادی و ریالی) در کارت‌حساب کالا				

روش‌های قیمت‌گذاری

روش‌های قیمت‌گذاری، مبتنی بر اصل بهای تمام شده است و باید توجه داشت که هر یک از این روش‌ها، مختص محاسبهٔ **بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی کالای پایان دوره** می‌باشد. با توجه به اینکه موجودی کالا بخش مهمی از دارایی‌های جاری اغلب واحدهای تجاری را تشکیل می‌دهد، انتخاب یک روش مناسب جهت ارزیابی موجودی کالا از اهمیت خاصی برخوردار است.

تصویر ۷ـ۳ روش‌های قیمت‌گذاری را در سیستم ادواری و دائمی نشان می‌دهد:

تصویر ۷ـ۳ـ روش‌های قیمت‌گذاری (محاسبهٔ بهای تمام شده)

فعالیت

۱ هنرجویان عزیز، به نظر شما در کشور ما، شرکت‌ها برای ارزیابی موجودی‌های خود، مجاز به استفاده از کدام روش هستند؟ و استفاده از کدام روش مجاز نیست؟ (برای پاسخ این سؤال از استاندارد شماره ۸ کمک بگیرید و نتیجه را به هنرآموز خود گزارش کنید).

۲ با کمک هم‌کلاسی‌های خود به سایت کدال (http://www.codal.ir) مراجعه کنید و صورت‌های مالی چند شرکت را به دلخواه بررسی کنید و در قسمت یادداشت‌های توضیحی از روش ارزیابی موجودی کالا جویا شوید. نام شرکت‌هایی که صورت‌های مالی آنها را بررسی کردید و روش ارزیابی آنها را فهرست کنید.

ردیف	نام شرکت	روش (روش‌های) ارزیابی
۱		
۲		
۳		
۴		
۵		

قبل از توضیح هر یک از روش‌های قیمت‌گذاری، لازم به ذکر است که روش‌های قیمت‌گذاری عینی مستلزم شمارش فیزیکی موجودی کالای انبار است، که به آن **انبارگردانی** گفته می‌شود.

روش‌های قیمت‌گذاری عینی

۱ روش اولین صادره از اولین وارده ـ FIFO (First In First Out)

در این روش کالا به همان ترتیبی که وارد انبار شده، از انبار خارج می‌شود. به عبارت دیگر در روش FIFO فرض بر این است که کالاهایی که زودتر خریداری شده‌اند، زودتر هم فروخته می‌شوند وکالاهایی که دیرتر خریداری شده‌اند، دیرتر فروخته می‌شوند و یا در موجودی کالای پایان دوره باقی می‌مانند. **بنابراین می توان نتیجه گرفت که در این روش، مبنای محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته به ترتیب قیمت موجودی کالای ابتدای دوره و خریدهای اولیه(خریدهای قدیمی) می‌باشد و مبنای محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ موجودی کالای پایان دوره، قیمت آخرین خریدها می‌باشد.** در شرکت‌هایی که کالاهای آنها حاوی تاریخ انقضای در معرض فاسد شدن، از مد افتادن و یا از رده خارج شدن قرار دارند، استفاده از روش FIFO مناسب می‌باشد. تصویر ۸ـ۳ به درک این مطلب کمک می‌کند.

تصویر ۸ـ۳ـ جریان بهای تمام شدهٔ در روش اولین صادره از اولین وارده

فعالیت

حال اگر روش اولین صادره از اولین وارده را به خوبی متوجه شده باشید، با حذف واژه نادرست جمله زیر را کامل کنید:

«در روش اولین صادره از اولین وارده فرض می‌شود کالایی که (**زودتر/ دیرتر**) خریداری شده، (**زودتر/ دیرتر**) به فروش می‌رسد و موجودی پایان دوره از (**اولین/ آخرین**) خریدها تشکیل شده است.»

مثال

در شرکت پخش مواد غذایی «میناب» اطلاعات زیر در ارتباط با نوعی نوشابه برای اردیبهشت ۹۵ در اختیار است، خرید و فروش این ماه شرکت کلاً به‌صورت نقدی انجام شده است.

ردیف	شرح	توضیحات	واحد	بهای تمام شدهٔ واحد	قیمت فروش واحد	طرف مقابل
۱	موجودی اولیه	-	۳۰۰	۱۰۰	-	-
۲	خرید ۲/۵	رسید انبار شماره ۱۱۶	۴۵۰	۱۱۰	-	تولیدی ایران
۳	فروش ۲/۱۲	حواله انبار شماره ۵۲	۵۰۰	-	۱۸۰	آقای احمدی
۴	خرید ۲/۱۷	رسید انبارشماره ۱۱۷	۲۰۰	۱۱۵	-	شرکت رفسنجان
۵	فروش ۲/۲۸	حواله انبارشماره ۵۳	۱۸۰	-	۲۰۰	فروشگاه ایلام

موجودی نوشابه‌ها در پایان ماه (۹۵/۲/۳۱) معادل ۲۷۰ واحد شمارش شده است.

بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی کالای پایان دوره به روش FIFO در سیستم ادواری و دائمی به صورت زیر محاسبه می‌شود:

روش‌های اولین صادره از اولین وارده در سیستم ادواری:

فعالیت

به نظر شما بهای تمام شدهٔ موجودی کالای پایان دوره (واحدهای فروش نرفته) و کالای فروش رفته چند ریال است؟

شرح	مقدار	بهای واحد ــ ریال	بهای کل ــ ریال
موجودی کالای ابتدای دوره	۳۰۰	۱۰۰	۳۰،۰۰۰
خرید ۲/۵	۴۵۰	۱۱۰	۴۹،۵۰۰
خرید ۲/۱۷	۲۰۰	۱۱۵	۲۳،۰۰۰
کالای آماده برای فروش	۹۵۰		۱۰۲،۵۰۰
موجودی کالای پایان دوره	(۲۷۰)		(.......؟.......)
کالای فروش رفته	۶۸۰		........؟........

تعداد ۲۷۰ واحد کالا در پایان دوره باقی‌مانده است. همان‌طور که گفته شد در روش اولین صادره از اولین وارده مبنای محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای پایان دوره، قیمت آخرین خریدها است. بنابراین تعداد ۲۷۰ واحد به ترتیب زیر قیمت‌گذاری می‌شود:

۲۰۰ واحد از خرید تاریخ ۲/۱۷ (آخرین‌خرید) به نرخ هر واحد ۱۱۵ ریال: ۲۰۰ × ۱۱۵ = ۲۳٬۰۰۰
و ۷۰ واحد بقیه از خرید تاریخ ۲/۵ به نرخ هر واحد ۱۱۰ ریال: ۷۰× ۱۱۰ = ۷٬۷۰۰
بهای تمام شدهٔ موجودی در پایان دوره ۳۰٬۷۰۰

فعالیت

در روش اولین صادره از اولین وارده، بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته بر مبنای قیمت موجودی ابتدای دوره و خریدهای اولیه محاسبه می‌شود. با این حساب ۶۸۰ واحد کالای فروش رفته به چه ترتیبی قیمت‌گذاری می‌شود؟

۳۰۰ واحد از موجودی ابتدای دوره به نرخ هر واحد ۱۰۰ ریال : ۳۰۰×۱۰۰ = ۳۰٬۰۰۰
۳۸۰ واحد بقیه از خرید تاریخ ۲/۵ به نرخ هر واحد ۱۱۰ ریال: ....
بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته ....

کار عملی ۲

اطلاعات زیر در ارتباط با خرید و فروش کالای «الف/۱۵» در فروشگاه «یاسوج» برای شهریورماه سال جاری در اختیار است:

تاریخ	شرح	تعداد	واحد شمارش	بهای تمام شدهٔ واحد
۶/۱	موجودی ابتدای دوره	۸۰	کارتن	۱۲۰
۶/۷	خرید ـ رسید ۲۰	۱۹۰	کارتن	۱۰۰
۶/۱۴	فروش ـ حوالهٔ ۱۵	۲۰۰	کارتن	ـ
۶/۱۹	خرید ـ رسید ۲۱	۲۳۰	کارتن	۱۲۵
۶/۲۶	فروش ـ حوالهٔ ۱۶	۲۱۰	کارتن	ـ
۶/۳۰	خرید ـ رسید ۲۲	۸۵	کارتن	۱۳۰

مطلوب است: محاسبه بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره به روش اولین صادره از اولین وارده در سیستم ادواری.

۲ روش اولین صادره از آخرین وارده ـ LIFO (Last In First Out)

فعالیت

روش اولین صادره از آخرین وارده بر عکس روش اولین صادره از اولین وارده است، اکنون با حذف واژهٔ نادرست جمله زیر را کامل کنید:
«در روش اولین صادره از آخرین وارده فرض می‌شود که کالایی که (**زودتر/ دیرتر**) خریداری شده، (**زودتر/ دیرتر**) به فروش می‌رسد و موجودی پایان دوره از (**اولین/ آخرین**) خریدها تشکیل شده است».

در این روش بر عکس روش FIFO، فرض بر این است که کالاها از محل آخرین خریدهایی که وارد انبار شده، خارج می‌شود و باقیمانده (موجودی پایان‌دوره) مربوط به قدیمی‌ترین خریدها (اولین خریدها) و موجودی ابتدای دوره می‌باشد. **پس می‌توان نتیجه گرفت در این روش مبنای محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالاهای فروش رفته، قیمت آخرین خریدها و مبنای محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ موجودی کالای پایان دوره، می‌تواند قیمت خریدهای اول دوره و یا موجودی ابتدای دوره باشد.** تصویر۹ـ۳ به درک این مطلب کمک می‌کند.

تصویر ۹ـ۳ـ جریان بهای تمام شدهٔ در روش اولین صادره از آخرین وارده

روش اولین صادره از آخرین وارده در سیستم ادواری:

در روش اولین صادره از آخرین وارده، بهای تمام شدهٔ موجودی کالای پایان دوره از محل موجودی کالای ابتدای دوره و خریدهای اولیه قیمت‌گذاری می‌شود.

مثال

اکنون مثال قبل (شرکت پخش مواد غذایی میناب) را با روش LIFO حل می‌کنیم:
۲۷۰ واحد موجودی پایان دوره کلاً از محل ۳۰۰ واحد موجودی ابتدای دوره به نرخ هر واحد ۱۰۰ریال قیمت‌گذاری می‌شود. در نتیجه بهای تمام شدهٔ ۲۷۰ واحد موجودی پایان دوره در این روش عبارت است از:

بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره   ۲۷۰ × ۱۰۰ = ۲۷٬۰۰۰

فعالیت

در روش اولین صادره از آخرین وارده، بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته بر مبنای قیمت آخرین خریدها محاسبه می‌شود. با این حساب ۶۸۰ واحد کالای فروش رفته در مثال قبل به چه ترتیبی قیمت‌گذاری می‌شود؟

۲۰۰ واحد از خرید ۲/۱۷ (آخرین خرید) به نرخ هر واحد ۱۱۵ ریال:	۲۰۰ × ۱۱۵ = ۲۳،۰۰۰
۴۵۰ واحد از خرید ۲/۵ به نرخ هر واحد ۱۱۰ ریال:	....
....	....
بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته	....

کار عملی ۳

در کار عملی شماره ۲(فروشگاه یاسوج)، بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره را به روش اولین صادره از آخرین وارده، در سیستم ادواری محاسبه نمایید.

۳ روش میانگین

در روش میانگین، گردش بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره بر مبنای ترکیبی از قیمت‌های خرید قدیمی و جدید می‌باشد و کاربرد آن به روش نگهداری موجودی‌ها نیز بستگی دارد، اگر واحد تجاری از **سیستم ادواری** استفاده نماید، برای ارزیابی موجودی‌ها روش **میانگین موزون سالانه، شش ماهه** و ... را به‌کار می‌گیرد، زیرا در سیستم ادواری شمارش فیزیکی کالا در پایان دوره انجام می‌شود و میانگین موزون قیمت یک واحد را تنها در پایان دوره می‌توان تعیین نمود. در سیستم ادواری در پایان دوره میانگین موزون از تقسیم بهای تمام شدهٔ کالاهای آماده برای فروش(موجودی کالای ابتدای دوره + بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده طی دوره) بر تعداد کالای آماده برای فروش به‌دست می‌آید:

$$\text{میانگین موزون قیمت یک واحد} = \frac{\text{بهای تمام شده کالای آماده برای فروش}}{\text{تعداد کالای آماده برای فروش}}$$

تعداد موجودی کالای پایان دوره × میانگین موزون قیمت یک واحد = بهای تمام شدهٔ موجودی کالای پایان دوره

تعداد کالاهای فروخته شده × میانگین موزون قیمت یک واحد = بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته

مجدداً مثال شرکت پخش مواد غذایی «میناب» را به روش میانگین موزون حل می‌نماییم:

روش میانگین موزون

همان‌طور که گفته شد در سیستم ادواری، محاسبهٔ میانگین موزون قیمت یک واحد تنها در پایان دوره امکان‌پذیر است:

شرح	مقدار	بهای واحد ــ ریال	بهای کل
موجودی کالای ابتدای دوره	۳۰۰	۱۰۰	۳۰٬۰۰۰
خرید ۲/۵	۴۵۰	۱۱۰	۴۹٬۵۰۰
خرید ۲/۱۷	۲۰۰	۱۱۵	۲۳٬۰۰۰
کالای آماده برای فروش	۹۵۰		۱۰۲٬۵۰۰
موجودی کالای پایان دوره	(۲۷۰)		(۲۹٬۱۳۱)
کالای فروش رفته	۶۸۰		۷۳٬۳۶۹

$$\text{میانگین موزون قیمت یک واحد} = \frac{\text{بهای تمام شدهٔ کالای آماده برای فروش}}{\text{تعداد کالای آماده برای فروش}} = \frac{۱۰۲٬۵۰۰}{۹۵۰} = ۱۰۷/۸۹۵$$

تعداد موجودی کالای پایان دوره × میانگین موزون قیمت یک واحد= بهای تمام شدهٔ موجودی کالای پایان دوره

۲۹٬۱۳۱= ۲۷۰ × ۱۰۷/۸۹۵

تعداد کالاهای فروخته شده × میانگین موزون قیمت یک واحد= بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته

۷۳٬۳۶۹ = ۶۸۰ × ۱۰۷/۸۹۵

فعالیت

۱ روابط زیر را کامل نمایید.

الف) .... = بهای تمام شدهٔ (تعداد) کالای فروش رفته ـ بهای تمام شدهٔ (تعداد) کالای آماده برای فروش

ب) بهای تمام شدهٔ (تعداد) کالای آماده برای فروش = بهای (تعداد) کالای خریداری شده + ...

۲ شرکت «نیشابور» از روش میانگین موزون برای قیمت‌گذاری کالاهای خود استفاده می‌نماید و اطلاعات زیر را در ارتباط با چند دوره در اختیار شما قرار می‌دهد. شما با استفاده از اطلاعات سایر ستون‌های جدول، قسمت‌های مجهول را پیدا کنید.

ردیف	تعداد آماده برای فروش	تعداد موجودی پایان دوره	تعداد فروش رفته	بهای تمام شدهٔ کالای آماده برای فروش	بهای تمام شدهٔ یک واحد	بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره	بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته
۱	۴،۷۰۰	۱،۰۰۰	۳،۷۰۰	۵۶۴،۰۰۰	؟......	؟................	؟................
۲	؟......	۳۰۰	؟......	؟................	۱،۲۰۰	؟................	۲،۴۰۰،۰۰۰
۳	۸،۶۰۰	؟....	۵،۹۰۰	۱،۷۲۰،۰۰۰	؟......	؟................	؟................
۴	۳،۲۰۰	؟......	؟......	؟................	؟......	۱۰۰،۰۰۰	۳۰۰،۰۰۰
۵	؟......	۱،۵۰۰	۴،۸۰۰	؟................	؟......	۳۰۰،۰۰۰	؟................
۶	؟......	؟......	؟......	۴۵۰،۰۰۰	۲۵۰	۱۲۰،۰۰۰	؟................

کار عملی ۴

در کار عملی شماره ۲ (فروشگاه یاسوج)، بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره را به روش میانگین موزون، در سیستم ادواری محاسبه نمایید.

روش اولین صادره از اولین وارده در سیستم دائمی:

در سیستم دائمی ورود و خروج مقادیر موجودی‌ها به‌طور مستمر ثبت می‌شود و اطلاعات و سوابق موجودی‌ها در این سیستم به هنگام است، برای این منظور فرم **کارت‌حساب کالا** در این سیستم مورد استفاده قرار می‌گیرد. حال به تنظیم کارت‌حساب کالا به روش اولین صادره از اولین وارده می‌پردازیم. همان‌طور که گفته شد در روش اولین صادره از اولین وارده گردش بهای تمام شده به ترتیب وقوع خریدها می‌باشد.

نکته

با توجه به توضیحات گفته شده، مبالغ ستون صادره (فروش) در کارت‌حساب کالا بر مبنای بهای تمام شده (نه قیمت فروش) و با استفاده از روش‌های قیمت‌گذاری، محاسبه می‌شود.

شرکت پخش مواد غذایی میناب			
نام کالا :	نوشابه	شماره قفسه:	۱۵
کد کالا :	۲۱	روش ارزیابی:	FIFO
واحد شمارش :	بسته	نقطه تجدیدسفارش:	....
نوع یا مدل کالا :	....	میزان سفارش:	....

تاریخ		شرح	وارده				صادره						موجودی		
								مقدار			بهای				
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	کل	جزء	بهای واحد	جزء	کل	مقدار	بهای واحد	بهای کل
۱	۲	موجودی											۳۰۰	۱۰۰	۳۰٬۰۰۰[1]
۵	۲	خرید	۱۱۶	۴۵۰	۱۱۰	۴۹٬۵۰۰							۳۰۰ ۴۵۰	۱۰۰ ۱۱۰	۷۹٬۵۰۰[2]
۱۲	۲	فروش					۵۲	۵۰۰	۳۰۰ ۲۰۰	۱۰۰ ۱۱۰	۳۰٬۰۰۰ ۲۲٬۰۰۰	۵۲٬۰۰۰	۲۵۰	۱۱۰	۲۷٬۵۰۰
۱۷	۲	خرید	۱۱۷	۲۰۰	۱۱۵	۲۳٬۰۰۰							۲۵۰ ۲۰۰	۱۱۰ ۱۱۵	۵۰٬۵۰۰
۲۸	۲	فروش					۵۳	۱۸۰		۱۱۰		۱۹٬۸۰۰	۷۰ ۲۰۰	۱۱۰ ۱۱۵	۳۰٬۷۰۰
	بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده					۷۲٬۵۰۰	بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته					۷۱٬۸۰۰	بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره		۳۰٬۷۰۰

توضیح: ستون‌های بهای کل، از ضرب مقدار در بهای واحد به‌دست می‌آید.

(۱) $۳۰۰ \times ۱۰۰ = ۳۰٬۰۰۰$

(۲) $(۳۰۰ \times ۱۰۰) + (۴۵۰ \times ۱۱۰) = ۷۹٬۵۰۰$

فعالیت

با بررسی اجزای کارت‌حساب کالا در مثال فوق، آیا قیمت فروش هر واحد کالا در کارت‌حساب کالا درج می‌شود؟

فعالیت

به مثال شرکت «میناب» مراجعه کنید و با توجه به روش اولین صادره از اولین وارده جاهای خالی را تکمیل نمایید:

سیستم دائمی	ریال	سیستم ادواری	ریال
موجودی کالای ابتدای دوره	....	موجودی کالای ابتدای دوره	....
اضافه می‌شود: بهای تمام‌شدهٔ کالای خریداری‌شده	....	اضافه می‌شود: بهای تمام‌شدهٔ کالای خریداری‌شده	....
بهای تمام‌شدهٔ کالای آماده برای فروش	....	بهای تمام‌شدهٔ کالای آماده برای فروش	....
کسر می‌شود: بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش‌رفته	(............)	کسر می‌شود: موجودی کالای پایان دوره	(............)
موجودی کالای پایان دوره	....	بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش‌رفته	....

نکته

موجودی کالای باقی‌مانده در انبار (فروش نرفته)، بخش مهمی از دارایی‌های جاری شرکت‌های بازرگانی را تشکیل داده و تحت عنوان موجودی کالای پایان دوره در ترازنامه منعکس می‌شود. موجودی کالای پایان هر دوره، موجودی کالای ابتدای دوره بعد محسوب می‌شود.

فعالیت

سند حسابداری فروش و بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته تاریخ ۲/۱۲ را برای شرکت پخش «میناب» (با اعمال نرخ ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده در سال جاری) صادر نمایید.

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۲/۱۲		شرکت پخش مواد غذایی میناب سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۵

اطلاعات فروشگاه «شوشتر» مجدداً ارائه می‌شود:

تاریخ	شرح	تعداد	واحد شمارش	بهای تمام شدهٔ واحد
۶/۱	موجودی ابتدای دوره	۸۰	کارتن	۱۲۰
۶/۷	خرید ـ رسید ۲۰	۱۹۰	کارتن	۱۰۰
۶/۱۴	فروش ـ حواله ۱۵	۲۰۰	کارتن	–
۶/۱۹	خرید ـ رسید ۲۱	۲۳۰	کارتن	۱۲۵
۶/۲۶	فروش ـ حواله ۱۶	۲۱۰	کارتن	–
۶/۳۰	خرید ـ رسید ۲۲	۸۵	کارتن	۱۳۰

مطلوب است: تنظیم کارت‌حساب کالا محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره به‌روش اولین صادره از اولین وارده.

فروشگاه شوشتر

نام کالا: .... شماره قفسه: ....

کد کالا: .... روش ارزیابی: ....

واحد شمارش: .... نقطه تجدیدسفارش: ....

نوع یا مدل کالا: .... میزان سفارش: ....

تاریخ		شرح	وارده				صادره						موجودی		
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	مقدار		بهای واحد	بهای		مقدار	بهای واحد	بهای کل
								کل	جزء		جزء	کل			
		بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده					بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته						بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره		

فعالیت

همان‌طور که از بررسی و مقایسهٔ هر دو سیستم ادواری و دائمی نتیجه گرفتید، روش اولین صادره از اولین وارده در هر دو سیستم دارای نتایج یکسانی برای بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره می‌باشد. دلیل آن را با کمک هنرآموز خود بررسی نمایید.

فعالیت

حال هنرجویان عزیز، کارت‌حساب کالا را برای فروشگاه «شوشتر» به روش اولین صادره از آخرین وارده و با توجه به توضیحات هنرآموز، تکمیل نمایید.

روش اولین صادره از آخرین وارده در سیستم دائمی:

شرکت پخش مواد غذایی میناب

نام کالا: نوشابه — شماره قفسه: ۱۵

کد کالا: ۲۱ — روش ارزیابی: LIFO

واحد شمارش: بسته — نقطه تجدید سفارش: ....

نوع یا مدل کالا: .... — میزان سفارش: ....

تاریخ		شرح	وارده				صادره							موجودی		
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	مقدار - کل	مقدار - جزء	بهای واحد	بها - جزء	بها - کل	مقدار	بهای واحد	بهای کل
۱	۲	موجودی											۳۰۰		
۵	۲	خرید	۱۱۶	۴۵۰											
۱۲	۲	فروش					۵۲	۵۰۰							
۱۷	۲	خرید	۱۱۷	۲۰۰											
۲۸	۲	فروش					۵۳	۱۸۰							
		بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده					بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته						بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره		

فعالیت

۱ چه تفاوت‌هایی بین روش‌های قیمت‌گذاری اولین صادره از اولین وارده و اولین صادره از آخرین وارده در محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره وجود دارد؟

۲ با توجه به مثال حل شده شرکت پخش مواد غذایی «میناب» دو جدول زیر را تکمیل کنید.

جدول ۱:

سیستم ادواری	اولین صادره از اولین وارده	اولین صادره از آخرین وارده
بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره		
بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته		

جدول ۲:

سیستم دائمی	اولین صادره از اولین وارده	اولین صادره از آخرین وارده
بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره		
بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته		

نتیجه خود را از مقایسه جدول‌های فوق بیان نمایید.

کار عملی ۶

اطلاعات فروشگاه «شوشتر» در ارتباط با کالای«الف/۱۵» مجدداً ارائه می‌شود: (روش LIFO)

تاریخ	شرح	تعداد	واحد شمارش	بهای تمام شدهٔ واحد
۶/۱	موجودی ابتدای دوره	۸۰	کارتن	۱۲۰
۶/۷	خرید ـ رسید ۲۰	۱۹۰	کارتن	۱۰۰
۶/۱۴	فروش ـ حواله ۱۵	۲۰۰	کارتن	ـ
۶/۱۹	خرید ـ رسید ۲۱	۲۳۰	کارتن	۱۲۵
۶/۲۶	فروش ـ حواله ۱۶	۲۱۰	کارتن	ـ
۶/۳۰	خرید ـ رسید ۲۲	۸۵	کارتن	۱۳۰

مطلوب است:

محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره با استفاده از سیستم ادواری و دائمی به روش اولین صادره از آخرین وارده.

کار عملی ۷

اطلاعات زیر از شرکت «مشهد» در ارتباط با ورود و خروج کالای «ب/۵۰۰» برای مرداد ماه ۹۵ در دست می‌باشد:

تاریخ	شماره رسید انبار / حواله انبار	شرح	وارده(خرید)		صادره (فروش)
			تعداد	فی	تعداد
۵/۱	-	موجودی	۷۱۰	۲۰۰	
۵/۷	۴۲۰	خرید	۵۰۰	۲۲۰	
۵/۱۱	۳۷۵	فروش	-	-	۷۰۰
۵/۱۵	۴۲۱	خرید	۲۰۰	۲۱۰	
۵/۱۸	۴۲۲	خرید	۳۲۰	۲۱۰	
۵/۲۲	۳۷۶	فروش	-	-	۶۰۰
۵/۲۶	۴۲۳	خرید	۵۵۰	۲۰۰	
۵/۳۱	۳۷۷	فروش	-	-	۵۸۰

مطلوب است:

۱ محاسبهٔ تعداد کالای فروش رفته و تعداد موجودی کالا در پایان دوره (۹۵/۵/۳۱).

۲ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به دو روش اولین صادره از اولین وارده و اولین صادره از آخرین وارده تحت سیستم ادواری.

۳ تنظیم کارت‌حساب کالا جهت محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به دو روش اولین صادره از اولین وارده و اولین صادره از آخرین وارده در سیستم دائمی.

روش میانگین متحرک در سیستم دائمی:

در صورت به‌کارگیری **سیستم دائمی**، روش **میانگین متحرک (سیار)** یک واحد کالا قابل اِعمال می‌باشد. در سیستم دائمی پس از هر بار ورود (خرید، برگشت از فروش) ضرورت دارد میانگین متحرک بهای تمام شدهٔ یک واحد کالا محاسبه و در کارت حساب کالا ثبت شود. این میانگین پس از هر بار ورود کالا، از طریق تقسیم بهای تمام شدهٔ کالای آماده برای فروش بر تعداد کالای آماده برای فروش تعیین می‌شود. بهای تمام‌شدهٔ کالاهای فروش رفته مادامی که کالای جدیدی خریداری نشده باشد، بر اساس نرخ میانگین متحرکی خواهد بود که از قبل محاسبه شده است.

فعالیت

۱ روش میانگین موزون در سیستم................ و روش میانگین متحرک در سیستم..................... کاربرد دارد.

۲ در روش میانگین........................ پس از هر بار ورود نرخ جدیدی محاسبه می‌شود.

۳ تفاوت بین روش میانگین موزون و میانگین متحرک در تعیین بهای تمام شدهٔ یک واحد را بیان کنید.

مثال

اطلاعات شرکت پخش مواد غذایی «میناب» مجدداً در اختیار گذاشته می‌شود.

ردیف	شرح	توضیحات	واحد	بهای تمام‌شده واحد	قیمت فروش واحد	طرف مقابل
۱	موجودی اولیه	-	۳۰۰	۱۰۰	-	-
۲	خرید ۲/۵	رسید شماره انبار ۱۱۶	۴۵۰	۱۱۰	-	تولیدی ایران
۳	فروش ۲/۱۲	حوالهٔ انبار شماره ۵۲	۵۰۰	-	۱۸۰	آقای احمدی
۴	خرید ۲/۱۷	رسید انبار شماره ۱۱۷	۲۰۰	۱۱۵	-	شرکت رفسنجان
۵	فروش ۲/۲۸	حوالهٔ انبار شماره ۵۳	۱۸۰	-	۲۰۰	فروشگاه ایلام

موجودی نوشابه‌ها در پایان ماه (۹۵/۲/۳۱) معادل ۲۷۰ واحد (بسته) شمارش شده است.

مطلوب است:

تنظیم کارت حساب کالا به روش میانگین متحرک.

شرکت پخش مواد غذایی میناب													
نام کالا:	**نوشابه**							**شماره قفسه:**	**۱۵**				
کد کالا:	**۲۱**							**روش ارزیابی:**	**میانگین متحرک**				
واحد شمارش:	**بسته**							**نقطه تجدید سفارش:**	....				
نوع یا مدل کالا:	....							**میزان سفارش:**	....				
تاریخ		شرح	وارده				صادره				موجودی		
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	مقدار	بهای واحد	بهای کل	مقدار	بهای واحد	بهای کل
۱	۲	موجودی									۳۰۰	۱۰۰	۳۰٬۰۰۰
۵	۲	خرید	۱۱۶	۴۵۰	۱۱۰	۴۹٬۵۰۰					۷۵۰[1]	۱۰۶[3]	۷۹٬۵۰۰[2]
۱۲	۲	فروش					۵۲	۵۰۰	۱۰۶	۵۳٬۰۰۰	۲۵۰	۱۰۶	۲۶٬۵۰۰
۱۷	۲	خرید	۱۱۷	۲۰۰	۱۱۵	۲۳٬۰۰۰					۴۵۰	۱۱۰[4]	۴۹٬۵۰۰
۲۸	۲	فروش					۵۳	۱۸۰	۱۱۰	۱۹٬۸۰۰	۲۷۰	۱۱۰	۲۹٬۷۰۰
			بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده			۷۲٬۵۰۰	بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته			۷۲٬۸۰۰	بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره		۲۹٬۷۰۰

۱ $\quad$ ۳۰۰ + ۴۵۰ = ۷۵۰

۲ $\quad$ ۳۰٬۰۰۰ + ۴۹٬۵۰۰ = ۷۹٬۵۰۰

۳ $\quad$ ۷۹٬۵۰۰ ÷ ۷۵۰ = ۱۰۶ $\quad$ میانگین جدید

۴ $\quad$ ۴۹٬۵۰۰ ÷ ۴۵۰ = ۱۱۰ $\quad$ میانگین جدید

فعالیت

۱ مدیر شرکت شما ادعا نموده است که بهای تمام شده موجودی پایان دوره در سه روش، فایفو، لایفو و میانگین با وجود تورم (افزایش قیمت‌ها)، برابر خواهد بود. آیا ادعای وی را می‌پذیرید؟ در غیر این صورت وی را توجیه کنید (با کمک هنرآموز).

۲ در شرایط تورمی بررسی ترازنامهٔ شرکت «الف» نشان می‌دهد که قیمت موجودی کالای گزارش شده تفاوت چندانی با قیمت بازار آن ندارد. روش ارزیابی شرکت «الف» چه بوده است؟ توضیح دهید.

فعالیت

جداول زیر، نتایج به‌کارگیری روش‌های ارزیابی فایفو، لایفو، میانگین موزون و متحرک را در شرکت پخش مواد غذایی «میناب» نشان می‌دهد. با در نظر گرفتن این جداول و با کمک هنرآموز در مورد هر یک از سؤالات زیر بحث کنید:

جدول ۱:

سیستم ادواری	فایفو	میانگین موزون	لایفو
بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده	۷۲،۵۰۰	۷۲،۵۰۰	۷۲،۵۰۰
بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته	۷۱،۸۰۰	۷۳،۳۶۹	۷۵،۵۰۰
بهای تمام شدهٔ موجودی کالای پایان دوره	۳۰،۷۰۰	۲۹،۱۳۱	۲۷،۰۰۰

جدول ۲:

سیستم دائمی	فایفو	میانگین متحرک	لایفو
بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده	۷۲،۵۰۰	۷۲،۵۰۰	۷۲،۵۰۰
بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته	۷۱،۸۰۰	۷۲،۸۰۰	۷۵،۲۰۰
بهای تمام شدهٔ موجودی کالای پایان دوره	۳۰،۷۰۰	۲۹،۷۰۰	۲۷،۳۰۰

۱ چرا بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده در هر سه روش یکسان است؟

۲ هدف از به‌کارگیری روش‌های ارزیابی موجودی کالا چیست؟

۳ آیا بهای تمام شدهٔ کالای آماده برای فروش در روش‌های مختلف ارزیابی تغییر پیدا می‌کند؟

۴ آیا با اطلاعات فوق، می‌توان گفت مبلغ موجودی کالای ابتدای دوره چند ریال است؟

۵ آیا ممکن است بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره در هر یک از روش‌های فایفو، لایفو و میانگین با هم برابر شوند؟

کار عملی ۸

اطلاعات فروشگاه «ب» در ارتباط با کالای«الف/۱۵» مجدداً ارائه می‌شود:

تاریخ	شرح	تعداد	واحد شمارش	بهای تمام شدهٔ واحد
۶/۱	موجودی ابتدای دوره	۸۰	کارتن	۱۲۰
۶/۷	خرید ـ رسید ۲۰	۱۹۰	کارتن	۱۰۰
۶/۱۴	فروش ـ حواله ۱۵	۲۰۰	کارتن	ـ
۶/۱۹	خرید ـ رسید ۲۱	۲۳۰	کارتن	۱۲۵
۶/۲۶	فروش ـ حواله ۱۶	۲۱۰	کارتن	ـ
۶/۳۰	خرید ـ رسید ۲۲	۸۵	کارتن	۱۳۰

مطلوب است:

محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره به روش میانگین در سیستم دائمی.

کار عملی ۹

اطلاعات زیر در مورد خرید و فروش یک نوع ماده اولیه تولیدی به نام «الف» از شرکت «ارومیه» برای دی‌ماه ۹۵ در اختیار می‌باشد. هر بسته از این ماده حاوی ۱۰ قوطی بوده و قیمت فروش هر قوطی ۳۵۰ ریال می‌باشد.

تاریخ	شماره رسید/ حواله	شرح	تعداد	واحد شمارش	بهای تمام شدهٔ هر واحد
۱۰/۱	---	موجودی ابتدای دوره	۱۲	بسته	۲،۵۰۰
			۱۶	قوطی	۲۴۰
۱۰/۶	۷۴۱	خرید	۱۰	بسته	۲،۵۵۰
۱۰/۱۵	۵۶۸	فروش	۱۸۸	قوطی	ـ
۱۰/۲۰	۷۴۲	خرید	۲۰	بسته	۲،۶۰۰
۱۰/۲۴	۵۶۹	فروش	۱۵	بسته	ـ
			۵	قوطی	ـ
۱۰/۳۰	۷۴۳	خرید	۸	بسته	۲،۷۵۰

مطلوب است:

۱ محاسبهٔ تعداد کالای فروش رفته و تعداد موجودی کالا در پایان دوره.

۲ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به روش‌های اولین صادره از اولین وارده، اولین صادره از آخرین وارده و میانگین موزون با فرض استفاده از سیستم ادواری.

۳ تنظیم کارت حساب کالا جهت محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به روش‌های اولین صادره از اولین وارده، اولین صادره از آخرین وارده و میانگین متحرک با فرض استفاده از سیستم دائمی.

۴ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق در هر یک از روش‌های ارزیابی گفته شده با اعمال ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده.

کار عملی ۱۰

شرکت «کرمان» به خرید و فروش مواد اولیه تولیدی اشتغال دارد. اطلاعات زیر در ارتباط با ماده اولیه نوع «m۲» برای آذر ماه سال جاری در اختیار است:

۹/۱ـ موجودی ابتدای دوره شامل ۵ واحد به قیمت هر واحد ۱٬۰۰۰ ریال و ۳ واحد به قیمت هر واحد ۱٬۲۰۰ ریال.

۹/۳ـ خرید ۲۰ واحد طی رسید انبار شماره ۱۲۱ به قیمت هر واحد ۱٬۲۵۰ ریال و پرداخت ۳٬۰۰۰ ریال بابت هزینهٔ حمل کالای خریداری شده.

۹/۸ـ فروش ۱۸ واحد طی حواله انبار شماره ۹۶ به قیمت هر واحد ۱٬۸۰۰ ریال.

۹/۱۴ـ خرید ۳۲ واحد طی رسید انبار شماره ۱۲۲ به قیمت هر واحد ۱٬۰۰۰ ریال.

۹/۱۶ـ دریافت بارنامه خرید مورخ ۹/۱۴ و پرداخت هزینهٔ حمل کالای خریداری شده به مبلغ ۸٬۰۰۰ ریال.

۹/۲۰ـ فروش ۲۸ واحد طی حواله انبار شماره ۹۷ به قیمت هر واحد ۱٬۸۵۰ ریال.

۹/۲۱ـ طبق توافق با خریدار، هزینهٔ حمل کالای فروش اخیر (تاریخ ۹/۲۰) به عهدهٔ خریدار بوده و از این بابت مبلغ ۷٬۰۰۰ ریال به شرکت حمل و نقل پرداخت نموده است.

۹/۲۸ـ خرید ۱۲ واحد طی رسید انبار شماره ۱۲۳ به مبلغ ۱۶٬۸۰۰ ریال و پرداخت ۱۰۰ ریال بابت هزینهٔ حمل هر واحد کالای خریداری شده.

مطلوب است:

۱ محاسبهٔ تعداد کالای فروش رفته و تعداد موجودی کالا در پایان دوره.

۲ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به روش‌های اولین صادره از اولین وارده، اولین صادره از آخرین وارده و میانگین موزون با فرض استفاده از سیستم ادواری.

۳ تنظیم کارت‌حساب کالا جهت محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به روش‌های اولین صادره از اولین وارده، اولین صادره از آخرین وارده و میانگین متحرک با فرض استفاده از سیستم دائمی.

۴ صدور سند حسابداری خرید، هزینه حمل کالای خریداری شده، فروش و بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته در هر یک از روش‌های ارزیابی.

کار عملی ۱۱

فروشگاه نوشت‌افزار «جاجرود» اطلاعات زیر را در ارتباط با گردش یک نوع ماشین حساب، طی سه ماه ابتدای سال ۹۵ در اختیار می‌گذارد:

تاریخ	شرح	تعداد ــ واحد	بهای تمام شده یک واحد (ریال)	بهای فروش یک واحد (ریال)
۱/۱	موجودی ابتدای دوره	۱۰ ۱۸	۲۰‘۰۰۰ ۲۱‘۰۰۰	
۱/۷	فروش (حواله ۲۴)	۵		۲۳‘۰۰۰
۱/۲۴	خرید (رسید ۱۲۷)	۱۲	۲۲‘۵۰۰	
مبلغ ۱،۵۰۰ ریال از بهای تمام شده هر واحد خرید ۱/۲۴ مربوط به هزینه حمل هر واحد است.				
۲/۲	فروش (حواله ۱۰۱)	۷		۲۴‘۵۰۰
۲/۲۵	فروش (حواله ۱۴۵)	۴		۲۴‘۵۰۰
۳/۱۰	خرید (رسید ۲۰۷)	۱۰	۲۲‘۰۰۰	
۳/۲۷	فروش (حواله ۲۷۵)	۴		۲۵‘۰۰۰
۳/۳۰	فروش (حواله ۲۹۳)	۵		۲۵‘۰۰۰

مطلوب است:

تنظیم کارت‌حساب کالا برای محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به روش‌های اولین صادره از اولین وارده، اولین صادره از آخرین وارده و میانگین متحرک.

روش شناسایی ویژه

این روش در حقیقت جریان‌های واقعی بهای تمام شدهٔ را ردیابی می‌کند. در این روش دقیقاً مشخص می‌شود که کالای خارج شده از انبار با چه قیمتی خریداری شده است و کالاهای پایان دوره موجود در انبار مربوط به کدام خریدها می‌باشد. چون در این روش بهای تمام شدهٔ هر واحد در زمان تحصیل به تفکیک مشخص می‌شود، **جریان بهای تمام شدهٔ با جریان واقعی کالاها منطبق می‌باشد** و زمانی که تعداد و تنوع اقلام موجودی کالا قابل توجه نیست، کاربرد دارد. این روش برای اقلام گران‌بها و قابل تفکیک از قبیل جواهرات، خودرو و... کاربرد بیشتری دارد. روش شناسایی ویژه در هر دو سیستم ادواری و دائمی موجودی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، اما بیشتر موارد بر سیستم دائمی موجودی‌ها که شناسایی تفکیک بهای تمام شده هر یک از اقلام خاص فروش رفته قابل تشخیص می‌باشد، کاربرد عملی دارد.

امروزه با نصب برچسب قیمت کالا و بارکد بر روی تک‌تک اقلام کالای خریداری شده، به کمک رایانه و براساس سیستم نرم افزار مربوط، می‌توان بهای تمام شدهٔ کالاهای فروخته شده و بهای تمام شدهٔ موجودی‌های باقیمانده را به راحتی تعیین نمود.

نکته

«روش شناسایی ویژه بر **جریان واقعی** بهای تمام شدهٔ مبتنی است نه جریان فرضی»

فعالیت

۱ در صورتی که خرید کالا به دفعات زیاد و با قیمت‌های مختلفی صورت گیرد، آیا کاربرد روش شناسایی ویژه عملی خواهد بود؟ توضیح دهید.
۲ کاربرد روش شناسایی ویژه برای چه شرکت‌هایی مناسب است؟ چند نمونه نام ببرید.

مثال

اطلاعات زیر در ارتباط با خرید و فروش خودرو از نمایشگاه اتومبیل «بهبان» برای مهرماه ۹۵ در دست می‌باشد:

تاریخ	شماره رسید انبار / حواله انبار	شرح	تعداد	قیمت تمام شدهٔ یک واحد (قیمت خرید + هزینه بیمه + هزینه حمل)
۷/۱	—	موجودی ابتدای دوره	۶	۲۰۵،۰۰۰،۰۰۰
۷/۶	۱۰۲	فروش (از محل موجودی ابتدای دوره)	۳	-
۷/۱۵	۱۳۱	خرید	۸	۲۰۷،۰۰۰،۰۰۰
۷/۱۸	۱۰۳	فروش (۲ واحد از محل موجودی ابتدای دوره و بقیه از محل خرید ۷/۱۵)	۵	-
۷/۲۳	۱۳۲	خرید	۷	۲۰۸،۵۰۰،۰۰۰
۷/۲۹	۱۰۴	فروش (۴ واحد از محل خرید ۷/۱۵ و بقیه از محل خرید ۷/۲۳)	۶	-

مطلوب است:

۱ محاسبهٔ تعداد خودروهای فروش رفته و تعداد خودروهای باقی مانده در پایان مهرماه
۲ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ خودروهای فروش رفته و خودروهای موجود (روش شناسایی ویژه)

راه حل

فروشگاه بهبهان

نام کالا: خودرو

کد کالا: .... **روش ارزیابی:** شناسایی ویژه

واحد شمارش: .... **نقطه تجدید سفارش:**..................

نوع یا مدل کالا: .... **میزان سفارش:** ....

تاریخ		شرح	وارده				صادره							موجودی		
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	مقدار کل	مقدار جزء	بهای واحد	بها جزء	بها کل	مقدار	بهای واحد	بهای کل
۱	۷	موجودی											۶	۲۰۵٬۰۰۰	۱٬۲۳۰٬۰۰۰
۶	۷	فروش					۱۰۲	۳		۲۰۵٬۰۰۰		۶۱۵٬۰۰۰	۳	۲۰۵٬۰۰۰	۶۱۵٬۰۰۰
۱۵	۷	خرید	۱۳۱	۸۴	۲۰۷٬۰۰۰	۱٬۶۵۶٬۰۰۰							۳ ۸	۲۰۵٬۰۰۰ ۲۰۷٬۰۰۰	۲٬۲۷۱٬۰۰۰
۱۸	۷	فروش					۱۰۳	۵	۲ ۳	۲۰۵٬۰۰۰ ۲۰۷٬۰۰۰	۴۱۰٬۰۰۰ ۶۲۱٬۰۰۰	۱٬۰۳۱٬۰۰۰	۱ ۵	۲۰۵٬۰۰۰ ۲۰۷٬۰۰۰	۱٬۲۴۰٬۰۰۰
۲۳	۷	خرید	۱۳۲	۷	۲۰۸٬۵۰۰	۱٬۴۵۹٬۵۰۰							۱ ۵ ۷	۲۰۵٬۰۰۰ ۲۰۷٬۰۰۰ ۲۰۸٬۵۰۰	۲٬۶۹۹٬۵۰۰
۲۹	۷	فروش					۱۰۴	۷	۴ ۳	۲۰۷٬۰۰۰ ۲۰۸٬۵۰۰	۸۲۸٬۰۰۰ ۶۲۵٬۵۰۰	۱٬۴۵۳٬۵۰۰	۱ ۱ ۴	۲۰۵٬۰۰۰ ۲۰۷٬۰۰۰ ۲۰۸٬۵۰۰	۱٬۲۴۶٬۰۰۰
		بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده				۳٬۱۱۵٬۵۰۰	بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته					۳٬۰۹۹٬۵۰۰	بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره		۱٬۲۴۶٬۰۰۰

کار عملی ۱۲

شرکت «سبزوار» فعالیت خود را از اول خرداد ماه سال ۱۳۹۵ شروع نمود و اطلاعات زیر را در مورد خرید و فروش نوعی کالا (غیر مشمول مالیات بر ارزش افزوده) در اختیار می‌گذارد. تمام خریدها و فروش‌های شرکت به‌صورت نقد صورت گرفته است.

خریدهای طی ماه			فروش‌های طی ماه		
تاریخ	تعداد	بهای تمام شده هر واحد	تاریخ	تعداد	بهای فروش هر واحد
۹۵/۳/۴	۱۴	۳۰،۰۰۰	۹۵/۳/۱۰	۱۲	۴۰،۰۰۰
۹۵/۳/۹	۵	۳۱،۰۰۰	۹۵/۳/۱۴	۸	۴۰،۵۰۰
۹۵/۳/۱۲	۸	۳۲،۰۰۰	۹۵/۳/۲۴	۱۴	۴۱،۵۰۰
۹۵/۳/۲۰	۱۰	۳۲،۵۰۰			

سایر اطلاعات

ـ از ۱۲ واحد کالای فروش رفته در تاریخ ۳/۱۰، تعداد ۱۰ واحد آن از محل خرید ۳/۴ بوده و بقیه از محل خرید ۳/۹ فروش رفته.

ـ ۸ واحد کالای فروش رفته تاریخ ۳/۱۴ کلاً از محل خرید ۳/۹ بوده.

ـ از ۱۰ واحد کالای فروش رفته تاریخ ۳/۲۴، تعداد ۳ واحد آن از محل خرید ۳/۴، تعداد ۲ واحد از محل خرید ۳/۹ و باقی‌مانده از محل خرید ۳/۲۰ بوده.

مطلوب است:

۱ـ محاسبه تعداد کالای آماده برای فروش، تعداد کالای خریداری شده، تعداد کالای فروش رفته و تعداد موجودی پایان دوره (راهنمایی: از آنجایی که شرکت در اولین سال فعالیت می‌باشد، فاقد موجودی کالای ابتدای دوره است).

روش‌های برآوردی

در هر یک از روش‌های بیان شده فرض بر این بود که شرکت‌ها می‌توانند موجودی‌های خود را شمارش کنند اما ممکن است به دلایلی(از جمله سیل، زلزله، آتش سوزی، صاعقه و...) موجودی‌ها از بین رفته و یا شمارش آنها مستلزم صرف وقت و هزینه‌های هنگفتی باشد یا اینکه برای تهیهٔ صورت‌های مالی میان دوره‌ای، شمارش موجودی‌ها مقرون به صرفه نباشد و مدیریت نیاز به برآورد موجودی کالا داشته باشد. در چنین شرایطی ضرورت دارد بدون شمارش فیزیکی، مبلغ موجودی پایان دوره و بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته برآورد گردد. برای این منظور یکی از روش‌های **سود ناخالص (سود ناویژه) یا خرده فروشی** مورد استفاده قرار می‌گیرد.

با روش‌های سود ناخالص و خرده فروشی در مقاطع تحصیلی بالاتر بیشتر آشنا خواهید شد.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزشیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائهٔ نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف روش‌های عینی قیمت‌گذاری				
۷	تعریف بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته				
۸	محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره در روش‌های عینی قیمت‌گذاری در سیستم ادواری				
۹	محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به روش‌های عینی قیمت‌گذاری در سیستم دائمی.				
۱۰	محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و بهای تمام شدهٔ موجودی پایان دوره به روش شناسایی ویژه				
۱۱	توانایی مقایسه هر یک از روش‌های قیمت‌گذاری				

تفکر کنید

مسئولیت‌پذیری و امانت‌داری، دو صفت مهم اخلاقی و نشان دهندهٔ دین، معرفت، تقوا و ایمان هر انسانی می‌باشد. به نظر شما یک کمک حسابدار تنظیم کارت‌حساب کالا، این صفات را چگونه درخود تقویت نماید تا همواره موجب خشنودی خداوند متعال و مورد اعتماد جامعه واقع شود؟

بحث کنید

به نظر شما کمک حسابدار تنظیم کارت‌حساب کالا، چه مسئولیت‌هایی در برابر خدا، خویشتن، جامعه و محیط‌زیست دارد؟

ارزشیابی شایستگی تنظیم کارت حساب کالا

شرح کار

۱ محاسبهٔ مبلغ کالای وارد شده به انبار
۲ ثبت تعداد و مبلغ کالای وارده در کاردکس
۳ محاسبهٔ مبلغ کالای صادر شده
۴ ثبت تعداد و مبلغ کالای صادره در کاردکس براساس یکی از روش‌های محاسبهٔ موجودی کالا
۵ محاسبهٔ ماندهٔ موجودی کالا

استاندارد عملکرد

تنظیم کاردکس کالا بر اساس مستندات و مدارک مثبته و برطبق استانداردهای حسابداری

شاخص‌ها

۱ کنترل مستندات کاردکس خرید کالا
۲ تنظیم ستون وارده کاردکس کالا
۳ تنظیم ستون صادره کالا
۴ تعیین ماندهٔ کاردکس کالا

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات

شرایط: اتاق کار ـ میز و صندلی ـ ملزومات اداری ـ ماشین حساب ـ نرم افزار ـ فرم کاردکس کالا ـ تعداد فرم کاردکس مورد نیاز ۱ فقره ـ طی مدت ۳۰ دقیقه

ابزار و تجهیزات: اتاق کار ـ میز و صندلی ـ رایانه ـ نرم افزار انبار ـ ملزومات ـ فرم کاردکس کالا ـ استاندارد حسابداری شماره ۸

معیار شایستگی

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات کاردکس خرید کالا	۱	
۲	تنظیم ستون وارده کاردکس کالا	۲	
۳	تنظیم ستون صادره کاردکس کالا	۲	
۴	تعیین مانده کاردکس کالا	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: دقت **غیر فنی :** محاسبه و ریاضی، جمع‌آوری و گردآوری اطلاعات	۲	
	میانگین نمرات		*

* **حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.**

فصل ۴

حسابداری تعدیلات خرید کالا

برگشت از خرید							
شماره:					تاریخ:		
نام انبار:					نام / شرکت تأمین‌کننده:		
ردیف	شماره فرم درخواست کالا	کد کالا	شرح کالا	واحد	تعداد	شماره فرم عدم انطباق	توضیحات
امضای تحویل‌گیرنده:				تأیید انبار:			
توزیع نسخ:							
۱ــ انبار	۲ــ پشتیبانی	۳ ــ مالی و اداری					

معمولاً شرکت‌های بازرگانی، عملیات سال مالی خود را به استثنای اولین سال فعالیت با موجودی کالای ابتدای دوره آغاز کرده و در طی سال، کالاهای دیگری را خریداری و انبار می‌نمایند. از کالاهای ابتدای دوره و کالاهایی که طی دوره خریداری شده‌اند، مقداری به فروش می‌رسد و مابقی به‌عنوان موجودی کالای پایان دوره در شرکت باقی می‌ماند. ورود کالا (به سبب خرید و برگشت از فروش) و خروج کالا (به سبب فروش و برگشت از خرید)، باعث تغییر در بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی کالای پایان دوره شده و نهایتاً سودآوری شرکت را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این فصل، با مستندات لازم جهت خروج کالا (به‌سبب برگشت) و صدور سند حسابداری برگشت از خرید و تخفیفات خرید آشنا خواهید شد.

وَيَا قَوْمِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلاَ تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلاَ تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ.

و ای قوم من!، پیمانه و وزن را با عدالت وفا کنید و بر اشیا (و اجناس) مردم عیب مگذارید و از حق آنان نکاهید و در زمین فساد مکنید.

«هود / ۸۵»

مقدمه

- مجوز خروج کالا چیست و به چه منظور اخذ می‌شود؟
- تخفیفات خرید چیست و استفاده از آن چه مزایایی برای خریدار دارد؟
- آیا می‌دانید دلایل برگشت کالاهای خریداری شده چیست و کالاهای برگشتی به چه نحوی قیمت‌گذاری می‌شوند؟

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری برگشت از خرید و تخفیفات خرید طبق اسناد مثبته.

شایستگی‌های که در این فصل کسب می‌کنید:

۱ تهیه و کنترل مستندات خروج کالا به دلیل برگشت آن
۲ صدور سند حسابداری برگشت از خرید
۳ صدور سند حسابداری تخفیفات خرید

برگشت از خرید و دلایل آن

در فرایند خرید کالا ممکن است عواملی وجود داشته باشد که باعث می‌شود خریدار همه یا بخشی از کالاهای خریداری شده را به فروشنده برگشت دهد.

فعالیت

دلایلی را که ممکن است باعث برگشت کالای خریداری شوند، فهرست کنید.

ردیف	دلیل برگشت از خرید
۱	عیب و نقص کالا قبل از دریافت آن
۲	آسیب دیدگی کالا به دلیل بارگیری و حمل و نقل نادرست توسط فروشنده
۳	
۴	
۵	

اگر به دلایل گفته شده (در جدول فوق) کالا به فروشنده برگشت داده شود، **برگشت از خرید** انجام شده است.

فعالیت

برای برگشت کالای خریداری شده، چه مستنداتی تهیه می‌شود؟

مجوز خروج کالا

فعالیت

مجوز خروج کالا(حواله انبار) برای چه رویدادهایی ممکن است، صادر شود؟ چند مورد فهرست کنید.

ردیف	رویداد
۱	فروش کالا
۲	برگشت کالاهای خریداری شده
۳	
۴	

کالاهای برگشتی پس از تأیید مقامات مجاز برگشت داده می‌شود. برای این منظور باید **برگ درخواست جنس از انبار**، **حوالهٔ انبار** و **فرم برگشت از خرید** تنظیم شود. لازم است واحد حسابداری قبل از صدور سند حسابداری فرم برگشت از خرید را از لحاظ امضاهای مجاز کنترل و آن را با فرم حوالهٔ انبار مطابقت دهد.

فاکتور برگشت از خرید

فاکتور برگشت از خرید

نام برگشت دهنده:		سند (فاکتور) حسابداری			
شماره رسید (۱):		شماره (۲):		شماره (۳):	
تاریخ رسید		تاریخ:		تاریخ:	

ردیف	مشخصات کالا				علت برگشت کالا	توسط حسابداری تکمیل شود			
	کد	نام	تعداد (مقدار)	واحد شمارش		نرخ	مبلغ - ریال		
۱									
۲									
۳									
۴									
۵									
۶									
۷									
۸									
توضیحات:						جمع			

نام تحویل دهنده:	نام تحویل گیرنده:	در کارت موجودی انبار ثبت شد: ☐	در کارت موجودی حسابداری ثبت شد: ☐
امضا	امضا	امضا	امضا
تأیید کننده (مدیریت)	تأیید کننده (انبار)	تکمیل کننده (حسابداری)	تأیید و ثبت کننده (حسابداری)
امضا	امضا	امضا	امضا / شماره سند

سفید: تحویل دهنده   زرد: حسابداری   صورتی: انبار

تصویر ۱ـ۴ـ نمونهٔ فاکتور برگشت از خرید کالا

۱ در این قسمت شمارهٔ رسید انبارمرجع (کالای برگشتی که قبلاً خریداری شده است،) نوشته می‌شود.
۲ در این قسمت شمارهٔ صورت‌حساب مرجع (فاکتور) نوشته می‌شود.
۳ در این قسمت شمارهٔ فاکتور برگشت از خرید، نوشته می‌شود.

کنترل مستندات خروج کالا به علت برگشت

فعالیت

کنترل مستندات خروج کالا به چه منظور انجام می‌شود؟

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خود ارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف مجوز خروج کالا				
۷	تعریف مستندات خروج و دلایل خروج کالا				
۸	شناخت مستندات خروج کالا				
۹	توانایی کنترل مستندات برگشت از خرید کالا				
۱۰	شناخت روش‌های قیمت‌گذاری مجاز خروج کالا				

حساب برگشت از خرید و تخفیفات

کالاهای برگشت شده به فروشندگان(برگشت از خرید) در سیستم ادواری، به بستانکار حساب «**برگشت از خرید و تخفیفات**» و در سیستم دائمی به بستانکار حساب «**موجودی کالا**» منظور می‌شود.

برگشت از خرید و تخفیفات	
افزایش بستانکار	

صدور سند حسابداری برگشت از خرید در سیستم ادواری:

شمارهٔ سند:		شرکت ...		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی		××	
		برگشت از خرید و تخفیفات			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت برگشت کالای خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

فروشگاه «چالوس» در تاریخ ۹۵/۱۱/۵ معادل ۱۰ عدد کالا به قیمت هر عدد ۵۶،۰۰۰ ریال به صورت نسیه خریداری نمود. بعد از یک هفته، ۳ عدد از این کالاها به علت معیوب بودن به فروشنده برگشت داده شد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری برگشت از خرید کالا.

شمارهٔ سند:		فروشگاه		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی			
جمع:					
شرح سند: بابت برگشت کالای خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

بازرگانی «کاشان» در تاریخ ۹۵/۱۰/۱۵ معادل ۲۰۰۰ متر مربع سرامیک به‌صورت نسیه خریداری نمود. قیمت هر متر مربع سرامیک در طول دوره ثابت بوده و معادل ۱۴۰،۰۰۰ ریال می‌باشد. در تاریخ ۹۵/۱۰/۲۹ به علت شکستگی، معادل ۳۰۰ مترمربع از این سرامیک‌ها به فروشنده برگشت داده است، اگر سیستم ثبت کالا، ادواری باشد.

مطلوب است:
صدور سند حسابداری خرید و برگشت کالای خریداری شده (کالا مشمول عوارض و مالیات برارزش افزوده نمی‌باشد).

صدور سند حسابداری خرید:

شمارهٔ سند:		بازرگانی کاشان		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت کالای خریداری شده:

شمارهٔ سند:		**بازرگانی کاشان**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند:		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

برگشت از خرید در سیستم دائمی

نحوه ثبت و قیمت‌گذاری کالای برگشتی در کارت حساب کالا و صدور سندحسابداری آن

فعالیت

معادل ۲۰ عدد کالا به بهای هر عدد ۱۰۰ ریال خریداری شد و بعد از مدتی ۵ عدد از این کالا به فروشنده برگشت داده می‌شود. اگر در طول دوره کالاها با نرخ‌های متفاوتی خریداری شده باشند، مبلغی که از حساب موجودی‌ها کسر می‌شود چند ریال است؟ با چه نرخی با فروشنده تسویه حساب می‌شود؟

هم‌کلاسی شما، احمد و حسین پاسخ‌های متفاوتی دارند:

احمد: باید مبلغ ۵٬۰۰۰ ریال از حساب موجودی کالا کسر شود و با همین مبلغ تسویه کرد.

حسین: باید با توجه به نرخ انبار از حساب موجودی کسر و با مبلغ ۵،۰۰۰ ریال با فروشنده تسویه کرد.

به نظر شما پاسخ صحیح کدام است؟ به کمک هنرآموز جواب این سؤال را بررسی نمایید.

از آنجا که برگشت از خرید باعث کاهش بهای تمام شده کالای خریداری شده می‌شود در ستون وارده (خرید) کارت حساب کالا به‌صورت منفی درج می‌شود. نرخ این کالا معادل نرخ صدور(فروش) کالا در تاریخ برگشت می‌باشد، در واقع قیمت کالای برگشتی همانند صدور (فروش) کالا از انبار مطابق روش‌های قیمت‌گذاری تعیین می‌شود. یعنی از نظر قیمت‌گذاری هیچ تفاوتی بین صدور کالا و برگشت کالا به فروشنده وجود ندارد. در این حالت ممکن است به دلیل اختلاف بین مبلغ خرید کالا و مبلغی که از حساب موجودی‌ها کسر می‌شود، مغایرتی ایجاد شود که در این صورت، مبلغ اختلاف در حسابی تحت عنوان «**مغایرت نرخ انبار**»، ثبت شده و در پایان دوره این حساب به بهای تمام شده کالای فروش رفته بسته می‌شود.

مثال

شرکت پخش مواد غذایی «میناب» برای خرداد ماه ۹۵ اطلاعات مربوط به خرید و فروش نوشابه در اختیار می‌گذارد:

۳/۱ـ موجودی پایان ماه گذشته شامل:

۷۰ واحد به نرخ هر واحد ۱۱۰ ریال و ۲۰۰ واحد به نرخ هر واحد ۱۱۵ ریال

۳/۶ـ خرید ۴۰۰ واحد به نرخ هر واحد ۱۱۰ ریال به‌صورت نسیه، مطابق رسید انبار شماره ۱۱۸ هزینه حمل هر واحد ۱۰ ریال

۳/۱۰ـ فروش ۲۵۰ واحد به نرخ هر واحد ۲۱۰ ریال به‌صورت نقد مطابق حوالهٔ انبار شمارهٔ ۵۴

۳/۱۶ـ برگشت ۱۵ واحد از خرید ۳/۶ به فروشنده به‌دلیل عدم مطابقت با نمونه درخواست شده

۳/۱۷ـ خرید ۲۰۰ واحد به نرخ هر واحد ۱۱۸ ریال به‌صورت نقد، مطابق رسید انبار شمارهٔ ۱۱۹

۳/۲۶ـ فروش ۳۳۰ واحد به نرخ ۲۱۰ ریال به‌صورت واحد مطابق حوالهٔ انبار شمارهٔ ۵۵

مطلوب است:

تنظیم کارت حساب کالا به روش اولین صادره از اولین وارده و صدور سند حسابداری تاریخ ۳/۱۶ بدون در نظر گرفتن مبلغ مالیات و عوارض ارزش افزوده.

حل:

شرکت پخش مواد غذایی میناب													
نام کالا:		**نوشابه**							**شماره قفسه: ۱۵**				
کد کالا:		**۲۱**							**روش ارزیابی:** FIFO				
واحد شمارش:		**بسته**							**نقطه تجدید سفارش:**				
نوع یا مدل کالا:		....							**میزان سفارش:**				
تاریخ		شرح	وارده				صادره				موجودی		
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	مقدار	بهای واحد	بهای کل	مقدار	بهای واحد	بهای کل
۱	۳	موجودی									۷۰ ۲۰۰	۱۱۰ ۱۱۵	۳۰٬۷۰۰
۶	۳	خرید	۱۱۸	۴۰۰	۱۲۰	۴۸٬۰۰۰					۷۰ ۲۰۰ ۴۰۰	۱۱۰ ۱۱۵ ۱۲۰	۷۸٬۷۰۰
۱۰	۳	فروش					۵۴	۷۰ ۱۸۰ }۲۵۰	۱۱۰ ۱۱۵	۲۸٬۴۰۰	۲۰ ۴۰۰	۱۱۵ ۱۲۰	۵۰٬۳۰۰
۱۶	۳	برگشت از خرید		(۱۵)	۱۱۵	(۱٬۷۲۵)					۵ ۴۰۰	۱۱۵ ۱۲۰	۴۸٬۵۷۵
۱۷	۳	خرید	۱۱۹	۲۰۰	۱۱۸	۲۳٬۶۰۰					۵ ۴۰۰ ۲۰۰	۱۱۵ ۱۲۰ ۱۱۸	۷۲٬۱۷۵
۲۶	۳	فروش					۵۵	۵ ۳۲۵ }۳۳۰	۱۱۵ ۱۲۰	۳۹٬۵۷۵	۷۵ ۲۰۰	۱۲۰ ۱۱۸	۳۲٬۶۰۰
		بهای تمام شده کالای خریداری شده				۶۹٬۸۷۵	بهای تمام شده کالای فروش رفته			۶۷٬۹۷۵	بهای تمام شده موجودی پایان دوره		۳۲٬۶۰۰

تعداد ۱۵ واحد برگشتی مربوط به خرید ۳/۶ می‌باشد که در آن تاریخ به بهای هر واحد ۱۲۰ ریال خریداری شده است و باید از بدهی به فروشنده کسر گردد. در حالی که مطابق روش ارزیابی، بهای هر واحد ۱۱۵ ریال قیمت‌گذاری می‌شود که باعث بروز اختلاف در مبلغ واحدهای برگشت شده می‌شود:

مبلغی که از حساب فروشنده(حساب‌های پرداختنی) کسر می‌شود	۱۵ × ۱۲۰ = ۱٬۸۰۰
ارزش کالای برگشت داده شده به فروشنده مطابق کارت حساب کالا	۱۵ × ۱۱۵ = ۱٬۷۲۵
مبلغ اختلاف	۱٬۸۰۰ − ۱٬۷۲۵ = ۷۵

با توجه به توضیحات گفته شده، سند حسابداری واحدهای برگشتی، به صورت زیر خواهد بود:

شماره سند:		شرکت پخش مواد غذایی میناب	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:		
تاریخ سند: ۹۵/ ۳/۱۶		سند حسابداری	تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی		۱٬۸۰۰	
		موجودی کالا			۱٬۷۲۵
		مغایرت نرخ انبار			۷۵
جمع: یک هزار و هشتصد ریال				۱٬۸۰۰	۱٬۸۰۰
شرح سند: بابت برگشت کالای خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

فعالیت

۱ با کمک کارت حساب کالا شرکت «میناب»، تعداد واحدهای خریداری شده خرداد ماه این شرکت را محاسبه کنید.

۲ شرکت «میناب» برای دورهٔ بعد (تیر ماه) موجودی ابتدای دوره خود را چند واحد و به چه نرخی در کارت‌حساب کالا ثبت می‌نماید؟

کار عملی ۱

شرکت «آبادان» اطلاعات زیر را در مورد خرید و فروش نوعی گیربکس برای آبان ماه سال جاری در اختیار می‌گذارد:

۸/۱: موجودی گیربکس‌ها در ابتدای دوره ۱۵ عدد به بهای هر عدد ۵،۸۰۰،۰۰۰ ریال.

۸/۴: خرید نقدی ۱۰۰ عدد گیربکس از شرکت «لرستان» به بهای هر عدد ۵،۸۹۰،۰۰۰ ریال و هزینه حمل هر عدد ۸۰۰،۰۰۰ ریال می‌باشد که هنوز پرداخت نشده است.

۸/۱۰: فروش نسیه ۵۵ عدد گیربکس به شرکت «بوشهر» به بهای هر عدد ۶،۵۰۰،۰۰۰ ریال.

۸/۱۴: خرید ۲۰ عدد گیربکس از تولیدی «مشهد» جمعاً به بهای تمام شده ۱۱۸،۰۰۰،۰۰۰ ریال با شرط (ن/۳۰ـ ۲/۱۰).

۸/۲۰: ارسال اعلامیه بدهکار به شرکت «لرستان» بابت برگشت ۱۰ عدد گیربکس به‌دلیل عدم مطابقت با نمونه سفارش داده شده.

۸/۲۴: پرداخت بدهی تولیدی «مشهد» از طریق چک.

۸/۲۵: درخواست خرید ۱۲ عدد گیربکس، مطابق استعلام دریافت شده از شرکت «تهران» قیمت هر عدد آن ۶،۰۰۰،۰۰۰ ریال می‌باشد که در صورت قطعی بودن خرید از این شرکت تخفیف دریافت می‌شود.

۸/۲۷: فروش نقدی ۶۰ عدد گیربکس به بهای هر واحد ۶،۵۰۰،۰۰۰ ریال به فروشگاه «سیستان».

۸/۳۰: خرید ۱۲ عدد گیربکس از شرکت «تهران» جمعاً به مبلغ ۷۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال و پرداخت وجه آن با ۱٪ تخفیف (درخواست تاریخ ۸/۲۵).

مطلوب است:

۱ تنظیم کارت حسابداری کالا به روش اولین صادره از اولین وارده و روش میانگین متحرک (بهای واحد و بهای کل ستون کارت حسابداری کالا را برحسب ۱۰،۰۰۰ ریال وارد نمایید).

۲ صدور سند حسابداری مربوط به خرید و فروش.

تخفیفات رایج در خرید

فعالیت

به نظر شما چرا شرکت‌ها و فروشگاه‌ها، به مشتریان خود تخفیف می‌دهند؟ بحث کنید.

تخفیف به معنی کم کردن قسمتی از بهای کالا است که معمولاً به درخواست خریدار و با توافق فروشنده صورت می‌گیرد. مؤسسات بازرگانی برای افزایش حجم فروش و تسریع در وصول مطالبات خود به‌روش‌های گوناگونی به مشتریان خود تخفیف می‌دهند که انواع رایج آن به شرح زیر است. لازم به ذکر است که **برای محاسبه بهای تمام شده کالای خریداری شده، هر یک از این تخفیفات از بهای خرید کسر می‌شوند.**

۱ـ تخفیف تجاری	● در دفاتر در حسابی به نام تخفیف ثبت نمی‌شود.
۲ـ تخفیف توافقی (چانه‌زنی)	● در دفاتر در حسابی به نام تخفیف ثبت نمی‌شود.
۳ ـ تخفیف نقدی	● در دفاتر در حسابی به نام «تخفیفات نقدی» ثبت می‌شود.
۴ـ تخفیف نابابی (عیب و نقص)	● در دفاتر در حسابی به نام «برگشت از خرید و تخفیفات» ثبت می‌شود.

۱ تخفیف تجاری

اعطای تخفیف تجاری توسط فروشندگان با هدف جذب مشتری و کسب سهم بیشتر از بازار در رقابت با سایر رقبای حاضر در بازار، انجام می‌شود. چون این تخفیف قبل از قطعی شدن معامله اعطا می‌شود، در دفاتر خریدار و فروشنده ثبت نمی‌شود. در این موارد مبلغ خرید و فروش پس از کسر تخفیفات در دفاتر ثبت می‌شود.

فعالیت

تخفیف تجاری ممکن است به چه شیوه‌هایی اعمال شود؟

ردیف	شیوه‌های مختلف تخفیف تجاری	مثال
۱	دریافت تخفیف با توجه به جمع مبلغ فروش به هر مشتری در طول یک دوره (ماهانه، سه ماهه یا سالانه)	
۲	تخفیفات زمانی	برای مثال فروشگاه‌های بهاره یا پاییزه به مشتریانی که در مدت معینی خرید نمایند، درصدی یا مبلغی را به‌عنوان تخفیف اعطا می‌کنند
۳		تخفیف ویژه نمایشگاه‌ها

فعالیت

۱ شرکتی کالاهای خود را معادل ۱۰٪ زیر قیمت بازار به کارمندان خود می‌فروشد. آیا این نوع تخفیف تجاری است؟ بحث کنید.

۲ فروشگاه «نهالستان» اعلام کرده برای مشتریانی که بالای ۵۰۰،۰۰۰ ریال خرید داشته باشند، معادل ۴٪ تخفیف و برای مشتریانی که بالای ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال خرید داشته باشند، معادل ۶٪ تخفیف اعطا می‌شود. اگر قیمت کالایی ۷۴۵،۰۰۰ ریال باشد، مبلغ تخفیف و مبلغ پرداختی بابت خرید این کالا چند ریال می‌شود؟

کار عملی ۲

فروشگاه لوازم اداری «شهروندیان» ۸ عدد میز کارمندی به شرح صورت‌حساب زیر خریداری نمود:

بسمه تعالی
(صورت حساب کالا و خدمات)

شماره سریال: ۱۵۲/۰۰-۲۶
تاریخ: ۹۵/۰۱/۲۸

مشخصات فروشنده

نام شخص حقیقی / حقوقی: شرکت تولیدی چالدران (سهامی عام) — شماره اقتصادی: — شماره ملی:
نشانی کامل استان: تهران — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:
نشانی: — تلفن:

مشخصات خریدار

نام شخص حقیقی / حقوقی: لوازم اداری شیراز — شماره اقتصادی: — شماره ملی:
نشانی کامل استان: تهران — شهرستان: — کد پستی ۱۰ رقمی: — شهر:
نشانی: — تلفن:

(مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله)

ردیف	کد کالا	شرح کالا یا خدمت	تعداد/ مقدار	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	تخفیف	جمع کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع کل + جمع مالیات و عوارض
۱	۲۱	میز کارمندی - ال	۸	عدد	۶،۲۰۰،۰۰۰	۴۹،۶۰۰،۰۰۰	۴۹۶،۰۰۰	۴۹،۱۰۴،۰۰۰	۴،۴۱۹،۳۶۰	۵۳،۵۲۳،۳۶۰

جمع کل بحروف: پنجاه و سه میلیون و پانصد و بیست و سه هزار و سیصد و شصت ریال — به عدد: ۵۳،۵۲۳،۳۶۰

شرایط فروش: نقدی — توضیحات:

مهر و امضا فروشنده — مهر و امضا خریدار

مطلوب است:

۱ درصد تخفیفات اعطا شده را محاسبه کنید.

۲ آیا مبلغ تخفیفات ثبت می‌شود؟ بحث کنید.

۳ صدور سند حسابداری خرید در هر دو سیستم دائمی و ادواری

۲ تخفیف توافقی (چانه زنی)

فعالیت

فروشنده‌ای قیمت کالایی را ۱۰۰،۰۰۰ ریال تعیین کرده است، شما به‌عنوان خریدار قصد مذاکره با او را دارید و نهایتاً موفق می‌شوید، قیمت کالا را به ۹۵،۰۰۰ ریال برسانید. فروشنده کدام مبلغ را ثبت می‌نماید؟ چرا؟

در زمان معامله کالا، ممکن است خریدار و فروشنده روی قیمت کالا چانه‌زنی کنند، و نهایتاً به مبلغی کمتر از قیمت متعارف کالا توافق کنند. مبلغ تخفیف دریافتی در این معامله **تخفیف توافقی** یا **چانه‌زنی** نام دارد. برای مثال فرض کنید قیمت کالایی که ۱۰۰،۰۰۰ ریال است بر اثر چانه زدن به ۹۵،۰۰۰ ریال

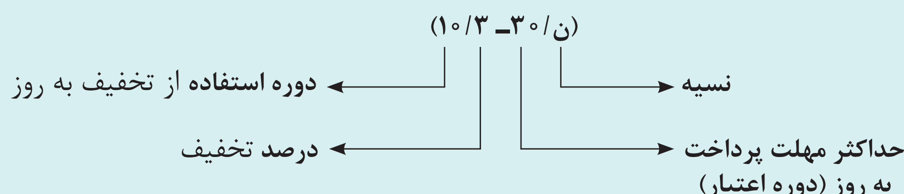
می‌رسد، در واقع ۵٬۰۰۰ ریال تخفیف اخذ شده و مبلغ ۹۵٬۰۰۰ ریال پرداخت می‌شود. بنابراین مبلغی که به بدهکار حساب خرید کالا و یا موجودی کالا منظور می‌شود، مبلغ ۹۵٬۰۰۰ ریال می‌باشد. در واقع می‌توان گفت چون **خالص پرداخت** بابت خرید ۹۵٬۰۰۰ ریال می‌باشد و نمی‌تواند به مبلغی **بیش از مبلغ واقعی خرید** (۱۰۰٬۰۰۰ ریال) ثبت شود، لذا این تخفیفات در دفاتر طرفین ثبت نمی‌شود.

۳ تخفیف نقدی

فعالیت

به نظر شما تخفیف نقدی چه تفاوتی با تخفیف تجاری دارد؟ آیا این تخفیف یک مزیت برای خریدار محسوب می‌شود؟ بحث کنید.

تخفیفات نقدی خرید چه زمانی ایجاد می‌شود؟ در مواردی که امکان خرید نقدی وجود ندارد، خرید به صورت نسیه (اعتباری) انجام می‌شود. در این شرایط فروشندگان برای تسریع در وصول مطالبات خود به مشتریانی که مبلغ فاکتور فروش را قبل از موعد مقرر و طی مدتی معین از تاریخ فاکتور پرداخت کنند، تخفیفی می‌دهند که به آن «**تخفیف نقدی**» می‌گویند. در واقع تخفیف نقدی یک امتیاز برای خریدار محسوب می‌شود، چون استفاده از آن باعث صرفه‌جویی نقدی می‌شود. برای مثال شرکتی کالاهای خود را به‌صورت نسیه ۳۰روزه می‌فروشد، یعنی حداکثر مهلت پرداخت از تاریخ صدور صورت‌حساب ۳۰ روز می‌باشد، ولی برای وصول هر چه سریع‌تر مبالغ فروش‌های نسیه خود شرط می‌گذارد و به مشتریان اعلام می‌کند که اگر تا ۱۰ روز دیگر بدهی خود را پرداخت نمایند، از تخفیفی معادل ۳٪ برخوردار می‌شوند. مشخص است اگر مشتری از تاریخ صدور صورت‌حساب تا ۱۰ روز دیگر مبلغ بدهی خود را پرداخت کند، مشمول ۳٪ تخفیف می‌شود. چنانچه مشتری ظرف این مدت بدهی خود را پرداخت نکند، مشمول این تخفیف نمی‌شود و کل مبلغ صورت‌حساب را باید پرداخت کند. درصورتی که خریدار از این تخفیف استفاده کند مقداری از وجه نقد خود را صرفه‌جویی کرده است. شرط فوق را به اختصار می‌توان به صورت زیر بیان نمود:

فعالیت

با توجه به مطالب گفته شده و توضیحات هنرآموز، منظور از دوره اعتبار و دوره تخفیف چیست؟

دوره «اعتبار» : ....

دوره «تخفیف» : ....

فعالیت

۱ با درنظر گرفتن تاریخ خرید و پرداخت بدهی مربوط به خرید، قسمت‌های خالی جدول زیر را کامل نمایید.

ردیف	تاریخ خرید	مبلغ خرید	شرط خرید	تاریخ پرداخت	مبلغ تخفیف شامل شده	مبلغ قابل پرداخت
۱	۹۵/۷/۱	۵۰۰٬۰۰۰	ن/۴۵ـ۸/۳	۹۵/۷/۶	....	....
۲	۹۵/۸/۹	۱٬۲۰۰٬۰۰۰	ن/۳۰ـ ۷/۲	۹۵/۸/۱۷	....	....
۳	۹۵/۸/۱۴	۷۵۰٬۰۰۰	ن/۶۰ ـ ...؟/۱۰	۹۵/۸/۲۴	۳۰٬۰۰۰	....
۴	۹۵/۸/۲۵	۶۲۰٬۰۰۰	ن/۴۵ـ ...؟/۷	۹۵/۹/۱	....	۶۰۱٬۴۰۰
۵	۹۵/۹/۱۰	....	ن/۳۵ـ ۱۲/۴	۹۵/۹/۲۱	....	۳۶۴٬۸۰۰

۲ در تاریخ ۹۵/۱۰/۱۱ کالایی به ارزش ۴۰۰٬۰۰۰ ریال با شرط (ن/۳۰ـ ۷/۵) خریداری شد. برای دریافت ۵٪ تخفیف حداکثر تا چه تاریخی فرصت است؟

۳ در تاریخ ۹۵/۴/۱۸ کالایی به ارزش ۴٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال با شرط (ن/۳۰ – ۱۲/۲) خریداری شد. آخرین مهلت پرداخت و آخرین روز دورهٔ تخفیف را تعیین کرده و مبلغ تخفیف را محاسبه نمایید.

نحوهٔ برخورد با تخفیفات نقدی خرید به دو روش است:

۱ روش خالص خرید:

در این روش در زمان خرید، مبلغ تخفیفات نقدی از حساب موجودی کالا (در سیستم دائمی) و حساب خرید کالا (در سیستم ادواری) و حساب‌های پرداختنی کسر می‌شود تا به مبلغ خالص ثبت شوند.

۲ روش ناخالص خرید:

در این روش خرید به‌صورت ناخالص (بدون کسر تخفیفات نقدی) مطابق مبلغ فاکتور ثبت می‌شود و مبلغ تخفیفات نقدی خرید در زمان تحقق (زمان پرداخت بدهی در دورهٔ تخفیف) شناسایی می‌شود.

از لحاظ تئوری، روش خالص نسبت به روش ناخالص روشی مناسب‌تر است، چون مطابق با اصول پذیرفته شده حسابداری (اصل بهای تمام شده) می‌باشد. در این کتاب به منظور سهولت در ثبت تخفیفات نقدی خرید از روش ناخالص استفاده می‌شود.

فعالیت

فروشگاه «کرمانشاه» کالایی را به مبلغ ۸۰۰٬۰۰۰ ریال با شرایط (ن/۴۵ـ ۸/۲) خریداری نمود.

الف) در تاریخ خرید، حساب خرید کالا به چه مبلغی بدهکار می‌شود؟

ب) درصورت پرداخت مبلغ بدهی در دورهٔ تخفیف، میزان صرفه‌جویی نقدی و خروجی وجه نقد چند ریال است؟

در دفاتر خریدار، تخفیفات نقدی أخذ شده از فروشندگان در ازای پرداخت فاکتورهای خرید در دورهٔ تخفیف، به‌دست می‌آید و در دفاتر خریدار در سیستم ادواری به بستانکار حساب «**تخفیفات نقدی خرید**» و در سیستم ثبت دائمی به بستانکار حساب «**موجودی کالا**» منظور می‌شود. در سیستم ادواری، تخفیفات نقدی خرید به‌عنوان کاهندهٔ حساب خرید، از این حساب کسر می‌شود.

تخفیفات نقدی خرید	
افزایش بستانکار	

سند حسابداری تخفیفات نقدی خرید (پرداخت بدهی در دوره تخفیف) در سیستم ادواری:

شماره سند:		**شرکت ...**		**شماره صفحه دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند:		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		حساب‌های پرداختنی		××	
		تخفیفات نقدی خرید*			××
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت پرداخت بدهی در دوره تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

* لازم به یادآوری است از حساب تخفیفات نقدی خرید تنها زمانی استفاده می‌شود که پرداخت بدهی در دوره تخفیف صورت گیرد. درصورتی که پرداخت بدهی در دوره بعد از تخفیف صورت گیرد، حساب‌های پرداختنی بدهکار و موجودی نقد، بستانکار می‌شود.

فعالیت

فروشگاه «رودبار» درتاریخ ۹۵/۱۱/۱۰ کالایی به ارزش ۱۲،۰۰۰،۰۰۰ریال با شرط (ن/۴۵– ۱۰/۲) خریداری نمود. اگر کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد و روش نگهداری موجودی کالا، ادواری باشد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری خرید و پرداخت بدهی با فرض پرداخت بدهی الف) در تاریخ ۹۵/۱۱/۲۲ و ب) پرداخت بدهی در تاریخ ۹۵/۱۱/۱۸

سند حسابداری خرید کالا:

شمارهٔ سند:		فروشگاه رودبار			شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:			تصویب کننده:

سند حسابداری پرداخت بدهی در تاریخ ۹۵/۱۱/۲۲:

شمارهٔ سند:		فروشگاه رودبار			شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:			تصویب کننده:

سند حسابداری پرداخت بدهی در تاریخ ۹۵/۱۱/۱۸:

شمارهٔ سند:		فروشگاه رودبار		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری تخفیفات نقدی خرید در سیستم دائمی:

در این سیستم درحالتی که بدهی در دوره تخفیف پرداخت می‌شود، مبلغ آن در بستانکار حساب موجودی کالا ثبت می‌شود.

شماره سند:		شرکت ...		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی		××	
		موجودی کالا			××
		موجودی نقد			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت پرداخت بدهی در دورهٔ تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۳

در هفتم فروردین سال جاری، فروشگاه «گرگان» ۲۰ عدد کالا را به ارزش هر یک ۱۲۰،۰۰۰ ریال با شرط(ن/۳۰ـ ۸/۲) خریداری نمود. سند حسابداری خرید کالا و پرداخت بدهی را با فرض استفاده از سیستم دائمی در هر یک از حالت‌های زیر صادر نمایید؟

۱ کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد و پرداخت بدهی در ۱۶ فروردین صورت گیرد.

۲ کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد و پرداخت بدهی در ۱۲ فروردین صورت گیرد.

۴ تخفیف نابابی (عیب و نقص کالا)

فعالیت

فروشگاه «اراک» ۸ دستگاه جاروبرقی به‌مبلغ هر یک ۴،۶۰۰،۰۰۰ ریال خریداری نمود. یک دستگاه از این جاروبرقی‌ها دارای عیب جزئی بوده و فروشنده برای جلوگیری از برگشت آن مبلغ ۲۰۰،۰۰۰ریال تخفیف اعطا می‌کند. به نظر شما آیا این تخفیف در دفاتر ثبت می‌شود؟ بحث کنید.

در مواردی ممکن است کالای خریداری شده معیوب بوده و خریدار برای اینکه کالای معیوب را برگشت ندهد درخواست تخفیف از فروشنده نماید. به این‌گونه تخفیفات که برای عدم برگشت کالاهای معیوب دریافت می‌شود، **تخفیفات نابابی خرید** می‌گویند. مبلغ تخفیف نابابی همانند برگشت از خرید، در سیستم ادواری به بستانکار حساب «برگشت از خرید و تخفیفات» و در سیستم دائمی به بستانکار حساب «موجودی کالا» منظور می‌شود.

نکته

حساب برگشت از خرید و تخفیفات، معادل قیمت کالاهای برگشت شده به فروشندگان و تخفیفات اخذ شده از آنان برای عدم برگشت کالاهای معیوب ایجاد می‌شود. در سیستم ادواری برای رسیدن به بهای تمام شده خرید، حساب برگشت از خرید و تخفیفات از حساب خرید کالا کسر می‌شود.

فعالیت

۱ با توجه به مطالب گفته شده در ارتباط با سیستم ادواری، قسمت‌هایی را که با علامت سؤال مشخص شده‌اند، تکمیل نمایید.

خرید ناخالص	××
کسر می شود: ....؟	(××)
....؟	(××)
خرید خالص	××
اضافه می شود: ....؟	××
بهای تمام شده کالای خریداری شده	××

۲ اگر خرید و تخفیفات نقدی خرید هر دو به یک مبلغ برابر، بیش از واقع گزارش شوند، تأثیر این اشتباه روی بهای تمام شده کالای فروش رفته چیست؟ بحث کنید.

فعالیت

با استفاده از اطلاعات سایر ردیف‌ها، مابقی اقلام را برای هر واحد تجاری محاسبه نمایید.

ردیف	شرح	فروشگاه الف	شرکت ب	فروشگاه ج	بازرگانی د
۱	خرید ناخالص	۶۲۵٬۰۰۰	۲٬۶۸۰٬۰۰۰		۹۹۷٬۰۰۰
۲	تخفیفات نقدی خرید		۶۷٬۰۰۰	۱۰٬۰۰۰	
۳	برگشت از خرید و تخفیفات	۳۲٬۰۰۰		۳۶٬۰۰۰	۱۲٬۰۰۰
۴	خرید خالص	۵۷۹٬۰۰۰	۲٬۵۲۳٬۰۰۰		۹۴۵٬۰۰۰
۵	هزینه حمل کالای خریداری شده	۷۴٬۰۰۰		۸۲٬۰۰۰	
۶	بهای تمام شده کالای خریداری شده		۲٬۶۴۳٬۰۰۰	۱٬۷۴۶٬۰۰۰	۹۴۵٬۰۰۰

فعالیت

۱ تراز آزمایشی شرکت «نمونه» در اختیار شما قرار گرفته است، چگونه تشخیص می‌دهید که روش نگهداری موجودی کالا در شرکت ادواری یا دائمی است؟ آیا تنها با تراز آزمایشی می‌توان تشخیص داد؟ بحث کنید.

۲ مشخص نمایید که هر یک از حساب‌های زیر در کدام یک از روش‌های نگهداری موجودی کالا استفاده می‌شوند؟

ردیف	حساب	در سیستم ادواری نگهداری می‌شود	در سیستم دائمی نگهداری می‌شود
۱	فروش کالا	✓	✓
۲	موجودی کالا		
۳	خرید کالا		
۴	بهای تمام شده کالای فروش رفته		
۵	تخفیفات نقدی خرید		
۶	برگشت از خرید و تخفیفات		

صدور سند حسابداری دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا در سیستم ادواری:

شمارهٔ سند:		شرکت ...		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی		××	
		برگشت از خرید و تخفیفات			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت تخفیف کالای معیوب					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

شرکت «ایران» در بیستم فروردین ماه سال جاری، ۲۰ عدد کالا به ارزش هر یک ۴۰۰،۰۰۰ ریال به‌صورت نسیه خریداری نمود. بعد از یک هفته از تاریخ خرید، به علت آسیب دیدگی ۴ عدد از این کالاها، مبلغ ۶۰۰،۰۰۰ ریال از فروشنده تخفیف دریافت شد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری خرید و دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا با فرض استفاده از سیستم ادواری.

صدور سند حسابداری خرید:

شمارهٔ سند:		شرکت ایران		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأییدکننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا:

شمارهٔ سند:	**شرکت ایران**	**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**
تاریخ سند:	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا در سیستم دائمی:

شمارهٔ سند:	**شرکت ...**	**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**
تاریخ سند:	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی		××	
		موجودی کالا			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

در فعالیت فوق (شرکت ایران) فرض کنید روش نگهداری موجودی کالا دائمی باشد، در این حالت سند حسابداری خرید و دریافت تخفیف به‌علت معیوب بودن کالا را صادر نمایید.

صدور سند حسابداری خرید:

شمارهٔ سند:		شرکت ایران		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا:

شمارهٔ سند:		شرکت ایران		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

تخفیفات نقدی مربوط به خرید در سیستم ادواری در(بدهکار ☐ بستانکار ☐) حساب «...................... ....» ثبت و در سیستم دائمی در (بدهکار ☐ بستانکار ☐) حساب «.........................» ثبت می‌شود.

فعالیت

۱ اقلام کاهندهٔ خرید را فهرست کنید.
۲ کالایی پس از دریافت ۴٪ تخفیف به قیمت ۱۱٬۱۸۴٬۰۰۰ ریال خریداری شده است، قیمت اولیه کالا چند ریال بوده است؟
۳ فروشگاه «سنندج» تعدادی کالا از یک تولیدی خریداری نمود. این فروشگاه بعد از ده روز متوجه می‌شود که قیمت خرید کالا نسبت به قیمت متعارف آن در زمان معامله بالا بوده و به همین خاطر قصد برگشت تمام کالاهای خریداری شده را دارد. فروشنده برای جلوگیری از استرداد کالاها، ۱۰٪ کل مبلغ خرید را به این فروشگاه تخفیف می‌دهد. آیا مبلغ تخفیف دریافت شده ثبت می‌شود و در چه حسابی؟ بحث کنید.
۴ کدام یک از تخفیفات زیر در دفاتر ثبت می شود؟

رویداد	در دفاترثبت می‌شود	در دفاتر ثبت نمی‌شود
دریافت تخفیف از طریق تحویل کالا به عنوان جایزه		
دریافت تخفیف بابت معیوب بودن کالای خریداری شده		
دریافت تخفیفی معادل ۱۰٪ قیمت خرید از طرف فروشنده جهت انصراف خریدار از برگشت دادن کالا		

کار عملی ۴

اطلاعات روبه‌رو در ۹۴/۱۲/۳۰ از شرکت «خرم‌آباد» در اختیار می‌باشد:

مطلوب است:

۱ خرید خالص
۲ محاسبه بهای تمام شده کالای خریداری‌شده

	ریال
خرید کالا طی دوره	۲۵٬۰۰۰٬۰۰۰
هزینه حمل به داخل	۲٬۸۰۰٬۰۰۰
هزینه حمل به خارج	۸۵۰٬۰۰۰
برگشت از خرید و تخفیفات	۳۰۰٬۰۰۰
تخفیفات نقدی خرید	۷۰۰,۰۰۰

کار عملی ۵

فروشگاه «میبد» در تاریخ ۹۵/۳/۵ معادل ۲۰ عدد کالا (معاف از پرداخت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) به ارزش هریک ۳۰۰,۰۰۰ ریال خریداری و در حساب خرید کالا ثبت نمود. در تاریخ ۳/۱۲ به دلیل آسیب‌دیدگی قبل از تحویل، ۳ عدد از این کالاها به فروشنده برگشت داده شد.

مطلوب است: صدور سند حسابداری خرید و برگشت از خرید.

کار عملی ۶

اطلاعات زیر از دفاتر و مدارک بازرگانی «سیرجان» استخراج شده است:

	ارقام به ریال
موجودی کالای ابتدای دوره	۱۲۰،۰۰۰
موجودی کالای پایان دوره	۹۸،۰۰۰
تخفیفات نقدی خرید	۱۰،۰۰۰
بهای تمام شده کالای فروش رفته	۲۱۴،۰۰۰
هزینه حمل کالای خریداری شده	۱۲،۰۰۰
برگشت از خرید و تخفیفات	۸،۰۰۰

مطلوب است:

محاسبه خرید خالص

صدور سند حسابداری برگشت از خرید و تخفیفات در سیستم ادواری برای کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شمارهٔ سند:		شرکت ...	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:		
تاریخ سند:		سند حسابداری	تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی [۱]		××	
		برگشت از خرید و تخفیفات [۲]			××
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده [۳]			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت برگشت کالای خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

۱ مبلغ حساب‌های پرداختنی شامل مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات (قیمت تمام شده کالاهای برگشتی) و مبلغ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد:

(مجموع نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده × مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات) + مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات = حساب‌های پرداختنی

۲ معادل قیمت تمام شده کالاهای برگشتی به حساب برگشت از خرید و تخفیفات منظور می‌شود.

۳ مجموع نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده × مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات = مبلغ مالیات بر ارزش افزوده

فعالیت

بازرگانی «کاشان» در تاریخ ۹۵/۱۰/۱۵ معادل ۲۰۰۰ مترمربع سرامیک به‌صورت نسیه خریداری نمود. قیمت هر متر مربع سرامیک در طول دوره ثابت بوده و معادل ۱۴۰٬۰۰۰ ریال می‌باشد. در تاریخ ۹۵/۱۰/۲۹ به علت شکستگی، معادل ۳۰۰ متر مربع از این سرامیک‌ها به فروشنده برگشت داده است، اگر سیستم ثبت کالا، ادواری باشد:

مطلوب است:
صدور سند حسابداری خرید و برگشت کالا خریداری شده (با فرض اینکه کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد).

صدور سند حسابداری خرید:

شمارهٔ سند:		شرکت ...		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت کالای خریداری شده با ثبت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شمارهٔ سند:	بازرگانی کاشان	شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند: ۹۵/۱۰/۲۹	سند حسابداری	تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی		۴۵٬۷۸۰٬۰۰۰	
		برگشت از خرید و تخفیفات			۴۲٬۰۰۰٬۰۰۰
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده			۳٬۷۸۰٬۰۰۰
جمع: چهل و پنج میلیون و هفتصد و هشتاد هزار ریال				۴۵٬۷۸۰٬۰۰۰	۴۵٬۷۸۰٬۰۰۰
شرح سند: بابت برگشت کالای خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

محاسبات:

مبلغ برگشت از خرید و تخفیفات (قیمت تمام شده کالاهای برگشتی) $۳۰۰ \times ۱۴۰٬۰۰۰ = ۴۲٬۰۰۰٬۰۰۰$

مبلغ مالیات ارزش افزوده مربوط به کالاهای برگشتی $۴۲٬۰۰۰٬۰۰۰ \times ۹٪ = ۳٬۷۸۰٬۰۰۰$

مبلغ حساب‌های پرداختنی $۴۲٬۰۰۰٬۰۰۰ + ۳٬۷۸۰٬۰۰۰ = ۴۵٬۷۸۰٬۰۰۰$

یا: $۴۲٬۰۰۰٬۰۰۰ \times ۱/۰۹ = ۴۵٬۷۸۰٬۰۰۰$

کار عملی ۷

در مثال شرکت «کاشان» فرض کنید، معادل ۲۵۰ متر مربع از سرامیک‌ها به فروشنده برگشت داده می‌شود.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری برگشت کالای خریداری شده.

صدور سند حسابداری برگشت از خرید و تخفیفات در سیستم دائمی برای کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی		××	
		موجودی کالا			××
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت برگشت کالای خریداری شده					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

به مثال شرکت پخش مواد غذایی « میناب» در همین فصل رجوع کنید و ثبت کالای برگشتی تاریخ ۳/۱۶ را با در نظر گرفتن عوارض و مالیات بر ارزش افزوده (نرخ ۹٪) صادر نمایید.

شمارهٔ سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

سند حسابداری تخفیفات نقدی خرید (پرداخت بدهی در دورهٔ تخفیف) در سیستم ادواری برای کالای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

اگر در زمان خرید نسیه، حساب‌های عوارض و مالیات بر ارزش افزوده ثبت شده باشند، در زمان تسویه بدهی این حساب‌ها به میزان درصد تخفیف نقدی دریافت شده تعدیل (بستانکار) می‌شوند.

شمارهٔ سند:		شرکت ...		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		حساب‌های پرداختنی		××	
		موجودی نقد			××
		تخفیفات نقدی خرید			××
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت پرداخت بدهی در دورهٔ تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

فروشگاه «تهران» در تاریخ ۹۵/۱۱/۱۰ کالایی به ارزش ۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال با شرط (ن ۴۵/ ـ۲/ ۱۰) خریداری نمود و در تاریخ ۱۱/۱۸ مبلغ آن پرداخت شد. اگر کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد و روش نگهداری موجودی کالا، ادواری باشد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری خرید و پرداخت بدهی.

صدور سند حسابداری خرید:

شمارهٔ سند:		**فروشگاه تهران**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند:		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

سند حسابداری پرداخت بدهی در سیستم ادواری در تاریخ ۹۵/۱۱/۱۸ (در دورهٔ تخفیف):

شمارهٔ سند:		**فروشگاه تهران**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند: ۹۵/۱۱/۱۸		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		....		۱۳،۰۸۰،۰۰۰	
		موجودی نقد			۱۲،۸۱۸،۴۰۰
		تخفیفات نقدی خرید			۲۴۰،۰۰۰
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده			۲۱،۶۰۰
جمع:				۱۳،۰۸۰،۰۰۰	۱۳،۰۸۰،۰۰۰
شرح سند: بابت پرداخت بدهی در دورهٔ تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

محاسبات:

مبلغ تخفیفات نقدی خرید (۱) ۱۲،۰۰۰،۰۰۰ × ۲٪ = ۲۴۰،۰۰۰

مبلغ مالیات بر ارزش افزوده مربوط به تخفیفات نقدی خرید (۲) ۲۴۰،۰۰۰ × ۹٪ = ۲۱،۶۰۰

مبلغ کل پس از کسر تخفیف (۴) ۱۲،۰۰۰،۰۰۰ − ۲۴۰،۰۰۰ = ۱۱،۷۶۰،۰۰۰

مبلغ مالیات (۵) ۱۱،۷۶۰،۰۰۰ × ۹٪ = ۱،۰۵۸،۴۰۰

کل مبلغ قابل پرداخت (۷) ۱۱،۷۶۰،۰۰۰ + ۱،۰۵۸،۴۰۰ = ۱۲،۸۱۸،۴۰۰

یا: (۸) ۱۱،۷۶۰،۰۰۰ × ۱/۰۹ = ۱۲،۸۱۸،۴۰۰

صدور سند حسابداری دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا در سیستم ادواری برای کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شمارهٔ سند: **تاریخ سند:**		**شرکت ...** **سند حسابداری**	**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**		
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		حساب‌های پرداختنی		××	
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده			××
		برگشت از خرید و تخفیفات			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:	تصویب کننده:		

فعالیت

شرکت «ایران» در بیستم فروردین ماه سال جاری، ۲۰ عدد کالا به ارزش هر یک ۴۰۰،۰۰۰ ریال خریداری نمود. به علت آسیب‌دیدگی ۴ عدد از این کالاها، مبلغ ۶۰۰،۰۰۰ ریال از فروشنده تخفیف دریافت شد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری خرید و دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا با فرض استفاده از سیستم ادواری

صدور سندحسابداری خرید:

شمارهٔ سند: | شرکت ایران | شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:

تاریخ سند: | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					

شرح سند:

تنظیم کننده: | تأیید کننده: | تصویب کننده:

صدور سند حسابداری دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا:

شمارهٔ سند: | شرکت ایران | شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:

تاریخ سند: | سند حسابداری | تعداد ضمائم:

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					

شرح سند:

تنظیم کننده: | تأیید کننده: | تصویب کننده:

صدور سند حسابداری دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا در سیستم دائمی برای کالای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شمارۀ سند: تاریخ سند:		شرکت ... سند حسابداری		شمارۀ صفحۀ دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		حساب‌های پرداختنی		××	
		موجودی کالا			××
		سایر حساب‌های دریافتنی ـ مالیات بر ارزش افزوده			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

در فعالیت فوق (شرکت ایران) فرض کنید روش نگهداری موجودی کالا دائمی باشد، در این حالت سند حسابداری خرید و دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا را صادر نمایید.

برداشت (مصرف) کالا توسط مالکین واحد تجاری

ممکن است یکی از دلایل خروج کالا از انبار، برداشت کالا توسط مالکین برای مصارف شخصی باشد. اگر کالای برداشت شده، مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد، در این صورت معادل بهای تمام‌شده کالای برداشت شده، حساب برداشت بدهکار و حساب فروش بستانکار می‌شود.

برداشت	
افزایش بدهکار	

الف) صدور سند حسابداری برداشت کالای غیرمشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شمارهٔ سند:		شرکت ...			شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:		
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح		مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)	
		برداشت			××		
		فروش				××	
جمع:					××	××	
شرح سند: بابت برداشت کالا توسط مالک							
تنظیم کننده:		تأیید کننده:			تصویب کننده:		

فعالیت

آقای امینی، مالک فروشگاه «رامسر» در پانزدهم فروردین ماه سال جاری کالایی به ارزش ۲،۳۰۰،۰۰۰ ریال برای مصارف شخصی برداشت می‌نماید. کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده نیست و روش نگهداری موجودی کالا، ادواری می‌باشد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری برداشت کالا.

شمارهٔ سند:		فروشگاه رامسر			شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:
تاریخ سند:		سند حسابداری			تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:			تصویب کننده:

در صورتی که در زمان خرید کالا، مالیات و عوارض آن پرداخت شده باشد (مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده بوده است) هنگام برداشت کالا، همانند فروش باید مالیات و عوارض آن منظور شود.و اگر سیستم دائمی باشد باید ثبت بهای تمام شدهٔ آن نیز انجام شود.

تذکر

طبق ماده ۴ قانون مالیات برارزش افزوده، عرضه کالا در این قانون، انتقال کالا از طریق هر نوع معامله است.

تبصره ـ کالاهای موضوع این قانون که توسط مؤدی خریداری، تحصیل یا تولید می‌شود در صورتی که برای استفاده شغلی به عنوان دارایی در دفاتر ثبت گردد یا برای مصارف شخصی برداشته شود، عرضه کالا به خود محسوب شده و مشمول مالیات خواهد شد.

ب) صدور سند حسابداری برداشت کالای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شمارهٔ سند:		**شرکت ...**		**شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند:		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار(ریال)**	**بستانکار(ریال)**
		برداشت		××	
		فروش			××
		سایر حساب‌های پرداختنی مالیات بر ارزش افزوده			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت برداشت کالا توسط مالک					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

نکته

ثبت فوق در سیستم ادواری و دائمی یکسان است، ولی در سیستم دائمی بهای تمام شده کالای فروش رفته نیز باید ثبت گردد.

فعالیت

در فعالیت فوق (فروشگاه رامسر) فرض کنید کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده بوده و روش نگهداری موجودی کالا، دائمی می‌باشد. در این حالت صدور سند حسابداری آن را صادر نمایید.

شمارهٔ سند:		فروشگاه رامسر		شمارهٔ صفحهٔ دفتر روزنامه:		
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)	
		جمع:				
شرح سند:						
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:		

کار عملی ۸

فروشگاه «محمدی» توسط آقای محمدی اداره می‌شود. این فروشگاه از سیستم ادواری برای ثبت عملیات خرید و فروش کالا استفاده می‌نماید و اطلاعات زیر را برای اردیبهشت ماه سال جاری در اختیار شما می‌گذارد:

۲ خرداد: خرید ۹٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال کالا از شرکت «سلماس» با شرط(ن/۶۰ـ ۱۵/۵).

۳ خرداد: برداشت ۲۰۰٬۰۰۰ ریال کالا توسط آقای محمدی جهت مصارف شخصی.

۴ خرداد: فروش ۱٬۲۰۰٬۰۰۰ ریال کالا به شرکت «بندرعباس» در ازای دریافت سفته.

۴ خرداد: پرداخت نقدی ۱۵۰٬۰۰۰ ریال بابت حمل کالای خریداری شده در ۳/۲.

۹ خرداد: مقداری کالا که قیمت فروش آن ۳٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال اعلام شده بود، با دریافت ۲٪ تخفیف تجاری از فروشگاه «تبریز» خریداری شد.

۱۰ خرداد: خرید کالا از شرکت «دزفول» با شرط (ن/۶۰ـ۱۵/۴). قیمت خرید این کالا ۳٬۶۵۰٬۰۰۰ ریال بود که نهایتاً با قیمت ۳٬۴۵۰٬۰۰۰ ریال توافق شد.

۱۲ خرداد: برگشت مقداری کالا به شرکت «سلماس» و منظور کردن ۳۰۰٬۰۰۰ ریال به بدهکار آن شرکت.

۱۳ خرداد: دریافت ۸۵٪ مبلغ طلب از شرکت «بندرعباس».

۱۶ خرداد: پرداخت بدهی به شرکت «سلماس».

۲۰ خرداد: فروش ۱٬۸۷۵٬۰۰۰ ریال کالا به فروشگاه «البرز» در ازای دریافت چک روز.

۲۳ خرداد: ارسال اعلامیه بدهکار به شرکت «دزفول» به مبلغ ۷۵٬۰۰۰ ریال بابت اشتباه در محاسبه مبلغ قابل پرداخت در فاکتور فروش مورخ ۳/۱۰.

۲۴ خرداد: معادل ۹۰٪ مبلغ بدهی شرکت «دزفول» پرداخت شد.

۲۵ خرداد: خرید کالا به مبلغ ۴٬۶۰۰٬۰۰۰ ریال از تولیدی «فیروزکوه» با شرط (ن/۴۵).

۲۸ خرداد: آقای محمدی مقداری کالا که قیمت فروش آن ۳۲۰٬۰۰۰ ریال جهت اهدا به یکی از دوستان خود از فروشگاه برداشت نمود. قیمت خرید این کالا ۲۸۵٬۰۰۰ ریال می‌باشد.

۳۰ خرداد: به دلیل بارگیری نادرست کالاهای خریداری شده توسط کارگران تولیدی «فیروزکوه»، تعدادی کالا دارای عیب و نقص شده که پس توافق، این تولیدی ۱۰٪ کل مبلغ خرید را برای جلوگیری از برگشت کالا به فروشگاه «محمدی» اعطا نمود.

مطلوب است:

۱ صدور سند حسابداری عملیات فوق با اعمال عوارض و مالیات بر ارزش افزوده با نرخ سال جاری.

۲ محاسبه خرید خالص

کار عملی ۹

رخدادهای مالی یک نوع کالا (تلویزیون) در فروشگاه «آمل» در سال مالی ۱۳۹۵ به شرح زیر است. نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده ۹ درصد می‌باشد.

۷/۱: موجودی کالای ابتدای دوره ۴۰ دستگاه به بهای هر یک ۸۵۰٬۰۰۰ ریال.

۷/۷: خرید ۳۰ دستگاه به بهای هر یک ۸۶۵٬۰۰۰ ریال به‌صورت نسیه (قبض شماره ۴۰۰۰)

۷/۸: پرداخت ۴۵٬۰۰۰ ریال بابت حمل کل محموله به‌صورت نقدی.

۷/۱۰: خرید ۱۵ عدد صندلی گردان برای استفادهٔ در فروشگاه به ارزش هر عدد ۲۴۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت نسیه از شرکت «جوانرود».

۷/۲۰: فروش ۵۰ دستگاه به بهای هر یک ۹۰۰٬۰۰۰ ریال با تخفیف تجاری ۴٪ به‌صورت نقدی و واریز به حساب صندوق فروشگاه (حواله شماره ۶۰۰۱) و پرداخت ۸۰۰٬۰۰۰ ریال بابت حمل کل محموله به‌صورت نقدی.

۷/۳۰: خرید ۲۰ دستگاه به بهای هر یک ۸۶۰٬۰۰۰ ریال و صدور سفته ۶ ماهه و پرداخت ۶٬۰۰۰ ریال بابت حمل هر دستگاه از حساب صندوق فروشگاه (قبض ۴۰۰۱).

۸/۲: برگشت ۲ عدد صندلی‌های خریداری شده در مورخ ۷/۱۰ به دلیل معیوب بودن.

۸/۲۲: برگشت ۲۵ دستگاه به بهای هر یک ۹۱۰٬۰۰۰ ریال به شرط (ن/۳۰ـ۲/۱۰) به آقای «احمدی» (حواله شمارهٔ ۶۰۰۲).

۸/۲۵: برگشت ۵ دستگاه از کالای فروش رفته در مورخ ۸/۲۲ به دلیل مازاد بودن.

۸/۳۰: دریافت مطالبات از آقای «احمدی» و واریز به حساب صندوق فروشگاه.

۹/۱: فروش ۴ عدد از صندلی‌های فروشگاه به‌صورت نقدی به همان قیمت خرید (هر صندلی ۲۴٬۰۰۰ ریال).

۹/۲: خرید ۳۵دستگاه به بهای هر عدد ۸۷۵٬۰۰۰ ریال از بازرگانی «شهر ری» با شرط (ن/۴۵ـ۳/۱۲) (قبض شمارهٔ ۴۰۰۲).

۹/۳: برداشت ۱ دستگاه تلویزیون از فروشگاه توسط صاحب آن جهت مصرف شخصی.

۹/۵: دریافت ۶٬۴۴۰٬۰۰۰ ریال به‌صورت علی‌الحساب از آقای «احسانی» قبل از تحویل کالا و واریز به حساب صندوق.

مطلوب است:

ثبت رخدادهای فوق در کارت حساب کالا (تلویزیون) فروشگاه «کاشان» و دفتر روزنامه براساس روش‌های ارزیابی موجودی کالا (اولین صادره از اولین وارده و میانگین متحرک).

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظرهنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درست‌کاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف حساب برگشت از خرید				
۷	تعریف تخفیفات و انواع آن				
۸	توانایی تعیین قیمت کالاهای برگشتی با توجه به روش‌های قیمت‌گذاری				
۹	صدور سند حسابداری برگشت از خرید و تخفیفات نقدی خرید				
۱۰	صدور سند حسابداری برداشت کالا				

بحث کنید

به نظر شما کمک حسابدار تعدیلات خرید کالا در رابطه با خدا، خویشتن، جامعه و محیط زیست چه مسئولیت‌هایی دارد؟

ارزشیابی شایستگی صدور سند حسابداری برگشت از خرید کالا (تعدیلات خرید)

شرح کار

۱ کنترل مستندات خروج کالا شامل درخواست مشتری، مجوز خروج کالا، حواله انبار
۲ تعیین روش قیمت گذاری (کنترل آن) روش‌های fifo,lifo ، میانگین و شناسایی ویژه و...
۳ محاسبه بهای تمام شده کالای فروش رفته براساس روش قیمت گذاری تعیین شده
۴ صدور سند حسابداری بهای تمام شده کالای فروش رفته
۵ کنترل مستندات برگشت از خرید
۶ کنترل مستندات تخفیفات خرید
۷ صدور سند برگشت از خرید و تخفیفات

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سندخروج کالا (بهای تمام شده کالای فروش رفته) طبق اسناد مثبته بر اساس استانداردهای حسابداری و آیین‌نامه معاملات

شاخص‌ها

۱ کنترل مستندات خروج کالا از انبار (حواله فروش)
۲ کنترل محاسبات بهای تمام شده کالای فروش رفته
۳ صدور سند حسابداری خروج کالا
۴ صدور سند حسابداری برگشت از خرید و تخفیفات

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات

شرایط: میز و صندلی اداری ـ ملزومات اداری ـ رایانه ـ چاپگر ـ نرم‌افزار ـ اتاق کار ـ ماشین حساب ـ استانداردهای حسابداری ـ آیین‌نامه معاملات ۵ مورد اسناد موردنیاز طی حداکثر زمان ۶۰ دقیقه

ابزار و تجهیزات: میز و صندلی اداری ـ ملزومات اداری ـ رایانه ـ نرم افزار انبار ـ آیین‌نامه معاملات ـ اتاق کار ـ ماشین حساب ـ استانداردهای حسابداری

معیار شایستگی

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات خروج کالا از انبار (حواله فروش)	۱	
۲	کنترل محاسبات بهای تمام شده کالای فروش رفته	۲	
۳	صدور سند حسابداری خروج کالا	۲	
۴	صدور حسابداری برگشت از خرید و تخفیفات	۲	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: دقت **غیر فنی :** محاسبه و ریاضی ، استدلال، مستندسازی، مدیریت زمان		۲	
میانگین نمرات			*

* **حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می باشد.**

فصل ۵

حسابداری تعدیلات فروش کالا

با افزایش فروش مؤسسات در حوزه پخش و خرده‌فروشی همیشه عواملی وجود داشته که شرکت‌ها با آن مواجه بوده‌اند و باید برای آن برنامه‌ریزی کافی داشته باشند و همواره کالا را به بهترین کیفیت و در زمان مناسب تحویل مشتری دهند تا در چرخه تأمین ارزش خود دچار مشکل نشوند. برگشت از فروش و اعطای تخفیفات و... از جمله عواملی هستند که این مؤسسات در جهت تسهیل و تسریع خدمات بهتر و همچنین حفظ و گسترش حوزه فروش خود در بازار رقابتی به مشتریان ارائه می‌کنند. در این فصل نیز با برگشت از فروش و دلایل آن، انواع تخفیفات فروش و صدور سند حسابداری این موارد آشنا خواهید شد.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لاَ تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلاَّ أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ

ای مؤمنان اموال همدیگر را به ناروا مخورید، مگر آنکه دادوستدی به توافق خودتان باشد.

«**نساء/ ۲۹**»

مقدمه

- آیا می‌دانید برگشت از فروش و تخفیفات فروش چیست؟
- آیا می‌دانید دلایل برگشت کالاهای فروش رفته چیست؟
- مستندات برگشت از فروش کدام‌ها هستند؟

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری برگشت از فروش و تخفیفات بر اساس مستندات و مدارک مثبته و آیین نامهٔ معاملات.

شایستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

۱ تهیه و کنترل مستندات برگشت از فروش.
۲ صدور سند حسابداری برگشت از فروش.
۳ صدور سند حسابداری تخفیفات فروش.

برگشت از فروش و دلایل آن

فعالیت

به نظر شما دلایل برگشت از فروش چیست؟ چند مورد را فهرست کنید.

ردیف	دلیل
۱	
۲	
۳	
۴	

در مواردی ممکن است ترتیب قراردادها بین خریدار و فروشنده طوری باشد که حتی برگشت کالاهای سالم نیز مجاز باشد. اگر به دلایل گفته شده (در جدول فوق)، خریدار کالاها را به فروشنده برگشت دهد، این مبادله **برگشت از فروش** نامیده می‌شود.

مستندات برگشت از فروش

فعالیت

تهیه چه مستنداتی برای کالای برگشت شده به انبار و ثبت در دفاتر لازم است؟

کالای برگشتی توسط واحد کنترل کیفیت مورد بررسی قرار می‌گیرد. در صورتی که عیب کالا مورد تأیید باشد، گزارش کنترل کیفیت (QC) تنظیم و کالای معیوب با کالای سالم جایگزین و برای مشتری ارسال می‌شود و یا ممکن است مبلغ آن به مشتری عودت داده شود. برای کنترل کیفیت کالای فروخته شده و ارائه اطلاعات به مدیریت، بهتر است کلیه فروش‌های برگشت داده شده، در حسابی مجزا تحت عنوان برگشت از فروش و تخفیفات نگهداری شود.

کالای برگشتی قابل اصلاح برای اصلاح ارسال می‌شود، ولی با کالای برگشتی غیر قابل اصلاح به‌عنوان ضایعاتی برخورد و رسید ضایعات صادر می‌گردد.

معمولاً پس از بررسی و تأیید کالای برگشتی، مجوز برگشت از فروش توسط واحد فروش صادر می‌شود و کالا مجدداً وارد انبار می‌شود. انباردار نیز باید نسبت به تهیه رسید برگشت از فروش (رسید انبار) اقدام نماید سپس فاکتور برگشت از فروش توسط واحد فروش که مبنایی برای صدور سند حسابداری می‌باشد، تنظیم شود.

رسید برگشت از فروش:

رسید برگشت به انبار
قسمت برگشت دهنده

شماره:
تاریخ:

ردیف	شرح کالا	شماره کالا	واحد کالا	مقدار برگشتی	قیمت واحد	قیمت کل	توضیحات

انباردار	تحویل دهنده	مسئول قسمت برگشت دهنده	مسئول بخش اداری و مالی

توزیع نسخ: ۱- انبار ۲- فروش ۳- حسابداری

تصویر ۱ـ۵ـ نمونه رسید برگشت از فروش

فاکتور برگشت از فروش:

فاکتور برگشت از فروش

نام برگشت دهنده:		سند(فاکتور)حسابداری			
شماره حواله (۱)		شماره (۲)		شماره (۳)	
تاریخ حواله		تاریخ:		تاریخ:	

ردیف	مشخصات کالا				علت برگشت کالا	توسط حسابداری تکمیل شود			
	کد	نام	تعداد(مقدار)	واحد شمارش		نرخ	مبلغ - ریال		
۱									
۲									
۳									
۴									
۵									
۶									
۷									
۸									
توضیحات:						جمع			

نام تحویل دهنده:	نام تحویل گیرنده:	در کارت موجودی انبار ثبت شد: ☐	در کارت موجودی حسابداری ثبت شد: ☐
امضا	امضا	امضا	امضا
تأیید کننده(مدیریت)	تأیید کننده(انبار)	تکمیل کننده(حسابداری)	تأیید و ثبت کننده(حسابداری)
امضا	امضا	امضا	امضا / شماره سند

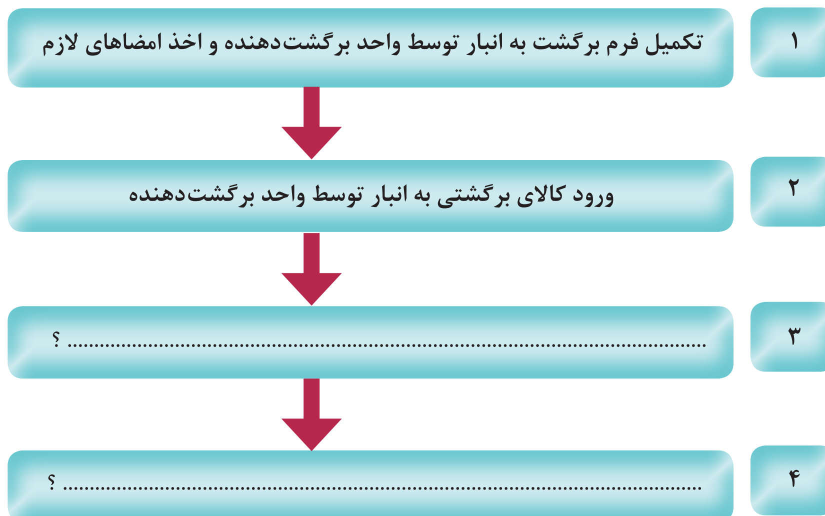
سفید: تحویل دهنده زرد: حسابداری صورتی: انبار

تصویر ۲ـ۵ـ نمونه فاکتور برگشت از فروش کالا

۱ در این قسمت شمارهٔ حوالهٔ انبار مرجع (کالای برگشتی که قبلاً فروخته شده است) نوشته می‌شود.
۲ در این قسمت شمارهٔ صورت‌حساب مرجع (فاکتور) نوشته می‌شود.
۳ در این قسمت شمارهٔ فاکتور برگشت از فروش، نوشته می‌شود.

فعالیت

هنگام برگشت کالا به انبار، چه اقداماتی لازم است، صورت گیرد؟ فرایند زیر را کامل نمایید.

فعالیت

به کمک دوستان و هم‌کلاسی‌های خود با مراجعه به چند شرکت بازرگانی، فرایند برگشت از فروش آنها را ترسیم نمایید.

شایستگی غیرفنی: بیان عیب کالا

تاجر مسلمان باید عیب و نقصی را که در کالای او موجود است آشکار کند و عیب کالایش را پنهان ننماید. روزی پیامبر اکرم (ص) از کنار فروشنده‌ای که جو یا گندم می‌فروخت گذشت و کالای وی آن حضرت را به شگفت انداخت، لذا توقف کرد و دست مبارکش را در آن فرو برد و در آن رطوبت و تری دید، فرمود: «این رطوبت چیست؟» آن مرد گفت رطوبت باران به آنها رسیده است. رسول اکرم (ص) فرمود: «چرا غلهٔ مرطوب را بالا قرار ندادی تا مردم آن را ببینند؟ هر کس خیانت نماید از پیروان من نیست».

فعالیت

اگر شرکت‌ها و فروشگاه‌ها عیب و نقص محصول را از دید مشتریان پنهان نمایند و کالای معیوب را به همان قیمت کالای سالم بفروشند، چه پیامدهایی متوجه آنان می‌شود؟

فعالیت

به نظر شما با برگشت دارایی‌هایی مانند اثاثه، وسایط نقلیه و... که قبلاً به علت مازاد بودن فروخته شده‌اند، به چه نحوی برخورد می‌شود؟ بحث کنید.

تهیهٔ مستندات برگشت از فروش

کار عملی ۱

شرکت «سفید» در ششم اردیبهشت سال جاری کالاهایی را به شرح زیر به فروشگاه «صنوبر» در ازای دریافت دو فقره چک به ترتیب ارزش ۳۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال (به سررسید ۱۰ روز بعد) و ۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال (به سررسید یک ماه بعد) فروخت. مابقی ارزش معامله از طریق چک نقدی دریافت شد.

ردیف	کد کالا	نام کالا	تعداد	واحد شمارش	بهای تمام شده هر واحد	بهای فروش هر واحد
۱	۱۱۱۲	تشک طبی	۱۲	تخت	۳٬۳۳۰٬۰۰۰	۳٬۹۵۰٬۰۰۰
۲	۱۱۱۵	تشک فنری	۱۰	تخت	۲٬۴۱۰٬۰۰۰	۲٬۹۰۰٬۰۰۰
۳	۱۱۱۸	تشک کودک	۱۵	تخت	۹۲۵٬۰۰۰	۱٬۱۱۴٬۰۰۰
۴	۱۱۱۹	تشک نوجوان	۸	تخت	۱٬۲۸۲٬۰۰۰	۱٬۵۵۰٬۰۰۰
۵	۱۱۲۰	تشک سفری	۵	تخت	۸۱۵٬۰۰۰	۹۸۰٬۰۰۰

لازم به توضیح است فروش اقلام فوق، چهارمین فروش شرکت در سال جاری (سال مالی جدید) بوده و دومین خرید فروشگاه «صنوبر» می‌باشد.

در تاریخ ۱۲ اردیبهشت فروشگاه «صنوبر» کالاهای زیر را به شرکت «سفید» برگشت داده است:

ردیف	کد کالا	تعداد	علت برگشت
۱	۱۱۱۲	۲	پارگی روکش
۲	۱۱۱۵	۱	شکستگی فنر
۳	۱۱۱۸	۳	عدم مطابقت با رنگ مورد سفارش

مطلوب است:

الف) تنظیم حواله فروش و فاکتور فروش در تاریخ ۶ اردیبهشت ـ تنظیم رسید برگشت کالا به انبار و فاکتور برگشت از فروش در تاریخ ۱۲ اردیبهشت برای شرکت «سفید».

ب) تنظیم رسید انبار در تاریخ ۶ اردیبهشت ـ تنظیم حواله برگشت کالا و فاکتور برگشت از خرید در تاریخ ۱۲ اردیبهشت برای فروشگاه «صنوبر».

فعالیت

«فاکتور برگشت از فروش» شرکت «سفید» را با «فاکتور فروش مرجع» آن مقایسه نمایید.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف برگشت از فروش				
۷	تعریف مستندات برگشت از فروش و دلایل برگشت				
۸	توانایی کنترل مستندات برگشت از فروش				
۹	توانایی صدور رسید انبار به سبب برگشت از فروش				
۱۰	توانایی صدور صورت‌حساب فروش و فاکتور برگشتی				

حساب برگشت از فروش و تخفیفات

مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات نابابی فروش در سیستم‌های ثبت ادواری و دائمی در بدهکار حسابی به نام «**برگشت از فروش و تخفیفات**» ثبت می‌شوند.

برگشت از فروش و تخفیفات	
افزایش بدهکار	

برگشت از فروش و تخفیفات از اقلام کاهنده فروش محسوب و از فروش ناخالص کسر می‌شود تا فروش خالص محاسبه گردد.

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای غیرمشمول عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده در سیستم ادواری:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		××	
		حساب‌های دریافتنی			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:	تصویب‌کننده:		

فعالیت

در کار عملی «شماره ۱»، فرض کنید روش نگهداری موجودی کالا در شرکت «سفید»، ادواری و کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد. در این حالت سند حسابداری فروش و برگشت از فروش را صادر نمایید.

صدور سند حسابداری فروش:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت سفید سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت سفید سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار(ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم ادواری:

لازم به ذکر است هنگام برگشت از فروش و تخفیفات، حساب‌های عوارض و مالیات بر ارزش افزوده به میزان کالای برگشتی تعدیل (بدهکار) می‌شوند.

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات[1]		××	
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات بر ارزش افزوده[2]		××	
		حساب‌های دریافتنی[3]			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:	تصویب‌کننده:		

۱ معادل قیمت کالاهای برگشت شده، حساب برگشت از فروش و تخفیفات بدهکار می‌شود.

۲ نرخ مالیات بر ارزش افزوده × مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات = مبلغ مالیات بر ارزش افزوده

۳ مبلغ حساب‌های دریافتنی را می‌توان به صورت زیر محاسبه نمود:

(مجموع نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده × مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات) + مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات = حساب‌های دریافتنی

فعالیت

فرض کنید روش نگهداری موجودی کالا در شرکت «سفید»، ادواری و کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد. در این حالت سند حسابداری برگشت از فروش را صادر نمایید.

شماره سند:	**شرکت سفید**	**شماره صفحه دفتر روزنامه:**
تاریخ سند:	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته					
تنظیم‌کننده:		**تأییدکننده:**		**تصویب‌کننده:**	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای غیر مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم دائمی:

شماره سند:	**شرکت......**	**شماره صفحه دفتر روزنامه:**
تاریخ سند:	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		××	
		حساب‌های دریافتنی			××
		موجودی کالا		××	
		بهای تمام شده کالای فروش رفته			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم دائمی:

شماره سند: **تاریخ سند:**	**شرکت.....** **سند حسابداری**	**شماره صفحه دفتر روزنامه:** **تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		××	
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات بر ارزش افزوده		××	
		حساب‌های دریافتنی			××
		موجودی کالا		××	
		بهای تمام شده کالای فروش رفته			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

در شرکت «سفید» فرض کنید روش نگهداری موجودی کالا، سیستم دائمی و کالاها مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده هستند. در این حالت صدور سند حسابداری و برگشت از فروش را صادر نمایید.

صدور سند حسابداری فروش و بهای تمام شده کالای فروش رفته:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت سفید سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:	تصویب‌کننده:		

صدور سند حسابداری برگشت از فروش:

<table>
<tr><td colspan="2">شماره سند:
تاریخ سند:</td><td colspan="2">شرکت سفید
سند حسابداری</td><td colspan="3">شماره صفحه دفتر روزنامه:
تعداد ضمائم:</td></tr>
<tr><td>ردیف</td><td>کد حساب</td><td>شرح</td><td>مبلغ جزء</td><td>بدهکار(ریال)</td><td>بستانکار(ریال)</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">جمع:</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">شرح سند:</td></tr>
<tr><td colspan="2">تنظیم‌کننده:</td><td colspan="2">تأییدکننده:</td><td colspan="2">تصویب‌کننده:</td></tr>
</table>

فعالیت

در شرکتی، به جای بدهکار کردن حساب «برگشت از فروش و تخفیفات» برای کالاهای برگشتی، حساب فروش بدهکار می‌شود:

۱ به نظر شما استفاده از این شیوه ثبت کردن درست است یا یک ضعف محسوب می‌شود؟

۲ مدیریت اعتقاد دارد، فروش خالص به درستی محاسبه می‌شود، آیا با وی موافق هستید؟

نحوه ثبت و قیمت‌گذاری برگشت از فروش در کارت حساب کالا

فعالیت

به نظر شما کالای برگشتی به انبار چه تأثیری روی بهای تمام شده موجودی‌ها و کالای فروش رفته دارد؟

کالاهای برگشتی توسط خریدار در ستون صادره (فروش) کارت حساب کالا به‌صورت منفی درج می‌شوند. این کالاها با همان نرخی که از انبار صادر شده، دوباره به حساب موجودی‌ها برگشت داده می‌شود. در صورتی که در زمان صدور، کالا با چند نرخ صادر شده باشد، در زمان برگشت بر اساس آخرین نرخ‌های روز صدور از انبار (صرف‌نظر از روش)، قیمت‌گذاری می‌شود. برگشت از فروش باعث افزایش تعداد و بهای تمام‌شده موجودی‌ها و کاهش بهای تمام‌شده کالای فروش رفته می‌شود.

فعالیت

۱ از لحاظ قیمت‌گذاری، رویداد «برگشت از فروش» همانند «برگشت از خرید» است. این جمله درست است یا نادرست؟ بحث کنید.

۲ در کدام‌یک از سیستم‌های ادواری و دائمی، حساب موجودی کالا در طول دوره مالی گردش دارد؟ بحث کنید.

مثال

در تاریخ ۹۵/ ۷/۱۰ شرکت بازرگانی «هرمزگان» ۸ دستگاه جارو برقی را به قیمت هر دستگاه ۲٬۹۵۰٬۰۰۰ ریال به صورت نسیه به فروشگاه «چابهار» می‌فروشد، بهای تمام‌شده این ۸ دستگاه جاروبرقی مطابق کارت حساب کالا از نرخ‌های متفاوتی تشکیل شده است. در تاریخ ۷/۱۳ مشتری ۳ عدد جاروبرقی را به‌دلیل نقص فنی به شرکت «هرمزگان» برگشت داده است، همان‌طور که گفته شد، بهای تمام‌شده این ۳ عدد جاروبرقی برگشتی مطابق آخرین نرخ‌های صادره محاسبه می‌شود:

شرکت بازرگانی هرمزگان

نام کالا: جاروبرقی — شماره قفسه: ....
کد کالا: ۴۲ — روش ارزیابی: FIFO
واحد شمارش: دستگاه — نقطه تجدید سفارش: ....
نوع یا مدل کالا:........... — میزان سفارش: ....

تاریخ		شرح	وارده(خرید)				صادره(فروش)				موجودی(باقیمانده)		
روز	ماه		شماره رسید	مقدار	بهای واحد	بهای کل	شماره حواله	مقدار	بهای واحد	بهای کل	مقدار	بهای واحد	بهای کل
۱	۷	موجودی									۴ ۲	۲۵۰ ۲۶۰	۱٬۵۲۰
۶	۷	خرید		۵	۲۷۵	۱٬۳۷۵					۴ ۲ ۵	۲۵۰ ۲۶۰ ۲۷۵	۲٬۸۹۵
۱۰	۷	فروش						۸ { ۴ ۲ ۲	۲۵۰ ۲۶۰ ۲۷۵	۲٬۰۷۰	۳	۲۷۵	۸۲۵
۱۳	۷	برگشت از فروش						(۳) { ۲ ۱	۲۷۵ ۲۶۰	(۸۱۰)	۱ ۵	۲۶۰ ۲۷۵	۱٬۶۳۵
. . .	. . .	. . .									. . .	. . .	. . .

(ستون بهای واحد و کل بر حسب ۱۰،۰۰۰ ریال درج شده است)

در سیستم ثبت دائمی علاوه بر ثبت حساب «برگشت از فروش و تخفیفات» معادل قیمت فروش کالای برگشتی، باید معادل بهای تمام‌شده این کالاها، موجودی کالا بدهکار و بهای تمام‌شده کالای فروش رفته بستانکار شود.

سند حسابداری جارو برقی‌های برگشت داده شده به‌صورت زیر است:

شماره سند:		شرکت بازرگانی هرمزگان		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند: ۹۵/۷/۱۳		سند حسابداری		تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار(ریال)	بستانکار(ریال)
		موجودی کالا		۸٬۱۰۰٬۰۰۰	
		بهای تمام شده کالای فروش رفته			۸٬۱۰۰٬۰۰۰
		برگشت از فروش و تخفیفات		۸٬۸۵۰٬۰۰۰[1]	
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات بر ارزش افزوده		۷۹۶٬۵۰۰	
		حساب‌های دریافتنی			۹٬۶۴۶٬۵۰۰
جمع: هفده میلیون و هفتصد و چهل و شش هزارو پانصدریال				۱۷٬۷۴۶٬۵۰۰	۱۷٬۷۴۶٬۵۰۰
شرح سند: بابت برگشت سه عدد جارو برقی از طرف فروشگاه چابهار					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

(۱) ۳ × ۲٬۹۵۰٬۰۰۰ = ۸٬۸۵۰٬۰۰۰

کار عملی ۲

اطلاعات زیر از شرکت بازرگانی «طبس» در ارتباط با موجودی کالای «الف» در اردیبهشت ماه سال جاری در اختیار می‌باشد:

۱ اردیبهشت ـ موجودی کالای ابتدای دوره ۴۱۰ واحد به نرخ هر واحد ۳۰۰ ریال

۵ اردیبهشت ـ خرید ۵۰۰ واحد کالا به نرخ هر واحد ۳۰۵ ریال به صورت نقد از شرکت «نوشهر».

۱۰ اردیبهشت ـ فروش ۷۰۰ واحد کالا به فروشگاه «انزلی» به نرخ هر واحد ۵۱۰ ریال با شرط (ن/۴۵-۳/۱۰).

۱۲ اردیبهشت ـ خرید ۲۵۰ واحد به نرخ هر واحد ۳۰۸ ریال با شرط (ن/۶۰) از کارخانه «لار» و پرداخت ۳،۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل کالای خریداری شده.

۱۴ اردیبهشت ـ برگشت ۱۲ واحد از خرید ۵ اردیبهشت به شرکت «نوشهر» به‌دلیل آسیب‌دیدگی کالا و دریافت اعلامیه بستانکار بانکی مبنی بر واریز وجه کالای برگشتی از طرف این شرکت.

۱۶ اردیبهشت ـ فروش ۱۱۰ واحد به شرکت «قشم» به نرخ هر واحد ۵۱۰ ریال به صورت نقد.

۱۹ اردیبهشت ـ دریافت طلب مورخ ۱۰ اردیبهشت از طریق چک نقدی.

۲۰ اردیبهشت ــ خرید ۱۸۰ واحد به نرخ ۳۱۲ ریال از شرکت «دامغان» با شرط (ن/۳۰-۲/۸).
۲۵ اردیبهشت ــ فروش ۲۶۰ واحد به فروشگاه «هویزه» به نرخ هر واحد ۵۱۰ ریال به صورت نقدی.
۲۷ اردیبهشت ــ برگشت ۲۹۵ واحد کالا از فروش ۱۰ اردیبهشت به دلیل معیوب بودن کالا و صدور اعلامیه بستانکار برای فروشگاه «انزلی».
۲۸ اردیبهشت ــ پرداخت بدهی مربوط به خرید مورخ ۲۵ اردیبهشت.
۳۰ اردیبهشت ــ فروش ۲۴۰ واحد کالا به نرخ هر واحد ۳۱۵ ریال به عمده فروشی «اندیمشک».

مطلوب است:

۱ تنظیم کارت حساب کالا به روش‌های اولین صادره از اولین وارده، اولین صادره از آخرین وارده و میانگین متحرک.

۲ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق با اعمال نرخ جاری عوارض و مالیات بر ارزش افزوده.

کار عملی ۳

شرکت پخش مرکزی «زنجان» به خرید و فروش کفش اشتغال دارد. در تاریخ ۹۵/۱۲/۱۹ تعداد ۷۵ جفت کفش (مشمول ۹٪ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) به شرح فاکتور زیر به فروشگاه «رشت» فروخته است و در تاریخ ۱۲/۲۵ تعداد ۵ جفت کفش راحتی و ۱۲ جفت کفش چرم به دلیل عدم مطابقت رنگ‌ها با یکدیگر، از طرف فروشگاه «رشت» برگشت داده شد و پس از بررسی و تأیید وارد انبار شرکت شدند. رسید انبار و فاکتور برگشتی را تنظیم کنید و سند حسابداری آن را تحت هر دو سیستم ادواری و دائمی صادر نمایید.

بسمه تعالی
(صورتحساب کالا و خدمات)

شماره سریال: ۷۴۱/۱۲
تاریخ: ۹۵/۱۲/۱۹

مشخصات فروشنده
نام شخص حقیقی/ حقوقی: پخش مرکزی زنجان | شماره اقتصادی: ۴۵۶۱۲۶۹۴۳۱۶۹ | شماره ملی:
نشانی کامل: استان: | شهرستان: | کد پستی ۱۰ رقمی: | شهر:
نشانی: | تلفن:

مشخصات خریدار
نام شخص حقیقی/ حقوقی: فروشگاه رشت | شماره اقتصادی: | شماره ملی:
نشانی کامل: استان: | شهرستان: | کد پستی ۱۰ رقمی: | شهر:
نشانی: | تلفن:

(مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله)

ردیف	کدکالا	شرح کالا یا خدمت	تعداد/ مقدار	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	تخفیف	جمع کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع کل+جمع مالیات و عوارض
۱	۱۱۷	کفش راحتی مردانه قهوه ای	۲۰	جفت	۴۷۵،۰۰۰	۹،۵۰۰،۰۰۰	-	۹،۵۰۰،۰۰۰	۸۵۵،۰۰۰	۱۰،۳۵۵،۰۰۰
۲	۱۲۸	کفش چرم مردانه برند - مشکی	۳۵	جفت	۱،۵۱۰،۰۰۰	۵۲،۸۵۰،۰۰۰	-	۵۲،۸۵۰،۰۰۰	۴،۷۵۶،۵۰۰	۵۷،۶۰۶،۵۰۰
جمع کل به حروف: شصت و هفت میلیون و نهصد و شصت و یک هزار و پانصد ریال							به عدد:	۶۲،۳۵۰،۰۰۰	۵،۶۱۱،۵۰۰	۶۷،۹۶۱،۵۰۰

شرایط فروش: نسیه
توضیحات:
مهر و امضای خریدار | **مهر و امضای فروشنده**

تخفیفات فروش و انواع آن

فعالیت

به نظر شما آیا تخفیفات اعطایی به مشتریان، مأخذ مالیات بر ارزش افزوده است یا خیر؟ با کمک هنرآموز در این‌باره بحث کنید.

فعالیت

کدام‌یک از تخفیفات زیر در دفاتر خریدار و فروشنده ثبت می‌شود؟

ردیف	نوع تخفیف	در دفاتر خریدار		در دفاتر فروشنده	
		ثبت می‌شود	ثبت نمی‌شود	ثبت می‌شود	ثبت نمی‌شود
۱	تخفیف تجاری				
۲	تخفیف توافقی				
۳	تخفیف نقدی				
۴	تخفیف نابابی (عیب و نقص)				

اعطای هرگونه تخفیف باید در چهارچوب آیین‌نامه‌ها و مصوبات واحد تجاری باشد.

۱ تخفیف تجاری

فروشندگان ممکن است این تخفیف را برحسب تعداد کالا، ارزش ریالی کالاها، فروش‌های جزئی، عمده، فروش به کارکنان و همکاران شرکت و یا فروش در مکان‌ها و شعبه‌های مختلف به مشتریان خود اعطا کنند. زمانی که این تخفیف اعطا می‌شود، مبلغ آن قبل از رسیدن به قیمت صورتحساب کسر و مبلغ فروش پس از کسر تخفیف در دفاتر ثبت می‌شود. بنابراین هیچ ثبتی برای مبلغ تخفیف در دفاتر صورت نمی‌گیرد.

فعالیت

فروشگاه «کهریزک» به مناسبت عید نوروز، برای خریدهای تا سقف ۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال، معادل ۵٪ تخفیف و برای بالای این مبلغ معادل ۸٪ تخفیف اعطا می‌کند. اگر قیمت هر واحد از کالایی طبق فهرست قیمت‌ها ۲۵۰،۰۰۰ ریال باشد و ۱۰ عدد از این کالا به فروش برسد، مبلغ تخفیف چند ریال و فروش به چه مبلغی ثبت می‌شود؟

۲ تخفیف توافقی

این تخفیف نیز بر اثر توافق و چانه‌زدن طرفین مشخص و در دفاتر هیچ‌یک ثبت نمی‌شود.

۳ تخفیف نقدی

فعالیت

۱ به نظر شما اعطای تخفیفات نقدی برای فروشنده چه مزیت‌هایی دارد؟ بحث کنید.
۲ تخفیفات نقدی فروش، چه زمانی در دفاتر فروشنده ثبت می‌شود؟

این نوع تخفیف از طرف فروشنده در مورد فروش‌های نسیه برای پرداخت زودتر از موعد مقرر به خریدار اعطا می‌شود. تخفیف نقدی در دفاتر خریدار و فروشنده ثبت می‌شود.

فروش کالا همانند خرید کالا با شرط تخفیف نقدی به دو روش خالص و ناخالص قابل ثبت است. در روش خالص هنگام فروش، مبلغ تخفیفات نقدی از حساب فروش و حساب‌های دریافتنی کسر می‌شود و این حساب‌ها به مبلغ خالص ثبت می‌شوند. درحالی‌که در روش ناخالص، هنگام فروش حساب فروش و حساب‌های دریافتنی معادل قیمت فاکتور و بدون کسر تخفیفات نقدی ثبت می‌شوند. از لحاظ تئوری روش خالص نسبت به روش ناخالص، روشی مطلوب‌تر است. در روش ناخالص که در کتاب حاضر مورد استفاده قرار گرفته، درصورتی‌که فروشنده طلب خود را در دوره تخفیف دریافت نماید، مبلغ تخفیف نقدی (در هر دو سیستم دائمی و ادواری) در دفاتر فروشنده به بدهکار حساب «**تخفیفات نقدی فروش**» منظور می‌شود.

تخفیفات نقدی فروش	
افزایش بدهکار	

تخفیفات نقدی فروش از اقلام کاهنده فروش محسوب می‌شوند و از فروش ناخالص کسر می‌شود تا فروش خالص محاسبه گردد.

فعالیت

۱ با توجه به مطالب گفته‌شده، در جاهای خالی عبارت مناسب را بنویسید.

	ریال
کل فروش(فروش ناخالص)	××
کسر می شود:..	(××)
....	(××)
فروش خالص	××

۲ اکنون با توجه به رابطه بالا، اقلام مجهول را در هریک از سال‌های ذکر شده برای فروشگاه «ب» محاسبه نمایید.

اقلام	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
فروش	۱۵،۷۶۰،۰۰۰		۲۸،۱۰۰،۰۰۰	۵۲،۶۰۵،۰۰۰
برگشت از فروش و تخفیفات	۲۴۷،۰۰۰	۹۵۴،۰۰۰		۲،۲۳۰،۰۰۰
تخفیفات نقدی فروش	۱۲۸،۰۰۰	۱،۰۲۵،۰۰۰	۱،۴۲۰،۰۰۰	
فروش خالص		۳۲،۶۲۳،۰۰۰	۲۵،۲۹۰،۰۰۰	۴۸،۸۰۵،۰۰۰

صدور سند حسابداری تخفیفات نقدی فروش (دریافت طلب در دورهٔ تخفیف) در صورتی که کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد:

شماره سند:		**شرکت....**		**شماره صفحه دفتر روزنامه:**	
تاریخ سند:		**سند حسابداری**		**تعداد ضمائم:**	
ردیف	**کد حساب**	**شرح**	**مبلغ جزء**	**بدهکار (ریال)**	**بستانکار (ریال)**
		موجودی نقد		××	
		تخفیفات نقدی فروش		××	
		حساب‌های دریافتنی			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت دریافت طلب در دوره تخفیف					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

صدور سند حسابداری تخفیفات نقدی فروش (دریافت طلب در دوره تخفیف) در صورتی که کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد		××	
		تخفیفات نقدی فروش		××	
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات بر ارزش افزوده		××	
		حساب‌های دریافتنی			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت دریافت طلب در دورۀ تخفیف					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

شرکت «ساوه» معادل ۴۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال کالا را در تاریخ ۹۵/۸/۱۰ با شرط(ن/۳۵– ۸/۲) به فروشگاه «ملایر» فروخت.نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده، ۹٪ و روش نگهداری موجودی کالا، ادواری می‌باشد.
مطلوب‌است: صدور سند حسابداری فروش کالا در تاریخ ۹۵/۸/۱۰ و دریافت طلب:
۱ با فرض اینکه شرکت «ساوه» در تاریخ ۹۵/۸/۱۷ طلب خود را دریافت نماید.
۲ با فرض اینکه شرکت «ساوه» در تاریخ ۹۵/۸/۲۰ طلب خود را دریافت نماید.

صدور سند حسابداری فروش در تاریخ ۹۵/۸/۱۰:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ساوه سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

صدور سند حسابداری بابت دریافت طلب در تاریخ ۹۵/۸/۱۷ (در دوره تخفیف):

شماره سند:	**شرکت ساوه**	**شماره صفحه دفتر روزنامه:**
تاریخ سند: ۹۵/۸/۱۷	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد - بانک		۴،۲۷۲،۸۰۰	
		تخفیفات نقدی فروش		۸۰،۰۰۰	
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات بر ارزش افزوده		۷،۲۰۰	
		حساب‌های دریافتنی			۴،۳۶۰،۰۰۰
جمع: چهارمیلیون و سی‌صد و شصت هزار ریال				۴،۳۶۰،۰۰۰	۴،۳۶۰،۰۰۰
شرح سند: بابت دریافت طلب در دورهٔ تخفیف					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

محاسبات:

مبلغ تخفیفات نقدی فروش $۴،۰۰۰،۰۰۰ \times ۲\% = ۸۰،۰۰۰$

مبلغ مالیات مربوط به تخفیفات نقدی فروش $۸۰،۰۰۰ \times ۹\% = ۷،۲۰۰$

مبلغ کل پس از کسر تخفیف $۴،۰۰۰،۰۰۰ - ۸۰،۰۰۰ = ۳،۹۲۰،۰۰۰$

مبلغ مالیات $۳،۹۲۰،۰۰۰ \times ۹\% = ۳۵۲،۸۰۰$

کل مبلغ دریافتی $۳،۹۲۰،۰۰۰ + ۳۵۲،۸۰۰ = ۴،۲۷۲،۸۰۰$

صدور سند حسابداری بابت دریافت طلب در تاریخ ۹۵/۸/۲۰ (پس از دورهٔ تخفیف):

شماره سند:	**شرکت ساوه**	**شماره صفحه دفتر روزنامه:**
تاریخ سند:	**سند حسابداری**	**تعداد ضمائم:**

ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی ۴

فروشگاه «محلات» در چهاردهم اردیبهشت سال جاری ۲۰ دستگاه کولر آبی به قیمت هر واحد ۵،۷۰۰،۰۰۰ ریال به فروشگاه «همدان» با شرط (ن/۴۵ – ۱۲/۲) فروخت. این فروشگاه به‌ازای هر دستگاه کولر مبلغ ۲۵۰،۰۰۰ ریال به فروشگاه «همدان» تخفیف اعطا نمود و بعد از یک هفته طلب خود را از طریق چک نقدی دریافت کرد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری در دفاتر خریدار و فروشنده.

۴ تخفیف نابابی(تخفیف به علت عیب و نقص کالا)

درصورتی‌که عیب و نقص کالا جزئی باشد، ممکن است خریدار کالاها را نگهداری و در عوض به جای برگشت کالا، مبلغی تخفیف درخواست نماید و یا اینکه خود فروشنده برای پذیرفتن کالای معیوب توسط خریدار، مبلغی را به عنوان تخفیف به وی اعطا کند، به این گونه تخفیفات که به علت عیب و نقص کالا اعطا می‌شود، **تخفیفات نابابی فروش** می‌گویند.

مبلغ تخفیف نابابی، در هر دو سیستم ادواری و دائمی، به بدهکار حساب برگشت از فروش و تخفیفات و بستانکار حساب‌های دریافتنی منظور می‌شود. **در این حالت در سیستم دائمی، چون کالایی از طرف خریدار برگشت داده نشده، حساب‌های موجودی کالا و بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته تعدیل نمی‌شوند.**

فعالیت

در سیستم دائمی:

الف) هنگام برگشت از فروش، حساب «بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته»، کاهش می‌یابد ☐، افزایش می‌یابد ☐، تغییر نمی‌کند ☐.

ب) هنگام اعطای تخفیف به علت معیوب بودن کالا، حساب «بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته»، کاهش می‌یابد ☐، افزایش می‌یابد ☐، تغییر نمی‌کند ☐.

فعالیت

هریک از رویدادهای زیر در کدام‌یک از ستون‌های کارت حساب درج می‌شود؟

ردیف	رویداد	ستون وارده		ستون صادره		هیچ‌کدام
		اضافه می‌شود	کسر می‌شود	اضافه می‌شود	کسر می‌شود	
۱	خرید کالا					
۲	هزینهٔ حمل کالای خریداری‌شده					
۳	فروش کالا					
۴	بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته					
۵	دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا					
۶	تخفیفات نقدی خرید					
۷	برگشت از فروش					
۸	پیش‌پرداخت خرید کالا					
۹	تخفیفات نقدی فروش					
۱۰	هزینهٔ حمل کالای فروش رفته					
۱۱	اعطای تخفیف به علت معیوب بودن کالا					
۱۲	برگشت از خرید					

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای غیرمشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت....... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		××	
		حساب‌های دریافتنی			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت اعطای تخفیف به علت معیوب بودن/ عدم مطابقت/ و...					
تنظیم‌کننده:		تأییدکننده:		تصویب‌کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شماره سند: تاریخ سند:	شرکت....... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		××	
		سایر حساب‌های پرداختنی ـ مالیات برارزش افزوده		××	
		حساب‌های دریافتنی			××
جمع:				××	××
شرح سند: بابت اعطای تخفیف به علت معیوب بودن/ عدم مطابقت/ و...					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

فعالیت

فروشگاه «تاکستان» در اول اردیبهشت سال جاری دو دستگاه کولر به خانم «فراهانی» به مبلغ هریک ۱۰،۵۰۰،۰۰۰ ریال فروخت. بعد از ۵ روز خانم «فراهانی» قصد دارد یکی از این کولرها را که دارای عیب جزئی بوده برگشت دهد ولی برای منصرف شدن وی از برگشت کالا و پس از توافق، مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال به وی تخفیف اعطا شد.

مطلوب‌است:

صدور سند حسابداری اعطای تخفیف.

شماره سند: تاریخ سند:	فروشگاه تاکستان سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم‌کننده:		تأیید‌کننده:		تصویب‌کننده:	

کار عملی ۵

اطلاعات زیر از بازرگانی «ماکو» (فروشنده) و فروشگاه «میانه» (خریدار) برای نیمه اول اردیبهشت ماه سال جاری در اختیار است:

۲/۱: فروش ۸ واحد کالا از قرار هر واحد ۶۵‘۰۰۰ ریال به صورت نقد (دریافت چک نقدی). خریدار مبلغ ۱۰۰‘۰۰۰ ریال بابت هزینهٔ حمل و ۵۰‘۰۰۰ ریال بابت بیمهٔ بین‌راهی کالاها از طریق چک نقدی پرداخت نمود.

۲/۵: فروش ۱۲ واحد کالا از قرار هر واحد ۶۷‘۰۰۰ ریال با شرط (ن/۲۵ـ۸/۲) و پرداخت هزینه حمل آن توسط فروشنده به مبلغ ۱۲۰‘۰۰۰ ریال.

۲/۹: از فروش تاریخ ۲/۵ تعداد ۳ واحد کالا به دلیل بی‌احتیاطی در حمل توسط فروشنده معیوب شده بودند که خریدار ۲ عدد آن را برگشت داد و برای ۱ عدد دیگر ۱۰٪ تخفیف اعطا شد. در همین تاریخ اعلامیه بستانکار برای فروشگاه «میانه» ارسال شد.

۲/۱۰: فروش ۳ واحد کالا به مبلغ هر واحد ۶۷‘۱۰۰ ریال و پرداخت وجه آن پس از کسر ۲٪ تخفیف تجاری.

۲/۱۲: دریافت ۸۰٪ طلب تاریخ ۲/۵ از طریق چک نقدی.

۲/۱۵: فروش ۶ واحد کالا به قیمت هر واحد ۶۷‘۰۰۰ ریال و دریافت چک نقدی.

مطلوب است:

۱ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق برای بازرگانی «ماکو» (فروشنده) و فروشگاه «میانه» (خریدار) با در نظر گرفتن عوارض و مالیات بر ارزش افزوده بر اساس نرخ سال جاری

۲ محاسبهٔ خرید خالص و فروش خالص

۳ محاسبهٔ بهای تمام‌شدهٔ هر واحد کالاهای خریداری‌شده تاریخ ۲/۱ برای فروشگاه «میانه».

۴ فروشگاه «میانه» هر واحد کالای خریداری‌شده تاریخ ۲/۱ را باید چند ریال بفروشد تا سودی معادل ۱۰٪ بهای تمام‌شده کسب کند.

در مباحث گذشته اقلام بهای تمام شدهٔ خرید و بهای تمام شدهٔ فروش به صورت جزء به جزء گفته شد، در ادامه اقلام بهای تمام‌شده کالای فروش رفته به صورت کلی در سیستم ادواری نشان داده می‌شود (مبالغ فرضی می‌باشد):

	مبلغ هزار ریال	مبلغ هزار ریال	مبلغ هزار ریال
موجودی کالای ابتدای دوره			۱۴۲‘۱۰۰
خرید طی دوره	۸۶۴‘۰۰۰		
کسر می‌شود:			
برگشت از خرید و تخفیفات	(۷‘۶۰۰)		
تخفیفات نقدی خرید	(۱‘۲۰۰)		
خرید خالص		۸۵۵‘۲۰۰	
اضافه می‌شود: هزینه حمل کالای خریداری شده		۷۵‘۷۰۰	
بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده			۹۳۰‘۹۰۰
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش			۱،۰۷۳،۰۰۰
موجودی کالای پایان دوره (شمارش‌شده)			*(۹۸‘۴۰۰)
بهای تمام‌شده کالای فروش رفته			۹۷۴‘۶۰۰

* موجودی کالا در ترازنامه، معادل این مبلغ گزارش می‌شود.

در سیستم دائمی، رویدادهای فوق در حساب موجودی‌ها ثبت و بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته مستقل از میزان موجودی‌ها تعیین می‌شود. در هر دو سیستم دائمی و ادواری، از تفاوت بین فروش خالص و بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته، سود (زیان) ناخالص به‌دست می‌آید.

فعالیت

۱ رابطه زیر را کامل نموده و به خاطر بسپارید:

	ریال	ریال
فروش ناخالص		××
کسر می‌شود: برگشت از فروش و تخفیفات	(××)	
تخفیفات نقدی فروش	(××)	
....؟		××
کسر می‌شود: بهای تمام‌شدهٔ کالای فروش رفته		(××)
....؟		××

کار عملی ۶

اطلاعات زیر از فروشگاه «بابلسر» در اختیار می‌باشد:

	هزار ریال		هزار ریال
خرید(معادل قیمت صورت‌حساب)	۹۸۵٬۰۰۰	موجودی کالای ابتدای دوره	۱۱۷٬۰۰۰
برگشت از خرید و تخفیفات	۵۴٬۰۰۰	موجودی کالای پایان دوره	۱۵۲٬۰۰۰
تخفیفات نقدی خرید	۳۱٬۰۰۰	هزینهٔ حمل به داخل	۲۴۰٬۰۰۰
تخفیف تجاری	۵٬۰۰۰	هزینهٔ حمل به خارج	۶۶٬۰۰۰

مطلوب است:

محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته.

فعالیت

مشخص نمایید که در سیستم دائمی، کدام‌یک از رویدادهای زیر باعث افزایش یا کاهش موجودی کالا می‌شود و یا تأثیری بر آن ندارد.

ردیف	رویداد	افزایش	کاهش	بی‌تأثیر	علت
۱	برگشت از خرید		✓		چون خروج کالا (به علت برگشت به‌فروشنده) باعث بستانکار شدن حساب موجودی کالا می‌شود
۲	تخفیفات نقدی خرید				
۳	....				
۴	تخفیفات نقدی فروش			✓	
۵	هزینهٔ حمل کالای خریداری شده				
۶	....				
۷	تخفیف نابابی خرید				
۸	فروش کالا				
۹	....				
۱۰	هزینهٔ حمل کالای فروش رفته				
۱۱	....				
۱۲	تخفیف نابابی فروش				
۱۳	پیش‌دریافت فروش				

فعالیت

ماهیت هر کدام از حساب‌های زیر را مشخص نمایید.

ردیف	نام حساب	ماهیت (مانده)	
		بدهکار	بستانکار
۱	خرید کالا	✓	
۲	موجودی کالا		
۳	پیش پرداخت‌ها		
۴	هزینهٔ حمل کالای خریداری شده		
۵	حساب‌های پرداختنی		
۶	حساب‌های دریافتنی		
۷	پیش دریافت‌ها		
۸	فروش کالا		
۹	برگشت از خرید و تخفیفات		
۱۰	تخفیفات نقدی خرید		
۱۱	برگشت از فروش و تخفیفات		
۱۲	تخفیفات نقدی فروش		
۱۳	هزینهٔ حمل کالای فروش رفته		

کار عملی ۷

در شرکت «کرج» کالاها با ۲۰٪ سود نسبت به قیمت خرید فروخته می‌شوند، اگر این شرکت مبلغ ۱۸٬۳۱۲٬۰۰۰ ریال بابت فروش کالایی از مشتری دریافت نماید و نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده ۹٪ باشد، فروش به چه مبلغی ثبت می‌شود؟ سند حسابداری آن را بر مبنای سیستم ادواری و دائمی صادر نمایید؟

کار عملی ۸

در تاریخ ۹۵/۷/۱۵ فروشگاه «شاهرود» ۱۸ عدد کالا (معاف از پرداخت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) را به بهای تمام شدهٔ هر واحد ۲۵٬۰۰۰ و جمعاً به مبلغ ۵۴۰٬۰۰۰ ریال با شرط (ن/۳۵ ـ ۸/۳) به فروش رساند. بعد از سه روز ۲ عدد کالا به دلیل شکستگی برگشت خورد و درتاریخ ۷/۲۱ معادل ۸۰٪ طلب دریافت و مابقی آن در تاریخ ۷/۲۸ دریافت شد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری رویدادهای صفحه قبل در سیستم دائمی.

کار عملی ۹

اطلاعات زیر از شرکت «زنجان» برای سه سال متوالی در دست می‌باشد:

	۱۳۹۳/۱۲/۲۹	۱۳۹۴/۱۲/۲۹	۱۳۹۵/۱۲/۲۹
	ریال	ریال	ریال
موجودی کالای ابتدای دوره	۴۸٬۰۰۰	۶۴٬۰۰۰	؟
برگشت از خرید و تخفیفات	۳۲٬۰۰۰	۴۹٬۰۰۰	۵۳٬۰۰۰
برگشت از فروش و تخفیفات	۵۳٬۰۰۰	۶۲٬۰۰۰	؟
بهای تمام شده کالای آماده برای فروش	؟	۴۵۸٬۰۰۰	؟
فروش خالص	؟	۶۱۲٬۰۰۰	۶۰۰٬۰۰۰
تخفیفات نقدی خرید	؟	۲۶٬۰۰۰	۳۴٬۰۰۰
بهای تمام شده کالای فروش رفته	؟	۴۰۷٬۰۰۰	؟
خرید ناخالص	۳۲۰٬۰۰۰۰	؟	۴۱۵٬۰۰۰
تخفیفات نقدی فروش	۳۷٬۰۰۰	۲۸٬۰۰۰	۴۱٬۰۰۰
موجودی کالای پایان دوره	؟	؟	۶۸٬۰۰۰
خرید خالص	؟	؟	؟
سود ناخالص	۱۹۴٬۰۰۰	؟	۱۸۴٬۰۰۰
هزینهٔ حمل کالای خریداری شده	۸۲،۰۰۰	۹۳،۰۰۰	؟
فروش ناخالص	۶۲۰٬۰۰۰	؟	۷۱۴٬۰۰۰
بهای تمام شدهٔ کالای خریداری شده	؟	؟	؟

مطلوب است:

تعیین مبالغ مجهول

کار عملی ۱۰

رویدادهای زیر از فروشگاه «گرمسار» در فروردین ماه سال جاری در دست می‌باشد:
موجودی کالای فروش نرفته دورهٔ گذشته معادل ۱،۶۰۰،۰۰۰ ریال به روش میانگین موزون (تحت سیستم ادواری) قیمت‌گذاری شده است.

۸ فروردین ــ خرید کالا به مبلغ ۸،۰۰۰،۰۰۰ ریال با شرط (ن/۶۰ ـ ۳/۱۰) از شرکت «زاهدان».

۹ فروردین ــ صدور چک نقدی در وجه شرکت تنکابن به مبلغ ۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال بابت پیش پرداخت خرید کالا.

۱۲ فروردین ــ فروش کالا به مبلغ ۴،۲۰۰،۰۰۰ ریال با شرط(ن/۴۵ ـ ۲/۸) به آقای ماجدی.

۱۴ فروردین ــ دریافت ۱۵۰،۰۰۰ ریال تخفیف از شرکت «زاهدان» به علت اعتراض به بالا بودن قیمت کالا خریداری شده ۸ فروردین.

۱۵ فروردین ــ پرداخت مانده بدهی شرکت زاهدان از طریق صدور چک به سررسید ۲۰ روز بعد

۱۶ فروردین ــ فروش نقدی دو دستگاه کارت خوان(POS) به علت عدم استفاده به همان قیمت خرید و به مبلغ هر کدام ۸۰۰،۰۰۰ ریال.

۱۷ فروردین ــ فروش کالا به مبلغ ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال به فروشگاه «تربت» و دریافت وجه آن با ۴٪ تخفیف تجاری،

۱۸ فروردین ــ دریافت صورت‌حسابی به مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال از شرکت حمل و نقل بیرجند بابت حمل کالاهای خریداری شده.

۱۹ فروردین ــ دریافت طلب ۱۲ فروردین از آقای ماجدی (ایشان این مبلغ را به حساب بانکی فروشگاه واریز نموده‌اند و بانک اعلامیهٔ بستانکار آن را نیز ارسال کرده است).

۲۱ فروردین ــ خرید نسیه کالا به مبلغ ۷،۳۰۰،۰۰۰ ریال از کارخانه «نیشابور»، به علت قدرت چانه‌زنی در خرید ۳۰۰،۰۰۰ ریال تخفیف دریافت شد.

۲۲ فروردین ــ فروش کالا به مبلغ ۶،۸۰۰،۰۰۰ ریال به فروشگاه «طوس» با شرط (ن/۳۰- ۱۰/۴).

۲۳ فروردین ــ خرید کالا به مبلغ ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال از شرکت تنکابن با در نظر گرفتن پیش پرداخت ۹ فروردین، مابقی مبلغ با توافق ۱۵ روز دیگر پرداخت می‌شود.

۲۴ فروردین ــ دریافت یک فقره چک نقدی بابت پیش دریافت فروش کالا به مبلغ ۳،۵۰۰،۰۰۰ ریال از آقای محمدی.

۲۵ فروردین ــ پرداخت بدهی به شرکت حمل ونقل «بیرجند » از صندوق شرکت.

۲۶ فروردین ــ برگشت مقداری کالا از فروشگاه «طوس» به دلیل معیوب بودن به ارزش ۷۸۰،۰۰۰ ریال.

۲۷ فروردین ــ دریافت مانده طلب از فروشگاه «طوس» از طریق چک نقدی.

۲۸ فروردین ــ فروش کالا به مبلغ ۶،۵۰۰،۰۰۰ ریال به آقای محمدی با در نظر گرفتن پیش دریافت ۲۴ فروردین، مابقی مبلغ از طریق چک نقدی دریافت شد.

۲۹ فروردین ــ یک دستگاه از کارت خوان‌های فروش رفته ۱۶ فروردین به علت نقص برگشت داده شد، وجه آن نیز دریافت و به صندوق شرکت واریز شد.

۳۰ فروردین ــ بابت حمل و ارسال کالا به آقای کمالی مبلغ ۲۰۰٬۰۰۰ ریال به شرکت حمل و نقل «بیرجند» پرداخت شد.

مطلوب است:

۱ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق بدون در نظر گرفتن عوارض و مالیات بر ارزش افزوده.

۲ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته (بهای تمام شده موجودی پایان دوره ۲٬۲۰۰٬۰۰۰ ریال می‌باشد).

۳ محاسبهٔ فروش خالص.

کار عملی ۱۱

اطلاعات زیر از فروشگاه «هشترود» برای یک دوره مالی در اختیار می‌باشد:

	ریال
خرید خالص	۲٬۴۰۰٬۰۰۰
هزینهٔ حمل به داخل	۵۰۰٬۰۰۰
فروش خالص	۳٬۳۰۰٬۰۰۰
کاهش موجودی کالای پایان دوره نسبت به ابتدای دوره	۴۵٬۰۰۰
برگشت از فروش و تخفیفات	۸۲٬۰۰۰
کارمزد فروش	۷۵٬۰۰۰
تخفیفات نقدی فروش ۵٪ فروش ناخالص	؟

مطلوب است:

محاسبهٔ تخفیفات نقدی فروش، فروش ناخالص و سود ناخالص.

کار عملی ۱۲

فروشگاه «کشاورز» به خرید و فروش سموم کشاورزی اشتغال دارد، اطلاعات زیر در ارتباط با خرید و فروش نوعی سَم آفتکش برای خرداد ماه ۹۵ در اختیار شما گذاشته می‌شود:
{شماره کالا: S۲۳ ـ شماره قفسه:۴ ـ واحد شمارش: قوطی}

تاریخ	شماره رسید انبار و حواله انبار	شرح	تعداد ــ قوطی	نرخ هر واحد، ریال
۳/۱	ـ	موجودی ابتدای دوره	۳۰ ۱۲	۸۰٬۰۰۰ ۸۵٬۰۰۰
۳/۶	۱۲۳	فروش نقدی	۳۸	۱۰۲٬۰۰۰
۳/۸	۸۶	خرید نقدی	۵۰	۸۵٬۰۰۰
۳/۱۲	۸	برگشت از فروش ۳/۶	۵	ـ
۱۳/۱۵	۱۲۴	فروش نسیه	۴۲	۱۰۵٬۰۰۰
۳/۱۹	۸۷	خرید نسیه	۸۰	۸۷،۰۰۰
۳/۲۲	۴	برگشت از خرید ۳/۱۹	۷	ـ
۳/۲۴	۱۲۵	فروش نقدی	۶۴	۱۰۲٬۰۰۰
۳/۲۶	۸۸	خرید نقدی	۳۲	۸۷٬۰۰۰
۳/۲۷	۹	برگشت از فروش ۳/۱۵	۴	ـ
۳/۲۸	۱۲۶	فروش نقدی	۲۵	۱۰۲٬۰۰۰
۳/۳۰	۳	برداشت	۶	ـ

مطلوب است:

۱ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره در سیستم ادواری به روش‌های قیمت‌گذاری اولین صادره از اولین وارده و میانگین.

۲ محاسبهٔ بهای تمام شدهٔ کالای فروش رفته و موجودی پایان دوره در سیستم دائمی به روش‌های قیمت‌گذاری اولین صادره از اولین وارده و میانگین.

۳ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق به روش ادواری و دائمی‌در روش اولین صادره از اولین وارده.

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائهٔ نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف برگشت از فروش و تخفیفات				
۷	تعریف تخفیفات فروش و انواع آن				
۸	صدور سند حسابداری برگشت از فروش				
۹	صدور سند حسابداری تخفیفات نقدی فروش				
۱۰	صدور سند حسابداری بهای تمام شدهٔ کالای برگشت داده شده				

تفکر کنید

نقش نهادینه کردن ارزش‌های اخلاقی در حسابداران در محیط کار و آموزش چیست؟ آیا اخلاق حسابداران سبب جلب اعتماد عمومی‌می‌شود؟

بحث کنید

به نظر شما کمک حسابدار تعدیلات فروش کالا در رابطه با خدا، خویشتن، جامعه و محیط‌زیست چه مسئولیت‌هایی دارد؟

پروژه عملی

پروژه عملی ۱

بازرگانی «شین» به خرید و فروش لاستیک انواع خودروهای سواری اشتغال دارد و سیستم دائمی را برای نگهداری موجودی کالا به‌کار می‌گیرد، تمام خریدها و فروش‌ها از طریق چک نقدی صورت گرفته است. اسناد و مدارک مثبته زیر برای بهمن ماه سال ۱۳۹۵ در ارتباط با خرید و فروش یک نوع لاستیک با کد ۶۵۴ در اختیار شما گذاشته می‌شود:

رسید انبار

تحویل دهنده: آقای دال — **تاریخ :** ۱۳۹۵/۱۱/۲۰

تحویل گیرنده: انبار فرعی — **شماره :** ۱۷۱۳

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۵۲۱	۶۵۴	لاستیک	۶۰	حلقه	تولیدی جیم	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار:	تحویل دهنده:	تأیید کننده:
نام و امضا	نام و امضا	نام و امضا

فاکتور فروش کالا

شماره فاکتور: ۵۲۱

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۲۰

مشخصات فروشنده

نام: تولیدی جیم — شماره اقتصادی: ۴۷۸۵۶۴۷۹۲۱۳۳ — شماره ثبت/ ملی:

نشانی: استان: — کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۲۳۳ — شهر: کرمانشاه

نشانی: شهرک صنعتی — شماره تلفن:

مشخصات خریدار

نام: بازرگانی شین — شماره اقتصادی: ۴۳۴۹۷۷۵۲۴۱۱۴ — شماره ثبت/ ملی:

نشانی: استان: کرمانشاه — کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۱۱۱ — شهر: کرمانشاه

نشانی: کیلومتر ۱۰ جاده کرمانشاه ـ ماهیدشت — شماره تلفن:

مشخصات کالای مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)
۱	۶۵۴	لاستیک	۶۰	حلقه	۲,۰۳۵,۰۰۰	۱۰۱,۷۵۰,۰۰۰	۰	۱۰۱,۷۵۰,۰۰۰	۹,۱۵۷,۵۰۰	۱۱۰,۹۰۷,۵۰۰
جمع کل: صد و ده میلیون و نهصد و هفت هزار و پانصد ریال										۱۱۰,۹۰۷,۵۰۰

شرایط فروش: نقدی ■ غیر نقدی ☐ — توضیحات:

مهر و امضا فروشنده: — مهر و امضا خریدار:

برگ برگشت از خرید

تحویل دهنده: آقای الف — **تاریخ:** ۱۳۹۵/۱۱/۳۰

تحویل گیرنده: انبار اصلی — **شماره:** ۱۳

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۱۷۱۴	۶۵۴	لاستیک	۲	حلقه	تولیدی جیم	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار:	تحویل دهنده:	تأیید کننده:
نام و امضا	نام و امضا	نام و امضا

حواله فروش

تحویل دهنده: آقای ب — **تاریخ:** ۱۳۹۵/۱۱/۹

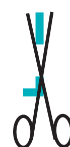
صادر کننده: انبار اصلی — **شماره:** ۱۵۲۸

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۴۹۷	۶۵۴	لاستیک	۲۰	حلقه	فروشگاه نون	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار:	تحویل دهنده:	تأیید کننده:
نام و امضا	نام و امضا	نام و امضا

در ساعت ۱۰:۳۰ صبح مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۹ موارد فوق توسط آقای گوهری با وسیله نقلیه **وانت نیسان** به شماره انتظامی ۴۵۷ ع ۲۲ خارج گردید.

نام و امضا راننده: — نام و مهر و امضا نگهبانی:

فاکتور فروش کالا		شماره فاکتور: ۵۲۲ تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۲۸
مشخصات فروشنده		
نام: تولیدی جیم	شماره اقتصادی: ۴۷۸۵۶۴۷۹۲۱۳۳	شماره ثبت/ ملی:
نشانی: استان: کرمانشاه	کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۳۳۳	شهر: کرمانشاه
نشانی: شهرک صنعتی میم		شماره تلفن:
مشخصات خریدار		
نام: بازرگانی شین	شماره اقتصادی: ۴۳۴۹۷۷۵۲۴۱۱۴	شماره ثبت/ ملی:
نشانی: استان: کرمانشاه	کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۱۱۱	شهر: کرمانشاه
نشانی: کیلومتر ۱۰ جاده کرمانشاه ـ ماهیدشت		شماره تلفن:

مشخصات کالای مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض (ریال)
۱	۶۵۴	لاستیک	۳۰	حلقه	۲,۰۳۸,۰۰۰	۶۱,۱۴۰,۰۰۰	۰	۶۱,۱۴۰,۰۰۰	۵,۵۰۲,۶۰۰	۶۶,۶۴۲,۶۰۰
جمع کل: شصت و شش میلیون و ششصد و چهل و دو هزار و ششصد ریال										۶۶,۶۴۲,۶۰۰

شرایط فروش: نقدی ■ غیر نقدی □	توضیحات:
مهر و امضا فروشنده:	مهر و امضا خریدار:

رسید برگشت از فروش

تحویل دهنده: فروشگاه نون — تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۱۲

تحویل گیرنده: انبار فرعی — شماره: ۱۹

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۱۵۲۸	۶۵۴	لاستیک	۴	حلقه	فروشگاه نون	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار:	تحویل دهنده:	تأیید کننده:
نام و امضا	نام و امضا	نام و امضا

رسید انبار

تحویل دهنده: آقای سین — **تاریخ:** ۱۳۹۵/۱۱/۱۴

تحویل گیرنده: انبار اصلی — **شماره:** ۱۷۱۲

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۵۰۸	۶۵۴	لاستیک	۵۰	حلقه	تولیدی جیم	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار:	تحویل دهنده:	تأیید کننده:
نام و امضا	نام و امضا	نام و امضا

فاکتور فروش کالا

شماره فاکتور: ۴۹۸

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۱۸

مشخصات فروشنده

نام: بازرگانی شین — شماره اقتصادی: ۴۲۷۸۵۹۷۸۱۳۴۶ — شماره ثبت/ ملی:

نشانی: استان: کرمانشاه — کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۱۱۱ — شهر: کرمانشاه

نشانی: کیلومتر ۱۰ جاده کرمانشاه ـ ماهیدشت — شماره تلفن:

مشخصات خریدار

نام: لاستیک فروشی قاف — شماره اقتصادی: ۴۷۸۶۶۵۹۷۳۸۱۶۹ — شماره ثبت/ ملی:

نشانی: استان: ساری — کد پستی: ۴۸۴۹۱۴۸۴۴۴ — شهر:

نشانی: خیابان میلاد ..... — شماره تلفن:

مشخصات کالای مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض(ریال)
۱	۶۵۴	لاستیک	۴۰	حلقه	۲,۴۲۰,۰۰۰	۹۶,۸۰۰,۰۰۰	۰	۹۶,۸۰۰,۰۰۰	۸,۷۱۲,۰۰۰	۱۰۵,۵۱۲,۰۰۰
جمع کل: صد و پنج میلیون و پانصد و دوازده هزار ریال										۱۰۵,۵۱۲,۰۰۰

شرایط فروش: نقدی ■ غیر نقدی □ — توضیحات:

مهر و امضا فروشنده: — مهر و امضا خریدار:

فاکتور فروش کالا	شماره فاکتور: ۴۹۷ تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۹

مشخصات فروشنده

نام: بازرگانی شین — شماره اقتصادی: ۴۲۷۸۵۹۷۸۱۳۴۶ — شماره ثبت/ ملی:

نشانی: کرمانشاه — کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۱۱۱ — شهر: کرمانشاه

استان:

نشانی: کیلومتر ۱۰ جاده کرمانشاه ـ ماهیدشت — شماره تلفن:

مشخصات خریدار

نام: فروشگاه نون — شماره اقتصادی: ۴۳۴۹۷۷۵۲۴۱۱۴ — شماره ثبت/ ملی:

نشانی: استان: کرمانشاه — کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۲۲۲ — شهر: کرمانشاه

نشانی: میدان آزادی بالاتر از اداره پست — شماره تلفن:

مشخصات کالای مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض(ریال)
۱	۶۵۴	لاستیک	۲۰	حلقه	۲,۴۲۰,۰۰۰	۴۸,۴۰۰,۰۰۰	۰	۴۸,۴۰۰,۰۰۰	۴,۳۵۶,۰۰۰	۵۲,۷۵۶,۰۰۰
جمع کل: پنجاه و دو میلیون هفصد و پنجاه و شش هزار ریال										۵۲,۷۵۶,۰۰۰

شرایط فروش: نقدی ■ غیر نقدی □ — توضیحات:

مهر و امضا فروشنده: ف — مهر و امضا خریدار:

حواله فروش

تحویل دهنده: آقای فِ — تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۱۸

صادر کننده: انبار اصلی — شماره: ۱۵۲۹

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۴۹۸	۶۵۴	لاستیک	۴۰	حلقه	لاستیک فروشی قاف	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار: نام و امضا	تحویل دهنده: نام و امضا	تأیید کننده: نام و امضا

در ساعت ۱۱:۵۵ صبح مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۸ موارد فوق توسط آقای پ با وسیله نقلیه **وانت نیسان** به شماره انتظامی ۷۱۲ ج ۱۶ خارج گردید.

نام و امضا راننده: — نام و مهر و امضا نگهبانی:

برگ برگشت از خرید

تحویل دهنده: آقای کاف						**تاریخ:** ۱۳۹۵/۱۱/۱۵	
تحویل گیرنده: انبار فرعی						**شماره:** ۱۲	
ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۱۷۱۲	۶۵۴	لاستیک	۶	حلقه	تولیدی جیم	
۲							
۳							
۴							
۵							
مسئول انبار: نام و امضا		تحویل دهنده: نام و امضا			تأیید کننده: نام و امضا		

فاکتور فروش کالا

شماره فاکتور: ۴۹۹

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۲۲

مشخصات فروشنده

نام: بازرگانی شین | شماره اقتصادی: ۴۲۷۸۵۹۷۸۱۳۴۶ | شماره ثبت/ ملی:

نشانی: استان: کرمانشاه | کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۱۱۱ | شهر: کرمانشاه

نشانی: کیلومتر ۱۰ جاده کرمانشاه ـ ماهیدشت | شماره تلفن:

مشخصات خریدار

نام: لاستیک ی | شماره اقتصادی: ۴۴۹۸۷۱۱۳۴۶۷۱ | شماره ثبت/ ملی:

نشانی: استان: کرمانشاه | کد پستی: ۴۵۷۴۱۴۵۴۴۴ | شهر:

نشانی: میدان انقلاب | شماره تلفن:

مشخصات کالای مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض
۱	۶۵۴	لاستیک	۲۴	حلقه	۲,۴۳۰,۰۰۰	۵۸,۳۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۵۸,۳۰۰,۰۰۰	۵,۲۴۷,۰۰۰	۶۳,۵۴۷,۰۰۰
جمع کل: شصت و سه میلیون و پانصد و چهل و هفت هزار ریال										۶۳,۵۴۷,۰۰۰
شرایط فروش: نقدی ■ غیر نقدی □						توضیحات:				
مهر و امضا فروشنده:						مهر و امضا خریدار:				

رسید برگشت از فروش

تحویل دهنده: فروشگاه نون — **تاریخ:** ۱۳۹۵/۱۱/۲۹

تحویل گیرنده: انبار فرعی — **شماره :** ۲۰

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۱۵۳۰	۶۵۴	لاستیک	۴	حلقه	لاستیک ی	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار: نام و امضا	تحویل دهنده: نام و امضا	تأیید کننده: نام و امضا

حواله فروش

تحویل دهنده: آقای ف — **تاریخ:** ۱۳۹۵/۱۱/۲۲

صادر کننده: انبار اصلی — **شماره:** ۱۵۳۰

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۴۹۹	۶۵۴	لاستیک	۲۴	حلقه	لاستیک ی	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار: نام و امضا	تحویل دهنده: نام و امضا	تأیید کننده: نام و امضا

در ساعت ۰۹:۲۰ صبح مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۲ موارد فوق توسط آقای پیری با وسیله نقلیه **وانت نیسان** به شماره انتظامی **۷۱۲ ج ۱۶** خارج گردید.

نام و امضا راننده: — نام و مهر و امضا نگهبانی:

رسید انبار

تحویل دهنده: آقای الف — **تاریخ:** ۱۳۹۵/۱۱/۲۸

تحویل گیرنده: انبار اصلی — **شماره:** ۱۷۱۴

ردیف	شماره سند عطف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	طرف مقابل	توضیحات
۱	۵۲۲	۶۵۴	لاستیک	۳۰	حلقه	تولیدی جیم	
۲							
۳							
۴							
۵							

مسئول انبار:	تحویل دهنده:	تأیید کننده:
نام و امضا	نام و امضا	نام و امضا

فاکتور فروش کالا

شماره فاکتور: ۵۰۸

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۱۴

مشخصات فروشنده

نام: تولیدی جیم — شماره اقتصادی: ۴۷۸۵۶۴۷۹۲۱۳۳ — شماره ثبت/ ملی:

نشانی: استان: کرمانشاه — کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۳۳۳ — شهر: کرمانشاه

نشانی: شهرک صنعتی میم — شماره تلفن:

مشخصات خریدار

نام: بازرگانی شین — شماره اقتصادی: ۴۳۴۹۷۷۵۲۴۱۱۴ — شماره ثبت/ملی:

نشانی: استان: کرمانشاه — کد پستی: ۵۶۴۹۱۵۶۱۱۱ — شهر: کرمانشاه

نشانی: کیلومتر ۱۰ جاده کرمانشاه ـ ماهیدشت — شماره تلفن:

مشخصات کالای مورد معامله

ردیف	کد کالا	شرح کالا	تعداد	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	مبلغ تخفیف	مبلغ کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع مبلغ کل بعلاوه جمع مالیات و عوارض(ریال)
۱	۶۵۴	لاستیک	۵۰	حلقه	۲،۰۲۰،۰۰۰	۱۰۱،۰۰۰،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۱۰۰،۹۰۰،۰۰۰	۹،۰۸۱،۰۰۰	۱۰۹،۹۸۱،۰۰۰
جمع کل: صد و نه میلیون و نهصد و هشتاد و یک هزار ریال										۱۰۹،۹۸۱،۰۰۰

شرایط فروش: نقدی ■ غیر نقدی ☐ — توضیحات:

مهر و امضا فروشنده: — مهر و امضا خریدار:

مطلوب است:

۱ تنظیم کارت حساب کالا برای بازرگانی شین به روش اولین صادره از اولین وارده

۲ تنظیم کارت حساب کالا برای بازرگانی شین به روش میانگین متحرک و صدور سند حسابداری خرید و فروش کالا.

بازرگانی شین			
نام کالا:	لاستیک	شماره قفسه:	۲
شماره کالا:	۶۵۴	روش ارزیابی:	اولین صادره از اولین وارده
واحد شمارش:	حلقه	نقطه تجدید سفارش:	
نوع یا مدل کالا :	۶	میزان سفارش:	

تاریخ	شرح	وارده				صادره				موجودی		
		شماره رسید	مقدار	قیمت واحد	قیمت کل	شماره حواله	مقدار	قیمت واحد	قیمت کل	مقدار	قیمت واحد	قیمت کل
۱/۱۱	موجودی ابتدای دوره									۲۸	۱٬۹۸۸٬۰۰۰	۵۵٬۶۶۴٬۰۰۰

بازرگانی شین

نام کالا: لاستیک | شماره قفسه: ۲

شماره کالا: ۶۵۴ | روش ارزیابی: میانگین متحرک

واحد شمارش: حلقه | نقطه تجدید سفارش:

نوع یا مدل کالا : ۶ | میزان سفارش:

تاریخ	شرح	وارده				صادره				موجودی		
		شماره رسید	مقدار	قیمت واحد	قیمت کل	شماره حواله	مقدار	قیمت واحد	قیمت کل	مقدار	قیمت واحد	قیمت کل
۱/۱۱	موجودی ابتدای دوره									۲۸	۱٬۹۸۸٬۰۰۰	۵۵٬۶۶۴٬۰۰۰

پروژه عملی ۲

تراز آزمایشی شرکت بازرگانی «خارک» برای ۱۳۹۵/۷/۳۰ در اختیار گذاشته می‌شود:

شرکت بازرگانی خارک تراز آزمایشی ۹۵/۷/۳۰	ارقام به ریال	
نام حساب	مانده حساب	
	بدهکار	بستانکار
موجودی نقد	۱۲٬۵۰۰،۰۰۰	
حساب‌های دریافتنی تجاری	۱۲٬۶۸۵٬۰۰۰	
سایر حساب‌های دریافتنی (مالیات ارزش افزوده)	۲٬۱۷۱٬۲۵۰	
موجودی کالا	۴۰٬۶۶۵٬۰۰۰	
ملزومات اداری	۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
پیش پرداخت خرید کالا	۴٬۰۰۰٬۰۰۰	
پیش پرداخت بیمه موجودی‌ها	۳٬۵۰۰٬۰۰۰	
اثاثه	۳۱٬۲۰۰٬۰۰۰	
ساختمان اداری	۴۵٬۰۰۰٬۰۰۰	
انبار کالاها	۳۶٬۰۰۰٬۰۰۰	
سایر حساب‌های پرداختنی (مالیات ارزش افزوده)		۲٬۳۸۵٬۰۰۰
حساب‌های پرداختنی تجاری		۱۳٬۶۰۳٬۰۰۰
اسناد پرداختنی تجاری		۵٬۰۰۰٬۰۰۰
پیش دریافت فروش کالا		۲٬۰۰۰٬۰۰۰
سرمایه		۱۵۰٬۶۰۰٬۰۰۰
فروش کالا		۹۷٬۲۴۰٬۰۰۰
برگشت از فروش و تخفیفات	۱٬۴۰۰٬۰۰۰	
تخفیفات نقدی فروش	۸۰۰٬۰۰۰	
بهای تمام شده کالای فروش رفته	۶۸٬۵۴۰٬۰۰۰	
هزینه تضمین محصول	۶۴۰٬۰۰۰	
هزینه تبلیغات	۲۰۰٬۰۰۰	
هزینه حمل کالای فروش رفته	۱٬۰۰۰٬۰۰۰	
هزینه کمیسیون فروش	۱،۳۵۰،۰۰۰	
هزینه حقوق	۳٬۵۰۰٬۰۰۰	
هزینه آب و برق	۴۶۰٬۰۰۰	
سایر هزینه‌ها	۲۱۶٬۷۵۰	
جمع	۲۷۰٬۸۲۸٬۰۰۰	۲۷۰٬۸۲۸٬۰۰۰

اطلاعات اضافی زیر را در نظر بگیرید:

۱ فعالیت شرکت بازرگانی «خارک»، خرید و فروش لوازم خانگی می‌باشد و تمام خریدها و فروش‌ها تنها از یک مدل کالا صورت می‌گیرد.

۲ روش نگهداری موجودی کالا دائمی و روش قیمت‌گذاری، اولین صادره از اولین وارده می‌باشد.

۳ موجودی نقد شامل اقلام روبه‌رو است: (صندوق ۲٬۵۰۰٬۰۰۰ ریال،بانک ۱۰٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال)

۴ موجودی کالا شامل اقلام زیر است:

نام کالا	تعداد	بهای واحد	بهای کل
یخچال	۵	۱،۹۷۹٬۶۰۰	۹٬۸۹۸٬۰۰۰
جارو برقی	۸	۵۴۳٬۰۰۰	۴٬۳۴۴٬۰۰۰
تلویزیون	۶	۲٬۱۶۰،۰۰۰	۱۲٬۹۶۰٬۰۰۰
بخاری	۹	۴۵۷٬۰۰۰	۴٬۱۱۳٬۰۰۰
لباسشویی	۵	۱٬۸۷۰٬۰۰۰	۹٬۳۵۰٬۰۰۰
جمع	۳۳	-	۴۰٬۶۶۵٬۰۰۰

۵ مالیات و عوارض به ترتیب با نرخ ۹٪ منظور شود.

۶ از محاسبه استهلاک برای ساختمان اداری، انبار کالا و اثاثه صرف‌نظر شود.

۷ پیش پرداخت بیمه موجودی‌ها در تاریخ ۹۵/ ۷/۳۰ برای ۱۲ ماه پرداخت شده است.

رویدادهای مالی شرکت برای آبان ماه سال ۱۳۹۵ به شرح زیر بوده است:

۱ آبان ــ خرید ۵ دستگاه یخچال به قیمت هر دستگاه ۲٬۰۵۰٬۰۰۰ ریال در قبال صدور چک به تاریخ ۳۰آبان.

۲ آبان ــ فروش دو دستگاه بخاری به قیمت هر یک ۴۹۰٬۰۰۰ ریال با شرط (ن/ ۴۵ـ ۱۰/۳).

۳ آبان ــ فروش ۲ دستگاه لباسشویی به قیمت هر یک ۱٬۹۵۰٬۰۰۰ ریال و دریافت وجه آن از طریق چک نقدی پس از کسر ۴٪ تخفیف تجاری، مبلغ ۲٬۰۰۰٬۰۰۰ ریال از این مبلغ قبلاً پیش دریافت شده بود.

۴ آبان ــ فروش مقداری ملزومات به دلیل مازاد بودن به همان قیمت خرید به مبلغ ۱٬۲۰۰٬۰۰۰ ریال.

۵ آبان ــ برگشت ۲ دستگاه از جارو برقی‌های خریداری شده به فروشنده.

۷ آبان ــ دریافت بارنامه خرید تاریخ ۱ آبان از شرکت حمل و نقل «ایران» **مبلغ قابل پرداخت** مطابق بارنامه، معادل ۲٬۳۹۸٬۰۰۰ ریال می‌باشد.

۸ آبان ــ یک دستگاه از لباسشویی‌های فروخته شده تاریخ ۳ آبان به علت معیوب بودن برگشت داده شد.

۸ آبان ــ فروش ۲ دستگاه یخچال به قیمت هر یک ۲،۱۰۰،۰۰۰ ریال به صورت نسیه.
۹ آبان ــ پرداخت مبلغ ۲۵۰،۰۰۰ بابت تبلیغات به مؤسسه تبلیغاتی «گلنام» از صندوق شرکت.
۹ آبان ــ خرید ۴ دستگاه تلویزیون به مبلغ هر یک ۲،۱۷۰،۰۰۰ ریال از بازرگانی «نعمت» با شرط (ن/۳۰ــ۷/۳).
۱۰ آبان ــ ارسال سفارش خرید ۵ دستگاه بخاری به کارخانه تولیدی «دارابی».
۱۱ آبان ــ دو دستگاه تلویزیون به علت معیوب بودن صفحه نمایش به بازرگانی «نعمت» برگشت داده شد.
۱۱ آبان ــ وصول طلب مربوط به بخاری‌های فروخته شده تاریخ ۲ آبان.
۱۲ آبان ــ فروش ۳ دستگاه تلویزیون به قیمت هر یک ۲،۲۱۰،۰۰۰ ریال و دریافت چک نقدی معادل بخشی از بهای فروش به مبلغ ۴،۰۰۰،۰۰۰ ریال، مابقی مبلغ ۱۰ روز دیگر دریافت می‌شود.
۱۲ آبان ــ بابت حمل و بارگیری ۳ دستگاه تلویزیون فروخته شده، مبلغ ۲۰۰،۰۰۰ ریال از صندوق شرکت پرداخت شد.
۱۳ آبان ــ دریافت ۵ دستگاه بخاری سفارش شده موضوع تاریخ ۱۰ آبان به قیمت هر یک ۴۶۰،۰۰۰ ریال و صدور چک نقدی.
۱۳ آبان ــ خرید مقادیری کالا از شرکت بازرگانی «میزان» به شرح زیر:
ــ ۸ دستگاه جارو برقی به قیمت هر دستگاه ۵۸۰،۰۰۰ ریال.
ــ ۵ دستگاه تلویزیون به قیمت هر دستگاه ۲،۰۱۵،۰۰۰ ریال
ــ ۲ دستگاه لباسشویی به قیمت هر دستگاه ۱،۸۸۵،۰۰۰ ریال.
معادل ۴،۰۰۰،۰۰۰ ریال به بازرگانی میزان قبلاً پیش پرداخت شده بود و مابقی مبلغ تاریخ ۲۴ آبان پرداخت می‌شود.
۱۴ آبان ــ فروش ۲ دستگاه جاروبرقی به قیمت هر یک ۵۷۰،۰۰۰ ریال به صورت نقد و واریز آن به صندوق.
۱۵ آبان ــ پرداخت بدهی مربوط به خرید ۹ آبان به بازرگانی «نعمت» با در نظر گرفتن کالاهای برگشتی.
۱۶ آبان ــ فروش ۲ دستگاه تلویزیون به قیمت هر یک ۲،۲۰۰،۰۰۰ ریال به صورت نقد و واریز وجه آن به صندوق.
۱۷ آبان ــ پرداخت مبلغ ۳،۲۰۰،۰۰۰ ریال بابت بارنامه دریافتی تاریخ ۷ آبان از طریق صدور چک نقدی.
۱۷ آبان ــ فروش ۵ دستگاه بخاری به قیمت هر یک ۴۸۵،۰۰۰ ریال و دریافت چک به تاریخ ۳۰ آبان.
۱۸ آبان ــ برگشت یک دستگاه لباسشویی خریداری شده تاریخ ۱۳ آبان به بازرگانی «میزان» به دلیل نقص فنی.
۱۹ آبان ــ خرید ۳ دستگاه بخاری از کارخانه «باران» به قیمت هر یک ۴۶۸،۰۰۰ ریال و صدور چک نقدی.
۲۰ آبان ــ یک دستگاه از بخاریهای خریداری شده تاریخ اخیر برای استفاده واحد فروش اختصاص یافت.
۲۱ آبان ــ خرید ۳ دستگاه تلویزیون به قیمت هر یک ۲،۰۲۰،۰۰۰ ریال و صدور چک به تاریخ ۲۵ آبان.
۲۲ آبان ــ فروش یک دستگاه لباسشویی به قیمت ۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال و یک دستگاه یخچال به قیمت ۲،۱۱۰،۰۰۰ ریال و دریافت وجه آن به صورت نقد.
۲۳ آبان ــ دریافت بارنامه از شرکت حمل و نقل «صبا» و پرداخت مبلغ ۱،۲۵۳،۵۰۰ ریال (با احتساب مالیات و عوارض ارزش افزوده) از صندوق شرکت بابت هزینه حمل کالای فروش رفته.
۲۴ آبان ــ پرداخت بدهی مربوط به بازرگانی «میزان» با دریافت ۲٪ تخفیف نقدی.

۲۵ آبان ــ فروش ۲ دستگاه تلویزیون به قیمت هر کدام ۲،۲۳۰،۰۰۰ ریال و دریافت از طریق چک نقدی پس از کسر ۳٪ تخفیف تجاری.

۲۵ آبان ــ دریافت اعلامیه بدهکار از بانک مبنی بر وصول چک صادر شده تاریخ ۲۱ آبان ماه.

۲۶ آبان ــ از بخاری‌های فروش رفته تاریخ ۱۷ آبان، یک دستگاه به علت معیوب بودن از طرف مشتری برگشت داده شد.

۲۷ آبان ــ دریافت مبلغ ۲،۸۰۰،۰۰۰ ریال بابت بخشی از طلب مربوط به فروش تاریخ ۸ آبان.

۲۷ آبان ــ خرید ۵ دستگاه یخچال جمعاً به مبلغ ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال در ازای صدور چک نقدی.

۲۸ آبان ــ فروش ۳ دستگاه یخچال به قیمت ۲،۲۸۰،۰۰۰ ریال، معادل مبلغ ۲،۰۰۰،۰۰۰ ریال آن چک نقدی و برای بقیه چک ۱۰ آذر دریافت شد.

۲۹ آبان ــ پرداخت هزینه حقوق آبان ماه کارکنان شرکت به مبلغ ۴،۰۰۰،۰۰۰ ریال.

۲۹ آبان ــ قبوض آب و برق به مبلغ ۱۶۳،۵۰۰ و تلفن به مبلغ ۹۳،۷۴۰ ریال از صندوق شرکت پرداخت شد، مبالغ پرداختی شامل مالیات و عوارض ارزش افزوده نیز می‌باشد.

۳۰ آبان ــ دریافت اعلامیه بدهکار از بانک مبنی بر وصول چک صادر شده تاریخ ۱ آبان ماه.

۳۰ آبان ــ دریافت سفارش فروش دو دستگاه یخچال به صورت تلفنی.

۳۰ آبان ــ اعطای تخفیف به مبلغ ۲۰۰،۰۰۰ ریال بابت عیب جزئی یک دستگاه از یخچال‌های فروخته شده تاریخ ۲۸ آبان.

۳۰ آبان ــ معادل ۱٪ مبلغ فروش خالص ماه به حساب کمیسیون فروش منظور شد.

مطلوب است:

الف) تنظیم کارت حساب کالا جداگانه برای هر یک از کالاهای فوق.

ب) ثبت رویدادهای فوق در سند حسابداری به صورت دستی و نرم‌افزاری و ثبت در دفتر روزنامه و انتقال به حساب‌های دفترکل.

ج) تهیه تراز آزمایشی چهار ستونی به تاریخ ۹۵/۸/۳۰

ارزشیابی شایستگی صدور سند برگشت از فروش و تخفیفات (تعدیلات فروش)

شرح کار

۱ تطبیق اسناد و مدارک برگشت از فروش با آیین نامه برگشت از فروش
۲ کنترل رسید انبار برگشت از فروش و گزارش تأیید کنترل کیفیت (QC)
۳ تطبیق فاکتور فروش با رسید انبار برگشت از فروش
۴ تطبیق آیین‌نامه و یا دستورالعمل تخفیفات فروش
۵ صدور سند برگشت از فروش و تخفیفات
۶ صدور سند مالیات بر ارزش افزوده برگشت از فروش

استاندارد عملکرد

صدور سند برگشت از فروش و تخفیفات براساس آیین‌نامه معاملات و مستندات و مدارک مثبته و آیین‌نامه‌های داخلی

شاخص‌ها

۱ کنترل مستندات برگشت از فروش ۲ کنترل مستندات تخفیفات فروش ۳ صدور سند برگشت از فروش و تخفیفات

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات

شرایط: اتاق کارـ میز و صندلی ـ رایانه ـ ملزومات اداری ـ ماشین حساب ـ نرم‌افزار آیین‌نامه معاملات ـ رسید انبار برگشت از فروش ـ آیین‌نامه برگشت از فروش و تخفیفات
اسناد مورد نیاز ۲ فقره برگشت از فروش و تخفیفات طی مدت حداکثر ۳۰ دقیقه (با ۴۰ دقیقه ۰۳۰۱) جمعاً ۶۰ دقیقه،
ابزار و تجهیزات: میز و صندلی اداری ـ سیستم رایانه ـ ماشین حساب ـ نرم‌افزارحسابداری فروش و انبار ـ نرم‌افزار Excel ـ آیین‌نامه برگشت از فروش و تخفیفات ـ آیین‌نامه معاملات ـ قانون مالیات‌های مستقیم و ارزش افزوده

معیار شایستگی

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات برگشت از فروش	۲	
۲	کنترل مستندات تخفیفات فروش	۲	
۳	صدور سند برگشت از فروش و تخفیفات	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: دقت **غیر فنی :** ‎*۱مستندسازی، محاسبه و ریاضی ،*۲ جمع‌آوری و گردآوری اطلاعات، درستکاری	۲	
	میانگین نمرات		*

* **حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می باشد.**

فهرست منابع

۱ برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱

۲ برنامه درسی رشته حسابداری، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای ـ کاردانش سال ۱۳۹۳

۳ بادآور نهندی، یونس، ناظمی، امین، حسابداری میانه (۱)، نشریه ۱۹۶ سازمان حسابرسی، جلد دوم، سازمان حسابرسی، تهران ۱۳۹۰.

۴ چستین، لانی .جی؛ فلاهرتی، ریچارد. ای؛ اوکانر، ملوین. سی، حسابداری میانه (۱)، ترجمه نوروش، ایرج و کرمی، غلامرضا، چاپ سوم، انتشارات کتاب نو، تهران ۱۳۸۳.

۵ راهنمای آموزشی مالیات بر ارزش افزوده، نحوه صدور صورتحساب، سازمان امور مالیاتی کشور، معاونت مالیات بر ارزش افزوده، تهران، ۱۳۹۰.

۶ علمی، محمد، اخلاق در تجارت، سازمان توسعه تجارت ایران، تهران، ۱۳۸۷.

۷ علی مدد مصطفی، ملک آرائی، نظام الدین، اصول حسابداری، نشریه شماره ۸۶، جلد دوم، چاپ بیست و یکم، سازمان حسابرسی، تهران ۱۳۹۰.

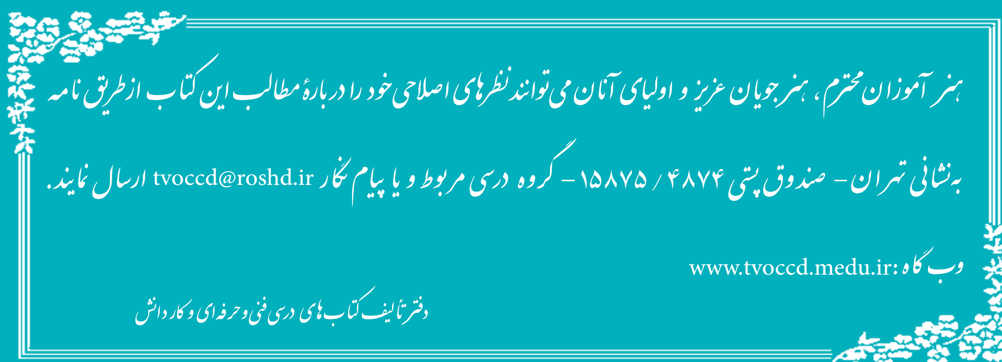
۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده، سازمان امور مالیاتی کشور، معاونت مالیات بر ارزش افزوده، تهران، ۱۳۸۹.
۹ کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، استانداردهای حسابداری، نشریه شماره ۱۶۰ ، سازمان حسابرسی، تهران ۱۳۸۷.
۱۰ نظری، رضا، حسابداری موجودی مواد و کالا، نشریه شماره ۸۰، چاپ هفتم، سازمان حسابرسی، تهران ۱۳۸۲.
۱۱ همتی، حسن، اصول حسابداری (۱)، چاپ سوم، انتشارات ترمه، تهران، ۱۳۹۱.
۱۲ همتی، حسن، حسابداری میانه (۱)، چاپ اول، انتشارت ترمه، تهران، ۱۳۸۳.

13 Kieso D.E, Weygandt J.J and Warfield T.D, Intermediate Accounting, fifteenth edition ,John Wiley and Sonc.Inc, 2013.

14 Stice D.J, Stice E.K, Intermediate Accounting,19e, South-Western, Cengage Learning, 2014.

15 Weygandt J.J, Kimmel P.D and Kieso D.E, Accounting Principles, twelfth edition, John Wiley and Sonc. Inc, 2015.

همکاران هنرآموز که در فرایند اعتبارسنجی این کتاب مشارکت نموده‌اند.

استان آذربایجان غربی: نیره آبیاری، فریده خان‌امیری

استان سیستان و بلوچستان: عبدالمجید پوته، شهربانو محمودی

شهرستان‌های استان تهران: نسیم ذوالفقاری، منیره نیک‌پور

استان قزوین: مهدی خلیلی، سمانه سعیدآبادی

استان مازندران: فروغ جعفری، مهدیه مظفری

استان یزد: ونوس عامری، ناهید دیهیم، غلامرضا شیبانی‌دهج